روضه پر نور شیخ المشایخ غوث العظم عبدالقادر جیلانی (رح)

Ketabton.com

فیسبوک غلام حضرت غلام

فیسبوک Haji Ajab Khan

(c) ketabton.com: The Digital Library

التقرّب

إلى

حضرة الشیخ الشیوخ ، قدوة الموحّدین،
شمس العارفین ، امام أولیاء الکاملین ، زبدة السالکین،
دلیل المحققین ، عمدة الرّاسخین ، قائد الواصلین ، شمس
طریقتہ ، امام الشریعتہ ، غوّاصِ بحرالعرفانی ، اشہب زمانی
عارف یزدانی ، فقیر اصفہانی ، درویش سُبحانی ، مسکین زمانی
سالکِ حقّانی ، ابو الخیر ، راشد التوحید ، قاسم
الفیوض الرشید ، غوث الثقلین ، غوث الاعظم،
غوث الاقلیم الورٰی ، غوث صمدانی ، محبوب
المصطفٰی سیّد الابرار والاصفیاء سیّد السّادات سیّدنا
حضرة

الشیخ محی الدین عبدالقادر جیلانی

رضی الله عنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

فتوح الغیب ⁄

شروع دکتاب

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِیْ خَلَقَ وَهَدَیٰ وَاخْتَارَ مِنْ عِبَادِهٖ مَنْ یَّشَاۤءُ وَالصَّلٰوۃُ وَالسَّلَامُ عَلٰی رَسُوْلِهِ الْمُجْتَبٰی وَنَبِیِّهِ الْمُصْطَفٰی وَعَلٰی اٰلِهٖ وَاَصْحَابِهِ الَّذِیْنَ لَهُمْ خَیْرُ الْعُقْبٰی وَعَرَجُوْا عَلٰی مَعَارِجِ الدِّیْنِ الْعُلْیَا وَرَقُوْا عَلٰی مَرَاقِیْ الْمِلَّةِ الْقُصْوٰی وَفَازُوْا فَوْزَةً عُظْمٰی.

امّا بعد : حضرت محبوب سبحانی، عالِم ربانی، عارف کامل، پیرانو پیر، مُحْیُ الدِّین ابو محمد عبدالقادر حسنی حسینی رحمة الله علیه فرمائی :- ټول ثنا صفت الله پاك لره چه پروردګار دجهانونو دے. هم اول دے، هم آخر دے، هم ظاهر دے، هم باطن دے. ټول مخلوقات عرش، هره جوړه او یو وزرے، هروچ او لوند څیز او هغه ټول اشیاء چه څموږ پروردګار پیدا کړی دی. او وجود کښ ئے راوستے دی. او خواره کړے ئے دی. دا ټول د الله پاك ثناخوان دی.

تل صفت الله پاك لره، چه بنی آدم ئے پیدا کهٔ. بیائے درست کهٔ او په اندازه ئے کهٔ. بیائے ورته هدایت اوکه.

او وئے وژړهٔ. او ژوندے ئے کهٔ. وے خندؤو. او وئے ژړؤ. په بعضو ئے زیات رحم اوکهٔ او بعضے ئے رسوا کهٔ چه هم خوږونکے دے، هم خپنوونکے دے. څوك ئے نیک بخت کهٔ او څوك ئے بد بخت. د بعضو نه ئے بخشش لرے کهٔ او بعضے ئے پورے بناد کړل. هغه الله چه د هغهٔ په حکم غرونه لکه میخونه کلك دی. او زمکے پورے قرار بیامونده دے. او غوړ یدلے فرش دے.

هیڅوك د الله د رحمت نه نا امیده نهٔ دے. او هیڅوك د هغهٔ د سختئ فعل او امر نه بے ویرے نهٔ دے. هیڅاله د هغه د بندګی نه عار نهٔ ورځی او هیڅوك د هغهٔ د رحمت د دائرے نه بهر نهٔ دے. هغه په هغه ټولو څیزونو موصوف دے چه د هغے ئے په مخلوقاتو مهربانئ کړے دی. او هغهٔ له شکر دے چه د هر آفت لرے کونکے دے.

بیا د هغه په نبی صلی الله علیه وسلم و رحمتونه وی، چه په مخلوقاتو کښ برګزیده او موجوداتو کښ چیله دے. دا هغه نبی دے چه چاځے پیروی اوکړه نو هدایت ئے بیاموند او چا چه ترے مخ واړولو، نو ګمراه او مرتد شو. دا هغه پیغمبر دے چه هم صادق وو هم مصدوق وو. او دنیا کښ زاهد، او رفیق اعلیٰ ته راغب وو. دا هغه رسول چه د هغهٔ په تشریف اوړئ حق راغے او باطل فنا شو او د هغه د نور په برکت زمکه روښانه شوه. ټول سلامونه، رحمتونه

او برکتونه دِ په بیا بیا په نبی علیه السلام، د هغهٔ په آل، اصحابو، تابعینو، تبع تابعینو او ټولو اولینو او آخرینو مؤمنینو او مسلمینو وی، چه قول او فعل کښ ئے د قال الله او قال الرسول د اطاعت سعادت نصیب دے.

موږ الله پاك ته په عاجزئ سره رجوع کوو، چه څموږ ربّ، خالق، رازق، نافع، ساتندوګے، ژوندے کونکے او مړ کونکے او څموږ نه د تکلیف لرے کونکے دے. دا ټول نعمتونه د الله پاك د مهربانئ، بخشش، فضل او احسان په وجه دی. چه قول، فعل، په پټه، څرګنده، سختئ او نرمئ کښ همیشه څموږ حفاظت کوی.

الله تعالیٰ فَعَّالٌ لِّمَا یُرِیْدُ (چه څهٔ غواړی هغه کونکے) دے. په هر څهٔ علیم دے. څهٔ چه د خلقو نه پټ دی، هغهٔ ته څرګند دی. د لغزشونو او عباداتو په احوالو خبردار دے. د حاجاتو اوریدونکے او قبلونکے دے.

د حمد و صلوٰة نه پس د خدائے تعالیٰ نعمتونه په بنده باندو فراوان دی. الله پاك فرمائی :- کهٔ تاسو د الله تعالیٰ نعمتونه شمیرل او غواړئ نو شمار به ئے نهٔ کړے شی. او الله پاك فرمائی :- څهٔ چه تاسو سره د نعمتونو نه دی هغه د الله پاك د کړهٔ دی؛ نو نه زهٔ، نه څما ژبه، او څما ژبه دا توان لری چه د الله تعالیٰ نعمتونه شمار کړے شی. او نه پورے عقل، ذهن او زړهٔ احاطه کولے شی. او نه ئے ژبه

د بیان طاقت لرے شی.

منجمله د هغے څیزونو نه، چه د هغے د اظهار د پاره الله پاك څما ژبے ته قوت ورکهٔ، او د ژبے نه خبرے له، او د هغے د لیك د پاره ګوتو له، او ګوتو نه قلم له او د قلم نه کاغذ له، دا څو مقالے د عالم غیب د فتوحاتو نه څما په زړهٔ کښ راغلے، چه زهٔ ئے د الله پاك په فضل وکرم د حق د طلبګارو د رهبرئ د پاره د زړهٔ د قالب نه بهرته را اوکاږم.

مقاله (۱) تسلیم، قضا او قدر

د مؤمن د پاره هر حال کښ دا درے څیزونه لازمی دی. یو دا چه د اوامرِ الٰهی[۱] تعمیل کوی، دویم دا چه د منهیاتو[۲] نه بچ اوسی. او دریم دا چه په قضا وقدر راضی وی. نو د مؤمن د پاره کم مرتبه دا ده چه په هیڅ حالت کښ هغه د دے څیزونو نه خالی نهٔ وی نو پکار دی چه سرے زړهٔ کښ د دے خبرو کلکه اراده لری. او نفس ته همیشه د دے تعلیم ورکوی او د بدن ټول اعضاء هر حالت کښ د دے څیزونو سره مشغول ساتی.

مقاله (۲) اتباعِ سنت او ردِّ بدعت

د سنت پیروی کوئ. او د بدعت لار مهٔ اختیاروئ. د

[۱] د خدائے تعالیٰ د احکامو تعمیل.
[۲] حرام کارونه چه د هغے نه شریعت منع راوړے ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله او دهغهٔ د رسول ؐ حکم منئ. او د هغوئ نافرمانی مهٔ کوئ. الله پاك یوګڼئ او هیڅوك هغهٔ سره شریك مهٔ جوړوئ او د هر عیب نه ئے پاك ګڼئ. اسلام زمونږ مذهب دے. هیڅ شک پکښ مهٔ کوئ. الله پاك چه څهٔ غواړی په خپل مشیت او اراده ئے کوی. په هغهٔ اعتماد او ساتئ او شک او ګمان کښ مهٔ پریوځئ. د صبر نه کار اخلئ. د حق په اطاعت جمع کیږئ. او دله بازی مهٔ کوئ.

د الله تعالیٰ نه د فضل سوال کوئ. او د تکبر کیږئ مه. د خدائ نه د رحمت اُمید لرئ. نا اُمیده کیږئ مه. یو بل سره د دوستئ، محبت او رواداری سلوك کوئ. خپلو کښ دشمنی او عداوت مهٔ ساتئ. د ګناهونو نه ځان پاك ساتئ. د ګناهونو کښ بے پروائی مهٔ کوئ. ګنی په دے به ککړ شئ. د خپل پروردګار د ذکر او عبادت په کالی ځان بناُسته کړئ. بے اتفاق مهٔ کوئ. د خپل خالق د بارګاه نه لرے مهٔ اوسئ او هغه پله د توجه کولو نه مخ مهٔ اړوئ. په توبه ویستلو کښ هیڅکله تاخیر مهٔ کوئ. ځکه چه د هغهٔ د مغفوت دروازه هر وخت پرا نستے ده.

کهٔ په دے نصیحتونو عمل اوکړئ نو اُمید دے چه الله تعالیٰ به درباندے رحم اوکړی. او نیک بخت شئ. د دوزخ د عذاب نه بچ شئ. د الله تعالیٰ د یدار او قرب مو نصیب شی. او د جنت په ټولو نعمتونو بناد شئ. او په دغے نازو نعمت

کښ همیشه د پاره پاتے شی. هلته به په ښو ښو آسونو سورلی وی. او حورے به وی. او قِسم قِسم خوشبوئی، او خوش آوازه حن متکارے به وی. او د ټولو نه زیاته د خوږیدو خبره داده چه پیغمبرانو. صدیقانو. شهداؤ او صالحانو سره په علّیین کښ عزت او بزګی بیا مومئ.

مقاله (۳) د ابتلاء او ازمائش ثمره

هرکله چه سختئ کښ په بنده د ازمائش وخت راشی نو اول په خپل قوت د هغے د علاج کوشش کوی. خو کهٔ خپل کوشش کښ کامیاب نهٔ شی. نو بیا د غیر الله نه پکښ مدد غواړی، لکه د نیاوی معاملاتو کښ د باد شانو منصبدارو، او مالدارو نه، او په امراضو کښ د طبیبانو نه. خو کهٔ د غه ذریعه هم بیکاره شی. نو بیا دُعا، زارئ او ثناء صفت سره خپل خدائے ته راجع شی. خو ترکومه چه دے ځان کښ طاقت وینی مصیبت پخپله رفع کوی. بیا د مخلوقاتو نه مدد غواړی کهٔ هغوئ کښ د حاجت روایئ څهٔ درك مومی او خدائے تعالیٰ ته رجوع نهٔ کوی. خو کله چه دے د هر طرف نه نا اُمید شی نو بیا بے اختیاره خدائی تعالیٰ ته د خپل حاجتونو د پاره په عاجزی شی او د خوف و رجا کیفیت پرے خورشی او چه الله تعالیٰ ئے هم دُعا زر قبوله نهٔ کړی. نو دے د ټولو ظاهری او مادی اسبابو نه نا اُمیده شی.

دے حالت کښ بنده ته د قضا و قدر او د توحید

اسرار په کشف سره ظاهر شی چه دے د دنیاوی علاقو او اسبابو نه لاس په سر شی او د فنا فی التوحید د درجے نه پس محض دیو روح په شان باقی پاتے شی. دے وخت کښ د دهٔ نظر تسلیم او رضا کښ په خدائی افعالو وی. او صاحب یقین موحد شی. د یقین په دے درجه د دهٔ ایمان دے حد ته اورسی، چه د الله تعالیٰ نه سوا بل څوك فاعل حقیق نهٔ وینی او د هغهٔ د ذات نه علاوه هیڅ یو د اسے هستی ئے په نظر کښ نهٔ راځی چه هغه د حرکت، سکون، ښو بدو، نفع نقصان، ورکړو اخستلو، پرانستلو بندولو، مرګ او ژوند عزت او ذلّت، مالداری او محتاجی، صحت او بیماری مجاز او مختار وی.

داسے حالت کښ بنده د قضا و قدر مخکښ داسے وی لکه پئے رودونکے بچے چه د دائی په غیږ کښ. یا مړے د غاسل په لاس کښ. یا غونږ وسکے د چوګان سوار په مخکښ وی. اوس د د خپل ژوند د ټولو معاملاتو مختار کل صرف الله پاك ګڼړی. دے د یو حال نه بل ته، د یوے وضعے نه بلے ته او د یو فعل نه بل ته اړولے راوړلے شی. خو دے د ځان یا د غیر په حق کښ د څهٔ حکم او حرکت قدرت نهٔ لری. اوس د د خپل پروردګار په اراده او فعل کښ د خپل ځان نه غائب دے. کهٔ لیده کوی. کهٔ اوریده، او کهٔ په څهٔ خبره پوهیده، هر څهٔ د خدائی په اراده کوی.

اوس د دهٔ علم د خدائے د علم نه دے او د دهٔ کلام د خدائے د کلام نه. دے د خدائے د نعمت نه نعمتا یافته. د هغهٔ د قرب نه نیک بخت او د هغه د معنوی جمال نه آراسته دے. د هغهٔ ذکر سره مطمئن دے. د هغه فکر سره صاحب فهم دے. او دنیا او عقبیٰ کښ د هغهٔ په وعده خوشحاله.

د تسلیم او رضا مقام کښ دے صرف الله سره دے او د غیر الله نه لاس په سر دے. دے د خدائے د قرب او وصل ارزومند دے. د هغه پنا لټوی او د عشق او محبت رشته ئے خدائے تعالیٰ سره مضبوطه او محکم ده. په هره معامله کښ د دهٔ توکل په خدائے دے او د هغهٔ د معرفت د نور نه هدایت حاصلوی. اوس کهٔ دے قمیص اغوندی او کهٔ پرتوګ. په دے کښ د خدائے تعالیٰ په عجیب وغریب علمونو واقفیت بیامومی. او د هغه د قدرت د نا اشنا رازونو نه اګاهی حاصلوی. او څهٔ چه د خدائے تعالیٰ نه اوری. هغه په سینه کښ محفوظ کوی. بیا د هغهٔ په نعمتونو شکر اوباسی. د هغهٔ ثنا صفت کوی. او دُعا ترے غواړی.

مقاله (۴) فنا فی الله او حقیقی ژوند

د غیر الله نه چه بیزاره شے نو په تا به د الله تعالیٰ رحمت وریږی. او چه خواهشاتو نه کناره کش شے. نو ستا د پاره به د الله تعالیٰ نه رحم غوښتلے شی. او چه د خپلے ارادے

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه لاس په سر شے - او رضا بقضا شے - نو ستا د تقدیر ایک
کښې به د خدائے تعالیٰ نه د خیر او برکت سوال کولے شې -
دغه وخت به الله پاك تا په حقیقي معنو کښې ژوندے کړي
او داسې ژوندون به بیا مومے - چه د هغې نه پس مرګ
نشته - او داسې غني به شے چه د هغې نه پس محتاجي نشته
او په داسې نعمتونو به ښاد شے چه د هغې نه پس تنګ سټي
نشته - او په داسې راحت به محفوظ شے چه د هغې نه پس
پریشاني نشته - او په داسې خوشحالۍ به خوشحاله شے چه د
هغې نه پس غم نشته او په داسې علم به موصوف شے
چه د هغې نه پس جهل نشته او په داسې امن کښې به شے
چه د هغې نه پس خوف نشته او په داسې عزت به عزتمند
شے چه د هغې نه پس ذلت نشته او په بارګاه الٰهي کښې
به داسې قُرب حاصل کړے چه د هغې نه پس بُعد (لرے والے)
نشته او داسې ترقي به اوکړے چه د هغې نه پس تنزل نشته
او داسې به دروند شے چه د هغې نه پس سپکاوے نشته - او
داسې به پاك شے چه بیا به ګناهونو کښې ککړ نشې -

چه دا مرتبه بیا مومے، نو دغه وخت به د الله تعالیٰ
محبوب اوګرځے او چه خلق د ثنا صفت کوي - نو ته به په
رښتیا د هغې جوګه ئے - ته به د روحاني امراضو د پاره خپله
یو د لوئے اکسیر شے - چه خلق به ستا د باطني صفاتو او
اوچتې مرتبې پیژندلو نه عاجز وي - او داسې یو به مثله

بزرګ به شے چه څوك به د دے سیال نهٔ وي - د دے حالت
کښې به ته د هر رسول، نبي او صدیق وارث شے - په تا به
د ولایت انتها وي او د فیض حاصلولو د پاره به تاله ابدال
راځي - په تا به د خدائے د مخلوق مشکلات حل کیږي - ستا
په دُعا به د رحمت باران کیږي - ستا په برکت به پټي شنهٔ
کیږي - او بوټي به زرغونیږي او ستا په دُعا به خاص وعام،
بادشاه او رعیّت، حاکم او محکوم، امامان او امتیان د
ټول مخلوق مصیبتونه رفع کیږي - او ستا د احکامو او
ارشاداتو د اطاعت نه به ئے بله چاره نه وي -

خلق به د لرے لرے ځایونو نه تاله راځي او د خالق کائنات
په حکم د هر ځائے نه ستا په خدمت کښې تحفے تحائف،
نقدي او غله راوړي - هر ځائے به ستا د ښو صفاتو او اوچتو
اخلاقو چرچے وي او ټول خلق به ستا په تعریف نه مړیږي
ستا د لویئ او شان متعلق به په دوو ایمانداروکښې هم
اختلاف نهٔ وي - اے پاك صفته! اے نیک بخته! اے په
بارګاه خداوندي کښې مقبوله! او اے د نوع انسان سرتاجه
دښاروونو او ځنګلونو ټولو خلقو کښې په تا د الله فضل دے
او الله پاك د لوئے فضل خاوند دے -

مقاله (۵) د دنیا د فتنو نه کناره کشي

هرکله چه ته د دُنیا زیب وزینت، مکرو فریب، هلاکونکي
لذات په ظاهره ښهٔ او په باطنه خراب ترغیبات د دنیا

بے وفائي، عهد شکني، او غافل او دنیا پرست خلق او وینے
نو داسې ئے اوګڼړه لکه چه څوك صحرا کښې او دس ماتے ته
بربنډ ناست وي - چه ټول بښکاري او بدبوئي ئے خوره شوے
وي - نو ته د هغهٔ د شرم ګاه نه سترګے پټے کړے - او د بدبوئي
نه ئے پوزه بنده کړے - دغه رنګ ته د دنیادارو خلقو، د هغوئ
د ګناه د ککړ ماحول نه او د هغوئ د خواهشاتو د بدبوئي
نه ځان محفوظ کړه - د پاره د دے چه ستا د روح فطري
پاکیزګي ضائع نشي او ته د دنیاوي آفاتو نه خلاصے بیا مومے

دنیا چه هر څومره ستا قسمت کښې وي - هغه به ضرور
تا ته دررسي - او ته به ضرور د هغې نه فائده موے - په
دے وجه ستا د دنیاوي ضروریاتو تشویش بالکل فضول
دے - الله پاك خپل برګزیده پیغمبر صلی الله علیه وسلم ته
فرمائي :- "وَلَا تَمُدَّنَّ عَيْنَيْكَ إِلَىٰ مَا مَتَّعْنَا بِهِ أَزْوَاجًا مِّنْهُمْ
زَهْرَةَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا لِنَفْتِنَهُمْ فِيهِ وَرِزْقُ رَبِّكَ خَيْرٌ وَ
أَبْقَىٰ" :- (د دنیا ظاهري مال و اسباب چه مونږ کفارو ته
ورکړے دے، په هغې نظر مهٔ اچوه ځکه چه د دے څیزونو
نه مقصد کفار په فتنه کښې اچول دي - او ستا د پاره د پروردګار
ورکړے رزق بهتر او پائندار دے -) -

مقاله (۶) د توحید راز

د الله تعالیٰ د احکامو او افعالو په احترام کښې خپل
خواهشات او لذات فنا که ځکه چه دے عمل سره به ستا

په زړهٔ کښې د علم الٰهي صلاحیت پیدا شي - د تعلق بالله
د مضبوطولو د پاره فاسق او غافل خلقو سره قطع تعلق ډیر
ضروري دے او د خپلو خواهشاتو د فنا کولو یو علامت دا
دے - چه د نفع نقصان، شر او ضرر، دنیاوي اسبابو او د
جد وجهد ټولو معاملاتو کښې په خپل ذات د تکیه په ځائے د
ټول امور کلي طور سره الله تعالیٰ ته سپرد کړے شي او قاضي
الحاجات اوګڼلے شي - خدائے تعالیٰ مختارِ کُل نه ګڼړل او په
نفس اعتماد کول شرك دے - صرف خدائے تعالیٰ په ماضي
حال او مستقبل کښې د خپل بنده د امورو او معاملاتو کفیل دے
د هغهٔ د انګراني او ذمه داري هغه وخت هم وه چه ته د مور
په خیټه کښې وے او بیا چه د مور په غیږه کښې دے پئے
رودل -

د خدائے تعالیٰ د ارادے په خاطر د خپلے ارادے د فنا
کولو یو علامت دا دے، چه ته د هیڅ خواهش قصد نهٔ کوے
ځکه چه خدائي اراده کښې سراسر خیر او بهتري ده او په دے
کښې ستا قصد کول هم شرك اوګڼړه - د نفساني خواهشاتو د
نفي نه به د الله تعالیٰ فعل په تا جاري شي او د افعال الٰهي
نافذ کیدو سره به ستا اعضاء ساکن او غیر متحرك شي - زړهٔ
به دے مطمئن شي، سینه به دے فراخه او کشاده شي - مخ
به دے روښانه او پُر نور شي - او چه د تعلق بالله روحاني
توانائي بیا مومے نو د کائنات د ټولو څیزونو نه به بے نیازه

(c) ketabton.com: The Digital Library

شي. ستا نقل وحرکت به د قدرت په اراده وي او د قدرت په ذریعه به هدایت بیاموے. تجلّیات الٰهي به تا ته د اشیاؤ ماهیت ښائي. او الله به در ته د نور خلعت اغوندوي. پروردګار عالم به خپله تا ته علم ښائي. او د دے علم او عرفان په برکت به دِ د سلفِ صالحین او برګزیده عارفانو مقاماتو ته رسوي.

بیا به ته د مخلوقاتو نه کناره کش شے. تا کښ به ذاتي خواهش او اراده پاتے نشي. د بشریت د رذائلو نه به پاك شے. ستا زړهٔ به توحید کښ داسے فنا شي، چه د خدائے د ارادے نه سیوا به هر ګز څهٔ څیز نه قبلوے. چه دے مرتبے ته اورسے نو تا ته به د کراماتو نسبت کولے شي. په ظاهره به دا کرامات ستا نه ښکاري، خو حقیقت کښ به دا دخدائے تعالیٰ افعال او احکام وي. بیا به ته د هغه شکسته دِل اولیاؤ په ډله کښ شامل شے. چه د هغوئ نفساني خواهشات او بشري ارادے بالکل فنا شوے دي او په زړونو کښ د ربّاني ارادو د کامل اطاعت جذبه پیدا شوے وي. لکه چه الله پاك فرمائیلي دي د څما مخلص بندیان هیڅ نه غواړي مګر هغه چه الله اوغواړي؛ او فرمائیلي دي الله پاك. زهٔ هغه خلقو ته ډیر قریب یم چه د هغوئ زړونه څما په وجه شکسته دي؛ نو ته به د الله تعالیٰ قرب تر هغے حاصل نهٔ کړے تر څو چه ستا ټول خواهشات او ارادے د هغه په رضا قربان نشي.

کله چه تهٔ خپلے ارادے د خدائے په ارادو کښ فنا کړے او د ذاتِ باري نه بل هیڅ څیز ته توجه اونهٔ کړے نو بیا به تا الله تعالیٰ د نوے سره ژرغون کړي او ته به د نوے باطني صفاتو حامِل شے. ستا په نفس کښ به د شرك محرکات محو شي او توحید به دے قلب او دماغ کښ راسخ شي. بیا به تا ته دیدار الٰهي حاصل وي. د " اَنَا عِنْدَ مُنْكَسِرَةِ الْقُلُوْبِ " (زهٔ شکسته دِلو ته ډیر قریب یم)[1] هم د هغه معنیٰ دي. حدیث قدسي کښ راځي. څما مومن بنده د ذِکر او عبادت په کثرت څما قرب غواړي، حتیٰ چه هغه

[1] د دے حدیث نه مطلب دا دے چه بنده عبادتونو کښ د قرب الٰهي داسے درجه حاصله کړي، چه خلقو او ماسوا علائقو نه منقطع شي، او همه تن خدائے ته داسے متوجه شي چه ټول حرکاتو سکناتو، حواس ظاهره او باطنه نه بغیر د خدائے تعالیٰ د اطاعت نه بل څهٔ کار نه اخلي. د هغه لیدل، اوریدل، پوهیدل، ټول صرف د خدائے د پاره وي، او هرګز دا مطلب نه دے چه معاذالله حاشا ثمه خدائي او ولي کښ اتحاد او حلول او شي. داسے عقیده صریحًا کفر ده. او د کتاب او سنت او د ټولو علماؤ او امتونو خلاف څیز دے. پیرانو پیر صاحب قدس سره چه فرمائیلي دي چه دا حالت په حالت فنا کښ وي نو د دے نه مطلب د خدائے په لار کښ فنا کیدل دي. دا چه ماسوا الله علائق ختم شي. نه دا چه خدائي او ولي سره یو شي. حضرت پیرانو پیر صاحب د پیر لوئے فاضل عالم رباني وو. د هغوئ د شان نه دا خبره ډیره اوچته ده چه دا سے خبرے هغوئ ته منسوب کړے شي نو کوم کوم ځائے چه د دے کتاب کښ دا شان مضامین دي، د هغے نه مطلب دغه دے، کوم چه موسته بیان کړو.

ما ته ډیر محبوب شي. او د کامل ربط په وجه زهٔ د هغه غوږ وګرځم، چه په هغے هغه اوري. زهٔ د هغے سترګے شم، چه په هغے لیدهٔ کوي. زهٔ د هغهٔ ژبه شم چه په هغے خبرے کوي. زهٔ د هغهٔ لاس شم چه په هغے هغه نیول کوي. زهٔ د هغے پښے شم چه په هغے هغه ګرځي. نو د فنا هیڅ حالت د دے نه بل نهٔ دے چه تهٔ د خپل ځان او مخلوق نه فاني شے.

خلق یا نیك وي یا بد، د هغه شان تهٔ به هم یا نیک ئے یا بد هر کله چه ته خپل فطري او ازلي صفات قابو کړے، نو د مخلوق خلاف شریعت تأثرات به نهٔ قبلوے. او خپل امیدونه به هغوئ سره نهٔ تړے. او د هغوئ د شر نه به خوف نهٔ کوے. بیا به ستا په نفس کښ یوازے الله تعالیٰ باقي پاتے شي، لکه چه ستا د پیدائش نه مخکښ وو. چه دا حقیقت هیر نهٔ کړے چه خیر او شر د الله په اختیار کښ دے او چه کله په خدائے ستا کامل یقین پیدا شي نو هغه به تا د قضا او قدر د شر نه بے خوفه کړي. او خیر او برکاتو کښ به ستا د پاره وسعت پیدا کړے شي. بیا به تهٔ د هر خیر محل، د هر نعمت مرجع، د هر نور مرکز او د هر امن سرچینه شے او د حق د عاشقانو مطلوب او منتها هم د هغه فنا ده او هم د هغه د سیر او سلوك نه پس اولیاء الله خپل منزل بیا مومي. خپله اراده د الله په اراده کښ فنا کول د ټولو تیرو اولیاؤ او ابدالو مقصود وو. د دې

تر آخري ساه خپله اراده د خدائي په ارادے بدله کړے ده. د دے وجے نه د دوئ نوم ابدال شو. د دوئ په نزد د حق په اراده کښ خپله اراده شریکول ګناه ده. هان کهٔ په هیره مجذوبیت یا د حال او خوف د غلبے په صورت کښ ترے څهٔ بے اعتدالي اوشي، یا ذکیدو احتمال وي نو الله تعالیٰ پرے دوئ خبردار کړي او دوئ ترے منع شي او بیا توبه او استغفار شي. د فرشتو نه علاوه د خواهش او ارادے نه هیڅوك معصوم نهٔ دے.

فرشتے د ارادے نه پاکے او انبیائے کرام د خواهشات نفس نه پاك دي. لیکن د باقي مکلّف مخلوق لکه جن او انس اراده د خواهش نفس نه خالي نه دي. په نوع انساني کښ د خدائے برګزیده بندیان، مثلاً اولیاء او ابدال د ارادے او خواهشِ نفس نه خو یقینًا محفوظ دي. لیکن کیدے شي چه هغوئ څهٔ وخت ارادے او خواهش ته مائل شي. خو الله پاك په خپل رحمتِ خاصه په بیدارئ کښ هغوئ د دغه لغزش نه اګاه کړي او هغوئ ئے هغه وخت په پښیمانئ او استغفار تلافي اوکړي.

مقاله (۷) توبه او استغفار

د نفس د یا بدو نه آزاد شه. او د دے په متابعت کښ د خلے هسئ د اسرارو نه بیګانه شهٔ. خپله هره معامله ځي طورسره حواله پروردګار ته او سپاره او د خپل زړهٔ په

(c) ketabton.com: The Digital Library

دروازه د الله تعالیٰ دربان شه. چه شیطانی وسوسے پکښې داخلے نشي. دکوم څیز چه خدائے تعالیٰ ذړهٔ کښې د رتهٔ د اچولو حکم کوي، هغه پکښې اچوه. او دڅهٔ نه چه منع راوړي، هغې له ځائے مهٔ ورکوه. دحق دارادے نه علاوه دبلے ارادے خواهش مهٔ کوه. اودحق اراده د شریعتِ اسلامي مکمل اتباع ده. د خواهشاتو کثرت د بنده د پاره د پریشانۍ او بربادۍ یو مهلک څنګل دے او دد ے خلاصے ذاتِ حق کښې د جذب کیدو نه بغیر ناممکنه ده. همیشه د احکام الٰهی اتباع کوه. او د هغه د منهیاتو نه پرهیز کوه. د خدائے مقدّرات د هغهٔ اختیار او رضا ته پریږده. او مخلوقاتو کښې هیڅوك د هغهٔ شریک مه جوړوه. ستا ارادے او ارمانونه ټول د هغهٔ مخلوق دي. کهٔ تهٔ خپله اراده د خالق ارادے سره شریکوے. نو په دے حالت کښې تهٔ مشرك ئے.

قرآن وائي څوك چه د الله تعالیٰ د دیدار په طمع دي. هغه له پکار دي چه نیک کارونه کوي. او مخلوقاتو کښې هیڅوك هغهٔ سره عبادت کښې شریک جوړ نهٔ کړي. یوازے بُت ږتې شرك نهٔ دے. بلکه د خواهشاتو په پتو سترګو پیروي کول او فاني دنیا کښې یو هستئ یا یو څیز سره زړهٔ او دماغ د مشق درجے پورے تړل صریحا شرك دے. الله پاك ف . ئ «اے نبي ﷺ! تا هغه سړے نهٔ دے لیدلے، چه مه حس

نفساني خواهشات خپل معبود ګرځولے دي؟» نو د الله تعالیٰ نه سِوا نور هر څهٔ چه دي، هغه غیرالله دي. او هرکله چه تهٔ غیر الله کښې مشغول شوے. نو بلا شبے تا الله تعالیٰ سره شریک جوړ کړهٔ او خپله مشرك شوے. نو ذکرِ حق کښې جد وجهد کوه. په ارام مه کښېنه. دخدائے نه ویره اوکړه. بے خوفه کیږه مه. او د حق په تلاش کښې صداقت اختیار کړه. غافله کیږه مه.

سلوك کښې چه کوم مقامات تاته حاصل شي. هغه خپل ذات سره مهٔ منسوب کوه. بلکه هغه عطائے ایزدي اوګڼړه. بیا کهٔ تاته څهٔ حال یا مقام حاصل شي نو هغه پټ ساته. او نااهلو سره د هغې ذکر مهٔ کوه. په دے طریقه به تاته هم نوره هم روحاني ترقي حاصله شي ځکه چه ستا تعلق براه راست الله تعالیٰ سره دے او د کلام الله موافق «هره ورځ د الله تعالیٰ یو نوے شان دے» نو د احوالو مخلوق سره تذکره بنه نهٔ ده. کهٔ ستا احوال برقرار وي، نو د الله پاك بخشش اوګڼړه. او د خدائے نه د شکر د توفیق او د زیاتي سوال کوه. کهٔ ستا حال د غیبے باقي پاتے شي. نو په دے کښې ستا د پاره د علم معرفت ترقي او د اداب اضافه ده. الله پاك فرمائي: «چه مونږ یو آیت منسوخ کوو یا هیروو، نو بیا د هغې نه بهتر یا د هغې په مثل بل آیت راوړو. او الله پاك په هر څیز قادر دے» نو الله پاك په خپل قدرت، اختیا

تدبیر او تقدیر کښې عاجز مهٔ ګڼړه. د هغهٔ په وعدو کښې هیڅ شك مهٔ کوه. او د هغه د رحمت او بخشش نه هیڅکله نا اُمیده کیږه مه. د هغه د رسول برحق اسوهٔ حسنه اختیار کړهٔ. او یوه شه چه په حضور صلی الله علیه وسلم نازل شوے بعضِ آیاتونه وروستو منسوخ شوے دي. او د هغې په ځائے نور آیاتونه راغلي دي. او حضور صلی الله علیه وسلم د هغې نورو آیاتونو تعمیل کړے دے. د اخو د ظاهر شریعت حال شو.

باطني علم او نور احوال چه دي نو دا د خدائے او د هغه د رسول ﷺ په مینځ کښې د یو راز حیثیت لري. د دے متعلق حضور صلی الله علیه وسلم فرمائي: «ځما په زړهٔ په بعضے اوقات یوه پرده راتله او د هغې د لرے کولو د پاره به ما ورځ کښې اویا ځله د خدائي نه مغفرت غوښتلو» او ځینې روایتونو کښې د سل ځله مغفرت ذکر دے). نو رسول الله صلی الله علیه وسلم به د یو حالت نه بل حالت ته منتقل کولے شو. او د غه رنګ به حضور صلی الله علیه وسلم د قرب په منازلو عبور پیاموندلو. نوراني خلعتونه به ورته اغوستولے او بدلولے شو. او د کشف او معرفت هر دوئم حالت به د اول حالت نه ارفع او اعلیٰ وو. په دے دوران کښې چه به کله حجاب واقع شو، لکه چه احادیثو کښې راځي. نو حضور صلی الله علیه وسلم به په کثرت سره استغفار ویلو ځکه چه

استغفار د روح تزکیه او د قلب صفائي ده. او د هر مؤمن د پاره اکسیر دے.

توبه او استغفار هر حالت کښې د بنده دوه لازمي صفات دي. او دا دواړه د حضرت ابوالبشر آدم علیه السلام نه مؤمنانو ته یو مقدس میراث پاتے شوے دے. د آدم علیه السلام په باطني احوالو چه د سهو او نسیان او د عهد د خلاف ورزۍ د تاریکي پرده راغله، نو هغهٔ د خپلے ارادے او خواهش په پیروۍ کښې راګیر شو. او د غه وخت د آدم علیه السلام اراده کول د خدائے ارادے سره شرك کول وو. نو د هغهٔ د غه اراده چه په شرك مبني وه، ماتېکړے شوه. روحاني باطني حالت ئے زائل شو. او انوار پرے تاریك شول.

بیا آدم علیه السلام په خپلو لغزشونو آګاه کړے شو. او د نسیان او حکم عدولي په اعتراف کښې د توبے او استغفار توفیق ئے بیاموند. نو بابا آدم علیه السلام په ډیره زارۍ په بارګاهِ الٰهي کښې التجا اوکړه. «رَبَّنَا ظَلَمْنَآ اَنْفُسَنَا وَاِنْ لَّمْ تَغْفِرْ لَنَا وَتَرْحَمْنَا لَنَكُوْنَنَّ مِنَ الْخٰسِرِيْنَ» (اے ربه ځمونږه مونږ په خپل ځان ظلم اوکړهٔ. کهٔ تهٔ مو اونهٔ بخښے او رحم را بانده اونهٔ کړے نو مونږ به د زیان کارانو نه شو). نو د توبے او استغفار په برکت په هغوئ د الله تعالیٰ د هغه اسرارو او علومو کشف او د دا سے تجلیاتو پیرزونه اوشوه چه د دے

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه ځکښې هغوئ د دے نه بهرور نهٔ وُو۔ د دے نه پس د هغوئ هره اراده د الله تعالیٰ د ارادے ماتحت وه۔ اود هغوئ هر دوئم حالت د رومبنی حالت نه بهتر او ارفع وُو۔ حتیٰ چه هغوئ ته ولایتِ کبریٰ، قبولیتِ حق او دنیا او عقبیٰ کښې سرفرازی نصیب شوه اود هغوئ اولاد د زمکې په مخ بنسته او خَاُسَیْریده۔ او په هغوئ کښې لوئے لوئے جلیل القدر انبیاء او برگزیده اولیاء الله پیدا شول۔ بیا د دنیا نه پس عقبیٰ د هغوئ جائے پناه او د حیاتِ ابدی قرارگاه شو۔

نو تاله هم توبه او استغفار باید۔ او د رسول کریم صلی الله علیه وسلم اسوه حسنه او د نوعِ انسانی د پلار حضرت آدم علیه السلام خصائل اختیارول پکار دی۔ او هم دا خیزونه د خدائے د رښتینو عاشقانو او دوستانو سنت دی چه د نجات ضامن دی۔

مقاله (٨) د قربِ الٰهی منزلونه

د خدائے د طرفه چه تهٔ کوم روحانی او باطنی حالت کښې ئے۔ د هغے نه سوا د اوچت یا د لاندے حالت آرزو مهٔ کوه۔ هرکله چه تهٔ د شاهی محل (عالم لاهوت) په دروازه ئے نو په محل کښې د داخلیدو خپله خواهش مهٔ کوه۔ ترڅوچه شاهی حکم (امر حق) سره ته په زور پکښې داخل نهٔ کړے شے۔ د زور نه مراد هغه حکم دے چه ازلی تاکیدی او باربار وی۔ محض د نفس په ترغیب په داخله

داخله مهٔ کوه۔ کیدے شی، چه دا د هغه بادشاه (الله تعالیٰ) د طرفه امتحان وی۔ خو تر هغه وخته د صبر او تحمل نه کار اخله۔ چه تهٔ په داخله مجبور کړے شی۔ او ستا داخله سراسر د شاهی اِذن ماتحت وی۔

چه ته جبر او شاهی حکم سره محل (قرب خداوندی) کښې داخل کړے شے۔ نو تاله به بادشاه د خپلے ارادے او فعل په وجه څهٔ عذاب نهٔ درکوی۔ ځکه چه د هغه قهر او عذاب خو د بنده په بے صبرئ، نفسانی خواهشاتو، بے ادبئ او د تسلیم رضا په ترک کولو راځی۔ نوچه تهٔ جبراً شاهی محل کښې داخل کړے شے۔ نو دا خپله خوش نصیبی او سعادت اوگنړه او د هغه په دربار کښې خاموشه، سر ټیټه، او مؤدب ولاړ اوسه۔ او په کوم خدمت چه تهٔ ماموره کړے شے، په سرسترگو د هغے پیروی کوه۔ او د خپل مجت ته هرگز هغے کښې دخل مه ورکوه۔

الله تعالیٰ خپل نبی اکرم صلے الله علیه وسلم ته ارشاد فرمائی: د دنیا د ظاهری مال و اسباب کوم څیزونه چه موږ کفارو ته ور کړے دی۔ تهٔ په هغے نظر مهٔ کوه۔ ځکه چه د دے اشیاؤ مقصد خو کفار په فتنه او امتحان کښې اچول دی۔ او ستا د پروردگار د درکړے رزق ستا د پاره ډیر بهتر او پائندار دے نو د الله تعالیٰ په دے قول کښې "رِزْقُ رَبِّكَ خَيْرٌ وَّاَبْقٰى" (خدائے درکړے رزق ډیر بهتر او پائیدار دے)۔ حضور صلے

الله علیه وسلم ته په باطنی احوالو، صبر و شکر او په عطا شوے نعمتونو د راضی کیدو تعلیم ورکړے شوے دے۔ یعنی موږ چه په تا کومے لوئے پیرزوئنے کړے دی، لکه نبوت، علم راسخ، حکمت وفهم، دین اسلام، توحید او معرفت، جهاد فی سبیل الله او فتوحاتِ غیبی، دا څیزونه د دنیاد نورو مال و جائداد او د عیش و عشرت د سامان نه ډیر بهتر او دائمی دی۔ نو د الله تعالیٰ په عطا شوُو نعمتونو شکر او رضامندی کول او د نورو فانی او عارضی څیزونو ترک کول، د ټولو نیکو او برکتونو اصل دے۔

ټول د نیاوی اشیاء الله تعالیٰ د بندیانو د آزمائش د پاره پیدا کړی دی۔ کوم څیز چه ستا په قسمت کښې وی، یا د غیر، هغه بل د هیچا د پاره نهٔ وی، هغه د قدرت لاس کښې محفوظ وی۔ نو کهٔ هغه مشیّتِ ایزدی کښې ستا په حصه کښې وی۔ کهٔ تهٔ ئے غواړے، او کهٔ نه، هغه به ضرور تا ته رسی۔ د هغے په طلب کښې ستا د طرف نه د گستاخئ یا د بے ادبئ اظهار مناسب نهٔ دے۔ او کهٔ هغه څیز د بل چا قسمت کښې وی۔ نو تهٔ هغه نشے حاصلولے۔ او کهٔ هغه په خیر و عافیت او سلامتئ سره د چا فرد بشر قسمت کښې نهٔ وی، او محض فتنه او امتحان وی۔ نو بیا د یو عقل او شعور خاوند ولے دیده دانسته ځان په فتنو او پریشانو کښې کښیباسی۔ مراد دا شو، چه خیر او سلامتی او د زړهٔ اطمینان په باطنی

احوالو او تسلیم او رضا کښې دے۔

شاهی محل ته د داخلیدو نه پس چه ته بالاخانے (اوجِ روحانی) او د هغے ځائے نه چهت (منزل مقصود علّیّین) ته او خیژولے شے۔ نو څنگه چه موږ ذکر اوکهٔ۔ تهٔ بالکل خاموش، سرکښته او مؤدب اوسه۔ بلکه د دے امورو کښې د رومبی نه زیات تابعدار اوسه۔ ځکه چه تهٔ اوس بادشاه ته زیات قریب ئے۔ نو خطر و ته هم قریب ئے۔ چه دلته را اورسے نو د هغهٔ نه د احوالو او مقاماتو د هیڅ حال بیا مقام په خپله خواهش مه کوه ځکه چه دا به د موجوده نعمت ناشکری وی۔ او ناشکری یو ناشکرگزاره سړے په دنیا او عقبیٰ دواړو کښې ذلیل کوی۔

څنگه چه ځکښې ذکر اوشو تهٔ د ذکر فکر او عملِ صالح په جد وجهد کښې مشغول اوسه۔ چه دا سے بلند مقام ته اورسے چه دائمی او ابدی وی۔ او یاد ساته چه هغه مقام د الله تعالیٰ ظاهر باهر آیات او کرامات دی۔ چه د بنده د قول او فعل نه ظاهریږی۔ د دے مقام نه غفلت او بے پروائی هرگز مهٔ کوه۔ د دے حفاظت کوه۔ او ثبات او استقلال سره د غلته قائم اوسه۔ نو احوال د اولیاؤ د پاره دی او مقامات د ابدالو د پاره۔

مقاله (٩) د الله تعالیٰ جلالی او جمالی صفات او کشف او مشاهده

د الله تعالیٰ په اسماء الحسنیٰ کښې د هغهٔ د جلالی او جمالی

(c) ketabton.com: The Digital Library

احوالواو تسلیم او رضا کښې دے۔

شاهی محل د داخلیدو نه پس چه ته بالاخانے (اوج روحانی) او د هغې ځائے نه چهت (منزل مقصود علیین) ته او خیژ ولے شے۔ نو ځکه چه مونږ ذکر اوکړو۔ ته بالکل خاموش، سرکښته او مؤدب اوسه۔ بلکه د دے امورو کښې د پرومبی نه زیات تابعدار اوسه۔ ځکه چه ته اوس بادشاه ته زیات قریب شوے۔ نو خطرو ته هم قریب شوے۔ چه دلته را اورسے نو د هغه نه د احوالو او مقاماتو د هیڅ حال یا مقام په خپله خواهش مه کوه ځکه چه دا به د موجوده نعمت ناشکری وی۔ او ناشکری یو ناشکر گزاره سړے په دنیا او عقبیٰ دواړو کښې ذلیل کوی۔

ځکه چه تهٔ کښې ذکر اوشو ته د ذکر فکر او عمل صالح په جد وجهد کښې مشغول اوسه۔ چه دا سے بلند مقام ته اورسے چه دائمی او ابدی وی۔ او یاد ساته چه هغه مقام د الله تعالیٰ ظاهر باهر آیات او کرامات دی۔ چه د بنده د قول او فعل نه ظاهریږی۔ د دے مقام نه غفلت او بے پروائی هرگز مهٔ کوه۔ د دے حفاظت کوه۔ او ثبات او استقلال سره د غلته قائم اوسه۔ نو احوال د اولیاؤ د پاره دی او مقامات د ابدالو د پاره۔

مقاله (۹) د الله تعالیٰ جلالی او جمالی صفات او کشف او مشاهده

د الله تعالیٰ په اسماء الحسنیٰ کښې د هغهٔ د جلالی او جمالی

صفاتو ذکر په وضاحت سره موجود دے۔ او هغه د خپلو بندیانو په طبائعو کښې د دے صفاتو ظهور فرمائی۔ د اولیاؤ او ابدالو په کشف او مشاهده او افعالو کښې د الله تعالیٰ د اصفات دا سے عجائب را ښکاره کړی چه عقل او فهم مغلوب کړی، رسومات او عادات فنا کړی۔ او انسانی حواسو کښې د دهشت او ضعف یا د لطف او محبت تأثرات پیدا کړی۔ د الله تعالیٰ دا افعال په دوه قسمه دی۔ یو جلالی او بل جمالی۔

د خدائے تعالیٰ د جلال ظهور دا دے، چه په خوف او هیبت غلبه راشی۔ او د جسم په اعضاؤ د ویرے آثار را ښکاره شی۔ لکه چه د نبی کریم صلی الله علیه وسلم احادیثو کښې روایت دے چه د دوئی د سینے مبارکے نه به د مانځه په وخت کښې د دیگ د یشیدو په شان آواز راختلو ځکه چه "اَعْبُدْ رَبَّكَ كَاَنَّكَ تَرَاهُ" (د خپل رب عبادت داسے کوه، لکه چه ته ئے وینے) مطابق به حضور صلی الله علیه وسلم د الله تعالیٰ د جلال او جبروت مشاهده کوله۔ او د الله پاک د عظمت او هیبت انکشاف به ورته کیدلو۔ د غه رنگ د حضرت موسیٰ علیه السلام جلال هم مشهور دے چه د توحید او دینی غیرت په جذبه کښې ئے د خپل ورور هارون علیه السلام ږیرے لاس ور واچولو۔ او دا د هغوئی معمول او مزاج وو۔ چه قرآن پرے شاهد دے۔ د غه شان جلال او جبروت د حضرت ابراهیم خلیل الله او حضرت عمر فاروق رض

د حالاتو نه هم منقول دے۔ چه د خپل ذات د پاره نهٔ وو، بلکه د حق او توحید د پاره۔

هرچه د جمال مشاهده ده نو دا په زړونو او مزاجونو کښې د خدائے د رحمت، رحم، کرم، بخشش، لطف، محبت، عفو او د سخا د صفاتو ظهور دے۔ چه د قرب خداوندی په وجه په بنده تجلی غورځوی۔ د الله تعالیٰ د صفاتِ جمالی عظیم ترین مظهر د حضور صلی الله علیه وسلم هستی مبارکه ده۔ چه همیشه ئے هر بد خواه سره ښهٔ کړے دی۔ هر ضرر رسونکی ته ئے راحت رسولے دے۔ هر بدګو سره ئے د محبت سلوک کړے دے۔ او انتهائے دا چه د مکے معظمے د فتح په وخت ئے خپلو بد ترینو دشمنانو ته په دے الفاظو معافی ورکړه۔ "لَا تَثْرِيْبَ عَلَيْكُمُ الْيَوْمَ" (نن ورځ په تاسو هیڅ گرفت نشته۔ یعنی ما بخښلی یئی) د حضور صلی الله علیه وسلم دا "جمالی صفت" او "خلق عظیم" د اُمت په ډیرو اولیاؤ ابدالو کښې هم باحسن الوجوه موجود دے۔

الله تعالیٰ د خپل جمال د مشاهدے نعمت د اُمت په خاص خاص افرادو پیرزو کړے دے) او ټول عمر ئے هغوئی په دے نعمت ښاد کړے دی۔ د پاره د دے چه د زیات شوق په سبب د محبت په جذب او هستیٔ کښې د دوئی روحانی قوتونه سست او کمزوری نشی۔ او د هجر او فراق په خفگان کښې د حقوقِ عبودیت د تعمیل نه پاتے رانشی۔ نو

الله تعالیٰ حکیم او دانا دے۔ رحیم او کریم دے۔ او د جمال د تږو په اضطراب ښهٔ خبردار دے۔

د غه وجه ده چه حضور صلی الله علیه وسلم به د حضرت بلال رضی الله عنه مؤذن ته فرمائیل۔ اے بلاله رض! اذان اوکه۔ چه ذکر او مانځه کښې راحت بیامومو۔ د حضور صلی الله علیه وسلم د پاره مونځ په دے بنا د قلب او د روح راحت وو۔ چه د کامل استغراق په وجه به نبی علیه السلام ته د مانځه په دوران کښې د جمالِ اِلٰهی مشاهده حاصلیده۔ په دے وجه به حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیل چه ځما د سترگو او زړهٔ آرام په مانځه کښې دے۔

مقاله (۱۰) د نفس مخالفت او اخلاص

دے کښې شک نشته، چه ستا نفس د الله تعالیٰ مخلوق او ملکیت دے خو د اد دنیا خواهشاتو، لذاتو، اسبابو، غرور او تکبر د سمے لارے نه بد راهه کړے دے۔ ځکه چه دا څیزونه د انسان مزاج سره اخښلی شوے دی۔ نو کهٔ ته د الله د اطاعت او فرمانبردارئ د پاره د نفس مخالفت ته تیار شے نو دا به ستا د طرف نه یو جهاد د فلاح او بهبود یوه ذریعه وی۔

د نفس د جهاد نه پس به ستا دوستی او بندگی د ثبوت مقام ته اورسی او په تا به د پاک، صاف، او خوشگوار و نعمتونو پیرزوینے اوشی۔ د کائناتو ټول اشیابه ستا تابع شی او ستا

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدمت او تعظیم ته په غاړه بسته وی. او دا یو منلے شوے اصول دے. چه کوم سړے د خدائے تعالیٰ فرمانبردار وی نو دنیا د هغهٔ فرمانبرداره وی. الله پاک فرمائی. "کائناتو کښې هیڅ څیز داسے نشته چه د خدائے ثنا صفت نهٔ کوی. خو تاسو د هغوئ په ثنا پوهیږئ نه." او الله پاک فرمائی: "ما آسمانونو او زمکے ته اووے، چه تاسو ځما فرمانبرداری قبوله کړئ. کهٔ خوښه مو وی او کهٔ مو نهٔ وی خوښه. نو هغوئ اووے اچه اے خالق کائناته! مونږ ستا فرمانبرداری په سر سترګو قبلوو."

مکمله بندګی، د نفس د ناکاره خواهشاتو په مخالفت حاصلیږی. په قرآن کریم کښې د یرځایه راغلی دی چه د نفس اماره (هغه نفس چه انسان ته د بدو کارونو ترغیب ورکوی) پیروی انسان د صراط مستقیم نه ګمراه کوی، حدیث قدسی دے. چه حضرت داود علیه السلام ته الله پاک اوفرمائیل "چه د نفس د خواهشاتو پیروی هیچرے اونهٔ کړے. ځکه چه زما په زمکه کښې د نفس د پیروئ نه زیات د فساد څیز بل نشته" او د حضرت بایزید بسطامیؒ متعلق یو حکایت مشهور دے چه هغوئ الله پاک خوب کښې اولید، نو عرض ئے اوکړو چه یا الله! تا ته در رسیدو کومه لاره ده؟ نو الله تعالیٰ ورته اوفرمائیل: "د خپل نفس اطاعت پریږده او ما ته راځه." حضرت بایزید فرمائی: ددے پس ما لکه د مار د پوټ خپل نفس په ځائے پریښود:

غرض دا چه هر حال کښې د خواهشات نفسانی نه پرهیز د خلاصی باعث دے. نو کهٔ ته متقی او پرهیزګار یې. نو د حرام مال نه او د مخلوقاتو د خوف او خدشے نه ډډه اوکړه. او د مخلوقاتو په ځائے خپل اُمید وند خپل خالق سره اوتړه. او د زکوٰة، صدقے او نذرانے په طور هم د خلقو نظر مهٔ کوه. بنهٔ پوه شه چه د رزق او روزئ ټول امور د فاعل فعل او تدبیر سره په ظهور کښې راځی. او فاعل او مدبر الله تعالیٰ دے. خو سره ددے د مخلوق د طرفه د سعی، محنت او کوشش اصول هرګز هیرول نهٔ دی پکار. د پاره د دے چه تهٔ د جبریه فرقے (دوئ ددے خبرے قائل دی چه فعل کښې د بنده مطلقاً دخل نشته) د عقائدو نه خلاصے بیا مومے. او دا هم مه وایه چه د مخلوق په افعالو کښې د خدائے قدرت او اختیار هیڅ دخل نشته. او بنده د هر فعل او ارادے خپله مختار او مجاز دے ګنی دے عقیدے سره به تهٔ کافر شے. او قدریه فرقه کښې به راشے. بلکه عقیده درسته کړه. او دا اووایه، چه د مخلوق افعال او اعمال د مشیّتِ خداوندی نه دی چه د هغے د تعمیل حکم د پاره "لَيْسَ لِلْاِنْسَانِ اِلَّا مَا سَعٰى" یعنی د مخلوق د طرفه سعی او محنت لازمی څیز دے. او قرآن او حدیث کښې ددے مثالونه وارد دی.

احکام خداوندی نه تجاوز مهٔ کوه. ځکه چه د هغهٔ احکام په ټول مخلوقات طوعاً وکرهاً (په خوښه او ناخوښه یعنی هر حالت کښې) حاوی دی. د احکم الحاکمین په موجودګئ کښې په هیڅ یو امر کښې حاکم مهٔ جوړیږه. ستا حاکم کتاب الله او سنت رسول الله دے. کهٔ ستا زړهٔ کښې څهٔ خیال یا وسوسه تیره شی. یا د الهام کیفیت محسوس کړے نو هغه د قرآن او حدیث په معیار اوسنجوه. کهٔ قرآن او حدیث کښې د هغے حرمت او ممانعت موجود وی. مثلاً وسوسه، سود غلا، غضب، ظلم، زیاتی، دروغ فریب او د غسے نور د فسق و فجور اعمال نو داسے خبرے د خپل قلب او دماغ نه لرے که او مخ ترے واړوه. ځکه چه داسے وسوسے د شیطان د طرفه وی چه په قِسم قسم ښکلے صورتونو کښې ئے انسان ته راوړاندے کوی.

کهٔ ستا خیال او وسوسه د قرآن او حدیث ترمخه جائز او مباح وی او د حرمت پکښې هیڅ شبه نهٔ وی. نو بیا ئے بلا تامل تعمیل اوکړه ځکه چه دے کښې د ګناه خدشه نشته. لکه د حلالو څیزونو خوړل، څښل، نکاح، ښهٔ لباس، چا صالح سره ناسته پاسته، د بیت الله شریف حج، د ګنډو، یتیمانو او غریبانو امداد او د عوامو د فائدے کارونه واخله. په داسے اِلهام زړهٔ سکون او اطمینان بیا مومی. او فطرت ددے تائید او تصدیق کوی. د افعالِ الٰهی او امرِ الٰهی د تعمیل د پاره الله تعالیٰ خپله د بنده فاعل شی او د هغه مدد او نصرت کوی او هر کله چه فعل خالصةً د حق د پاره پاتے شی او تا ته د تائید حق مقام حاصل شی نو بیا کهٔ تا ته څهٔ فتنه پیښه هم شی، نو د هغے د شر نه به د خدائے په امان ساتی ځکه چه الله تعالیٰ په خپل مشیّت او فعل چالره سزا نهٔ ورکوی. بنده ته عذاب په امورِ الٰهی کښې د دخل ورکولو په وجه ورکولے شی.

کهٔ ته د ولایت خواهان ئے (خدائے دې په مونږ ټولو ددے نعمت پیرزوینه اوکړی. آمین). نو د نفس مخالفت شروع کړه. او د امرِ حق په پوره طریقه تابع شه. او د امرِ حق پیروی په دوه قسمه ده. رومبے قسم دا چه د نفسانی لذاتو د پیروئ نه منع شے. فرائض ادا کړے او خپل ظاهر او باطن د ګناهونو نه محفوظ کړے. او دوئم قسم دا چه د خدائے کوم احکام د الهام یا القاء په طور ستا په زړهٔ وارد کیږی. د هغے اطاعت په پوره احترام سره اوکړے او د خدائے تعالیٰ د وقتاً فوقتاً مشورو نه غفلت اونکړے. دا باطنی امر په هغے مباح کارونو کښې هم بیامونده شی چه د هغے متعلق شریعت کښې څهٔ حکم موجود نهٔ وی. په داشان چه نه خو هغه ممنوع وی. او نه د وجوب حکم لری. او دے کښې بنده ته اختیار ورکړے شوے دے. خواه کهٔ دا په تصرف کښې راولی، او کهٔ نهٔ ئے راولی.

د دے نوم مباح دے نو یو متقی او خدائی سړی له پکار دی چه هغه د هر داسے څیز متعلق استخاره اوکړی او د حکم ربّی په انتظار کښ شی. او هرکله چه حکم بیا مومی، نو د هغه مطابق دِ تصرف کوی. او په داسے حالت کښ دِ د بنده ټول اعمال، حرکات او سکنات د الله تعالیٰ د طرفه نهٔ وی.

د کومو څیزونو حکم چه شریعت کښ موجود دے هغه دِ د شرع په رو سره، او د کومو څیزونو حکم چه شریعت کښ موجود نه دے، هغه دِ د استخارے په ذریعه په ځائے راوړلے شی. دلته بنده بیا د اهلِ حقیقت د مقام نه شی. او هغه په اولیاؤ کښ شمیرلے شی او کهٔ ته د "حق الحق" په حالت کښ ئے چه په ذات خداوندی کښ د فنا کیدو حالت دے نو دا د الله تعالیٰ خټه پیژنوئنه اوګڼړه. ځکه چه دا د هغه ابد الوحالت دے، چه د هغوئی زړونه د عشق و محبت نه مات دی. هغه موحدین دی عارفان دی. صاحب علم او عقل دی. دوئی د امیرانو آقا د خلق خدا پیشوا او نګهبان، د حق نائبین، خاصان او محبان الٰهی دی. نو په دے مقام د امر پیروی دا ده چه ته د نفس امّاره مخالف شے او دنیا او اخرت هیڅ څیز ته ستا رغبت او توجه پاتے نهٔ شی. د هغه وخت ته د مالک الملک بنده ئے. نه چه د مُلک بند. ته به د امر حق غلام شے، نهٔ

چه د خواهش او په ظاهر او باطن به کلی طور داسے د خدائے په حواله شے لکه د دائی په لاس کښ چه ېې رودونکے بچے یا د طبیب په مخکښ بے هوشه بیمار وی نو د الله تعالیٰ د امر او نهی د شناخت او پیروئی نه علاوه د نورو ټولو کارونو نه به ته بے هوشه او بے خبره ئے.

مقاله (۱۱) صبر او توکل

د غربت او ناداری په حالت کښ چه ستا په زړهٔ کښ د نکاح خواهش پیدا شی او ته د دے ذمه داری سرته نشے رسولے. نو د الله تعالیٰ نه د رزق د فراخئ او اسوده حالئ سوال کوه. او د هغه د رحم امید وار اوسه. دنیا کښ ئے د انسان د پاره نکاح لازمه کړے ده. او د دے خواهش ئے بنی آدم له ورکړے دے. نو هغه د دے د اسبابو او ذرائعو هم پیدا کونکے دے. دغه مشکل کشا او قاضی الحاجات به بغیر ستا د پریشانئ نه د بخشش په طور ستا د نکاح اسباب برابر کړی. چه ستا د پاره به د اطمینان او برکت باعث وی.

اوس به ستا صبر او انتظار په ثنا او شکر کښ بدل شی او الله پاک شکر ګزاره سره په کلام پاک کښ د نعمت د زیاتئ وعده کړے ده. فرمائی: لَئِنْ شَكَرْتُمْ لَأَزِيدَنَّكُمْ وَلَئِنْ كَفَرْتُمْ إِنَّ عَذَابِي لَشَدِيدٌ ٥ (کهٔ تاسو شکر کوی نو زهٔ به در باندے خپلے پیرزوینے لا زیاتوم. او کهٔ ناشکری کوئی نو یاد ساتی چه زما عذاب ډیر سخت دے) او که د یو وخته

پورے د نکاح ضروریات د برابر نشی. نو صبر او انتظار کوه. الله پاك فرمائی:- لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَّحْمَةِ اللهِ (د خدائے د رحمت نه مهٔ نا امیده کیږئ.) خو په دے اثنا کښ د الله تعالیٰ په اراده او فعل کښ بالکل دخل مهٔ ورکوه. د خواهشات نفسانی نه ځان ساته او ذکر الٰهی سره د صبر او تحمل نه کار اخله.

د قضا و قدر دستور سره با وفا اوسه. او د امر ربّی اطاعت کوه. او یقین لره چه ستا پروردګار به اخر په تا فضل و کرم اوکړی. رزق به دِ فراخه کړی. او ګناهونو نه د بچ کیدو او په صراط مستقیم د قائم پاتے کیدو به قوت او توفیق در کړی. الله پاك فرمائی: إِنَّمَا يُوَفَّى الصَّابِرُونَ أَجْرَهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ ط (د صابرانو د پاره بے حسابه اجر دے).

مقاله (۱۲) د منعِم اطاعت که د نعمت؟

چه تا الله تعالیٰ د مال او جائداد خاوند کړی. او ته د دے مال په وجه د خدائے د عبادت او اطاعت نه روګردانه شے. نو خدائے تعالیٰ به تا هم د نیا او هم آخرت کښ د خپل نزدیکت نه لرے کړی او ممکنه ده چه د غفلت او معصیت په وجه د غه مال او دولت هم در نه واخلی. او محتاج او پریشان حال دِ کړی.

د منعم (نعمت ورکونکی) نه غافل کیدل او سراسر نعمت کښ محو کیدل شرك دے. او شرك د خدائے په نزد

یو ناقابلِ معافی جرم دے. خو کهٔ ته مال و دولت خپل معبود او مقصود جوړ نهٔ کړے او په ثنا او ذکر کښ مشغول شے نو الله تعالیٰ به د دا مال ستا د پاره برکت او راحت اوګرځوی او دے کښ به ورځ تر ورځه زیاتے راځی.

مال به ستا خادم وی. او ته به د خپل رازق او پروردګار خادم. بیا به ته دنیا کښ د قِسم قِسم نعمتونو نه فیض یاب شے. او عقبیٰ کښ به د خدائے په نزد معزز او محترم شے. او جنت الماویٰ کښ به صدیقینو، شهداؤ او صالحینو سره هم مجلس او هم پایه شے.

مقاله (۱۳) قضا او قدر ته ګردن کیږده

کهٔ ستا په قسمت کښ نعمت وی. خو اکهٔ ته د هغے خواهشمند ئے یا نهٔ ئے، هغه به ضرور تا ته دررسی. د غه شان کهٔ ستا په قسمت کښ مصیبت وی او ستا د پاره د هغے حکم شوے وی. نو خواه ته هغه نا خوښه وے، او که دعا په ذریعه ئے دفع کوے. خو هغه به په تا راځی. نو تا له پکار دی چه په هره معامله کښ د الله تعالیٰ مخکښ د فرمانبردارئ ګردن کیږدے چه د هغه فاعل حقیقی فعل ستا د پاره جاری شی.

که د خدائے د طرفه په تا د نعمت پیرزوینه اوشی. نو شکر او باسه. او کهٔ مصیبت راشی. نو صبر او تحمل اختیار کړه. ته د بخشش او د عطا د حالاتو بالکل مطابق اوسه. چه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حق د لارے منزلونه اووهی نو د تسلیم او رضا په دے طریقه به د نبیو وصالحینو، شهداؤ او صدیقینو مقام ته اورسے. او قرب خداوندی به حاصل کړے بیا به ته د هغه خلقو ملګرے ئے چه د هغوی د ذکر او فکر په برکت ډ کرامت، نعمت، عزت، مسرت او د نفس د اطمینان خاوندان شوے وی. نو په آفاتو او مصائبو کښې د صبر او استقامت نه کار اخله. او د مؤمن د ټولو نه اهم او مقدّم صفت هم دغه دے.

د رحمة للعالمین ارشاد دے :" د دوزخ اور به مؤمن ته وائي اے مؤمنه! څما د علاقے نه زر تیریږه ځکه چه ستا نور څما اور مړ کوی. دا هغه نور دے، چه محکم یقین او کامل ایمان سره چه دنیا کښې درسره وو. او په دے نور په مؤمن او کافر کښې تمیز کیدلے شی. او دغه نور په دنیا او عقبیٰ دواړو کښې د هرے بلا مدافعت کوی. نو پکار دی چه ستا د صبر او ایمان قوت تا نه هر مصیبت او بلا لرے کړی. یقین لره، چه هیڅ بلا ستا د بربادولو د پاره نه، بلکه ستا د ازمیښت د پاره، ستا د ایمانی طاقت قوی کولو د پاره، ستا د یقین زیاتولو د پاره، ستا د فلاح او ترقی د پاره او د رضائے حق د بشارت درکولو د پاره تا ته راځی. الله پاك فرمائی. اے مسلمانانو! مونږ تاسو ازمایو. چه تاسو کښې د فی سبیل الله جهاد کونکو او صابرو خلقو پته اولګی. بیا چه د الله تعالیٰ په ذات وصفات او امداد و نصرت ستا ایمان محکم شی او ته

یقین سره د هغهٔ افعالو سره موافقت اوکړے. نو هغه به په هر مصیبت کښې ستا مشکل کشائی کوی. او د هغهٔ امداد به ستا شامل حال وی. نو د ځان یا د غیر په حق کښې د ے تا نه هیڅ یو قول او فعل دا سے ښکاره نشی چه د الله تعالیٰ د امر و نهی نه بهر وی.

کله چه تا ته یو امر خداوندی اوشی. نو د هغے تعمیل په تادئ کوه. او قوت او حرکت سره هغه سرته رسوه. د تقدیر او فعل الٰهی په تکیه محض په تسلیم او توکل مه اوسه، بلکه سعی کوشش، فکر تدبّر او خپل وهبی او فطری قوتونه هم پکار راوله. چه تا ته امر الٰهی عملی طور سره ظاهر شی. او که د خپلو عزائمو په تعمیل کښې پاتے راغلے ئے، نو د خپل پروردګار پناه اونیسه هغه ته التجا کوه. هغهٔ ته زاری کوه او امر الٰهی کښې د غفلت کولو اسباب معلوم کړه. ممکنه ده چه دا پریشان کن صورتِ حال ستا د غرور، تکبر، طاعت او عبادت کښې د سوءِ ادب، په خپل قوت او صلاحیت د تکیه په څهٔ ښهٔ عمل د ناز کولو یا د مخلوق خالق سره د شریک کولو په وجه وی، یا ممکنه ده چه الله تعالیٰ د څهٔ لغزش په وجه د خپل قرب نه معزول کړے ئے. او ستا نه ناراضه وی او ته ئے په خپل هوا او هوس کښې اخته کړے ئے. ته نهٔ پوهیږے چه دنیا کښې د شرك او غفلت جرائم ځائے په ځائے خواره شوی دی.

چه هغه مؤمن د خپل حقیقی محبوب او مطلوب یعنی الله تعالیٰ نه لیرے او بے تعلقه کوی. نو د شرك د اسبابو منه پرهیزګار شه. چه د الله نه غیر الله ته راغب نهٔ شے.

کوم څیز چه د الله نه سوا دے هغه د غیر الله حکم لری نو تهٔ د خپل مولانه سوا غیر ته رجوع مهٔ کوه. او په خپل نفس دا سے ظلم مهٔ کوه چه د غیر الله په سبب د الله د اوامرو نه غافل او بے خبره شے. کنی هغه به دِ په دا سے اور کښې وراودیکی." چه د هغے خشاك سړی او کاڼړی دی، او چه د کفارو د پاره تیار شوے دے (آیت شریف دے) بیا کهٔ تهٔ څهٔ عذر یا فریاد کوے، نو ځائے به نهٔ نیسی. او کهٔ د الله رضا لټوے نو هغه رضا به حاصله نهٔ کړے. او کهٔ د ایمان او عمل صالح د ضائع کولو په حقله د نیا ته بیا د نیکئ د پاره راتلل اوغواړے، نو دوباره به دنیا ته دِ راتلل نصیب نشی. نو په خپل نفس رحم اوکړه. او علم، عقل ایمان او معرفت غوندے نعمتونه چه خدائے درکړی دی، هغه د خدائے په عبادت، رضا او خوشنودی کښې صرف که. او دے په پاکو انفاسو د جهل او شرك تاریکۍ د خپل قلب او دماغ نه محو کړه.

د الله پاك د اوامرو مطابق په صراط مستقیم روان شه او خپله هره معامله هغه قاضی الحاجات ته اوسپاره. چه تهٔ ئے پیدا کړے ئے. او ستا پرورش ئے کړے دے. تهٔ

یو بیکاره نطفه وے. د هغے نه ئے تا ته انسانی صورت درکهٔ. او ځمکه کښې ئے د خپل خلافت او نیابت په منصب سرفراز کړے. نو ستا هر خواهش او مراد د هغه د مراد تابع پکار دے، او ستا هره ناخوښی د هغهٔ د ناخوښئ مطیع پکار ده. هرکله چه تهٔ د احکام الٰهی تابعدار شوے. نو د کائنات ټول څیزونه به ستا تابع دار شی. (خدای تعالیٰ دِ مونږ ټول په دے نعمت ښاد کړی. آمین.) -

هرکله چه تهٔ د الله تعالیٰ د منهیاتو نه پرهیزګار ریشے، نو بیا کهٔ دنیا کښې تهٔ هر ځائے ئے ټول مصیبتونه او تکلیفونه به تا نه په دِ ډه وی. الله پاك په خپلو آسمانی کتابونو کښې فرمائیلی دی :" اے بنی آدمه! زهٔ الله یم. خالق کائنات یم. ځما نه سوا بل معبود نشته. زهٔ چه کائناتو کښې کوم څیز ته حکم ورکړم، چه شه، نو هغه فوراً شی. او د عدم نه عالم وجود ته راشی. نو تهٔ خالصةً ځما عبادت کوه. چه زهٔ درته د توحید په برکت هغه روحانی قوت درکړم چه ته هم یو څیز ته اووائے چه شه. نو هغه شی. او وجود او ظهور کښې راشی." او دا هم الله پاك فرمائیلی دی: اے دنیا! کوم سړے چه ځما خدمت او اطاعت کوی. نو ته د هغهٔ خدمت او اطاعت کوه. او کوم سړے چه محض ستا خدمت او پرستش کوی نو هغه په مصیبتونو او تکلیفونو کښې ګرفتار کړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوم څیز وته چه هغه ته خدائے تعالیٰ منع راوړے دہ دهغه نه تهٔ پوره پرهیز اوکړه - کامله عاجزی اختیارکړه او تسلیم او رضا خپل شعار جوړ کړه - ستا حواس خمسه او ستا ټول اعضاء هروخت د احکام الٰهی پابند کیدل پکار دی او د هغه په تعمیل کښ هیڅ کله د تاخیر نه کار مهٔ اخله - قضا وقدر کښ خفګان ، تادی ، شکایت او مخالفت له دخل مهٔ ورکوه - او هم دا ربانی نسخه او روحانی شفاده چه تا به د ګناهونو دا مراضو او د خواهشات نفسانی د فتنونه محفوظ کړی او قرب خداوندی به دِ نصیب کړی -

مقاله (۱۴) د دنیا پرستار کـهٔ د عقبیٰ؟

اے د نفس بنده! تهٔ د عاشقانِ حق او د یو معبود پرستارانو د برابرئ دعوی مهٔ کوه - ځکه چه تهٔ د خپل هوا و هوس غلام ئے - او هغوئ د خپل خالق او مولیٰ غلامان دی - تهٔ د دنیا په رغبت کښ ډوب ئے - او هغوئ همه تن د عقبیٰ په رغبت کښ سرګرم دی - د دوئ زړونه صرف یو رب سره تړلے دی - او ستا زړه د دنیاوی بتانو بتخانه ده - دوئ هغه څیزونو ته نهٔ ګوری ، په کوم چه ستا نظر دے - دوئ د کائناتو په اشیاؤ نه بلکه د اشیاؤ په خالق او صانع نظر لری - چه هغه په ظاهری سترګو نه بلکه د زړهٔ په سترګو لیدلے شی -

دغے عاشقان حق د عشق نعمت حاصل کهٔ - او خلاصے

ئے بیا مونده - او تهٔ تراوسه د نفس په خواهشاتو کښ راګیر ئے دغه اهل الله د خپل پروردګار د ارادو احترام اوکهٔ او خپلے ارادے او ارمانونه ئے پریښودل - او په دغه طریقه ئے قُربِ الٰهی حاصل کهٔ او تهٔ د خپلو ارادو او خواهشونو بنده شوے او د خپل خالق نه په پراؤنو لرے شوے - دغه خلقو ته الله تعالیٰ د آدم علیه السلام او د کائناتو د تخلیق حقیقی مقصد اوښودہ - یعنی د خدائے ثنا صفت او ذکر او عبادت کښ مشغوله شو او ته د دنیا په عیشیاتو او هزلیاتو کښ ښکیل ئے دغه د حق عاشقان د تائیدِ الٰهی په وجه طاعت او عبادت کښ همیشه د غم او پریشانئ نه لاپروا وی - مصیبت او تکلیف کښ څهٔ جبر او اکراه نهٔ محسوسوی نو ذکر او عبادت د دوئ د پاره جنت الماویٰ شو - ځکه چه دوئ کائناتو کښ د یو څیز د کتو نه مخکښ د هغه څیز صانع او د هغه فعل ته ګوری -

دغسے برګزیده خلقو سره د زمکے او آسمانونو قیام او استحکام او د برّ و بحر د مخلوقاتو سرور او اطمینان وابسته وی - ځکه چه د باطنی صفاتو په وجه الله پاک دوئ د خپلے زمکے اَوتاد یعنی میخونه ګرځولے دی - چه په هغه زمکه قائم او محکم ده - هغوئ د خپل روحانی قوت په وجه د غرونو په شان خود دار سخت او ناقابل تسخیر دی - او ته محض د نفس بنده ئے نو د دغے صاحب عزم او صاحب ایمان خلقو په لاره کښ مهٔ خنډ کیږه - ځکه چه هغوئ د حق په

لاره کښ د مور و پلار او اهل وعیال نه بیزاره شو، خو د حق نه بیزاره نهٔ شو -

دوئ په کائناتو کښ خدائے بهترین پیدا کړے دی - او د زمکے په سر بے نوع انسانی د دوئ د امامت او قیادت نه فیض یاب کړے دی - ترڅو چه زمکه او اسمانونه قائم دی د دوئ په پاکو روحونو دِ د حق تعالیٰ په لکونو سلامونه وی - (سره څنګونو - آمین) -

مقاله (۱۵) خوف[1] او رجاء

ما خوب اولید، چه زهٔ یو داسے ځائے کښ یم چه د هغه شکل او هیئت د جماعت په شان دے - او په هغه کښ د یو داسے خلقو ډله ده، چه د دنیا او د دنیا د خلقونه بے تعلقه دی - ما په زړهٔ کښ فکر اوکهٔ - کهٔ فلانے سړے په اولیاؤ کښ دلته موجود وے نو دے خلقو ته به ئے د شریعت آداب ښودلی وو - او د تبلیغ ارشاد به ئے ورته کړے وو -

په دے کښ داخلق ماته راجمع شول ، او یو پکښ ماته اووئیل : ستاخهٔ حال دے ؟ تهٔ کلام او خطاب ولے نهٔ فرمائے ؟ ما ورته اووئیل - هرکله چه تاسو د مخلوق نه تعلق قطع کړے دے او خالق سره موحّان تړلے دے - نو بیا د خلقو نه ژبے سره هیڅ مهٔ خوځوی - او چه ژبے سره سوال پریږدئ،

[1] وېره او امید - دا د اهل الله صفات دی چه د الله تعالیٰ د قهر او عذاب نه خوف کوی - او د هغه د رحمت او بخښش امید لری -

نو بیا زړونو سره هم د هغوئ نه سوال مهٔ کوئ ځکه چه د زړهٔ سوال د ژبے په شان دے -

بنهٔ پوه شئ چه هر آن کښ د الله پاک یو نوے شان دے ، د خلقو حالات بدلوی را بدلوی - یعنی د امیرته غریب او د غریب نه امیر، د ګدا نه بادشاه او د بادشاه نه ګدا جوړوی د چا مرتبه اوچتوی او د چا راغورځوی - یو قوم علیّین[1] ته رسوی او بل اسفل السافلین[2] ته کوم ځائے چه د علیّین خاوندانو سره د حفاظت او نصرت وعده ده - هلته هغوئ سره ئے د غفلت او معصیت په وجه په اسفل السافلین کښ د ورغورځولو هم ویره پیدا کړے ده -

کوم خلق چه اسفل السافلین کښ دی - هغوئ سره ئے د توبه استغفار او رجوع الی الله په سبب د هدایت او علّیین کښ د داخلولو هم وعده فرمائیلے ده - په دے کښ زه د خوب نه راویښ شوم -

مقاله (۱۶) توکّل په خدائے کهٔ په اسبابو؟

ته د الله پاک د فضل او د هغهٔ د نعمتونو نه په دے محروم ئے - چه تا محض په مخلوقاتو ، اسبابو او ذرایعو باندے تکیه اوکړه - او د الله تعالیٰ په ذات د کامل توکّل او نهٔ کهٔ ، نو د حلال رزق په حاصلولو کښ مخلوقات

[1] د اوچتے درجے جنت
[2] د دوزخ د ټولو نه لاندے طبقه -

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د پاره حجاب شول او ترڅو چه ته د مخلوقاتو د بخښش او میدوار یې ـ او د هغوئ طرف ته تکه د یو سود اګر ستا تګ راتګ دی ـ نو تر هغې خپل خالق سره د مخلوق شریک کوونکی مشرك يې ـ

د دې شرك په وجه به الله تعالیٰ تا په عذاب کښې اچوی ـ او د هغې ادنیٰ صورت دا دی چه ته به د حلال رزق نه محروم يې ځکه چه حلال رزق هغه دی، چه هغه د جسمانی او دماغی قوتونو په کوشش حاصل کړے شی بیا تا الله تعالیٰ سره د مخلوق د شریک کولو نه توبه کړه او سعی او محنت ته دې رجوع اوکړه ـ او محض په خپل محنت او صلاحیت دې تکیه اوکړه نو بیا هم ته مشرك يې لیکن دا شرك د پومبی نه زیات خفی (پټ) دی ـ او په دې شرك به دې الله تعالیٰ دا سے اونیسی چه بغیر د سبب نه روزئ در کولو نه به دې محروم کړی، او د رزق په حاصلولو کښې به د باطنی ذرائعو نه بے بهره شے ـ

بیا چه ته د دے خفی شرك نه هم توبه کړے او محض په خپل محنت او صلاحیت دې اعتماد پاتے نشی او دا یقین دې پیدا شی چه یوازے الله تعالیٰ حقیقی رازق او مسبب الاسباب دے ـ هغه آسانی پیدا کونکے دے، هغه د محنت او کسب توفیق ورکونکے دے ـ او هغه د مشکلاتو رفع کونکے دے او دغه شان چه ته د ذرائعو او اسبابو نه روګردانی اختیار

کړے ـ او د رزق او محنت منبع او مخزن یعنی الله پاك ته رجوع اوکړے او خپل ټول حاجات او ضروریات فقط د هغهٔ حضور ته اوسپارے نو بیا به هغه خپل او ستا مینځ کښې حجاب اوچت کړی ـ بیګانګی او بے اتفاقی به رفع کړی او د خپل لوئے رحمت په برکت به ستا د هر حاجت او ضرورت په وخت کښې ستا د طلب او توقع نه هم زیات رزق د دا سے ذریعو نه درکړی چه ستا وهم او ګمان کښې به هم نه راځی ـ او دا ستا د پاره د الله تعالیٰ یو خاص نصرت او حمایت دے چه تا د شرك او غیر الله ته د مائل کیدو نه محفوظ ساتی ـ

هرکله چه ستا د قلب او دماغ نه ذاتی ارادے او خواهشونه لیرے شی او ته کلی طور متوکل علی الله شے او خپلے ارادے د الله په اراده کښې فنا کړے نو بیا به ستا لیکلے رزق الله تعالیٰ یقینًا تا ته در رسوی او ستا نه سوا به هغه د بل چا د پاره نهٔ وی ستا د سخت حاجت او ضرورت په وخت به ستا دستګیری کوی او ورسره ورسره به د رزق دا دائے شکر توفیق درکوی ـ او په دے به پوهیږے چه دا سے حالاتو کښې دا رزق د الله تعالیٰ خاص نصرت او مدد دے ـ او دغه شان به ته د هغه مسبب الاسباب هغه خاصه رحمت او پیژنے او د هغه به شکریه په ځانے راوړے ـ او د اعمال به ستا د مخلوقاتو او د غیر الله نه د لرے کیدو په وجه وی ـ

او دے سره به تا ته د توحید صحیح فهم او ادراك هم حاصل شی ـ

هرکله چه د الله تعالیٰ د ذات او صفات متعلق ستا علم او یقین پوخ او محکم شی نو بیا به قدرتی طور تا ته شرح صدر (د حق د پیژندلو او قبلولو د پاره د سینے د پرانستیدو) مقام حاصل شی ـ ستا قلب او دماغ به د معرفت په انوارو منور او ستا روح به په اسرار خداوندی توانا شی ـ د دے حالاتو کښې به همیشه تا ته په باطنی کشف او نور کرامت د ابنو د لے شی، چه د الله د طرف نه ستا حاجت روائی او مشکل کشائی کیدونکے ده ـ

الله پاك فرمائی د موږ په بنی اسرائیلو کښې دا سے رهبران پیدا کړل چه په خلقو کښې به ئے زمونږ د احکامو تبلیغ کولو ـ او دا قیادت هغوئ ته په دے حاصل شو چه هغوئ د صبر نه کار واخست او زمونږ په آیاتو ئے ایمان راوړلو بل ځائے فرمائی :- وَالَّذِيْنَ جَاهَدُوْا فِيْنَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا (کوم خلق چه زمونږ د پاره ریاضت او مجاهدے کوی ـ نو موږ یقینًا هغوئ ته د خپلو سمو لارو هدایت کوو) ـ او الله عزّو جلّ فرمائی ؛ تاسو د الله نه ویره کوی چه د خپل قدرت او اسرارو نه درته اوښائی ـ او د معرفت په نور منور بناد کړی ـ

بیا به د روحانیت دا سے اوچت مقام حاصل کړے، چه

اشیاء او کائناتو کښې به د تصرف کولو اختیار درکړے شی او دا به دا سے ظاهری امر او اجازت ربی سره وی چه هغے کښې به د شک شبے هیڅ ګنجائش نه وی او دا سے دلیل سره چه د نمر نه به زیات روښانه وی او دا سے کلام سره چه د هغے رد به د مخلوقاتو د پاره ناممکن وی او دا اختیار به دا سے الهام سره وی چه هغه کښې به هیڅ دروغ نه وی او د نفسانی او شیطانی وسوسو نه به بالکل پاك او محفوظ وی ـ

الله پاك خپل بعضے کتابونو کښې فرمائیلی دی :- اے بنی آدمه ! زهٔ الله یم ـ ځما نه سوا هیڅوك معبود نشته ـ زهٔ چه کوم څیز ته حکم ورکړم چه شه نو یقینًا هغه شی ـ نو ته ځما اطاعت اختیار کړه بیا به زهٔ تا ته هم دا سے اختیار درکړم، چه ته څهٔ څیز ته حکم اوکړے، چه شه نو هغه به شی او اذن الهی سره به عالم وجود کښې راشی ؛ او دے کښې شک نشته چه الله تعالیٰ په خپلو انبیاؤ، صدیقینو اولیاؤ او خاص بنی آدمو د دا سے روحانی قوتونو پیرزو وښه کړے ده ـ

مقاله (۱۷) وصول اِلَی الله

هرکله چه تا ته د وصل الی الله (خدائے ته د رسائی) مقام حاصل شو نو پوه شه چه اوس دې توفیق الهی په وجه قرب خداوندی نصیب شو ـ او د وصل الی الله دا معنیٰ ده چه ته د مخلوقاتو د علاقو او د ذاتی خواهشاتو او ارادو ـــ

نه آزاد شی او د الله د فعل او ارادے ما تحت شی او ستا هر قول او فعل د امر الهی مطابق شی. نو دا حالت د محویت او د فنا فی الله کیدو حالت دے چه په وصل الی الله تعبیر کولے شی.

الله ته رسائی د مخلوق د رسائی په شان مادی حیثیت نهٔ لری بلکه د هغے نوعیت بالکل مختلف دے. ځکه چه لَیْسَ کَمِثْلِهٖ شَیْءٌ (هیڅ څیز د هغه په مثل نشته). هغه داسے سمیع بصیر او خالق (اوریدونکے او پیدا کونکے) دے چه مخلوقاتو کښی هیڅ څیز له هغهٔ سره تشبیه نشی ورکیدے او وصل اِلَی الله د کیفیت نه صرف واصل بالله خبردار وی چا چه دا مرتبه حاصله کړے نهٔ ده او دا عشق او قرب ئے نصیب شوے نهٔ دے نو هغه د دے روحانی کیفیاتو نه عاجزه دے.

بیا هر واصل بالله په قرب کښی د نورو نه په درجه کښی مختلف وی او د غه شان د الله تعالی اسرار ټولو انبیاؤ او اولیاؤ سره په جدا جدا رنګ دی چه د یو راز نه بل بغیر د خدائے نه خبر نهٔ وی. حتّی چه عالم روحانیاتو کښی کله داسے هم کیږی چه یو مرید چه ذاتِ حق سره کوم راز لری، د هغے نه د هغے نه بے خبره وی. او کله د پیر د راز نه هغه مرید هم ګاه نهٔ وی. کوم چه روحانی او باطنی لحاظ سره د پیر مقام ته رسیدلے وی. او کله چه مرید د پیر حالت او کیفیت

نه او رسی. نو بیا هغه د پیر نه جدا کړے شی. او خپله الله تعالی د هغه نګهبان جوړ شی.

د مُرید د پیر نه جدا کول داسے دی لکه چه د روړو بچه چه د تی روډو د میعاد نه پس د دائی نه جدا کړے شی. او د غه شان د هغهٔ تعلق د نورو خلقو نه هم پریکړے شی. تر څو چه مرید خام وی او هغه کښی خواهش او اراده موجود وی. نو هغه د نفسانی عیبونو د لرے کولو د پاره مُتاژه دے. خو د خواهش او ارادے د فنا کیدو نه پس د پیر حاجت پاتے نشی. او دا ځکه چه اوس مرید کښی نفسانی او سفلی کرد پاتے نشو. چه د هغے د لرے کولو د پاره ئے هغه کښی په دهٔ د خدائے د طرفه پیر مامور وو.

اُوس د دهٔ هادی، رهنما، حافظ او ناصر الله پاک دے چه د هغه د تجلیاتو انوار دے د جهل تیرو ته نهٔ پریږدی. نو هر کله چه ته واصل بالله شے، نو د غیر الله نه همیشه د پاره بے غرضه او بے خوفه شه. او د هغه نه سوا په خوف او رجا یا نفع او نقصان کښی هیڅوك موجود مه ګڼه. بلکه همیشه د هغه نه خوف کوه. د هغه نه خپل حاجات غواړه د هغه نه د مغفرت امید لره. او هر دم د هغهٔ په ذات تکیه کوه. هر کله چه تهٔ داسے شے. نو همیشه د الله تعالی په امر او فعل نظر لره. او هر حالت کښی د مخلوق نه بیزاره شه. ستا د قلب او دماغ د توجه مرکز دے صرف یو ته

او کا فر د پاره جنت. او نبی اکرم صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی: چه متقی او پرهیزګار ته د خدائے تعالی د طرفه قیزے لګیدلے وی. یعنی د شریعت د حدودو پابندی هغه غیر الله ته نهٔ پریږدی. نو د دے دلائلو باوجود دے د نیاوی لذاتو سره زړهٔ ولے او تړلے شی.

د بنده د پاره په ټولو راحتونو کښی بهترین راحت دا دے. چه هغه د مخلوقاتو نه قطع شی، او الله ته رجوع اوکړی، هغه سره ربط او عشق اوساتی. او د هغه د ارادو په مخکښی خپل ځان عاجز کړی. په داسے کولو به ته د دنیا د شرك د بندونو نه آزاد شے. او د غه وخت به ستا هستی کښی د معبود حقیقی فضل وکرم او عظمت او جلال د آسے د قلر او اثر پیدا کړی چه د نفس په بند یانو کښی به هغے مثال نشی بیامونده.

مقاله (۱۸) رضا په قضا

د هغے مصیبت او تکلیف چا ته شکایت مهٔ کوه. کوم کښی چه ته پروت ئے. او مه په الله پاك تهمت لګوه. که یو وخت کښی تهٔ په مصیبتونو او تکلیفونو کښی راګیر شے نو په دے هم ته پوه شه. چه د مصیبت نه پس راحت او د غم نه پس خوشحالی هم د الله پاك وعده ده. قرآن پاك کښی راځی: "د مصیبت نه پس راحت وی" د الله پاك نعمتونه د شمار نه بهر دی. حق تعالی فرمائی:

ذاتِ واحد وی. او ټول مخلوق د خدائے تعالی په حضور کښی داسے عاجزه او کمزوره لکه یو غلام چه د یو لوئے وسیع السلطنت، صاحبِ عظمت او قهرناك بادشاه په تحویل کښی وی.

د خالق اختیارات مخلوق ته مهٔ سپاره. او مخلوق سره هغه توقعات مه وابسته کوه کوم چه صرف خالق سره زیب لری. او د الله تعالی نه پناه غواړه، د توحید نه پس د شرك کیدو نه د زړهٔ د رنړا نه پس د تیرے نه د وصل نه پس د قطع نه د قرب نه پس د بُعد نه، د هدایت نه پس د ضلالت نه، او د ایمان نه پس د کفر نه.

دنیا د اوبو د یو لوئے نهر په مثل ده چه د دے کښی ورځ په ورځ اضافه کیږی. او او بهٔ ئے د بنی آدمو نفسانی شهوات دی، چه د هغوئ په طبائعو مسلط دی. خو دا شهوات د آفتونو نه ډك دی. هر کله چه یو صاحب بصیرت د آخرت د نعمتونو په مقابله کښی د دنیا لذتونو نه د عبرت په نظر اوګوری، نو کهٔ هغه د ایمان نور لری. نو پوه به شی. چه حقیقی او قابلِ اعتماد ژوند د آخرت ژوند دے. حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی: "لَا عَیْشَ اِلَّا عَیْشُ الْاٰخِرَةِ" (کهٔ عیش دے نو هغه د آخرت عیش دے) او د غه د مؤمنانو او متقیانو خلقو د پاره خاص دے. او حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی چه دنیا د مؤمن د پاره جیل خانه ده،

(c) ketabton.com: The Digital Library

۰کهٔ تاسو د الله تعالیٰ نعمتونه شمارکول اُوغواړئ۔نو هرګز به یې شمار نهٔ کړے شئ۰۔ نو هرکله چه د الله تعالیٰ دومره نعمتونه د نوع انسانی دپاره مقرر دی چه ته په هغې احاطه هم نشې کولے نو د هغهٔ د بخشش اورحمت نه هم هرګز نااُمید ه کیږه مه ۔ او د خالق نه علاوه مخلوق سره باطنی ربط اوتعلق مهٔ ساته ۔ ستا محبت دِ خالص د هغهٔ دپاره وی۔ کهٔ څهٔ حاجت دِ وی نو د هغهٔ په حضور کښی دِ وی۔ او کهٔ دِ څهٔ قسم ګِله او شکایت وی، نو صرف د هغهٔ په مخکښی دِ وی ځکه چه د دنیا کښی څومره او د کوم نوعیت کارکوونکی اوکارونه چه دی، هغه ټول د هغهٔ په حکم ظاهر او جاری دی۔کوم څیزچه الله تعالیٰ مقدم کړے دے ۔ هغه څوك مؤخر کولے شی اوکوم یې چه مؤخرکړے دے هغه څوك مقدم کولے نشی۔

الله پاك فرمائی :۰کهٔ د الله د جانب نه تاته څهٔ نقصان اورسی۔ نو د هغهٔ د ذات نه علاوه بل څوك د هغې لرے کوونکے نشته ۔ اوکهٔ هغه درته د څه ښیګڼې اوفائدے اراده اوکړی نو هیڅوك درته د هغهٔ فضل وکرم منع کولے نشی۰۔ اوکهٔ د الله د نعمتونو باوجود ناشکری وکړے۔او د الله ګله اوشکایت کوے نو ظاهره ده چه تهٔ په نعمت شکر نه اوباسے۔ او د هغه نعمتونو ته دِ سپك اوکتل۔ په دا سے حالت کښی به الله پاك په تا غضب ناك شی (استغفرالله)

اوسزا به اوخورے۔نو د تقدیر نه ګِله او شکایت مهٔ کوه۔او د مشیّت الٰهی خلاف شور او غوغا مهٔ کوه۔ځکه چه دِ یر مصیبتونه داسے دی، چه هغه په انسان د پروردګار نه د شکایت کولو په وجه نازلیږی ۔

زهٔ حیران یم چه تهٔ د هغې پروردګار نه شکایت څنګه کوے چه هغه ارحم الراحمین دے ۔خیرالحاکمین دے۔فیاض اوکریم دے ۔ په بندیانو یې رحمتونه او بخششونه دی۔ او په هغوئ د مور و پلار نه هم زیات مشفق او مهربان دے۔ لکه چه حضور صلی الله علیه وسلم فرمائی :۰الله تعالیٰ په خپلو بندیانو د دے نه هم زیات مهربان دے څومره چه مور و پلار په اولاد مهربانه وی ۰۔ نو تهٔ هم د هر لحاظ نه د الله پاك احکامو ته سرکیږده۔ او په ژوند کښی چه کوم مصیبتونه درپیښیږی په هغې صبر او تحمل کوه او د الله تعالیٰ نه د عفو اوکرم سوال کوه۔ ځکه چه په توبه کولو او عفو غوښتلو الله پاك معافی کوونکے او د مشکلاتو رفع کوونکے دے ۔

خپله رضا د الله تعالیٰ په رضا کښی فنا کړه۔اوکوم واقعات چه ته په ظاهره ښه نه محسوسیږی د هغې متعلق هم افسوس او شکایت مه کوه تا د الله تعالیٰ دا ارشاد نهٔ دے اوریدلے۔ اے مؤمنانو! په تاسو جهاد فرض کړے شوے دے۔ اګرکهٔ تاسو ته هغه ښهٔ نهٔ ښکاری ۔کیدے شی، چه یوشے تاسو

نهٔ خوښیږی۔ خو حقیقت کښی هغه ستاسو د پاره فائدهٔ مند وی اوعین ممکنه ده چه یوشے تاسو خوښوئ او هغه کښی ستاسو د پاره نقصان وی۔ نو په حقیقت حال صرف الله ښهٔ پوهیږی، نو د ګِلے او شکایت په وجه به د اشیاؤ حقیقت الله تعالیٰ تاسو نه په حجاب کښی کړی۔ په دے وجه ته هیڅ څیز ته بد مه وایه او د هیڅ واقعے شکایت مهٔ کوه۔ بلکه د شرع پیروی اختیارکړه۔

د سلوك په لارکښی رومبے قدم تقوٰی ده او دوئم قدم ولایت دے اوترڅو چه مکمل تقوٰی اختیار نهٔ کړے شی نو دَ وِلایت درجه حاصلول ناشونی دی۔ په دے درجه کښی د امرِباطن متابعت او د خواهشات نفسانی رد لازمی دے۔بیا تهٔ همیشه افعال الٰهیه سره رضامند اوسه او د تسلیم د رضا د حالت نه ابدالیّت، غوثیت او صدیقیت کښی فنا شه ۔ ځکه چه دا د طریقت او حقیقت انتها ده۔ هرکله چه تهٔ دا مسلك اختیارکړے ۔ نو الله تعالیٰ به ستا زړهٔ مطمئن او باراور کړی۔ اوکهٔ یو شر ستا په مقدرکښی وی ۔ نو په خپل خاص رحمت به د هغې اثر تا نه لرے کړی او ستا حافظ او مددګار به شی۔

لکه د تیرے شپے نه پس چه رڼا ورځ راځی۔او د دنیا هر تاریك ګُټ د نمر په نور روښانه شی ۔ د هغه نفس انسانی په قسم قسم ګناهونو کښی ککړ دے ۔او د الله تعالیٰ د مقدس

قُرب صلاحیت نهٔ لری، ترڅو چه د فسق اوفجور او د شرك د غلاظت نه پاك نشی۔ نو د شریعت درونه مصیبتونه هم د انسان د ګناهونو کفاره ده چه د انسان باطن صفا کوی او قلب او دماغ کښی د توحید او معرفت تجلیات پیدا کوی۔حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی :۰ د مؤمن د یو ورځ تاروتبا د هغهٔ د ټول کال د ګناهونو کفاره ده۰

مقاله (۱۹) د ایمان درجے

کهٔ تهٔ د الله د رحمت نه نا امیده کیږے نو پوه شه چه ستا یقین او ایمان دِیر کمزورے دے ۔کوم الله تعالیٰ چه د خپل اطاعت شرط سره کومے وعدے کړے دی ۔ هغه هیچرے د هغې خلاف ورزی نهٔ کوی اوکله چه ستا په زړه کښی یقین او ایمان محکم شی ، نو الله تعالیٰ به تا په دے خطاب سرفرازکړی ۰ د ننه ورځې نه تهٔ څمونږ محبوب او مقرب شوے او څمونږ رحمتونه به ستا استقبال ته راځی ۰ دا خطاب به تاته بار بار کیږی۔

بیا به ته د خدا ے د برګزیده بندیانو نه شے۔ د ایمان دے درجے ته چه رااورسے، نو بیا به ستا هیڅ ذاتی اراده او مطلب باقی پاتے نهٔ شی۔ او د الله د اراد ے په موافقت کښی به روحانی نور او سرور محسوسوے اوس ته د الله نه سِوا د ټولو نورو څیزونو نه بے نیازه او بے رغبته شوے او د شرك د ټولو فتنو نه محفوظ۔ اوس به تا د الله د طرفه د

(c) ketabton.com: The Digital Library

تسلیم او رضا د مرتبې پېژندونکې کېږي. او د هغه د حمایت او خوشنودۍ به د رسره وعده او د الله تعالی ظاهري او باطني نعمتونه به ستا د پاره بس بسیار شي.

د دې نه پس به د کلام الله علوم او معارف ستا په چشم بصیرت بې نقابه شي او د هغه په رڼا کښې به ته د الله د ذات او صفاتو مشاهده کوې. بیا د الله د رومبۍ وعدې نه ستا د منتقل کېدو چه کوم مدارج او منازل دي د هغې نه به ته اګاه کړې شې او ستا په باطني تجلیاتو کښې به اضافه اوکړې شي. د خدائې د طرفه به تا ته شرح صدر (د حق او رېدلو او قبلولو د پاره د سینې پراخوالی) حاصل شي. او ستا کلام به د حکمت نه معمور کړې شي.

بیا به دنیا او عقبیٰ کښې جن او انس ټولو مخلوقاتو کښې ته محبوب او محترم کړې شې. ځکه چه د الله تعالی اتباع سره تا مخلوق تابع کړل. او د الله محبت د مخلوق د محبت او د هغه بغض د مخلوق د بُغض ضامن دے. بیا چه دنیا کښې تا دکوم څیزونو خواهش کړے دے. او تا ته په کوتو نهٔ وی درغلي نو د هغې د بدلې نه بدله معاوضه به تا ته په آخرت کښې درکړې شي. د الله تعالی قرب به ستا نصیب شي او د جنت الماؤیٰ په ټولو اعلیٰ نعمتونو به ښاد شې.

کهٔ دې فاني دنیا کښې تا د نفس د لذاتو او خواهشاتو

نه ډډه اوکړه. او خپل مقصود د خالصهٔ خپل معبودِ برحق اوګرځولو نو د توحید د دې جذبې په برکت به الله تعالیٰ تا په دنیا کښې د خپلو فراوانو حلال نعمتونو فیض یاب کړي. او عقبیٰ کښې به د د موحّدینو او صالحینو سره اوچته درجه نصیب کړي.

مقاله (۲۰) مشکوک او مشتبه څیزونه ترك کړه

حدیث شریف دے "دَعْ مَا يُرِيبُكَ" (چه په کوم څیز شک راځي هغه ترك کړه) نو دا اصول یقیني طور سره د حلال رزق د حاصلولو او د حرامونه د بچ کېدو د پاره د پیراهم او د عمل قابل دی. او په کار دی، چه هر هغه څیز چه د هغې د حراموالو وحلالو متعلق ستا په زړهٔ کښې څهٔ تذبذب او بې اطمینانی پیدا شي نو هغه دا سے اوګنړه چه هډو شته نه. په دا سے حالاتو کښې ته بارګاه خداوندی ته رجوع کوه. او د خپل پروردګار نه د حلال رزق طلب کوه.

د الله پاك وعده ده "إِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا" (د تکلیف نه پس راحت دے). او هغه د دے محتاج نهٔ دے، چه هغهٔ ته وعده وریاده کړې شي. هغه ستا او ستا د احوالو نه بے خبره نهٔ دے. هغه خودا سے پروردګار عالم دے چه کفارو منافقینو او فاسقانو ته هم رزق ورکوی. نو بیا اے مؤمنه! او اے موحده! او اے د خدائے عبادت کوونکیه! هغه به تا ځنګه هېر کړي. او د دے حدیث "دَعْ مَا يُرِيبُكَ" (چه په

کوم څیز ستا شک راځي، هغه ترك کړه.) د امعنیٰ دی چه د مخلوقاتو د صدقاتو او عطیاتو خواهش مهٔ ساته او مه د هغوئ نه خوف کوه ځکه چه دا هم شرك دے او د شرك نه به زیات مکروه او مشتبه بل کوم څیز وی. نو د الله په فضل وکرم تکیه لره او د هغه درکړې رزق به ضرور تا ته دررسي. نو پکار دی چه ستا د طلب او توجه مرکز یو وی او هغه ستا هغه خالق او پروردګار دے چه د هغه د قدرت په لاس کښې د باد شاهانو سلطنتونه او د ټول مخلوق بدنونه او زړونه پراته دی.

مخلوق سره چه څهٔ دی د هغهٔ دی او تا ته رزق او عطیات هم د هغه په اذن، حکم او تحریک درکولے شي. الله پاك په خپل مقدس کتاب کښې فرمائي: "وَاسْأَلُوا اللَّهَ مِنْ فَضْلِهِ" (د الله نه د هغهٔ د فضل طلب کوئ) او الله سبحانهٔ فرمائي. د الله نه سوا چه څوك تاسو بلئ هغوئ ستاسو د رزق مالکان نهٔ دی. نو د یو الله نه د رزق طلب کوئ. د هغه عبادت کوئ. او د هغه شکر اوباسئ.

الله پاك فرمائي "اے نبی! چه زما بندیان ځما متعلق تا نه تپوس اوکړي نو ورته اووایه، چه زهٔ هغوئ ته ډیر قریب یم. او کوم وخت چه څوك ما بلي نو زهٔ د هغوئ دُعا قبلوم. او الله تبارك وتعالیٰ فرمائي ځما نه دُعا غواړئ زهٔ ستاسو دُعا قبلونکے یم او الله جل وشانه فرمائي: "ستاسو

حقیقي رازق الله تعالیٰ دے چه د قوت او طاقت خاوند دے" او بل آیت شریف دے "إِنَّ اللَّهَ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ" (د الله چه چا ته خوښه وی هغهٔ ته بے حسابه رزق ورکوی).

مقاله (۲۱) خوب کښې ابلیس سره خبرے

یو ځل ما ابلیس علیه اللعنت په خوب کښې اولید او د هغه دوژلو اراده م اوکړه. هغه راته اووے، چه ته ما په څهٔ وژنې. او ځما ګناه څهٔ ده؟ کهٔ د الله تعالیٰ د ارادے مطابق ځما په تقدیر کښې شر لیکلے دے نو ځما دا طاقت نشته، چه هغه په خیر کښې بدل کړم، او که ځما په تقدیر کښې خیر لیکلے وے نو دا ځما د اختیار نه بهر وه چه هغه ما په شر کښې بدل کړے وے. نو هر کله چه زهٔ د الله تعالیٰ د ارادے مخکښې عاجز او معذور یم. نو ما په لعنت ملامت کول ځنګه جائز کېدے شي.

د هغهٔ (ابلیس) شکل د هیجړاګانو په شان وو. او په خبرو کښې ئے نرمي او سستي وه. او زیړ د مخ ئے وو. او په زنه ئے څو د کی ویښته وو. شرمنده شکل او ملامت

سه د هغه د ابلیس خبیث د ځان خلاصی یوه بے بنیاده او جوړه بهانه ده. چه صرف عام خلق پرے تیرباسي، ځکه چه د عوامو ګمراه کولو اصل جړ هم دغه دے. او که ځنګه چه نور مفسدان او ضرر رسونکی خلق د سزا مستحق وی د غه شان د املعون هم د سزا مستحق دے.

(c) ketabton.com: The Digital Library

صورته وو. او دیوه ویریدونکی او ذلیل سړی په شان ځما مخکښ ولاړوو.

دا خوب ماد ذی الحجې په یوولسم تاریخ په ۵۴۹ھ کښ داتوار په ورځ لیدلے وو.

مقاله (۲۲) دلویوخلقوازمائښ هم لوئې وي

دا د الله پاك معمول دے چه هغه خپل مؤمن بنده دهغهٔ د ایمان مطابق په ازمائښ کښ اچوی. دچاچه ایمان زیات وی هغومره به ورے ازمائښ هم زیات راځی. دایمان په درجوچه غور اوکړے، نود رسول[1] ابتلا او ازمائښ دنبي[2] د ابتلاء نه زیاته وی ځکه چه درسول ایمان دنبي د ایمان نه زیات قوی وی بیا دهرنبي ازمائښ د ابدال نه او دهر ابدال ازمائښ دولی نه زیات وی.

دغه شان درجه په درجه په آزمائښ کښ کمی راځی او مؤمن د ایمان مطابق په ابتلاء کښ اچولے شی. او په دے خبره درسول الله صلی الله علیه وسلم داارشاد سند دے چه د ټولو نه زیات آفتونه او ابتلاء د نبیانو په ډله نازلیږی او د انبیاؤ نه پس درجه په درجه په نورمخلوق.

[1] رسول هغه پیغمبر وی چه د خدائی مذهب کتاب پرے نازل شوے وی. لکه محمد رسول الله صلعم، عیسی علیه السلام موسی علیه السلام او داؤد علیه السلام
[2] نبي هغه پیغمبر وی چه کتاب پرے نه نازلیږی، بیا ځو دحق وینه کیږی. دنبي لفظ د رسول د پاره هم استعمالیږی.

دغه وجه ده، چه الله تعالی سادات کرام همیشه په ابتلاء کښ ساتی. د پاره د دے، چه دوئ همیشه د الله تعالی په قرب او حضور کښ وی. او د حق د مشاهدے نه لرے نهٔ وی. ځکه چه دوئ د الله جل جلاله محبوب او پسندیده دی. او محب د خپل محبوب جدائی هرګز برداشت کولے نشی. ابتلاء همیشه د دوئ زړونه حق ته مائل ساتی. او دوئ دحق تعالی نه لرے کیدو ته نهٔ پریږدی.

د دے کیفیت سره د دوئ نفسانی خواهشات محوشی. او غیرالله نه د دوئ رغبت او توجه واوړی. دوئ حق او باطل واضحه پیژنی. او د نفس په آفاتو کښ نهٔ ګنبیوزی. د حق په وعده دوئ ته اطمینان حاصل وی. لو هر وخت صبر او شکر سره د خدائے په رضا راضی وی. او د خلق خدا د شر نه محفوظ وی. د دوئ قلب د تعلق بالله په وجه محکم او توانا وی. او په ټولو اعضاؤ ورته حکومت او تسلط حاصل وی.

د تسلیم او رضا په وجه دوئ ته د زیات عمل توفیق ورکولے شی. او د زیاتو درجو پیرزونه ترے کولے شی. الله پاك فرمائی: کهٔ تاسو ځما شکر اوباسئ نو زهٔ به زیات نعمتونه درکوم. و لے هرکله چه نفس انسانی محض دهوا وهوس اتباع اختیار کړی. او د لذت پرستار شی. نو دا امرِ الهی د اتباع نه په منزلونو لرے شی، او غفلت

او معصیت کښ ګنبیوزی. په دا سے حالت کښ ځان ته مائل کولو او په سمه کار کولو د پاره الله تعالی په دهٔ آفات او بلیات نازل کړی چه هغے سره ئے د قلب او باطن فوری اصلاح اوشی. بعضے اوقات د ارهنمائی د الهام او القاء په ذریعه هم چه د هغے په وجه الله تعالی په خپلو انوارو او تجلیاتو د مؤمن زړهٔ روښانه کوی. د نفس د فتنونه به ئے بچ کوی. او د خپل قرب او معرفت نه ئے فیض یاب کوی.

زهٔ تاسو ته دا نصیحت کوم، چه د نفس په اتباع کښ ګانله د مصیبتونو او آفتونو سامان مهٔ تیاروئ بلکه د امرِ الهی پیروی اختیار کړئ. او د الله پاك په ذکر او تسبیح کښ همیشګی کوئ. چه د هغهٔ تائید او نصرت حاصل کړے. او دنیا او عقبیٰ کښ پرے خلاصے بیاموئ.

مقاله (۲۳) په نعمتونوشکر ایستل

الله تعالی چه د کوموڅیزونو په تا پیرزونه کړے دی. په هغے صبر او شکر کوه. او ناشکری مهٔ کوه چه د خدائے په غضب کښ راګیر نشے. د شکر اداکولو یوه ادنی فائده داده چه په دے رزق زیاتیږی صحت او عافیت پرے حاصلیږی. او د دنیا او عقبیٰ محنت پرے د انسان نه لرے کیږی.

یاد ساته، چه په خدائے تعالی د توکل کوے، نو غیر

د طلب نه به الله تعالی تاته رزق درکوی. او ستا ضرورتونه به پوره کوی. نو صبر او شکر اختیار کړه. او خپل حال او اطمینان په هیڅ وجه مه بربادوه. ستا هر حرکت، سکوت او فعل د الله د حکم ماتحت وی. ګنی ته به په فاسقانو او نفس پرست بندیانو کښې شامل کړے شے. کوم چه په خپل ځان او په نورو خلقو هیڅ بے هیڅه ظلم کوی. الله پاك فرمائی «دغه رنګ د نافرمانئ په وجه مونږ بعضے ظالمان بعضے نورو ظالمانو ته حواله کوو».

طاعت او عبادت په دے لازمی دے چه ته د یو داسے شهنشاه په محل کښ د هغهٔ په حضور کښ ولاړ ئے چه هغه د حکم شان وشوکت، هیبت او جرار لښکر خاوند دے. د هغه حکم جاری او قطعی دے. د هغه ملک باقی او غیرفانی دے. د هغه فرمان دائمی دے. د هغه علم دقیق او کامل دے. د هغهٔ حکمت لوئے دے او عدل ئے لاثانی او د هغهٔ دتدبیر او تنظیم نه د زمکے او آسمانونو هیڅ ورو کے نه ورو کے او لوئے نه لوئے څیز هم د خلاف ورزئ کولو جرأت نشی کولے.

هرکله چه تهٔ شرك شروع کړے نو یقین اوکړه چه ته د ظالمانو نه هم زیات خراب شوے ځکه چه قرآن پاك کښ صفا راغلی دی چه «شرك د ټولو نه لوئے ظلم دے»

(c) ketabton.com: The Digital Library

او په دے بنا ئے شرك يو نه معاف کیدونکے گناه گرځولے دہ ۔ الله سبحانهٔ فرمائی : ”الله پہ د شرك گناه هرګز معاف نهٔ کړی ، او د شرك نه علاوه چه کوم گناهونه معاف کول اوغواړی هغه به معاف کړی “ نو تاله پکار دی ، چه ډیر احتیاط سره د پټ او ښکاره شرك نه ځان اوساتے ۔

په پټه او په ښکاره هر ځائے کښ او هر قسم قول او عمل کښ د شرك نه پرهيز اوکړه د ظاهر او باطن گناهونو نه لاس په سرشه ۔ او الله تعالیٰ ته په عاجزی سره رجوع اوکړه ۔ او د هغهٔ نه تېښته مه کوه ۔ او د هغه په احکامو کښ بحث ، جدل او تصرف مه کوه گنی سزا به اوخورے ۔ هغه مه هیروه گنی هغه به هم هیر کړی ۔ د هغهٔ په دین کښ نوے او د ځان نه خبره مهٔ پیدا کوه ۔ گنی د هغهٔ په عذاب کښ به واچولے شے ۔

د نفس تابعداری پریږده ۔ گنی نبرهٔ به دے تورځی او ایمان به دے سلب شی ۔ په دے وجه د نفس اتباع خپله شرك دے ۔ او د هغے نتیجه په دواړه جهانه ذلت او رسوائی ده ۔ الله پاك خپل پیغمبر ﷺ ته فرمائی : ”تا د هغه سړی انجام اونهٔ کتهٔ ۔ چه خپل نفس ئے معبود جوړکړو (یعنی کوم سړی چه د خپل نفس د خواهشاتو پیروی راواخسته نو دنیا ئے هم تباه شو او آخرت ئے هم تباه شو ۔) ۔

مقاله (۲۴) ماسِوَ الله فتنے دی

د الله تعالیٰ د نافرمانئ نه ویره اوکړه ۔ او صدق او اخلاص سره د هغه اطاعت گزار شه ۔ د خپل پروردګار مخکښ عاجزی اختیار کړه ۔ او د الله تعالیٰ په عبادت کښ د هیڅ څیز غرض او آرزو مهٔ شاملوه ۔ گنی د غه عبادت به د خالص د الله پاك د پاره نهٔ وی ۔

په دے خبره یقین اوساته ۔ چه تهٔ په ظاهره او باطنه د الله تعالیٰ بنده ئے ۔ او بنده د هر جهت نه د خپل خالق او پروردګار ملکیت دے ۔ نو هر وخت د خپل معبود په حضور کښ مؤدب او فرمانبردار اوسه ۔ دنیا کښ چه الله تعالیٰ د مخلوقاتو د پاره کومه اندازه مقرر کړے ده ۔ هغے کمی بیشی یا تقدیم تاخیر نشی کیدے ۔ هرڅهٔ چه الله تعالیٰ ستا د پاره مقرر کړے دی ۔ خواه تهٔ هغه غواړے یا نهٔ غواړے هغه به په خپله اندازه او مقرر وخت تا ته در رسی ۔ نو کوم څیز چه تا ته په گوتو در نشی په هغے افسوس مهٔ کوه ۔ او کوم څیز چه در سره موجود دے ۔ په هغے د الله پاك د ذکر نه غافل کیږه مه ۔ کوم څیزونه چه علم الهی کښ ستا د پاره مقرر شوی دی ۔ هغه بل چا ته نشی ور کیدے ۔ نو د رزق په معامله کښ پریشانی څهٔ معنیٰ نهٔ لری ۔

حاضر وخت په ذکر او عبادت کښ کامل محویت

او یکسوئی سره مشغول اوسه ۔ او غیر الله ته د ومره توجه مهٔ کوه ، چه د شرك گمان در باندے اوشی ۔ الله پاك خپل کلام مقدس کښ فرمائی : ”اے پیغمبر ﷺ ! ته هغے څیزونو ته دومره رغبت سره مهٔ گوره ، کوم چه مونږ کفارو له ورکړے دی ۔ هغه خو د دے د پاره ورکړے شوے دی چه هغوئی په فتنو کښ واچولے شی ۔ او ستا د پروردګار رزق ډیر بهتر او پائیدار دے “ نو الله پاك چه د شریعت او روحانیت کوم ظاهری او باطنی نعمتونه تا ته درکړے دی ۔ په هغے شاکر شه ، او غیر الله ته د مقرب کیدو نه منع شه ۔ ځکه چه غیر الله کښ سراسر فتنے دی ۔ او په دے بنا الله پاك کفار او منافقین په قسم قسم فتنو کښ اچولے دی ۔

د الله په نعمتونو قانع کیدلو کښ ستا د پاره برکت او سعادت دے ۔ ته به خپل مقصود او مطلوب صرف د خپل معبود واحد په اطاعت بیا مومے ۔ او په دے به دنیا او عقبیٰ کښ عزت حاصل کړے ۔ او درجات به د اوچت کړے شی ۔ نو تاله پکار دی ۔ چه پنځه فرائض یعنی کلمه طیبه اَشْهَدُ اَنْ لَّا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَاَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا رَّسُوْلُ اللّٰهِ مونځ ، زکوٰة ، روژه ، حج په مکمله طریقه ادا کړے او د ممنوعاتو نه پرهیز اوکړے ۔ د الله پاك په نزد د دے طریقِ عمل نه زیات بل محبوب او غوره څیز نشته ۔

الله پاك د مونږ ټولو له د خپل تائید او نصرت په

برکت د هغے اعمالو توفیق را کړی ۔ کوم چه د هغه په نزد محبوب او مقبول دی ۔ او دنیا او عقبیٰ کښ پرے خلاصے بیا مونده شی ۔ آمین ۔

مقاله (۲۵) ایمان د هر څهٔ نه لوئے نعمت دے

که په ژوند کښ حالات تاسره موافقت اونهٔ کړی او د مصیبتونو په وجه تهٔ د بے اطمینانئ او پریشانئ ښکار ئے ۔ نو په بے صبرئ د ګله او شکایت مهٔ کوه ۔ چه زه الله تعالیٰ نادار او محتاجه پیدا کړے یم ۔ په ما ئے مصیبتونه راوستی دی ، او اغیار په عیش او آرام کښ دی ۔ او هر کله چه مونږ ټول د بابا آدم او دبی بی حوا اولاد یو ۔ او په خدائی حقوقو کښ برابر یو ۔ نو بیا زهٔ د دے د نورو نه لاندے یم ۔ نو عین ممکنه ده چه دا ابتلاء او مصیبت د الله تعالیٰ د طرف نه ستا د دیے د بلندئ خوشحالئ سکون او اطمینانِ قلب د پاره وی او هم د دے په ذریعه هغه تا ته ظاهری او باطنی ترقی درکول غواړی ۔

ته ابتلاء کښ په دے واچولے شوے چه ستا سوت بنهٔ دے او خدائے تعالیٰ دے د صبر او رضا په وجه مشکلات او پریشانی لرے کول غواړی ۔ ستا د محکم ایمان ونه دا سے ده چه د هغے جرړ مضبوط دے ۔ هغه په ټوکیده ده ۔ او په میوه راتلونکے ده ۔ د هغے ځانګے او چتیدونکے دی او سوری ئے خوږیدونکے دے ۔ ستا د ایمان دا ونه د

الله تعالیٰ د وسیع رحمت په وجه ورځ په ورځ په ترقیٔ ده. ستا موجوده حالت الله پاك په دُنیا او عقبیٰ کښې ستاد فلاح وبهبود باعث جوړ کړے دے. او په تا ئے د هغے نعمتونو پیرزوونه کړے ده، چه نه یې سترګے لیدلے دی او نه یې غوږ اوریدلے دی الله پاك فرمائی: " یو سړے ته هم دا نهٔ ده معلومه چه د هغه د نیک اعمالو په بدل کښې د هغه دپاره کوم کوم زړهٔ خوږوونکی څیزونه پټ او محفوظ ایښودے شوے دی "

کوم خلق چه د خدائے تعالیٰ احکام په ځائے راوړی. د ګناهونو نه ډډه کوی. او په ټولو امورو کښې د الله تعالیٰ رضا اختیاروی. نو د دنیا او اخرت ټول سعادتونه هم د دوی دپاره دی. د دوئ اطمینان قلب به هیچرے فنا نهٔ شی. د دے برعکس چه کوم خلق د خپل خالق او معبود نه روګردانی کوی. او یوازے دنیا خپل محبود او مسجود ګرځوی. د هغهٔ مثال د هغے شړوړه زمکے دے چه او به خوړ هغے ته هیڅ فائده نهٔ شی ورکولے. هغے کښې هیڅ ونه نشی زرغونیدے. او د هیڅ میوے ترے اُمید نشی کیدے او هیڅ کرکیله پکښې نشی کیدے. دا صورت حال دانسان د خپل غفلت او معصیت د وجے نه دے. ګنی الله تعالیٰ خو په خپل بنده مشفق او مهربان دے. او د هغهٔ ترقی او نیرازی غواړی.

ایمان محکم دبنده دپاره د ټولو دنیوی او اخروی سعادتونو سرچشمه ده نو ائے د حق بنده پوه شه چه د دنیا پرستو په ایمان کښې هغه تازګی او توانائی نشته په کوم چه الله تعالیٰ ستاد ایمان اونه بښائسته کړے ده. دا یو مستقل او لا فانی قوت دے. چه د زمانے تغیرات ئے هرګز متأثره کولے نشی. کهٔ دانسان د ژوند د اونے نه د ایمان عنصر ورك شی. نو دا به بالکل خشکه او برباده پاتے شی. نو په دنیا کښې چه څومره اجتماعی ترقی او برکتونه دی دا ټول د ایمان د نعمت ثمرات دی. او کوم خلق چه د ایمان نه خالی دی. هغوئ د قرآن کریم دوینا مطابق کافر، مرتدا مقهور او مغضوب دی. او دنیا او اخرت دواړو کښې ذلیل او نخوار دی.

دا سے هم کیږی. چه الله تعالیٰ اوغواړی نو په خپل هدایت، مدد او نصرت دنیا پرست اغیار هم په محکم ایمان او د صبر او رضا په نعمتونو ښاد کړی. هغوئ خپل مقربان کړی. او اولیاء الله کښې ئے شامل کړی. تاریخ په دے ګواه دے چه هغه خلق چه هر وخت به په غیرالله کښې محو او ورك وُو. د توحید د عرفان نه پس دا سے فنا فی الله شو چه بیا د یوے لمحے د پاره هم غیر الله ته متوجّه نشو. الله پاك دِ په فضل وکرم څمونږ ایمان محکم او توانا کړی. او مونږ دِ په صراط مستقیم روان کړی. آمین.

مقاله (۲۶) قرب الٰهی په صبر او رضا کښې دے

خپل خالق سره د کامل ربط او عشق پیدا کولو دپاره د مخلوقاتو نه تعلق قطع کړهٔ او خپل معبود حقیقی د خپلو حاجاتو او ضرورياتو مرجع اوګرځوهٔ چه ستا دپاره صرف د پروردګار اراده او اطاعت باقی پاتے شی. او د شرك د اسبابو نه ورکار شه دا سے حالت کښې به ستا زړهٔ د نور نه معموره شی او د غیرالله دپاره به هیڅ ګنجائش پکښې پاتے نشی. دغه وخت به تهٔ د توحید د عقیدے خپل نګهبان شه. او په کائناتو کښې چه کوم څیز ستا د توحید په عقیده کښې دخل انداز کیږی هغه به نیست ونابود کړے.

بیا به ستا خواهشات نفس هم ستا خلاف بغاوت نشی کولے. او تهٔ به په کامل سکون او اطمینان سره ژوند تیروے. دغه وخت به د کلام الله نه سِوا بل هیڅ کلام ته اوریدل نهٔ غواړے. او د ذات الٰهی د مشاهدے نه علاوه به د بل هیڅ څیز مشاهده نهٔ غواړے. ستا پیروی به صرف د احکام الٰهی پیروی وی. او هر فعل به دِ د هغهٔ د رضا ماتحت وی. او د هغے په تعمیل کښې به تهٔ د صبر او استقامت نه کار اخستونکے ئے. هرکله چه تا ته دا مرتبه حاصله شی. نو ستا قلب کښې به خپله الله پاك د یقین او اطمینان محافظ شی. په تا به د حقیقت او توحید معارف راڅرګند کړی. او د شیطان او نفسِ اماره وسوسے او غلطونه

به تا ته هیڅ ضرر نشی دررسولے.

کهٔ پروردګار دا سے اوغواړی چه مخلوق خدا ستا علمی او روحانی فیوضاتو او برکاتو نه اخستو دپاره تا ته راجمع شی. او ستا تعظیم او تکریم اوکړی. نو په هغوئ د اثر، رسوخ او مقبولیت باوجود به الله تعالیٰ تا د فخر او تکبر نه په امان ساتی. کهٔ دا سے حالت کښې ته د یو نیکے ښځے خاوند شے. نو دا به د الله پاك د جانب نه په تا پیرزو وی چه د ژوند ټول ضروریات به هغهٔ په خپله برابروی او تا ته به د هغے نه او د هغے د خپلو خپلوانو نه هیڅ ضرر نه رسی. دا به ستا د طبع موافق او فرمانبرداره وی. او ستا په حق کښې د خدائے په مدد د مکروفریب، بغض کینے، غیض وغضب او خیانت نه بالکل پاکه وی. او د هغے خپلوان به ستا فرمانبردار وی.

د دغے ښځے نه کهٔ دِ فرزند پیدا شی. نو هغه به نیک راستباز، اطاعت شعار او ستاد زړهٔ د خوږ یدو وی. ځکه چه د ښځے او اولاد متقی کیدل د الله تعالیٰ د پیرزوینے نعمت دے. الله پاك د حضرت زکریا علیه السلام متعلق فرمائی " مونږ د زکریا علیه السلام ښځه د هغه دپاره نیکه کړه " او په کلام الله کښې د صالحینو دُعا دا سے راغلے ده " اے خدایه څمونږ سترګے څمونږ په ښځو او اولاد یخے کړے. او مونږ د متقیانو پیشوایان کړے ". او د حضرت زکریا علیه السلام 9

(c) ketabton.com: The Digital Library

دُعا ده ۱۰ اے پروردګاره ! څما دا خوئے خپل محبوب او مقبول اوګرځوے ؛ نو دا سے دعا ګانے به ستا په حق کښ مقبولے ګرځی ځکه چه اهل خلقو ته ددے دعاګانو برکت ضرور رسی -

دانبیاؤ علیهم السلام نه پس د ښو ښځو او متقی اولاد مستحق هغه خلق دی چه علم الٰهی کښ دد ے درجے اهل دی- د دے نه علاوه چه کوم څیزونه ستا مقدر کښ دی، هغه به ضرور تاته دررسی .د هغے د پاره ستا پریشانی څۀ معنیٰ نۀ لری ځکه چه هغه خو دی هم ستاد پاره . د ے حال کښ به تۀ د حکم الٰهی په ځائے راورونکے ئے - او په دے طریقه د نعمت په موندو به هم تا ته لوے ثواب حاصلیږی. اوکوم نعمتونه چه تا ته الله تعالیٰ درکوی. په هغۀ کښ به غریبانو، محتاجانو او نورو مستحقینو ته د خپلے حصے ورکولو تا ته حکم درکولے شی-او دا فی سبیل الله خرچ به هم ستا د پاره د نعمت د زیاتی باعث وی- بیا به ستا ټول ظاهری او باطنی معاملات بالکل پاك او روښانه وی.

د دے ټولو نعمتونو په حاصلولو کښ صبر، رضا، عجز او انکساری خپل شعار جوړ کړه. د الله تعالیٰ د احکامو پیروی کوه او د منهیاتو نه ډډه اوکړه د دے په برکت به ته د ټولو مصیبتونو نه په امن شے او د زړه د اطمینان

ټولے ذریعے به درته حاصلے شی. د الله پاك رحمت به په تا خور شی. او د جهل او باطل تاریکیُ به درنه لرے شی. او اسرار الٰهی به تا ته څرګند شی او ستا سینه به د علم لدنی نه معموره ، او پُر نوره شی. تا سره به غائبانه او د الهام په ذریعه خبرے کیږی او ټولو حق امورو کښ به رہبر او تکره شے- او په د ے الفاظو به مخاطب کولے شے د نن ورځ تۀ څموږ په دربار کښ د خاص قدر او عزت خاوند ئے او څموږ د ظاهری او باطنی نعمتونو امانت دار ئے د ے وخت کښ تۀ د حضرت یوسف علیه السلام هغه رښتینے حال ته راوړاندے کړه - د شاهِ مصر په ژبه یوسف علیه السلام هم په دغے الفاظو مخاطب کړے شوے وو، لیکن حقیقت کښ د صدق او معرفت خاوند یوسف علیه السلام سره خطاب کونکے الله پاك وو- چه په ظاهره ئے حضرت یوسف علیه السلام ته د صداقت ، دیانت او تقویٰ په وجه د مصر سلطنت حواله کۀ - او په باطنه ئے پرے د علم او معرفت د سیادت او قیادت پیرزوینه اوکړه - الله پاك فرمائی :" دغه رنګ موږ یوسف علیه السلام ته په زمکه حکومت ورکۀ- چه چرته به غوښتل . هلته به ئے قیام کولو-او د هغۀ د باطنی صفاتو متعلق فرمائی :" موږ یوسف علیه السلام په صراط مستقیم ثابت قدم اوساته چه ذکناهونو او فاحشاتونه بچ شی .بیشکه چه یوسف علیه السلام څموږ د مخلصانو

بندګانو نه وو-

نو اے د صدق او ایمان خاونده . هرکله چه ته په دغے الفاظو مخاطب کړے شی نو په تا به د لوئے علم یعنی د علم توحید، علم ذات او علم صفات پیرزوینه اوکړے شی، او په دے لوئے نعمت به ملائکے او بنیادم ټول تا ته مبارکی درکوی او بیا به د خدائے تعالیٰ په اذن کښ د څنو امورو د عدم نه وجود کښ د راوستلو تا ته توفیق او صلاحیت حاصل شی-او د خدائے په حضور کښ به د نیا کښ عزت او قیادت بیاموے . او په عقبیٰ کښ به په دیدار الٰهی مشرف شی چه د هغے خوشحالیٔ انتها نشته -

مقاله (۲۷) د خیر او شر بیان

اګر کۀ خیر او شر په دنیا کښ موجود دے ،او د انسان په کردار او عمل کښ دد ے دواړو څیزونو ظهور بیاموندے شی ، خو د اکثرو آیاتِ کریمه ؤ پیش نظرِ د خیر ټول څیزونه د الله پاك د جانب نه دی او د شر ټول څیزونه د ابلیس او د نفسِ انسانی نه دی .نو خیر خو سراسر د الله پاك جانب ته منسوب کیدے شی . خو شر په هیڅ صورت کښ د هغه پاك ذات ته منسوب کیدے نه شی. شر خو نه د هغۀ په ذات کښ او نه د هغه د جانب نه دے .بلکه دا د نفس امارة نه دے .

الله پاك فرمائی : تاسو ته چه کومه نیکی رسی، هغه د الله تعالیٰ د جانب نه ده . او چه کومه بدی در رسی، هغه

سراسر ستاسو د خپل نفس نه ده . نو زۀ به تاسو د دے خبرے تاثید کوم چه خیر یعنی د توحید او تقویٰ لار اختیارکړئ او شر یعنی د شرك او فسق څیزونه پریږدئ - او حق سبحانهٗ فرمائی :" څما بندیانو ! د اعمال صالحه په عوض کښ تاسو جنت کښ داخل شئ . سبحان الله ! د الله پاك څومره لوئے رحمت دے - چه بندیان ئے د نیک اعمالو په وجه د جنت مستحق کړل . حالانکه دا نیک اعمال هم سراسر د الله تعالیٰ د توفیق او نصرت په وجه دی .

حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی "چه جنت کښ به هیڅوك د خپلو اعمالو په سبب نۀ داخلیږی ؛ نو د حضور صلی الله علیه وسلم نه تپوس اوشولو چه یا رسول الله تاسو به هم نه ؟ نو نبی کریم صلی الله علیه وسلم ورته اوفرمائیل : چه هو، زۀ به هم نه ، مګر د الله تعالیٰ د رحمتِ واسعه په برکت دا حدیث د بی بی عائشے صدیقه رض نه روایت دے ، نو زۀ تاسو ته د شریعت د احترام کولو، او د راهِ هدایت اختیارولو تاکید کوم .

هرکله چه تۀ د احکام الٰهی تعمیل او د دستور شریعت احترام اوکړے . نو الله تعالیٰ به تا د شر او فساد نه محفوظ اوساتی- د خیر لارے چارے به تا ته روښانه کړی- او شریعت به درته آسان کړی . او د ټولو ګناهونو نه به دِ بچ کړی . الله پاك فرمائی ؛ کوم خلق چه څموږ د پوهن کوشش

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوی ، نو مونږ د هغوئ دپاره صراط مستقیم روښانه کوو، او د هغوئ رهنمائی کوو » او په دے بنا د حضرت یوسف علیه السلام متعلق الله پاك فرمائی :» مونږ د هرقسم بدئ او فحش نه یوسف علیه السلام محفوظ کهٔ . ځکه چه هغه ځما د مخلص بندګانو نه وو . او الله پاك ارشاد فرمائی :» کهٔ تاسو ایمان راوړئ . او شکر اوباسئ نو الله به بیا ولے تاسو له عذاب درکوی ؟ د دے نه ظاهره شوه چه مؤمن او شاکر بندیان دنیا کښ هم د مصیبتونو او آفتونو نه بچ وی . او آخرت کښ به هم د ذلت او عذاب نه خلاص وی نو د الله تعالیٰ شکر ګذاری کوئ چه د نعمت د زیاتئ باعث ده.

الله پاك فرمائی :» کهٔ تاسو شکر اوباسئ ، نو مونږ به موخنتونه لا زیات کړو » نو اے مؤمن بنده ! هرکله چه ستا د ایمان نور آخرت کښ د دوزخ اور هم مړ کولے شی . نو دنیا کښ د آفاتو او بلیاتو اور ولے مړ نه کړی . هاں . د الله تعالیٰ محبوب او برګزیده بندیانو ته چه دنیا کښ کوم مصیبتونه او آفتونه پیښیږی ، نو د هغے نه هم د الله تعالیٰ دا مقصد وی چه د هغوئ یقین او ایمان لا محکم کړی . او د خراب عمل او فاسدے عقیدے نه ئے قلب او دماغ پاك کړی . او دا ابتلاء سره سره په هغوئ توحید الهٰی ، معرفة حق او اسرارِ باطن واضحه او بے نقابه کړی.

زړهٔ یو داسے کور دے . چه هغے کښ دوه تنه نشی ځائے کیدے . حق سبحانه فرمائی :» الله تعالیٰ د یو سړی سینه کښ

دوه زړونه نهٔ دی پیدا کړی » او الله جل جلاله فرمائی :» بادشاهان چه یو کلی ته ورننوځی ، نو هغه تباه کړی . او د هغے عزت مند ذلیل کړی » نو د عزت خاوندان د بنو ځایونو او نعمتونو نه محرومه شی . ځکه چه د دے نه مخکښ په زړهٔ د شیطان او هوا ئے نفس حکومت وو او د هغوئ حکم سره به اعضاء قسم قسم ګناهونو او ګمراهو کښ ګیر وو . بیا چه د هغوئ تصرف د زړهٔ نه په تلو شو . او اعضاؤ ارام بیا موند او دار الحکومت یعنی زړهٔ خالی شو . نو د توحید ، علم او معرفت مسکن شو . نو د الله تعالیٰ نه علاوه بله هستئ له په زړهٔ کښ ځائے ورکول یو داسے شرك دے ، چه د ټولو اعتقادی او عملی خباثتونو جړ دے . د دے برعکس توحید د انسان قلب او ټول اعضاء د ذاتِ باری تعالیٰ دپاره خاص کړی . د هغهٔ سینه د هرقسم خیرونه پاکه کړی او کامل اطمینان ورته ورکړی .

د کوم سړی توحید چه څومره زیات محکم او توانا وی . هغومره د الله تعالیٰ قرب هم هغه ته زیات حاصل وی . او هغومره هغه د ذاتِ الهٰی او صفات الهٰی په اسرارو زیات باخبره وی . په دے بنا حضور صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل ؛ زهٔ ستاسو نه الله پاك زیات پیژنم . او ستاسو نه زیات د الله تعالیٰ نه ویریږم » نو څومره چه یو سړے خپل خالق او پروردګار ته زیات قریب وی . هغومره د

هغهٔ نه زیات خوف او ویره کوی . او د هغهٔ د احکامو مُطیع وی .

د الله پاك د قُرب یوه نخښه دا هم ده چه بنده د هغهٔ د نعمتونو پوره پوره احترام اوکړی . او هر دم د هغهٔ شکریه په ځائے راوړی . او غیرالله ته توجه اونهٔ کړی . ګنی دا به د حق په اطاعت کښ څرګنده کوتاهی وی . د نبی علیه السلام بیبیانے او اصحاب د فسق و فجور نه په دے محفوظ وو چه هغوئ ته د یو داسے مقدس او متقی ذات قرب حاصل وو . چه د هغه د اثر د لاندے د فسق و فجور امکان نهٔ وو . په دے بناء د هغے ذات روحانی او باطنی درجه به څومره اوچته وی . چه د هغه د الله پاك قرب نصیب وی .

الله تعالیٰ د دے خبرے نه بالا او برتر دے چه مخلوقاتو کښ هغه سره چاته تشبیه ورکړے شی . الله پاك خپله فرمائی چه » د الله تعالیٰ دپاره مثالونه هرګز مهٔ بیانوئ » د الله په مثل هیڅ څیز نشته » نو د توحید واضحه تقاضا دا ده چه الله تعالیٰ په ذات او صفات دواړو کښ یکتا او بے مثل اوګنړئ . او مخلوق کښ هیڅوك هغهٔ سره شریك نهٔ کړئ .

مقاله (۲۸) موحِّد ته زیرے

د عفو او نصرت طلبګار دے . حالانکه د هغه د بخښش او حمایت دپاره توحید یو بنیادی څیز دے . الله پاك فرمائی » تاهغه سړے اونه لید چه خپل نفس ئے خپل معبود جوړ کړے وو » نو دا یو واضحه حقیقت دے ، چه د الله تعالیٰ د مدد او د نعمتونو د حاصلولو دپاره ستا موحّد کیدل لازمی دی ترڅو چه تهٔ د شرك ټول څیزونه ترك نهٔ کړے . او په ظاهره او په باطنه د یو خدائے تابعدار نشے . نو دنیا او عقبیٰ کښ به خلاصے بیا نه مومے .

تهٔ د دنیاوی خواهشاتو عبادت کوے . او د دے برعکس د نفسانی خواهشاتو پرینودل او مشیت الهٰی کښ فنا کیدل توحید دے . د توحید اثرات دا دی . چه هغه ستا عقیده او عمل د ټولو خباثتونو نه پاك کړی . او د یو مخلص هستئ په طور دِ په بارګاهِ الهٰی کښ په اوچت مقام کښ اودروی چه هغلته به په تا دا بشارتونه (زیری) کیږی چه » نن ورځ تهٔ ځمونږ په نزد صاحبِ قدرت وتمکین او محبوب او معتمد ئے چه دا مرتبه بیا مومے . نو د الله تعالیٰ رحمتونه او نعمتونه به نور هم به تا زیات شی . په تا به د قرب الهٰی پیرزوینه اوکړے شی . او د الله تعالیٰ رضا او خوشنودی به ستا د اطمینان باعث شی .

د دنیا دستور داسے راغلے دے چه د لته ټول مادیات خپل اصلی او خالص صورت کښ د راتلو نه مخکښ به یو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناقصه کیفیت کښې وی ـ بیا د کیمیاوی عمل په ذریعه د خاورې او ګټې ذرات د هغې نه جدا کړې شی او نتیجه ئې دا را اوځی چه هغه جمادات یو خالص او قابل استعمال صورت اختیار کړی - او د هغې نه به بیا ډیر فائده مند کارونه اخستلې شی - نو د انسان هستی هم غسې ده - چه هر کله هغه د شرک او بدعت، وهمونو او د خواهشاتو د پیروی د ځیرونه پاکه او صافه شی - نو انسان کامل شی - او بیا د هغهٔ نه نهٔ صرف خپل ځان ته، بلکه ټول بنی نوع انسان ته تر بې اندازې فائده رسی - نو زهٔ په تا دا تاکید کوم چه تهٔ هم د عقیدې او عمل د ځیری نه پاک شه او د شرک او فسق نه پرهیز اوکړه - په داسې کولو به تهٔ یقینا به بارګاهِ الٰهی کښې مقرّب شې - د حکمت او معرفت پیرزوینه به دریاند سے اوکړے شی - او عقبٰی کښې به انبیاؤ او صدیقانو سره د عزت او احترام درجه بیاموے -

د الله تعالیٰ اطاعت او فرمانبرداری اختیار کړه - د هغې په برکت به د علم او معرفت خاوند شې - او د الله تعالیٰ عفو او بخشش په تا لازیات شی - او پهٔ دے حقیقت بنهٔ پوه شه چه کوم ظاهری او باطنی نعمتونه تا ته دنیا کښې درکړے شی - او کوم عزت او ابرو او فلاح او بهبود ته تهٔ عقبی کښې بیاموے - دا ټول د توحید ثمرات دی -

مقاله (۲۹) متوکل علی الله ته خوشخبری

د حضور صلی الله علیه وسلم حدیث دے "کیدے شی چه فقر د انسان د پاره د کفر باعث شی" نو د زمانے د تغیر په سبب په ذات او صفاتِ الٰهی کښې شک او شبهې له دخل ورکول صرف د هغې خلقو کار دے چه د هغوئی یقین او ایمان بالکل کمزورے وی - او د توکل علی الله جذبه نهٔ لری - د یو مؤحد او د پخه عقیدے د مؤمن یقین او ایمان همیشه محکم او توانا وی او د زمانے تغیرات پرے هیڅ اثر نشی کولے - الله پاك فرمائی "کوم سړے چه په الله تعالیٰ کامل توکل لری، نو الله تعالیٰ د هغهٔ د پاره کافی دے" بل ځائے ارشاد دے "د توکل خاوندانو له پکار دی چه همیشه په الله توکل کوی" او په دے بناد توکل خاوندانو ته دا خوشخبری ده "چه کوم سړے د خدائے نه ویریږی او د هغهٔ اطاعت کوی نو الله تعالیٰ به د هغهٔ د پاره رزق کشاده کړی او هغهٔ ته به د داسے ذریعه نه رزق ورکوی چه د هغهٔ ګمان کښې به هم نهٔ راځی"

کوم سړے سره چه الله تعالیٰ خپل لُطف او کرم اوکړی - د مصیبتونو او آفتونو نه ئے خلاص کړی - او خپل نعمتونه پرے ... واند کړی - نو لازمی ده چه د هغهٔ ایمان محکم دے او د الله تعالیٰ د بیحسابه نعمتونو شکرګذار دے - د دے برعکس بل هغه سړے دے چه د

خپل ضعیف ایمان، تذبذب او شك و شبهے په وجه مصیبتونو او آفتونو کښې راګیر دے - کفر او انکار کوی - او د دنیا او عقبٰی په پریشانئ او بے عزتئ کښې پریوتے وی - نو د داسے سړی متعلق حضور صلے الله علیه وسلم فرمائیلی دی چه "د قیامت په ورځ به د ټولو نه زیات عذاب او ذلت کښې هغه سړے وی چه د خپل ضعیف یقین او ایمان په وجه د دنیا کښې هم کافر شو - او د حشر و نشر نه هم منکر شو - نو کفر، غفلت او د خدائے هیرونکے فقر هغه دے چه د هغې نه حضور صلے الله علیه وسلم پناه غوښتلے ده -

زهٔ تاسو ته دا ښود ل غواړم، چه د هغې خلقو صحبت اختیار کړئ، چه علم او ایمان کښې راسخ دی - او تل په الله تعالیٰ متوکل دی - هغوئی به ستاسو ظاهر او باطن د هر قسم ګرد و غبار نه پاك کړی - او زړهٔ او دماغ کښې به مو توحید مستقل طور سره کینوی - او د هغوئی د روحانی فیض په برکت به د دنیا او آخرت دواړو کښې فلاح او بهبود بیاموئ -

مقاله (۳۰) د صبر او تحمل فائدے

زهٔ تعجب کښې یم چه ته د ناپوهئ په وجه وائے چه په کوم تدبیر او وسیله به زهٔ خپل مقصد او مراد ته اورسم، حالانکه په قرآن پاك کښې صفا راغلے دی چه الله تعالیٰ هغه خلقو سره دے - چه د صبر او تحمل نه کار

اخلی او په هغه تکیه کوی" - او الله پاك فرمائی "اے ایماندارو! صبر او تحمل نه کار اخلئ - او الله سره معنوی ربط پیدا کړئ - د هغه نه ویره کوئ - او نیک عملی کوئ چه خلاصے بیاموئ"

د کلام پاك د دیرو آیتونو نه ثابته ده چه دُنیا او عقبٰی کښې د فلاح و بهبود بهترینه ذریعه صبر او تحمل دے - او الله تعالیٰ هر مؤمن ته حکمًا د صبر تلقین فرمائیلے دے ځکه چه انسانی ژوند کښې سلامتی او خیر و عافیت په صبر او تحمل او استقامت کښې دے - نبی کریم صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی "د ایمان د پاره صبر داسے ضروری دے، لکه د جسم د پاره روح" او حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی "د هر عمل ثواب د هغې د اندازے مطابق دے - لیکن د صبر ثواب بے حسابه او بے اندازے دے" او الله پاك فرمائی "هر کله چه تاسو د شریعت او حدود الله د حفاظت د پاره د صبر او تحمل نه کار واخلئ نو الله تعالیٰ به درنه مصیبتونه لرے کړی - او د ومره فراوانه رزق به درکړی، ځکه چه ئے د هغې د پاره په خپل کتاب کښې دا وعده فرمائیلې ده "کوم سړے چه د الله تعالیٰ اطاعت اختیار کړی نو الله تعالیٰ به په هغه خپل نعمتونه لازیات کړی او هغه ته به د داسے ځائے نه رزق ورکړی چه د هغه په ګمان کښې به هم نه راځی -

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو د خپل کشائښې رزق او خوشحالۍ د پاره د صبر او توکل لار اختیار کړه. ځکه چه د نبیانو علیهم السلام او صالحانو د حالاتو د کتلو نه هم معلومیږی، چه د صبر او تحمل په وجه الله تعالی هغوئ ته د مصیبتونو نه خلاصے ورکړے وو او د خپلو بے پناه نعمتونو نه ئے په هغوی پیرزونه کړے وه. ټولو اولیاءُ الله همیشه په صبر او تحمل استقامت کړے دے. او خپلو مریدانو ته ئے هم د دے تلقین کړے دے او تاکید ئے فرمائیلے دے. د صبر په اختیارولو الله تعالی ستا د پاره دنیا او عقبیٰ کښې د لوئے جزا وعدهٔ فرمائیلے ده. الله پاک فرمائی "دغه شان موږ صبر کوونکو ته لویه جزا ورکوو بل ځائے ارشاد دے "الله پاک صبر کونکی او احسان کونکی خپل محبوب گرځوی".

نو د کلام الله احادیث نبوی او د الله د دوستانو د سیرت نه واضحه ده چه صبر دنیا او عقبیٰ کښې د هر سعادت او سلامتی اصل او بنیاد دے او مؤمن بنده د صبر او تحمل په ذریعه د الله پاك د رضا د خلاصی او د جنت مستحق گرځی او د دے په وجه روحانی عروج بیاموی، چه ملائکے ورته پسخیږی. د دے نه پس د دهٔ د پاره د الله تعالی قرب دے. او د عزت هغه مقام دے چه هغے له فنا نشته.

مقاله (۳۱) دوستی دشمنی د الله د پاره

مسلمان له پکار دی، که چاسره محبت کوی، نو هم د الله د پاره، او که عداوت، نو هم د الله د پاره د خپل نفس او ذاتی جذباتو په هغے کښې دخل نهٔ وی. نهٔ د هر سړی سیرت، عقائد او اعمال په غور مطالعه کړه، کهٔ هغه د توحید او سنت مطابق وی نو ستا د پاره هغه سره محبت او دوستی ساتل بالکل جائز او د الله په نظر کښې د ستائنے جوګه دی. خو کهٔ د هغهٔ عقائد او اعمال د توحید او سنت د تقاضو خلاف وی. او هغه مشرك او فاسق وی. نو هغه سره بُغض او عداوت ساتل ستا د پاره لازمی دی. نو تهٔ د الله تعالی د رضا د پاره د هغهٔ نه مخ واړوه. کهٔ تهٔ یو مؤحد او متقی سړی سره محبت ساتے، نو محض د الله د خوشنودئ د پاره. او کهٔ یو مشرك او فاسق سړی سره عداوت کوے، نو هغه هم صرف د رضائے الٰهی د پاره.

د خپل نفس د خواهشاتو او ذاتی اغراضو د پاره مه چاسره محبت ساته او مه عداوت. ځکه چه کوم محبت په نفسانی خواهشاتو مبنی وی، هغه عارضی، فتنه انګیزه او پریشانی پیدا کوونکے وی. دغه شان کوم عداوت چه په ذاتی خواهشاتو وی. هغه د ظلم او زیاتئ او تباهئ باعث وی. نو د خپل نفس په خاطر محبت او عداوت ساتل دواړه تباه کن دی. او د الله تعالی په نزد په دنیا او عقبیٰ کښې مغضوب.

د دے برعکس محض د الله د پاره چاسره محبت یا عداوت ساتل د عزت او د ایمان د سلامتئ ضمانت ده. داسے سړے الله تعالی په دواړه جهان محبوب او برګزیده ګرځوی. او د انبیاؤ او صدیقانو په ډله کښې ئے شاملوی. دغه وجه ده چه حضور صلی الله علیه وسلم به همیشه محض د الله تعالی د رضا د پاره خلقو سره محبت او عداوت ساتلو. او خپل نفس له ئے هیڅکله په هغے کښې دخل نهٔ ورکولو. حضور صلے الله علیه وسلم فرمائی "که چاسره محبت کوے، نو هم د الله د پاره، او کهٔ عداوت نو هم د الله د پاره" دغه د نبی کریم صلے الله علیه وسلم معمول او اسوهٔ حسنه وه. او دغه د ټولو اولیاء الله د ستور العمل دے. د دے برخلاف محض د اتباع نفس په خاطر محبت یا عداوت ساتل د کتاب الله او سنت رسول الله نه قطعی انحراف دے. او داسے سړی د خدائے تعالی په نزد په دواړو جهانه کښې مغضوب او معتوب دے.

الله پاك فرمائی "د نفسانی خواهشاتو اتباع مهٔ کوئ ځکه چه دا څیز د الله پاك د لارے نه ګمراه کوونکے دے" بل ځائے ارشاد دے "تا هغه سړے او نه لید چه ټولو معاملاتو کښې هغه خپل نفس خپل معبود او ګرځوو". نو سلامتی د نفس په مخالفت او د الله په رضا کښې ده. او هغه دا چه محبت وکے

نو هم د الله تعالی د پاره او که عداوت وی نو هم د الله تعالی د پاره.

مقاله (۳۲) د غیر الله محبت شرك دے

حقیقی محبوکښې محبت الله پاك سره خاص دے. او غیر الله له په دے کښې دخل ورکول شرك دے ځکه چه د انسان زړهٔ فطری طور سره د الله تعالی مسکن دے. خو هرکله چه غیر الله ته د دے کښې اثر کول حاصل شی نو دا د توحید الٰهی څرګنده خلاف ورزی ده. الله پاك فرمائی "څما مؤمن او مؤحد بندیان ما سره محبت ساتی. او زهٔ هغوئ سره محبت ساتم" او حق سبحانهٔ فرمائی. "کهٔ تاسو په الله تعالی ایمان لرئ او د هغهٔ عبادت کوئ نو صرف هغهٔ سره محبت کوئ" او د مشرکینو متعلق الله پاك فرمائی "مشرکین او کفار خپلو فرضی خدایانو او دنیوی سازوسامان سره دومره زیات محبت ساتی چه د هغے جوګه صرف الله پاك دے. لیکن کوم خلق چه مؤحد او ایماندار دی هغوئ صرف الله پاك سره بے پناه محبت ساتی. بل ځائے ئے ارشاد باری دے: "اے ایماندارو ستاسو مالونه او اهل وعیال دِ تاسو د الله د ذکر نه غافل نهٔ کړی. او کوم خلق چه د دے څیزونو په محبت کښې ډوب شی او د الله د ذکر نه غافل شی، نو هم دغه خلق ګمراه او زیان کاری دی".

(c) ketabton.com: The Digital Library

په احادیثو کښې هم دد ے خبرے تاکید را غلے دے.
چه د مؤمن بنده محبت صرف الله تعالیٰ سره خاص کیدل
پکار دی او مخلوقاتو کښې د مؤمن زړهٔ او دماغ محو کیدل
د دالله دَ ذکر او عبادت د تقاضو نه غافله نهٔ کړی،
نو زهٔ تاته دد ے خبرے نصیحت کوم چه ته خپل محبت
او توجه الله تعالیٰ ته وقف کړه. او د غیر الله نه ډډه
اختیار کړه. او د عشق کومه پاکه جذبه چه فطری طور
سره د الله پاك ذات سره تعلق لری هغه هرګز مخلوقاتو
سره مهٔ کړه وه. ګنی ستا زړه به د شرك په وجه د توحید
په معنو د پوهیدلو او د هغې د عملی تقاضو د پوره کولو نه
محروم پاتے شی.

د الله پاك غیرت دا نشی برداشت کولے، چه کوم
زړهٔ د هغهٔ د محبت او ذکر د پاره خاص وی هغهٔ کښې د
غیر الله هم دخل اوکړی. هرکله چه ته د وحدانیت په د ے
تقاضا پوه شے او د عارضی او فانی څیزونو نه کناره کش
شے او د ازلی او ابدی هستیٔ محبت اختیار کړے نو بیا به
د الله پاك لطف وکرم ستا استقلال له راځی او د یوموحد
په حیثیت به په دواړه جهانه هغه عزت حاصل کړی چه د
غیر الله پرستار به ورته کوته په خوله پاتے شی.

مقاله (۳۴) د سړو څلور قسمونه

سړی په څلور قسمه دی، یو هغه سړے دے چه

نه ئے ژبه وی، چه په هغې څهٔ بیان اوکړی. او نهٔ ئے زړهٔ
چه هغې کښې څهٔ علم او معرفت پروت وی. نو دا سړے
عامی، غافل او ازموده کار دے. چه نه پرے څهٔ اعتبار کیدے
شی او نه پکښې څهٔ خیر شته. نو تهٔ د دا سے خلقو نه مهٔ کیږه.
ځکه چه دوئ د خدائے په عذاب کښې دی. د دوئ د مکرونو
نه دے مونږ خدائے اوساتی. ته د عالمانو نه شه او د دین
دلارے ښودونکو نه شه. او د مخلص بندګانو نه شه. او د
خدائے د نا فرمانیٔ نه ویره اوکړه. چه د خدائے نزدیکت
او د پیغمبرانو ثواب بیا موے. رسول الله صلی الله علیه وسلم
حضرت علی کرم الله وجهه ته اوفرمائیل: د کهٔ ستا په ذریعه
خدائے تعالیٰ د یو سړی هدایت هم نصیب کړی، نو د ے
کښې ستا د پاره د ټولے دنیا نه زیاته بهتری ده:

دویم هغه سړے دے. چه د هغه ژبه خوشته خو
زړهٔ نهٔ لری. د هغهٔ خبرے د حکمت نه ډکے وی. او خلقو
ته نصیحت کوی. خو خپله پرے عمل نهٔ کوی. خلق خدائے
ته بلی خو خپله ترے تښتی. د خلقو عیبونه څرګندوی
خو خپل عیبونه پټ ساتی. خلقو ته ځان پرهیزګار ښکاره
کوی خو په پټه ګناهونه کوی. دا یعه سړے په مثل د شرخ
دے. اګر که په صورت د سړی دے. د دهٔ نه ځان بچ
کول پکار دی. حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی.
" د ټولو نه زیات خوف ما سره د اُمت د خرابو عالمانو دے:

خدائے د ے مونږ د دا سے خلقو نه په امان کړی. د د غسے
خلقو نه تیښته کوه. هسے نه چه په خپلو غوړو ژبو خبرو د
دهوکه کړی. او د ګناهونو په اور د او سیزی.

دریم هغه سړے دے، چه د هغه زړهٔ خوشته ولے
ژبه ئے نشته. د ے مؤمن دے. خو د خلقو نه پټ دے.
خدائے پرے د خپلے پناه پرده اچولے ده. د ے د خپلو
عیبونو نه خبردار کړے شوے دے. زړهٔ ئے روښانه دے.
د بے هوده او بے فائدے خبرو نه دست بردار دے او په
دے پوه دے. چه سلامتی په خاموشیٔ کښې ده. حضور صلے
الله علیه وسلم فرمائیلی دی. " چا چه خاموشی اختیار کړه،
نو سلامتی ئے بیاموندهٔ " او دا ئے هم فرمائیلی دی: د
عبادت لس حصے دی. په دے کښې نهه د خاموشیٔ دی:
نو دا سے سړے ولی الله دے چه د نفس او د خلقو د آفاتو
نه بچ دے. دے د سلامتیٔ او عقل خاوند دے. د دهٔ خدمت
په ځان لازم کړه. چه د الله پاك په دوستانو او نیک بندګانو
کښې داخل شے.

څلورم هغه سړے دے چه د ملائکو په عالم
کښې د عظیم (لوئے) په نوم بللے شی. حدیث کښې راځی
" چا چه علم اوکهٔ او په هغې ئے عمل اوکهٔ او خلقو ته
ئے اوښودو نو عالم ملکوت کښې هغه په عظیم یادیږی:
او دا سے سړے د خدائے او د هغه د آیاتو نو عالم دے.

د دهٔ په زړهٔ کښې نادر علمونه امانت ایښودے شوی دی.
او الله پاك دے په هغې علومو واقف کړے دے. چه په
هغې ئے غیر نهٔ دی آګاه کړی. د ده سینه ئے د اسرارو
د قبلولو د پاره پرانستے ده. دے ئے بزرګ پیدا کړے دے.
چه خلق نیکیٔ ته بلی. او د عذاب نه ئے ویروی. دے
هم هادی[1] دے هم مهدی[2] دے. هم شفیع[3] دے. هم
مشفع[4] عنهم صادق[5] دے. هم مصدوق[6] دے. دے د
پیغمبرانو جانشین دے. په دهٔ دے د الله تعالیٰ سلامونه،
برکتونه او رحمتونه وی.

نو دا څلورم یا آخری سړے چه دهٔ ته الله پاك ژبه
او زړه دواړه عطا کړے دی. په بنیادمو کښې د ده مرتبه
دانتها مرتبه ده. د پیغمبرانو نه پس هیڅوك په مرتبه کښې
د ده جوګه نهٔ دی. د دهٔ د مخالفت نه. د دهٔ د قول نه او
د دهٔ نصیحت ته د دهٔ د رجوع نه کولو ویره اوکړه ځکه چه
ستا سلامتی په هغې کښې ده. چه د ے ئے درته ښائی
هم دا سړے په زمکه د خدائے خلیفه دے. هم دے د
سیرتِ نبوی تابع، د توحید الٰهی محافظ او د نفس
انسانی خیرخواه دے. نو د ده صحبت او محبت په ځان

[1] هدایت کوونکے
[2] هدایت یافته
[3] شفاعت کوونکے
[4] مقبول الشفاعة
[5] [illegible]
[6] رښتینے منلے شوے

(c) ketabton.com: The Digital Library

لازم کړه - او دده د روحاني او باطني فیوض او برکاتو نه استفاده اوکړه ځکه چه هم دے ستا د قلب او دماغ د ګودونو صفا کوونکے او د توحید په نورسره روښانه کوونکے دے. د الله تعالیٰ د قرب د پاره چه ته د داسے سړی صحبت اختیار کړے. نو په تا دا خبره واجب کیږی، چه د مشرك او فاسق د صحبت نه قطعی پرهیز اوکړے.

ستا د فائدے د پاره ما تاته د خلقو قسمونه بیان کړل او مضر او مفید سړو کښې م درته فرق واضحه کړو. نو دد ے پیروی کول اوس ستا کار دے - زۀ درته دا بیا وایم چه د الله د محبت د پاره د اهل الله صحبت ډیر ضروری دے. الله پاك دے مونږ له د هغه اعمالو توفیق راکړی، په کومو چه هغه خوشحالیږی. آمین.

مقاله (۳۴) عبادت کښې اخلاص

د الله تعالیٰ په ذکر او عبادت کښې اخلاص یو بنیادی څیز او د توحید روح دے. د خپل پروردګار اطاعت کوه. د هغه د شریعت احترام کوه. او د هغۀ ذات سره هیڅ قِسم ظلم او زیاتے مۀ منسوب کوه. ته دا وائے، چه روزی ما ته په وخت نۀ رارسی. او غم او مصیبت راته په وخت نۀ لرے کیږی. ته په دے نۀ پوهیږے چه د هر څیز د پاره خپل وخت مقرر دے. نو د هغه په کارونو د تهمت لګولو نه توبه اوکاږه ځکه چه د هغه

اوامر په خپل مناسب اوقاتو کښې وقوع بیاموی. او د هغۀ د مشیت لاندے د هغے تعمیل کیږی. الله پاك فرمائی. ځما مخلص بند یان ځما د اطاعت نه مخ نۀ اړوی. او نه ځما د احکامونه غفلت او روګردانی کوی. د الله پاك هیڅ کار عبث او بے مقصده نۀ دے. نو ته اخلاص او محویت سره د هغۀ عبادت کوه. او د صراط مستقیم نه بے روه کیږه مه. کۀ ته د هغۀ د احکامو احترام کوے. نو هغه به هم ستا مدد او اعانت کوی. او دنیا او عقبیٰ کښې به د خلاصے نصیب کړی.

د هر تکلیف او مصیبت د پاره انتها شته. نو ته د صبر او خاموشئ نه کار اخله. په قضا و قدر راضی شه. او په دے پوه شه چه سختی پسے خوشحالی راځی. ځکه چه تورے شپے تیره شی. نو ورپسے رڼا صبا راشی. الله پاك فرمائی :-

"اے پیغمبره ! چه ځما بندیان درنه ځما متعلق پوښتنه اوکړی چه الله کوم ځائے دے نو ورته اووایه چه زۀ هغوئ ته ډیر قریب یم. او کوم وخت چه څوك مانه سوال اوکړی نو زۀ ئے سوال قبلوم. ځما بندیانو له پکار دی چه په ما کامل یقین اوساتی. چه صراط مستقیم بیاموی". او الله پاك فرمائی. تاسو ځما په بارګاه کښې سوال کوی. زۀ به ستاسو ضروریات پوره کوم. د دے نه علاوه هم په ډیرو آیتونو او حدیثونو کښې د دعا فضیلت او الله پاك نه د سوال کولو

ترغیب وارد شوے دے. کۀ الله پاك ستا دُعا ژر قبوله نۀ کړی نو د دے بدله به په هغه جهان درکړی. حدیث کښې راځی چه د قیامت په ورځ به سړے په عملنامه کښې داسے حساب اووینی، چه شناخت به ئے نشی کولے. نو هغه ته به او ویلے شی چه دا ستا د هغه دُعا ګانو معاوضه ده چه تا به په دنیا کښې غوښتلے خو دنیا کښې ئے قبلیدل مقدر نۀ وو.

د اهم څه وړه خبره نه ده، چه ته د دُعا په وخت کښې خدائے یادوے ځکه چه تۀ د هغۀ نه سوال کوے او د هغه د غیر نه ئے نۀ کوے او خپل حاجت بغیر د هغۀ نه بل چا ته نه پیش کوے.

شپه او ورځ تندرستی، بیماری، او سختی او نرمی کښې ستا دوه حالتونه دی. یو هغه حالت دا دے چه ته د سوال نه منع شے او رضا په قضا شے. او د خدائے د فعل سره داسے موافق شے لکه مړده چه د مړده شوئے په لاس کښې وی یا بچے روده وی کے بچے د دائی په لاس کښې یا غونډونکے د چوګان سوار په مخکښې چه کوم خوائے غواړی. هغه خوائے اولی را اولی. چه تقدیر د څنګه غواړی، هغسے د ګرځوی. کۀ ستا مقدر کښې نعمت دے، نو په هغے شکر اوباسه. او د زیات بخښش سوال ترے کوه. الله پاك فرمائی "کۀ تاسو شکر کوئ نو زۀ به لا زیات نعمتونه درکړم" او کۀ ستا تقدیر کښې

سختی وی نو صبر کوه. ځکه چه الله پاك فرمائی: "الله د صبر کوونکو مل دے". بل ځائے ارشاد دے: "هغه صابرانو ته خوشخبری ورکه، چه مصیبت ورته اورسی، نو وائی موږ د هغۀ یو. او هغۀ ته راجع کیدونکی یو. په داسے خلقو د خدائے سلامونه او رحمتونه وی. او هم دوئ هدایت موندونکی دی". او الله عزّ وجلّ فرمائی "کۀ تاسو د خدائے د دین مدد کوئ. نو الله پاك به ستاسو مدد کوی. او تاسو به ثابت قدم کړی.

دوئم حالت دا دے چه تۀ د الله تعالیٰ د لوئیئ د پاره د هغۀ نه په دعا او زارئ سره سوال کوئ. ځکه چه د هغۀ حکم دے چه سوال د هغۀ نه کوئ. الله پاك فرمائی "د خپل رب نه غواړئ" او انصاف هم دغه دے. ځکه چه هغه تاسو ځان ته سوال او راجع کولو د پاره بلی. دُعا او سوال الله پاك ستا د آرام باعث ګرځولے دی. نو په دے دواړو حالتونو فکر اوکړه. او دد ے نه بهرمه ووځه. ځکه چه د خدائے د قرب حاصلولو د پاره بل حالت نشته.

په هر حالت کښې د الله پاك داسے ذکر او عبادت کوه چه هغے کښې د غیر الله تصور قدرے هم شامل نۀ وی. حدیث قدسی دے "ته د خپل پروردګار عبادت په داسے یکسوئ سره کوه، چه ګویا ته الله پاك وینے. او کۀ ته د هغۀ د محویت دا درجه نۀ لرے. نو کم نه کم دا یقین خو ضرور

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساتۀ چه الله پاك تاوینی؛ نو دعبادت په آداب کښې هیڅ نقص مۀ راوله.

دالله تعالیٰ دوحدانیت طلبګار شه - او د شرك نه پرهیزګار شه. په هیڅ حالت کښې دالله پاك نه بدظن کیږه مه. هر حالت کښې د هغه وفادار اوسه. یوازے الله پاك ته یکسوئی نه صرف دعبادت د قبولیت باعث وی. بلکه دے سره نورو نیکو کښې نور هم اضافه کیږی. خو مره چه مخکنی امتونه تباه شوی دی، هغه د توحید او اخلاص د فقدان په وجه تباه شوی دی.

الله پاك دابراهیم علیه السلام د ټولو نه لوئے صفت دا بیان کړے دے. چه هغه به کامل یکسوئی سره د الله پاك عبادت کولو. او کائناتو کښې به ئے هیڅ څیز هغه سره نۀ شریک کولو. الله پاك فرمائی؛ مونږ تاسو ته دین ابراهیم عطا کړے دے. او ستاسو دغه روحانی پلار ستاسو نوم مسلمان ایښے دے؛ نو په مونږ واجب دی چه توحید او اخلاص کښې د هغه پیروی اختیار کړو. او خپل عبادت د شرك نه پاك کړو.

مقاله (۳۵) پرهیزګاری ددین بنیاد دے

پرهیزګاری په ځان لازمی کړه. ځکه چه د مسلمان د ظاهرو باطن سلامتی په دے کښې ده، چه د دے په ذریعه په صراط مستقیم روان شی. ځکه چه هم پرهیزګاری د دین اصل بنیاد دے. حدیث کښې راځی؛ مسلمان له یوازے د حرامو څیزونو او حرامو افعالو نه ډډه کول نۀ دی پکار. بلکه شرعی طور سره د حرام اشیاؤ او افعالو د ذرائعو او اسبابو نه هم ورله پرهیز پکار دے. ځکه چه د ګناه اسبابو ته نزدے کیدل یا هغې سره تعلق ساتل یقیناً انسان په ګناه کښې اچوی. حضرت عمرؓ فرمائیلی دی. چه مونږ به نهۀ حصے حلال څیزونه په دے شبهه پریښودل چه چرته حرام پکښې نۀ وی. او حضرت ابوبکر صدیق رضی الله عنه فرمائی؛ چه مونږ به د مباح څیزونو اویا درجے په دے خیال ترك کولے چه چرته ګناه کښې ګیر نه شو. داهرڅه هغوئی د حرامو د بچ کیدلو د پاره کول.

الله پاك فرمائی؛ "د خپل عاقبت د پاره د نیکئ ذخیره راغونډه کړئ. او بهترین ذریعه پرهیزګاری ده". او الله جل جلاله فرمائی؛ د الله په نزد تاسو ټولو کښې زیات د عزت قابل هغه دے چه زیات پرهیزګار دے". نو مخکنو بزرګانو به هغه څیزونه استعمال کښې نه راوستل، چه هغه به مشکوك وو. او دحرام او د ناجائز څیزونو د اسبابو نه به ئے هم مکمل پرهیز کولو.

حضور صلے الله علیه وسلم فرمائیلی دی؛ "بنۀ پوه شئ، چه د هر بادشاه د پاره یو ورشو وی. او د الله تعالیٰ ورشو هغه حرام څیزونه دی. نو کوم سړے چه د دے نه ګیرچاپیره ګرځی د هغۀ د پاره عین ممکنه ده چه په دیکښې راګیر شی؛ نو د شریعت د حفاظت بهترینه طریقه دا ده چه د پرهیزګارئ

لارے اختیار کړئ او د ګناه د اسبابو نه پرهیز اوکړئ.

کوم سړے چه د امر الٰهی احترام کوی. او پرهیزګاری اختیاروی، نو د الله پاك مدد د هغه شامل حال وی. او هغه د مصیبتونو او تکلیفونو نه محفوظ وی. الله پاك فرمائی؛ "کوم خلق چه څمونږ د نزدیکت او څمونږ په کلام د پوهیدلو کوشش کوی، نو مونږ خپله صراط مستقیم ته د هغوئ رهنمائی کوو او شریعت د هغوئ د پاره اسانوو.

هر مسلمان له پکار دی، چه د نفس د تابعدارئ نه پرهیز اوکړی. او په راهِ راست د تلو کوشش کوی. د فاسق او فاجر خلقو نه کناره کش شی. او هغه خلقو سره صحبت اختیار کړی، چه د الله پاك فرمانبرداره دی. ته تانه داپند درکوم چه د خپلو تیرو ګناهونو او لغزشونو نه توبه کړه. او مخکښې د پاره راست بازی اختیار کړه. د الله پاك نه د نیکئ توفیق طلب کړه چه د نفس د اتباع او د شرك د آفتونو نه محفوظ شے. او سلامتی بیا موے.

مقاله (۳۶) دین په دنیا مقدم کړئ

د دین کار په دنیا مقدم کړه او دنیاوی امورو کښې احکام الٰهی مه هیروه. دین اصل مال (رأس المال) او ګڼړه او دنیا فرع. او د رسول الله صلے الله علیه وسلم د اسوۀ حسنه په تعمیل کښې کوتاهی مۀ کوه. تا نه د نفس اماره د مغلوب کولو او د دین مطابق هغه ته د تهذیب او ادب ښودلو حکم

درکړے شوے دے. خو د دے برعکس تا د نفس غلامی اختیار کړه او په ځان دِ ظلم اوکۀ. په دے وجه ته د صراط مستقیم نه واوړیدے. او د نفس د پیروئ په وجه په عقبیٰ کښې د ذلیل او رسوا خلقو نه شوے.

کۀ ته د عقبیٰ په لار تلے نو دنیا او عقبیٰ دواړو کښې به د عزت او ابرو خاوند وے. او د پروردګار خوشنودی به دِ حاصله کړے وے. نبی کریم صلی الله علیه وسلم فرمائی؛ "الله تعالیٰ دنیا د آخرت په نیت ورکوی، خو آخرت صرف د دنیا په متابعت نه ورکوی". او دا بالکل واضحه ده چه د آخرت نیت د شریعت کامل اطاعت دے. نیت د عبادت روح دے. او د اعمالو د جزا فیصله په دے کیږی نو کۀ تا د آخرت د طلب په نیت د الله تعالیٰ اطاعت کولے نو د خدائے تعالیٰ د خاصانو نه به وے. او هرکله چه ته د خدائے تعالیٰ د خاصانو نه وے، نو د کائناتو ټول اشیاء به ستا تابعدار وے. او کۀ ته د نیوی امورو کښې د مصروفیت په وجه د آخرت نه اعراض اوکړے نو پروردګار به د ځانه ناراضه کړے.

دنیا د خدائے تابعداره ده. د هغۀ نافرمانه خواروی. او د هغه د فرمانبردار عزت کوی. حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی. "دنیا او آخرت په مثل د دوو ښځو (د یو خاوند د دوو ښځو) دی. کۀ یوه خوشحاله کړے، نو دویمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

به دريغه ناراضه شي. نو كوم سړے چه د الله تعالىٰ كامل اطاعت اختيار وي، ټول كائنات د هغهٔ عزّت كوي. او څوك چه د هغهٔ نافرماني كوي، ټول كائنات د هغهٔ نه بيزاره شي. الله پاك فرمائي "تاسو كښ بعض داسے دي، چه محض د دنيا پرستار دي او بعض داسے دي، چه آخرت غواړي" او بل ځائے ارشاد دے "خلقو كښ د حكمت او فراست د اسے خاوندان هم شته، چه وائي. اے پروردګاره ! موږ له دنيا كښ هم سعادت راكړه. او آخرت كښ هم سعادت او د دوزخ د اور نه مو اوساتے" نو اوس تهٔ اووايه چه تهٔ د دے كښ د كوم ډلے نه كيدل غواړے.

محض د دنيا كښ محوكيدل او د خپل عاقبت نه غافل كيدل د ايمان او اسلام نه بالكل خلاف دي. هركله چه تهٔ آخرت كښ حاضر كړے شے. نو د حشر ميدان كښ به دوه ډلے وي. يو دوزخيان او بل جنتيان. د جنتيانو په ټولی كښ د داخليد وسعادت به تهٔ هله حاصل كړے چه د نفس طاعت پريږدے، د خدائے تعالىٰ طاعت اختيار كړے. او د خدائی احكامو په احترام كښ د نفساني خواهشاتو نه لاس په سر شے. د الله پاك ديدار چه د ټولو نه لوئے نعمت دے، او د جنت هر قسم عيش د الله پاك تابعدار بندګانو د پاره خاص دے. نو د عقبیٰ د ټولو سعادتونو حاصلولو د پاره خپل نفس ته د شفقت په نظر اوګوره. او د نفسِ اماره په ځائے د نفسِ

مطمئنه خيال اوساته.

د نفس مطمئنه د حاصلولو اهم ترينه ذريعه دا ده، چه د شيطان مزاجه خلقو او خرابو دوستانو نه كناره كش شه او ذكر الٰهي كښ مشغول شه. د لغوياتو او عبثياتو نه پرهيز اوكړه. او د كتاب الله او سنتِ رسول الله پيروي اختيار كړه. د صراط مستقيم موندلو د پاره د كتاب الله په آيتونو د مسلسل غور، فكر او تدبّر ضرورت دے. نو په كتاب او سنت ځان پوه كړئ، او په هغے عمل اوكه. محض مناظرو، جدال او قيل وقال كښ مهٔ كښيوزه. ځكه چه د دے سره عقل ګمراه شي. او د عمل لار د انسان نه خطا شي.

الله پاك فرمائي "كوم احكام چه ځمونږ رسول تاسو ته بيانوي، په هغے عمل اوكړئ. او د څهٔ نه موچه منع كوي. هغه ترك كړئ. او د الله نه ويره وكړئ. چه عاقبت موښهٔ شي" نو د مسلمان د پاره د توحيد او سنت پيروي لازمه ده. دا بدعت دے. چه د ځانه خبرے جوړے كړے شي. او دين ته منسوب كړے شي. او د هغے پيروي د اسلام پيروي اوګڼلے شي. الله پاك فرمائي : خلقو رهبانيّت (ترك دنيا) د خپله لاسه يو طريق عمل جوړ كړه. او په ځان ئے لازم اوګرځولو، حالانكه رهبانيت او د دنيا حلال څيزونه پريښودل. موږ په هغوئ نه دي فرض كړي. او نه موږ هغے حكم وركړے دے. د دغه وجه ده چه دوئ د دے

خلافِ فطرت طريقِ عمل پيروي او نهٔ كړے شوه" په دے سبب هر هغه عقيده يا عمل چه د هغے آسماني كتابونو او شريعت كښ څهٔ سند نهٔ وي، بدعت دے او د هغے پيروي عين ګمراهي ده.

د بدعت ضد سنت دے. او سنت د حضور صلى الله عليه وسلم د حيات طيبه هغه دستور العمل دے چه الله پاك دا سوهٔ حسنه په نوم ياد كړے دے. حق سبحانهٔ فرمائي. "څوك چه د الله د رضا طلبګار وي او په ورځ د محشر د خلاصي ارزومند وي، نو د هغه د پاره د رسول الله صلى الله عليه وسلم طريقِ عمل يو مثالي سيرت دے" بل ځائے ارشاد دے "ځمونږ نبی په خپل خواهش هيڅ نهٔ وائي. څهٔ چه وائي هغه ځمونږ د طرفه وحي وي. نو د هغهٔ پيروي كوئ" او الله پاك فرمائي: "اے پيغمبره ! دوئ ته اووايه. كهٔ تاسو د الله دوستي غواړئ نو ځما پيروي اوكړئ، چه خدائے مو دوست شي. او د خدائے دوستي د حضور صلى الله عليه وسلم د قول او فعل تابعداري ده.

پيغمبر صلى الله عليه وسلم فرمائيلي دي : "كسب كول ځما ظاهري عادت دے او توكل ځما باطني حالت دے" نو اے د اخرت طلبګاره. كهٔ ستا ايمان كمزورے وي. نو ستا وظيفه كسب كول دي، چه دا د حضور صلى الله عليه وسلم سنت دي، او كهٔ ستا ايمان محكم وي. نو ستا وظيفه توكل دے.

الله پاك فرمائي "څوك چه په الله تعالىٰ توكل كوي نو هغه ورله كافي دے" او حضور صلى الله عليه وسلم فرمائيلي دي: "كهٔ چا داسے كار اوكړو چه د هغهٔ په حقله شريعت كښ حكم موجود نهٔ وي. نو هغه مردود دے" نو هر حالت كښ د قرآن او سنت تابع كيدل پكار دي. د محمد صلى الله عليه وسلم نه پس تر قيامته ځمونږ د پاره بل پيغمبر نهٔ شته چه د هغهٔ اتباع اوكړو. او د قرآن نه علاوه ځمونږ د پاره بل آسماني كتاب نشته، چه د هغے په احكامو عمل اوكړو نو زهٔ په ټولو مسلمانانو تاكيد كوم چه هغوئ صرف د كتاب الله او سنت رسول الله اتباع اوكړي. چه تباه او برباد نشي. د دے دواړو نه خلاف ورزي كول د شيطان په پنجه كښ راتلل دي. نو د عقيدے او عمل د هر آفت نه سلامت پاتے كيدل د قرآن او سنت اتباع سره وابسته وي. او دا اتباع يو داسے مقدس نعمت دے. چه د دے په ذريعه بنده ولايت، ابداليت او د غوثيت او چت مقاماتو ته رسي.

مقاله (۳۷) د حسد مُذمّت

اے مسلمانه ! كهٔ تهٔ په الله، د هغهٔ په رسول او په كتاب الله ايمان لرے او بيا هم بل مسلمان ورور سره حسد كوے. نو دا ډيره د افسوس خبره ده او ځما د ربانه دا يقين راځي چه ستا ايمان بالكل ضعيف او توكل ډير كمزورے

۲۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

دے. ته د بل مسلمان خوشحالي نشي برداشت کولے. دهغهٔ ښهٔ لباس، ښهٔ خوراك او اهل وعيال ته نشي کتے. او دخپله تنګ ظرفئ په وجه د احیال کوے، چه دغه ټول نعمتونه دِ دهغه نه لرے کړے شي، کوم چه د هغهٔ خلاق او رازق هغه له ورکړي دي. دا دلیه شوه چه تهٔ د خدائے په خدائيئ کښ د هغهٔ په تقسیم رزق کښ او دهغهٔ په اختیار کښ دخل ورکول غواړے او دا صریحًا کفر دے.

یاد ساته چه د الله تعالیٰ اختیارات ستا اختیارات کیدے نشي. او د هغهٔ تصرفات ستا تصرفات کیدے نشي. الله تعالیٰ چه چا ته څهٔ نعمتونه ورکول غواړي نو ته دِ خپل حسد په جذبه کښ د هغه مقابلے ته را اووځې او داغواړې چه کوم نعمتونه الله پاك بل ته ورکړے دي، هغه پرے تهٔ بند کړے. نو د اخرګنده د مشیت ایزدي سره مقابله نهٔ ده؟ کهٔ ده، او یقینًا ده. نو تهٔ په دے پوه شه چه په دے کښ ستا د پاره خیر نشته.

حسد یو داسے لعنتي څیز دے چه ستا ایمان دِ ډکولا د خپل مولیٰ د رحم نه دِ غورځوی. او الله پاك دِ مخالف کوی. قرآن حکیم کښ چه د حضرت یوسف علیه السلام او د هغه د رونړو کومه قصه ذکر ده دهغے په مقصداو معنے لږ غور اوکړئ. چه د یوسف علیه السلام رونړو

باوجود د ساز شونو، هغه دهغے اوچتے مرتبے او بے حسابه نعمتونو نه محروم نهٔ کړے شو، کوم چه د هغه په مقدر کښ وُو. او بیا څومره هغوئ په خپلو کړو ستومانه شو. او هرکله چه مصر کښ یوسف علیه السلام ته پیش شو، نو دا ئے اومنله "څموږ دِ په خدائے قسم وی، چه تاله بیشکه الله پاك په موږ فضیلت درکړے دے. او موږ دخپل ظلم زیاتئ معافی غواړو".

حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی: "حسد د مسلمانانو نیکئ داسے سیزی، لکه اور چه لرګی". او حدیث قدسی دے، چه الله پاك فرمائی: حاسدان څما او څما د نعمتونو دشمنان دی. حاسدان د الله دشمنان په دے شان دی. چه الله پاك د خپل مشیت ماتحت چه خپلو بندیانو ته څهٔ څیز او څومره ورکول غواړي، نو دوئ ئے مخالفت کوی. او الله پاك فرمائی: "په دنیاوی ژوند کښ موږ د خپلو بندیانو رزق خپله تقسیم کړے دے". نو بیا څوك دا جرأت کولے شي، چه د الله تعالیٰ د فیصله شوی تقسیم خلاف خبره اوکړي او د هغه مقابلے ته او دریږی.

یاد ساته چه بل سره حسد کول په خپل ذات ظلم کول دی. او دا د بدترین قسم حماقت او ناروا بخل دے. الله پاك فرمائی: "موږ خو په خپلو بندیانو ظلم نهٔ کوو. هغوئ د خپلو بدعملو او حسد په وجه خپله په خپل ذات ظلم کوی.

بل ځائے ارشاد باری تعالیٰ دے "څما احکام او فیصلے نهٔ بدلیږی، او نه زهٔ ذره برابر په خپلو بندیانو ظلم کوم". نو ستا سلامتئ د پاره بهتره دا ده، چه یو مسلمان ورور په خوشحالئ او اسوده حالئ کښ اووینے، نو هیڅ کله هغه سره حسد مهٔ کوه. بلکه د هغهٔ په کامیابئ او ترقئ خوشحاله شه. د دے طریق عمل سره به الله تعالیٰ ستا نه رضا شی او د خپل قسما قسم نعمتونو بیرڼه درباندے اوکړی. الله پاك دِ موږ او تاسو د حسد نه په امان کړی. او د خپلو نعمتونو د شکر توفیق دِ راکړي. آمین.

تهٔ خپل ذات سره هم حسد مه کوه. خپل ذات سره حسد کول دا دی. چه ستا رازق په خپل فضل او کرم تا ته کوم نعمتونه درکړے دی. د هغے په استعمال کښ ته د بخل نه کار مهٔ اخله. لکه دا چه په خپل ځان او اهل وعیال د خوراك څښاك، جامے، او رهائش په حقله تنګدستی راولے. داسے کول خپل ذات سره ښکاره حسد او ظلم کول دی. او د الله تعالیٰ د نعمتونو ناقدری.

د نعمتونو شکر دا دے چه د هغے د پیتولو په ځائے هغه ظاهر کړے او په ارت مټ ئے استعمال کړے. الله پاك خپل رسول برحق ته فرمائی "د خپل پروردګار د نعمتونو اظهار اوکړه او د خلقو مخکښ ئے بیان کړه". الله تعالیٰ دِ موږ له د شکرِ نعمت عملی توفیق راکړي.

آمین

مقاله (۳۸) د صدق او اِخلاص اجر

کوم سړے چه د دین برحق خدمت او تبلیغ او اشاعت په صدق او اخلاص سره اوکړي نو د الله اجر د هغه د پاره کافی دے. او هغه دا چه دنیا او عقبیٰ په دواړو جهانو کښ به باعزته او باآبرو وی. الله پاك فرمائی: "تاسو د الله مدد کوئ، هغه به ستاسو مدد کوی". او په صراط مستقیم به مو ثابت قدم کړی، نو زهٔ تاسو ته دا تلقین کوم چه د الله د کلام تبلیغ او اشاعت کوئ. هغهٔ سره څوك مه شریکوئ. او تسلیم او رضا خپل شعار جوړ کړئ.

کوم مسلمان چه د الله د کلام او د نبی ﷺ د سنت د تبلیغ او اشاعت د پاره خپل ژوند وقف کړی نو د هغهٔ اجر او ثواب د فی سبیل الله جهاد کونکو نه هم زیات وی او د الله تعالیٰ مدد او نصرت همیشه د هغهٔ شامل حال وی.

مقاله (۳۹) ردِّ نعمت کفران نعمت دے

د حکم الهی نه بغیر محض د نفس په خواهش د یو څیز قبلول ګمراهی ده. ولے د خواهشِ نفس خلاف د رضائے مولیٰ په خاطر د یو څیز قبلول او د هغے په تحمیل کښ تکلیف برداشت کول د انبیاؤ او اولیاؤ اسوهٔ حسنه ده او داسے مخلصین به د دوئ په ډله کښ پوره ته کولے شي.

یاد ساته! چه هرکله الله تعالیٰ په تا د نعمتونو بیرڼه کوی او تهٔ هغه نه قبلوے. یا د هغے نه روګردانی کوے، نو

دا سراسر کفران نعمت دے ۔ او د الله پاک د رزق او عطیاتو بے قدری ده ۔ نو د الله تعالیٰ د رزق او د هغهٔ د نعمتونو په خوشحالئ سره استقبال کوه ۔ او د هغه په خوشحالئ قبلوه ۔ ځکه چه د دے سره ستا په رزق کښې زیاتی او برکت راځی ۔

مقاله (۴۰) ولایت د شریعت مکمله پیروی ده

ترڅو چه ته د نفسِ اماره نه ازاد نهٔ شے ۔ او د شریعت مکمله پیروی اختیار نهٔ کړے، نو د اولیاء الله په ډله کښې د داخلید و کوشش مهٔ کوه ۔ د شریعت د پیروئ دا مطلب دے چه ستا ټول اقوال ۔ افعال د الله تعالیٰ د امر و نهی مطابق شی ۔ یعنی ستا اوریدل، لیدل، تلل، اودهٔ کیدل، وینیدل الغرض ټول اعمال د رضائے الٰهی ماتحت شی ۔ او دا هرڅهٔ ددین او ملت د حد متے د پاره وی ۔

ستا جسمانی څیز ونه ستا د پاره د پرورش د کار نه د جلب او لیے والی باعث وی ۔ ترڅو چه ته اصلاح باطن او تزکیهٔ روح سره خالص روح جوړ نهٔ شے او د جسمانی ګردونو نه ویزاره نهٔ شے نو قرب خداوندی به حاصل نهٔ کړے شے ۔ ولے هرکله چه ته ریاضت او مجاهدے سره خالص روح شے ۔ او هر لمحے ذکر الٰهی کښې مصروف شے ۔ نو په تا به اسرار الٰهی را ښکاره کړے شی ۔ او د کائنات حکمتونه به تا ته بے نقابه شی دا د فنافی الذات مرتبه ده ۔

کله چه تهٔ د عالم سفلی نه بے تعلقه شے ۔ او اشیاء د دیدار او جلوهٔ خداوندی د پاره حجاب او ګڼړے، ځکه چه حضرت ابراهیم علیه السلام د توحید د حقیقت نه پس اوفرمائیل، بے شکه دا ټول بُتان د شرک په وجه خُدائی شوی دی ۔ او یو خدائے ځما رهنما او دوست دے ۔ دغه شان چه تهٔ هم خپل خواهشاتِ نفسانی او مخلوقات د معصیت بُتان او ګڼړے او د هغوئی د فرمانبردارئ نه لاس په سر شے نو هله به په تا د علوم لدُنی او اسرار الٰهی کشف شروع شی تهٔ به د را ززدارو نه شے او د ولایت د حجابُاتو قوت او صلاحیت به تا ته عطا کړے شی ۔ دغه وخت به تهٔ محسوسه کړے، چه تا یو معنوی، روحانی او باطنی ژوند بیاموند ۔ ستا ټول وجود به د قدرتِ الٰهیه مظهر جوړ شی ۔ بیا به ته د هغے په رابطه آورے، ګورے، ګرزے، او خبرے، د هغهٔ نه به آرام او اطمینان بیاموے ۔ د امر و نهی پیروی به کوے ۔ د حدود شرعی حفاظت به کوے ۔ او غیر الله به موجود نه ویڼه ۔

د ولایت درجه بیاموند لو د پاره، اتباع نفس، فسق و فجور او لغویاتو نه پرهیز اوکړه ۔ او په اخلاص د شریعت پیروی اختیار کړه ۔ خو یاد ساته ۔ چه د کوم حقیقت یا طریقت شروع تائید او نهٔ کړی هغه جائز اونهٔ کړی هغه جائز اونهٔ ګڼړه ۔ هغه صریحًا کفر دے ۔

مقاله (۴۱) ازمائش نه پس د الله پاک پیروز وینے

زهٔ تاسو ته د الله او د بنده د تعلقاتو متعلق یو مثال بیانوم :- یو بادشاه دے چه هغه په خپل رعایه کښې یو سړے اهل اووینی، او د ښار حکومت ورته حواله کړی ۔ په خلعت او اعزازئے سرفراز کړی ۔ او خپل معتمد ئے جوړ کړی ۔ بیا دغه سړے د خپل منصب د رعایت نه یوه موده پورے خپل فرائض په ښهٔ شان سره ادا کړی او بادشاه ته د خپلے بے اعتدالئ هیڅ موقع په ګوتو نهٔ ورکوی ۔ د ښار خلق هم ددهٔ د ښه انتظام په وجه ددهٔ نه خوشحاله وی ۔ او ښا باسے پرے وائی ۔ او بادشاه هم ددهٔ په طاعت او صلاحیت مطمئن دے ۔

څهٔ موده پس دغه سړے په عیش و عشرت کښې پریوځی د خپلے عهدے په غرور کښې د خپلو فرائضو نه بالکل بے پرواه شی چه بادشاه ته ددهٔ د حالاتو پته اولګی ۔ نو هغه پرے قهرجن شی او د عهدے نه ئے مات کړی ۔ بیا او سره د هغے جرمونو محاسبه راواخلی کوم چه دهٔ د خپل حکومت په دوران کښې د بادشاه د امر و نهی خلاف کړے وی ۔ د تحقیقاتو نه پس دے بندیوان کړے شی ۔ د دے سره، د دهٔ غرور او تکبر زائل شی ۔ او دے په خپلو تقصیرونو او کوتاهو پښیمانه او توبه ګار شی ۔ ددهٔ دا پښیمانی او انکسار چه د بادشاه مشاهده کښې راشی ۔ نو خپل زوړ منصب

دوباره ورکړی ۔ او د پروسی نه زیات احسان ورسره راواخلی دا حکومت او قیادت دهٔ ته دائمی ورکړے شی ۔ او واپس ئے ترے بیا نهٔ اخلی ۔

دغه مثال د الله او د بنده د تعلق هم دے ۔ الله تعالیٰ چه یو مؤمن بنده خپل مقرب جوړ کړی، نو په هغه د خپلو بے حسابه نعمتونو پیرزوینے کوی ۔ د الله پیرزوینے چه نه یئے سترګے لیدلے وی ۔ او نه یو غوږ اوریدلے وی ۔ لکه باطنی نعمتونو کښې د زمکے او آسمانونو عجائب، د کائناتو اسرار، کشف روحانی، د دُعا قبلیدل، تقوٰی، محبوبیت قلب کښې د کلمات حکمت نزول او ذکر وغیره ۔ دغه شان ظاهری نعمتونه پرے هم تمام کړی ۔ لکه صحت او توانائی ښهٔ خوراك څښاك، حلالو څیزونو کښې فراخی، نیکه بی بی او ښهٔ اولاد ۔

په دے باطنی او ظاهری نعمتونو تر دیره وخته دے ښاد وی ۔ حتیٰ چه دومره دے کښې مشغول شی چه غفلت کښې کښیوځی ۔ خپل معبود هیر کړی، او د نفسِ اماره تابعداری راواخلی ۔ فسق و فجور کښې پریوځی چه الله پاك د دهٔ دا کیفیت اووینی نو د اصلاح د پاره ئے په مصیبتونو کښې راګیر کړی او سختو او پریشانو کښې ئے اخته کړی ۔ بیا دے په خپلو حالاتو سوچ او فکر راواخلی ۔ او د خپلو باطنی او ظاهری تغیراتو نه محسوسه کړی چه دا هرڅهٔ ددهٔ د معصیت

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوغفلت په وجه وی. نو دے د الله تعالیٰ په حضورکښ توبه‌ګارشی. اوصراط مستقیم ته رجوع اوکړی اوعملاً خپل ژوند د ستورالعمل اختیارکړی.

د نفسِ امّاره د اتباع نه چه دے بیزاره شی. او خپل پروردګار ته راجع شی. نو د الله تعالیٰ د طرف نه دهٔ ته بشارتونه (خوشخبری) اوروړلے شی او تیر نعمتونه ورته دوباره بیا افراط ورکړے شی په دهٔ د الله تعالیٰ د باطنی او ظاهری برکاتو دروازے پرانستے شی. خلق خدا ورسره محبت او تعاون راواخلی. هرځائے د دهٔ تعریف او توصیف کیږی. او بادشاهان ئے مسخرشی.

دغه شان الله تعالیٰ خپل باطنی او ظاهری نعمتونه په دهٔ تمام کړی. الله پاك فرمائی :" هیڅ انسان ته دا نهٔ ده معلومه چه د دهٔ د نیک اعمالو په بدله کښ د دهٔ دپاره د زړهٔ د خوښیدو کوم کوم نعمتونه پټ ایښودے شوے دی.

مقاله (۴۲) د نفسِ انسانی دوه حالتونه

د نفس انسانی دوه حالتونه دی. یو راحت او بل مصیبت. او دا حقیقت دے چه انسان په دے دواړو حالتونوکښ ازمائیلے. ترکومه حده چه دے د خپل پروردګار مطیع او فرمانبردار دے. الله پاك فرمائی " انسان چه راحت کښ شی نو نافرمانی راواخلی او چه مصیبت کښ

شی، نو شکوه او شکایت کوی ". واضحه ده چه دا د نفس انسانی کمزوری ده. چه د راحت په حالت کښ د تقوی او شکر نه کار نهٔ اخلی، او د مصیبت په حالت کښ صبر، تحمل او توکل نهٔ اختیاروی. او د الله پاك خلاف بدګوئی شروع کړی.

د نفس کار ګستاخی او بے ادبی ده. او د مخلوقاتو الله پاك سره شریک جوړول دی. بلهٔ دا چه نفس هیڅکله د الله په ورکړی شوی رزق مطمئن او شکرګذاره کیږی نه. او همیشه د خواهشاتو د کبله انسان په پریشانئ کښ ساتی. بیا چه نفس د مصیبتونو نه خلاص بیاموهی، نو غرور، تکبر او عیش کښ کښیوځی. او د خپل پروردګار د اطاعت نه روګردانی راواخلی نو بیا په مصیبتونوکښ راګیرکړے شی د پاره د دے چه د ده ځیری او ونځلے شی او د شرك او فسق نه منع شی.

بیا که نفس غفلت او معصیت پریږدی. او په سمه لار شی. او اطاعت او شکرګزاری راواخلی نو الله خالق پرے د خپلو نعمتونو دائمی پیرزوینه شروع کړی او هر حالت کښ د هغه معاون او مددګار وی. نو کوسرے چه دنیا او آخرت کښ د سلامتی خواستګاروی. هغه له پکار دی چه صبر او تحمل اختیارکړی او د رضائے الٰهی نه مخ نهٔ اړوی. او خپل حاجات همیشه د هغه نه طلب کوی. ځکه چه الله تعالیٰ

ورکوی. په هغے شکر اوباسی. او د هغهٔ نه د هرځهٔ اُمید ساتی.

تا د الله تعالیٰ دا ارشاد نهٔ دے اوریدلے چه هرکله الله تعالیٰ د یو څیز په وجود کښ د راوستلو اراده اوکړی، نو ورته اووائی "کُن (شه)، نو هغه فوراً شی (یعنی وجود کښ راشی)". او الله پاك فرمائی " مومنانو له خو صرف په الله پاك تکیه پکار ده ". د الله پاك ټول افعال بنهٔ او د حکمت او مصلحت نه ډك وی. خو هغه خپل حکمت او مصلحت د بندیانو نه پټ ساتلے دے. بنده له پکار دی چه رضا او تسلیم اختیار کړی. او د الله حکم سره اتفاق اوکړی او خپل ګفتار او حرکاتو سکناتوکښ د الله تعالیٰ خلاف د شکوے او شکایات نه منع شی.

حدیث شریف دے. ابن عباس رضی الله عنه فرمائی چه زهٔ رسول الله صلی الله علیه وسلم پسے سور وُم. نو حضور صلی الله علیه وسلم ماته ارشاد اوفرمایهٔ " اے هلکه! د الله د حقوقو حفاظت کوه، الله به ستا او ستا د حقوقو حفاظت کوی. الله حاظر او ناظر اوګڼره. نو هغه به تهٔ د خپل وړاندے موجود بیاموے. او چه ته سوال کوے، او مدد غواړے، نو د الله نه غواړه ". الله چه د بندیانو په قسمت کښ څهٔ لیکلی دی هغه د ازل نه مقدر شوے دی او هیڅوك ئے نشی بدلولے. چاته چه څهٔ فائده یا نقصان رسیدونکے دے، هغه به

ورته وررسی.

کهٔ ته په الله توکل اوکړے. او محکم یقین پرے اوساتے نو د پیرخیر به بیاموے. او کهٔ یقین او توکل برقرار اونهٔ ساتے نو کوم څیزونه چه تهٔ بدګڼړے، هم هغه به ستا د پاره د تکلیف باعث شی. په هغے صبر او تحمل کول ستا د پاره ډیر غوره وی. یاد ساته چه د صابرانو د پاره د الله تعالیٰ مدد یقینی دے ځکه چه د مصیبت نه پس راحت دے.

مؤمن له پکار دی، چه خپل قلب او دماغ صفا کړی، او د نفس د وسوسونه ځان بچ کړی. د مؤمن د پاره عافیت په دے کښ دے، چه د دغه حدیث په معنو بنهٔ غور اوکړی او تل عمری پرے عمل اوکړی، چه د دنیا او عقبیٰ د ټولو آفتونو نه سلامت شی. او حقیقی اطمینان قلب بیاموی. او د الله پاك په رحمت په دواړو جهانو بناد شی.

مقاله (۴۳) د مخلوق نه سوال کول

د مخلوق نه صرف هغه خلق سوال کوی. چه د هغوئ یقین او ایمان ضعیف وی. صبر او توکل پکښ نهٔ وی، او د توحید الٰهی معرفت نهٔ لری. د دے برعکس د غیرالله نه د سوال کولو نه فقط هغه خلق محفوظ پاتے کیدے چه د حق تعالیٰ د توحید معرفت لری، محکم یقین او ایمان لری. د هغوئ طریقه توکل علی الله وی. په ذکر او فکر همیشګی کوی د حقیقت او صداقت بصیرت لری. او د اقتضائے ایمانی

په وجه د دے خبره نه شرم او حیا ورځی چه دحی وقیّوم الله پاك په موجودګۍ کښ مخلوقاتو کښ دچا نه سوال اوکړی.

مقاله (۴۴) بعضے دُعاګانے ولے نهٔ قبلیږی

دمؤمن هره دُعا لازمی طور سره نهٔ قبلیږی. او کومه دُعا چه قبوله نهٔ شی. نو د هغے په نهٔ قبلیدو کښ دخدائے حکمت او ډیرے پټے فائدے پرتے وی. انسان عالم الغیب صرف الله تعالیٰ دے. او هغه ښهٔ پوهیږی. چه د هغهٔ د بنده فلاح او بهبود په څهٔ څیز کښ دے. لکه د یو آیت مفهوم دے، چین ممکنه دے، چه د یو څیز ځان د پاره غوښتل مونږ ښهٔ ګڼو، لیکن حقیقتًا هغه څموږ د پاره مضر وی. او الله تعالیٰ ئے بے غوښتلو مونږ ته عطا کړی. بعضے وخت د دُعاد نهٔ قبلیدو یو سبب دا هم وی چه بنده غافل شی. او خوف و رجا (ویره او امید) چه د ایمان دلوازماتو نه دی، دهغه نه زائیل شی. د معرفت او حقیقت په هر حال کښ امید او ویره لازم او ملزوم څیز وندی. او ددے مثال لکه د مرغۍ د دوؤ پرو بغیر نشی الوتے، دغه شان د یو مؤمن حال هم د خوف او رجا بغیر ناقص او نامکمل وی. د مومن حال او مقام دا دے چه هغه غیر الله ته رجوع اونهٔ کړی. نو د هرے دُعا په قبولیت اصرار کول هم د غیر الله حیثیت لری او د مؤمن د توحید عقیدے سره ښائی.

د هرے دُعا د نه قبلیدو دوه واضحه سببونه دی. یو خو

دا چه مؤمن کښ تکبر او غرور را نشی. او هغه د الله په آداب او احترام کښ غافل او ګستاخ نشی. او دوئم سبب ئے دا دے چه محض د خواهش او عادت په طور سوال کول رسم جوړ کړی. ځکه چه دا هم د شركِ خفی یو صورت دے. او شركِ خفی د شرك جلی نه په دوئمه درجه خراب څیز دے. د الله تعالیٰ نه چه سوال خالصهٔ د اتباع شریعت او تعمیل امر د پاره وی. نو هغه سوال د مؤمن د پاره زیات د قرب او رضائے الهی باعث وی. او د غسے نو سوالونه چه د نفس د خواهشاتو نه مبرّاوی نو د هغے قبولیت یقینی وی.

د مؤمن د بعضے دعاګانو د نه قبلیدو چه مونږ کومے اسباب بیان کړل د هغے نه دا مطلب هرګز نه دے چه بنده دِ خپل حاجات خدائے ته نهٔ پیش کوی. او د هغهٔ نه دِ سوال کولو کښ کوتاهی کوی. ځکه چه مؤمن د خدائے نه سوال اونهٔ کړی. نو د چانه به ئے کوی. الله پاك فرمائی: "ځما نه سوال کوئ، چه حاجات مو تر سره کړم." او بل ځائے ارشاد دے: "اے پیغمبره! چه ځما بنده یان ځما متعلق ستانه تپوس اوکړی نو وس ته اووایه. چه زهٔ دوئی ته ډیر قریب یم. کوم وخت چه څوك ما نه سوال اوکړی، نو زهٔ ئے سوال قبلوم. نو بنده یانو له پکار دی چه هغوئی ځما اطاعت اختیار کړی او په ما محکم ایمان اوساتی چه په دواړه جهانه خلاصه بیاموی.

مقاله (۴۵) اصحاب عُسُر او اصحاب یُسُر

د خلقو دوه ډلے دی، یو اصحابِ عُسُر او بل اصحاب یُسُر. اصحاب عُسُر هغه خلق دی. چه مصیبتونو او پریشانو کښ اخته وی. او اصحاب یُسر هغه خلق دی چه د راحت او آرام ژوند تیروی. خو دا یاد ساتل پکار دی. چه د دے دِ لو حالات د باطنی اسبابو او خارجی تاثراتو نه خالی نهٔ وی. کوم خلق چه په راحت او آرام کښ دی. نو دا هم د هغوئی د پاره یوه ابتلا ده. چه آیا د نعمت او آسودګۍ په حالت کښ هغوئی ذکر او شکر اختیاروی یا سرکشی راخلی.

هر کله چه دوئی د ذکر او اطاعت په ځائے غفلت او فسق او فجور کښ کښیوځی. نو الله تعالیٰ دوئی په قِسم قِسم مصیبتونو کښ واچوی. او د ناشکرئ په وجه ئے په عذاب کښ اخته کړی. کهٔ یو اسوده حال سړے په دے پوهیدے چه الله تعالیٰ فَعَّالٌ لِّمَا يُرِيدُ دے، یعنی چه څهٔ غواړی هغه کوی. نو د نعمت په موجودګۍ کښ به ئے غفلت او معصیت نهٔ اختیار ولے. بلکه ذکر، طاعت او شکر کښ به مشغول وے.

که د یو دنیا دار سړی غفلت او معصیت په دے وجه وی چه هغه دا حقیقت هیر کړے دے. چه دے دنیا د آدم نه تر دے دمه پورے هیچا سره وفا نهٔ ده کړے او هیڅ یو سړی حالات په یو کیفیت برقرار نشی پاتے کیدے.

او د هر سړی په ژوند کښ تغیرات راځی. او کهٔ د تغیراتو او تنزّل نه د چا هستی محفوظه ده. او محفوظه پاتے کیدے شی، نو هغه فقط د الله تعالیٰ هستی ده. مخلوقات د حالاتو د تغیر نه قطعًا بچ کیدے نشی. نو دے سړی د دولت په نشه کښ ابدی حقیقت هیر کړے دے. او غفلت او معصیت کښ اخته دے. نو دا سړے دِ د الله د قهر او غضب نه ولے بچ شی. دا د الله پاك قانونِ قدرت دے، چه هغه په خپلو بندیانو د سختئ نه پس راحت راولی. او د نعمت په شکر په نعمت کښ اضافه کوی. ولے د راحت او آرام بیاموندلو د پاره سختی تیرول ضروری وی.

د صبر او شکر جزا همیشه د رزق فراخی او سکونِ قلب وی. او الله تعالیٰ د خپل امر و نهی د تعمیل کونکی معاوِن او مددګار دے. که د مصلحت وخت په بنا یو سړے په مصیبتونو کښ اخته کړی نو بیا ئے په نعمتونو او بخششونو هم ښاد کړی. حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی: "د الله پاك نعمت د یو وحشی ځناور په شان دے، په ثنا او شکر سره ئے قید کړه" نو د دعوت او نعمت شکریه دا ده چه دے په وجه سړے متکبر او خلقو د پاره مضر نشی. اسراف اونهٔ کړی. د خدائی حدودو نه تجاوز نهٔ کوی. فسق او فجور او حرامو کښ کښینوځی. د الله د طرفه چه کوم حقوق العباد مقرر دی. هغه په خلوص

(c) ketabton.com: The Digital Library

ادا کړی ـ زکوٰة په مکمل دیانتدارئ سره اوکاږی غریبانو او مسکینانو ته صدقه اوخیرات ورکړی ـ حاجتمندو او مصیبت زده خلقو سره همدردی اوکړی ـ اود مظلوم مدد اوکړی ـ اوخپل اعضاء د حراموڼه بچ اوساتی ـ دا ټول اعمال د نعمت د شکر او زیاتی باعث دی ـ په دے عمل کولګے به په جنت کښ د انبیاؤ، صدیقانو او اولیاء الله ملګرے وی ـ او دنیا کښ به هم دعزت او ابرو خاوند وی ـ

دد ے برعکس که بنده د نعمت نا شکری اوکړی ـ اود دولت منډئ په وجه په غفلت او معصیت کښ کښیوځی ـ نو دهغه دپاره په دواړه جهانه ذلت او رسوائی ده ـ خو سره دد ے په د ے حقیقت پوهیدل پکار دی چه د انسان په ژوند کښ آفات او بلیّات یوازے دغفلت او معصیت او دنعمت دناشکرئ په وجه نهٔ وی ـ بلکه دد ے نوراسباب هم وی ـ مثلاً د مصیبتونو او تکلیفونو یوسبب دادے چه دا د انسان دخپلوګناهونو او اعمالو نتیجه وی او دد ے په وجه دانسان تهذیب او مغفرت مقصود وی ـ ځکه چه الله پاك غواړی، چه دا سے سړے دګمراهئ او نافرمانئ نه بیزاره شی او په صراط مستقیم روان شی ـ

د آفاتو بلیّاتو دویم سبب دادے چه دا د الله تعالیٰ په مقرّب او برګزیده بندیانو یو ازمائش وی ـ او الله تعالیٰ دد ے په ذریعه د دوئ د ایمان، یقین، صبر او توکل امتحا

اخلی ـ او بیا دد ے آزمائش په وجه د هغوئ ایمان او توکل زیات محکم کړی ـ او دنیا او عقبیٰ کښ ئے درجے اوچتے کړی اود سختو مصیبتونو په وجه ورله لوئے اجرورکړی ـ دد ے قسم برګزیده بندیان انبیائے کرام، صدیقین او اولیاء الله دی ـ دوئ دحال او مقام خاوندان وی ـ د دوئ یقین، ایمان او توکل دعامو مسلمانانو نه په درجو اوچت او محکم وی ـ او په دوئ مصیبتونو کښ هم د حقیقت او معرفت دروازے پرانستے وی ـ د ابتلا په وجه الله تعالیٰ په دوئ د توحید اسرار واضحه کړے وی ـ او دوئ د شرك جلی او خفی پاك ساتی ـ دپاره دد ے چه د دوئ باطن د انوار قدسیه نه معموره کړی، او دوئ مقربان بارګاه کړی ـ او بیائے په دواړه جهانه د آدم په اولاد سربلند کړی ـ

د مؤمن دګناهونو نه د پاك کولو علامت دادے چه هغهٔ له په ژوند کښ صبر جمیل ورکړی ـ اود لغویاتو نه په ذکر او فکر کښ مصروف شی ـ د مصیبتونو په وجه پریشانه نشی ـ او نه د مخلوقاتو مخکښ د خپلو مصیبتونو او پریشانو ذکر کوی ـ بلکه راستبازه اوسی ـ او خپل حاجات د خپل پروردګار په حضور کښ پیش کوی او د هغه نه مدد غواړی ـ

دد ے نه علاوه کومه ابتلاء چه د درجاتو او مقاماتو

د اوچت والی دپاره ده، نو د هغے علامت دادے چه نفس مشیّتِ الٰهی سره موافقت د اواخلی ـ او ذکر الٰهی سره سکون بیاموی ـ د غیرالله نه توجه اوګرځوی ـ او فنا فی الذات شی ـ دا ابتلا دا حالت د انبیاؤ علیهم السلام او برګزیده اولیاؤ دپاره خاص دے ـ او دعه خلق دد ے تقاضا پوره کولے شی ـ چه تائید الٰهی ئے خصوصیت سره شامل حال وی ـ هر سړے دد ے ابتلا جوګه کیدے نهٔ شی ـ

حاصل د کلام دادے، چه اصحاب عُسر دِ د آفتونو او مصیبتونو په وجه د خپل پروردګار نه ګِله او شکایت نهٔ کوی، بلکه په پوره یقین دِ په هغهٔ توکل ساتی او اصحاب یسر دِ دَ دولت په نشه کښ سرکشی او نافرمانی نهٔ کوی ـ بلکه ذکر، طاعت، شکر او ثنا کښ دِ مشغول اوسی ـ

مقاله (۴۶) یو حدیث قدسی

حدیث قدسی دے ـ چه الله پاك فرمائی: "کوم سړی چه ځما د ذکر په وجه د مخلوقاتو نه سوال او نهٔ کړو ـ نو زهٔ به هغهٔ ته د سوال کونکو نه هم زیات خیر ورکړم" دد ے وجه دا ده، چه هرکله الله پاك یو مؤمن خپل محبوب ګرځول اوغواړی ـ نو په هغهٔ د مختلفو مصیبتونو د آزمائش نه پس روحانی پیږن ورته کوی ـ مثلاً هرکله چه یو بنده په مصیبتونو او آفتونو کښ راګیرشی، نو د خپلے کمزورئ په وجه د خپل حقیقی

مشکل کشا او قاضی الحاجات په ځائے هغه مخلوقاتو ته رجوع کوی ـ او مختلف اندازکښ د خلقو مخکښ سوال کوی خو مدد دا طریقه د توحید خلاف ده ـ په دے د بنده پریشانی ختم نشی ـ آخر هغه د مخلوقاتو نه بیزاره شی ـ د خپل خالق په مخکښ په سجده شی د هغه په ذکر او ثنا کښ محو شی ـ او خپل حاجات ترے غواړی ـ په دے حالت کښ دے د غیرالله تصور قدرے هم نهٔ کوی ـ

د توحید د حقیقت دیاموند لو نه پس الله پاك ددهٔ حافظ، ناصر، معاون او مددګار شی، الله پاك فرمائی: "اے د الله نبیؐ! دوئ ته اووایه چه ځما مولا او والی الله دے، چه قرآن ئے نازل کړے دے ـ او د نیکو او صالحانو مل دے" په دے وختاکښ د بنده د زړهٔ سترګے هم په دے حدیث قدسی اوغرړیږی دا چه: "کوم سړی ځما د ذکر په وجه د مخلوقاتو نه سوال او نهٔ کړو ـ نو زهٔ به هغهٔ د سوال کونکو نه هم زیات خیز ورکړم" دا هغه توحید کل او محویت فی الذات دے، چه د اولیاؤ او ابدالو حاصه ده ـ دلته بنده ته هغه قوت ورکړے شی، چه په اذن الٰهی د دهٔ په حکم "کن" ـ عجائب په ظهور کښ راځی ـ دهٔ ته انشراح صدر حامل وی ـ او په دے دواړه جهانو کښ ئے ذکر خیر کیږی ـ

د الله پاك ارشاد دے "اے بنی آدمه! زهٔ الله یم ځما

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه علاوه بل هیڅوك معبود نشته ـ زهٔ چه څهٔ څیز ته اووایم چه موجود شه، نو هغه فورًا موجود شي ـ خُدا په وحدانیت کښې فنا شه چه بیا ته هم کوم څیز ته اووائې چه موجود شه، نو هغه به خُدا په اذن فورًا موجود شي".

مقاله (۴۸) د سلوك ابتداء او انتهاء

یو بوډا سړي په خوب کښې خُدا نه تپوس اوکهٔ ـ چه هغه کوم څیز دے چه د هغې په ذریعه بنده د الله پاك قرب بیامومي ـ نو ما جواب ورکهٔ چه د قرب الٰهي یوه ابتداء ده او بله انتها ـ دد ے ابتداء تقوٰی او پرهیزګاري ده ـ او انتها ئے تسلیم، رضا او توکل دے ـ

مقاله (۴۸) د فرضو، سنتو او نفلو درجے

مومن له پکار دي چه د فرضو، سنتو او نفلو خپلے خپلے درجے اوپیژني ـ او درجه په درجه د هغې تعمیل اوکړي هیڅ عبادت کښې دا سے نهٔ دي کول پکار چه د فرضو نه مخکښې سنت او د سنتو نه مخکښې نفل اختیار کړي ـ هر مسلمان د ټولو نه مخکښې فرائض ادا کوي، چه د هغې نه فارغ شي ـ نو سنت دِ ادا کوي، او بیا ورپسے دِ نفل کوي ـ ترڅو چه یو سړے د فرائضو نه په بنهٔ شان فارغ نهٔ وي نو سنتو کښې مشغولیدل ئے جهالت دے ـ او د سنتو نه مخکښې نفل ګمراهي ده ـ نو کوم عبادت چه د دے قاعدے خلاف وي ـ هغه په درګاهِ خداوندي کښې قبول

نهٔ دے ـ

د هغې سړي مثال چه د فرضو نه مخکښې سنت کوي، او د سنتو نه مخکښې نفل کوي داسے دے لکه یو بادشاه چه خپل یو ماتحت په خپل حضور کښې طلب کړي او هغه سړے د بادشاه په دربار کښې د حاضریدو په ځائے د چاوړیر په خدمت کښې لګیا شي ـ حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلے دي کوم سړے چه فرض پریږدي او نفلو کښې مشغول شي، نو د هغه مثال لکه د هغې حملدارے ښځے دے چه کوم وخت د هغې د ننګون شي نو هغه حمل اوغورځوي. نو د غه هغهٔ نه حملداره پاتے شو ـ او نه صاحب اولاده ـ

دغه رنګ الله پاك د چا نفلو نه نهٔ قبلوي ـ ترڅو چه فرائض ادا نهٔ کړي ـ او د مونځ ګزار مثال د سوداګر دے، چه ترڅو هغه رأس المال نهٔ لري ـ نو ګټه نشي کولے ـ هم دغه کیفیت د هغې سړي دے چه فرض او سنت پریږدي او نفلو نو کښې مشغول شي ـ حالانکه د فرضو او سنتو په موجودګئ کښې نفل هیڅ اهمیت نهٔ لري ځکه چه دا یو اختیاري عمل دے او بنده د دے په ادا کولو مامور نهٔ دے ـ

دغه شان روژه قیاس کړئ یعني فرض روژے پریښودل او نفلي روژے نیول ضلالت دے ـ او دغه رنګ زکوٰة چه فرض دے هغه نهٔ ادا کول او نفلي صورت

صدقه او خیرات کول جهل دے چه په درګاه د الله تعالیٰ منظور نهٔ دے ـ

مؤمن له پکار دي چه د فرائضو اوّلیت او اهمیت هیر نهٔ کړي ـ د شرعي محرماتو نه پرهیز اوکړي ـ او الله پاك سره په مخلوقاتو کښې هیڅوك شریك نهٔ کړي ـ او نه د خلقو د خوشحالولو د پاره د امر الٰهي خلاف ورزي اوکړي ـ حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلي دي: لَا طَاعَةَ لِمَخْلُوْقٍ فِيْ مَعْصِيَةِ الْخَالِقِ یعني په مخلوقاتو کښې د هیچا د اسے تابعداري جائز نهٔ ده، چه د الله تعالیٰ نافرماني وي ـ

مقاله (۴۹) د خوب او حرام خوراك مُذَمّت

کوم سړي چه خوب له په بیداري او اګاهي ترجیح ورکړي هغه په دواړو جهانو په خساره کښې دے ځکه چه خوب د مرګ استائے دے، او خوب چه د مناسبے اندازے نه زیات شي نو بیا د غفلت علامت دے ـ او د مؤمن ذکر الٰهي او نیک عملئ ته نهٔ پریږدي ـ د دے علاوه د خوب کثرت زړهٔ سخت او تاریك کوي ـ او فطري او روحاني ځوند ترے زائل کوي او لغویاتو ته میلان پیدا کوي ـ په دے وجه خوب پریږده ـ د خوب اثر قدرے هم الله تعالیٰ سره څه تعلق نه لري ځکه چه هغه د ټولو سفلي نقائصو نه پاك دے ـ دغه رنګ په فرښتو هم خوب حرام دے ځکه چه هغوئ ته د الله پاك قربت حاصل دے او دغه

شان جنتیان به هم د خوب نه بے تعلقه وي ـ نو د یو مؤمن د پاره د ضرورت نه زیات خوب د زړهٔ د سختئ او د غفلت او معصیت باعث دے ـ

د دے برعکس بیداري د ذکر او عبادت د مخلوقِ خدا د خدمت او دنیا او عقبیٰ د خلاصي باعث دے ـ نو کوم سړے چه د مناسبے اندازے نه زیات خوب محض د خواهش نفس په خاطر کوي، نو د هغه به د اسے بنو بنو نیکو او کارنامو نه کوتے اوخیژي ـ چه د هغې کمي به هیڅ کله پوره نهٔ کړے شي ـ دغه وجه ده چه ټولو انبیاؤ، صد یقینو او اولیاؤ الله پخپل ژوند کښې خوب کم کړے دے ـ او ویښ زیات پاتے شوي ـ او د بیدارئ په وجه ئے د ذکر او عبادت، تبلیغ دین او د مخلوقِ خدا د خدمت په برکت د اسے اوچتے درجے بیاموندلے دي چه په خوب کښې هیڅکله نشي بیاموندے ـ

کوم سړے چه بیدار وي ـ او ذکر الٰهي کښې مشغول وي نو د هغه قلب هم همیشه بیدار او د نور نه ډك وي ـ په دے وجه په صحیح معنو کښې د بیدار او سیدلو د پاره د حرامو نه هم ځان ساتل پکار دي ـ ځکه چه حرام قلب او دماغ دواړه تاریك کوي ـ او زړهٔ چه تاریك او زنګ آلود شي ـ نو د عباداتو قبولیت هم مشتبه شي ـ نو د زړهٔ د ژوند او معرفت او ذکر د پاره حلال رزق ډیر لازمي دے ـ حرام سرتر پایه شر دے ـ او حلال سراسر خیر دے ـ د دے په وجه په

(c) ketabton.com: The Digital Library

مؤمن د ذات او صفات الٰهی اسرار واضح کیږی.

بیا د امر الٰهی نه بغیر په حلال رزق کښ هم اسراف کول د نیکۍ په ځائے معصیت اختیارول دی. ځکه چه دے سره غفلت پیدا کیږی او زیات خوب راولی او د حلال رزق خوراك هم په اعتدال سره پکار دے چه هیڅ صورت کښ معصیت ترے جوړ نشی. الله پاك فرمائی: "اے مؤمنانو! ، ځما حلال رزق خورئ څښئ خو اسراف مهٔ کوئ".

مقاله (۵۰) د قرب الٰهی حصول او د هغے آداب

الله پاك سره ستا تعلق او معامله په دوه صورتونو کښ کیدے شی. یو خو دا چه ته الله تعالیٰ ته قریب او نزدے ئے او دویم دا چه ته د الله تعالیٰ نه غائب او لرے ئے، نو په تا دا فرض لازمیږی، چه ته هغه ته د نزدیکت مخلصانه کوشش راواخلے. او د هغے اسباو تحقیق اوکړے چه تا د خپل خالق او پروردګار نه لرے ساتی. نو د غفلت او سستی نه کار مهٔ اخله. او الله تعالیٰ ته د نزدیکت د پاره د اخلاص او ښه نیت کار واخله.

د قرب الٰهی یوه ذریعه دا ده، چه ته د نفس اماره د بیروئ نه لاس په سر شے. او محرمات او شهوات پریږدے دوئمه ذریعه ئے دا ده چه د الله تعالیٰ په حضور کښ په

خپلو تیرو ګناهونو پښیمانه شے. د زړهٔ په صدق توبه گار شے او د امر الٰهی پیروی اختیار کړے. ذکر الٰهی او اتباع شریعت سره سره د اهل الله صحبت هم د قرب الٰهی د حصول د پاره ډیر مفید دے، چه ریاضت، مجاهده او تزکیه نفس سره تا ته قرب خداوندی حاصل شی نو بیا چه ته د کوم څیز ارزو وکړے، هغه به تا ته درکولے شی او روحانیت کښ به حکمت کیږئ او کرامت عظمیٰ حاصل کړے. او ته به د هغے واصل بالله خلقو نه شے. چه په هغوئ هر وخت د الله پاك د نعمتونو او بخششونو باران وی.

په خپل هیڅ حالت مغروره کیږه مه. او خدمت خلق کښ د هیڅ قسم کوتاهی مهٔ کوه. ځکه ستا په اعمالو کښ به د ظلم او جهل شبهه پیدا شی. الله پاك فرمائی: "موږ خپل امانت یعنی دستور شریعت آسمانونو، زمکو او غرونو ته وړاندے کهٔ، خو هغوئ د دے بوجهٔ اوچتولو نه عذر اوکهٔ او ترے اوویریدل، لیکن انسان دا امانت بے خوفه اوچت کهٔ. بیشکه چه انسان د خپلو فرائضو نه پوره کولو په صورت کښ ظالم او جاهل دے". نو پکار دی چه کوم خواهشاتِ نفسانی ته د رضائے الٰهی د پاره پریږدے، هغے ته دوباره مائل نشے. د هغے نه خپل قلب او دماغ محفوظ اوساته. فنافی الله شه. او د امرِ الٰهی کامل

اطاعت اختیار کړه.

د الله تعالیٰ نه بغیر څهٔ چه کائناتو کښ دی، د هغے نه بے پرواشه. او خپلو مطالباتو کښ بغیر د الله نه بل چا ته رجوع مهٔ کوه. د دنیا مصیبتونه د الله د جانب نه یو آګاهی او ګنړه او عبرت ترے واخله. ځکه چه د دے نه ستا په سمه لار کول مقصود دی. بنده کښ چه د اخلاص او رجوع الی الله جذبه موجود وی نو هر حالت کښ الله پاك د هغهٔ معاون او مددګار وی. الله پاك فرمائی: "تاسو ما یاد کړئ، زهٔ به تاسو یاد کړم. او ځما شکر په ځائے راوړئ، ناشکری مهٔ کوئ".

مقاله (۵۱) غیر الله نه د ویزارید و ثواب

کوم سړے چه خپل هستی د ذکر او عبادت د پاره وقف کړی، او د مخلوقاتو نه مخ واړوی، او فنافی الله شی. نو هغهٔ ته به د نورو مؤمنانو نه دوچند ثواب ورکولے شی. یو خو خالصتاً د رضائے الٰهی د پاره د دنیا د ترك کولو په وجه، او بل خپل ځان د ذکر او عبادت د پاره وقف کړی. په هغهٔ د خدائے تعالیٰ نعمتونه او پیرزوینے به هم زیاتے شی او هغه د ابدالو او اولیاء الله په ډله کښ داخل شی.

بیا چه دغه عارف بالله د خدائے په نعمتونو او د امر الٰهی په جاری کولو کښ مشغول شی او په هغے کښ

ترے څه غفلت، معصیت یا شرك اونشی. نو په دے سبب هم هغهٔ ته دونره ثواب ورکولے شی ځکه چه یو خو هغه په دے نعمتونو شکر اوباسی. او بل پرے غرور او تکبر او نهٔ کړی. او بله دا چه د زړهٔ په مینه امرِ الٰهی په ځائے راوړی. دلته کښ دا سوال پیدا کیږی، چه هر کله یو عارف دنیا او د هغے اسباب ترك کړی، او فنافی الله شی. او په دے بنا په ابدالو او برګزیده اولیاء الله کښ شمار شی، نو بیا په دنیاوی مال و متاع کښ د هغه ولے مشغول شی حالانکه دا څیز د هغهٔ د مزاج او مذهب خلاف دے. نو د دے جواب دا دے چه اِنَّمَا الْاَعْمَالُ بِالنِّيَّاتِ (اعمال په نیتونو مبنی دی) په دے وجه د هغهٔ په دنیاوی نعمتونو کښ مشغولیدل د امر الٰهی ماتحت او د شکر نعمت په وجه دی. الله پاك فرمائی: "که تاسو ځما په نعمتونو شکر اوباسئ، نو زهٔ به د ذیاتو نعمتونو پیرزوینه درباندے اوکړم". بل ځائے ارشاد دے: "اے پیغمبره! کوم نعمتونه چه د الله پاك د طرف نه تا ته حاصل دی، د هغے اظهار اوکه او شکر پرے اوباسه".

دا واضحه حقیقت دے چه د الله پاك عطا کړے شوی نعمتونه سړے په غفلت او معصیت کښ وانهٔ چوی، نو د هغهٔ په روحانی او باطنی عظمت هیڅ اثر نه غورځیږی. او الله تعالیٰ محض د خپل فضل او کرم په وجه هغهٔ ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

اجر او ثواب ورکوی - او په خپل لطف او کرم إحسان د هغهٔ پرورش کوی - ځکه چه هغه د رضا او امرِ الٰهی په خاطر د خپل نفس پیروی پریښے ده ، او خپل ځان ئے ذکر او فکر ته وقف کړے دے -

د دهٔ مثال د یو شیرخوار ماشوم په شان دے - چه د نفس د تقاضو نه خبر نهٔ دے - او د خدائے په فضل د مور پلار په ذریعه د رزق په نعمت مطمئن دے - هرکله چه دے الله پاک د نفس د آفتونو نه آزاد کړی - نو د خلقو زړونه دهٔ ته مائل کړی او هغوی ورسره محبت او شفقت راواخلی - بیا هر سړے دهٔ سره احسان او مروت کوی - او د الله د رضامندئ په وجه ټول مخلوقات د دهٔ نه رضامند وی او د دهٔ خدمت او مدد کوی -

هر هغه سړے نه به دومره اجر او ثواب ورکولے شی چه د غیرالله نه یو خواشی او ذکر او فکر کښ مشغول شی - د الله سړے په دواړو جهانو هر وخت خدائے تعالیٰ ته قریب وی - د دهٔ به هر قسم تکلیف لرے وی - او د کائنات ټول څیزونه ئے په خدمت کښ غاړه بسته کړیا وی ځکه چه الله تعالیٰ په هر حالت کښ د ده معاون او مددګار دے -

په دے وجه « مَنْ كَانَ لِلّٰهِ كَانَ اللّٰهُ لَهُ » (کوم سړے چه د الله شی ، نو الله د هغهٔ شی) - او الله پاک فرمائی :

« اے نبیؑ ! دوئی ته او وایه ، الله ځما مددګار دے ، چه په ما ئے خپل مقدس کلام نازل کړے دے - او هغه ، هغه خلق خوښوی چه صالحان وی -

مقاله (۵۲) د اولیاء الله د ابتلاء سبب

الله پاک خپل بعضے برګزیده بندیان په دے سبب په مصیبتونو کښ اچوی ، چه هغوئی د مخلوق نه بیزاره شی - او الله پاک ته متوجه شی او د هغه نه دعاګانے اوغواړی ځکه چه الله تعالیٰ دُعاګانے او د هغهٔ نه حاجتونه غوښتل خوښوی د پاره د دے چه خپل فضل او کرم پرے اوکړی -

هرکله چه برګزیده اولیاء د الله پاک په حضور کښ حاجات غواړی ، نو د الله پاک جود او کرم ورته د اجابت او قبولیت د پاره هرکلے وائی خو کهٔ بعضے وخت د دُعا په قبولیت کښ څهٔ تاخیر راشی - نو دا د یو خاص مصلحت په بناوی او د مؤمنانو د پاره د پریشانئ څیز نهٔ دے - نو پکار دی چه د مصیبتونو په دوران کښ ذکر الٰهی جاری او ساتلے شی او د امر و نهی پوره پابندی اوکړے شی - او خپل حاجات او ضروریات د الله پاک نه باقاعده غوښتلے شی -

الله پاک فرمائی : « اُدْعُوْنِيْٓ اَسْتَجِبْ لَكُمْ » (ما نه سوال کوئی ، زهٔ به مو سوال قبلوم) بنده له پکار دی چه د مصیبت په وخت کښ عجز او زاری هرګز پرے نږدی - ځکه چه

بعضے اوقات الله د مصیبتونو په ذریعه مؤمن دُعا ته سازوی ، چه غفلت او معصیت ترے لرے کړی ، او خپل مقرب ئے جوړ کړی -

مقاله (۵۳) د الله پاک د رضا طلب

د الله پاک د رضا طلب کوئی - او د هغهٔ د خوشنودئ د پاره د نفسِ اماره د خواهشاتو د اِتّباع نه کناره کش شئ - ځوک چه په رضائے الٰهی کښ فنا شو ، نو حقیقی بقا ئے بیا موندهٔ - خپل خواهشات او ارادے د رضائے الٰهی تابع کړه ځکه چه د نیا کښ هم دغه یو لوے نعمت دے او هم دا د قربِ الٰهی د ټولو نه پرمخ او بهترینه ذریعه ده -

ځوک چه د الله په رضا کښ فنا شو او خپل خواهشات ئے د هغهٔ د امر د امر په تعمیل کښ پریښودل - نو د دنیا او عقبیٰ هر قسم عذاب په هغه حرام شو - او ځوک چه د الله د رضا طلبګار وی - نو د هغه د پاره دا هم لازمه ده چه الله تعالیٰ د خپل مشیت ماتحت کوم نعمتونه او رزق هغه ته عطا کړی ، نو په هغې د شکرګذار شی ، او د نورو خلقو حقوق دِ هرګز نهٔ غصب کوی - او نهٔ دے په ظلم زیاتی په هغوی د نعمتونو او د رزق د بند ولو کوشش کوی ، کوم چه د هغوی په مقدر کښ وی - ځکه چه د حقوق العباد غصب کول په مشیت الٰهی کښ دخل کول دی ، او صریحا شرک دے چه د الله تعالیٰ په نزد ناقابلِ عفو دے -

الله پاک فرمائی ، « د یو بل مالونه او جائیدادونه په باطله ذرائعو مهٔ غصب کوئی » نو دا یو بنیادی اصول دے چه د دے پیش نظر د هرے ممکنے بد دیانتئ تردید پکار دے - د الله پاک د رضا طلبګا ر دی چه په ذکر او عبادت کښ مکمل اخلاص اختیار کړی او اخلاص یوازے دا نه دے چه په عباداتو کښ صرف د ریا کارئ نه پرهیز اوکړے شی بلکه د اخلاص یو اهمه تقاضا دا هم ده ، چه هیڅ یو عبادت ، خواه فرض وی یا نفل ، د هغے په ادا کولو کښ د الله تعالیٰ نه د اجر او ثواب یا معاوضے څه خواهش او نهٔ ساتی - بلکه د عبادت مقصد صرف رضا او اطاعت الٰهی اوګڼی -

کوم اولیاء الله او صوفیائے کرامو چه د توحید حقیقت او ماهیت بیاموندے دے - هغوئی هر هغه عبادت شرک ګڼړی چه په هغے کښ د الله تعالیٰ نه د اجر او معاوضے نیت وی ، نو ذکر او عبادت او د احکام الٰهی پیروئ کښ د اجر و ثواب نیت نهٔ ښائی ګنی بیا دا د توحید نه منل دی -

ټول عبادات د الله پاک د جانب نه دی - کهٔ هغه موږ په ځائے راوړو ، او د الله د احکامو تعمیل اوکړو - نو دا هم سراسر د هغه تائید او نصرت دے - د احکام الٰهی د تعمیل د پاره چه د کوم قوت او همت ضرورت دے ، هغه 13
خو هم د الله پاک عطا کړده دے ، نو د عباداتو د اجر او ثواب

(c) ketabton.com: The Digital Library

طلب کولو نه بهتره دا ده، چه دده په ځائے بنده زیات ثنا او شکر ادا کړی۔ چه د الله د جانب نه پرے نعمتونه لا زیات شی او دنیا او عقبیٰ کښې دده دپاره د برکتونو باعث شی۔

کهٔ ته د رضائے الٰهی طلبګار ئے۔ او د الله تعالیٰ مغضوب او معتوب نهٔ جوړیږے۔ نو د خلقو حقوق په هیڅ وجه مهٔ غصب کوه۔ ځکه چه کوم خلق د الله پاك په ورکړے شوی رزق شکرګذار نشی۔ او د نورو حقوق په ظلم زیاتی غصب کوی، نو هغه په دواړه جهانه په خساره کښې دے۔ او څوك چه غاصبان وی د هغوئ ټولے نیکی برباد دی ځکه چه دا بد ترین خلق دی۔ او د کلام الله مطابق ظالمان او جاهلان دی چه د عقل او بصیرت نه بالکل خالی دی۔

کهٔ دوئ د الله تعالیٰ په عطاشوو نعمتونو رضامند وے، د هغه شکرے ادا کولے او د مخلوقِ خدا حقوق ئے په ناجائزه نه غصب کولے، نو یقینا د دے آیت: لَئِنْ شَكَرْتُمْ لَأَزِيْدَنَّكُمْ (کهٔ تاسو شکر او باسئ نو زهٔ به زیات نعمتونه درکړم) مطابق به د هغوئ رزق زیاتیدلے او د هغوئ مرادونه به پوره کیدل۔

الله پاك د مونږ او تاسو د هغے خلقو نه کړی، چه ذکر او اطاعت کښې د الله پاك د رضا طلبګار دی او د الله

تعالیٰ د نعمتونو شکرګذار دی۔ او حسب شریعت د خپل حال د حفاظت دپاره د الله تعالیٰ د تائید او نصرت خواستګار دی۔ آمین۔

مقاله (۵۴) د تقویٰ شرح او وضاحت

کوم سړے چه عقبیٰ کښې فلاح و بهبود غواړی هغه له پکار دی چه د نفس او د دینوی اسبابو پرستش پریږدی او دغه شان کوم سړے چه د الله پاك رضا غواړی، هغه پکار دی، چه د خپلو نیکو اعمالو د جزا تصور پریږدی۔ ځکه چه دا سے کول د توحید خلاف دی۔ او په اخلاص خراب اثر غورځوی۔

ترڅو چه د یو سړی په زړهٔ کښې د شهواتو او دنیاوی لذاتو هوس موجود وی۔ نو هغه خپل عاقبت خائسته کولے نشی۔ او ترڅو چه یو سړے د عاقبت د جنت او ما فیها خواهشمند وی۔ نو هغه خالصتًا د دیدار او رضائے الٰهی طلبګار نهٔ دے۔ په دے بنا دا سے سړی د زهد او تقویٰ د حیثیت او ماهیت نه ناخبره دے۔ او د هغے د تقاضو نه نابلده۔ د دے وجه دا ده، چه دنیاوی اشیاء هر حالت کښې خواهشِ نفس او هوس سره متعلق دی۔ او نفسِ شرك ته میلان کونکے دے۔ نو مؤمن له پکار دی چه خپل رغبت، محویت، انس او محبت فقط ذات خداوندی ته وقف کړی او د نفس د دا سے ترغیباتو نه پرهیز اوکړی چه انسان غفلت او شرك ته

بلی۔

دغه رنګ د نفس د ترغیباتو او لذات سفلی نه کناره کشی د سړی زهد او تقویٰ تکمیل ته رسوی۔ او هغه په درګاهِ خداوندی کښې د عزت او قبولیت درجه بیا موی۔ نو هر کله چه یو سړے په تقویٰ کښې پخته شی۔ نو بیا حقیقی معنو کښې هغه ته اطمینانِ قلب حاصل شی۔ ټول مصیبتونه ئے رفع شی او د الله تعالیٰ د بے حسابه نعمتونو پیرزوینے پیے شروع شی۔

حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی۔ " دنیا کښې په زهد د مؤمن قلب سکون او اطمینان بیا موی، او جسم پسے راحت۔ نو دا یو واضحه حقیقت دے، چه ترڅو د یو سړی په زړهٔ د غیر الله غلبه وی، هغه حقیقی خوشحالی او اطمینانِ قلب نشی بیا موندے۔ دغه شان د نفسِ انسانی حجاب هم ترهغه بیرته کیدے نشی، ترڅو چه هغه په مکمله طریقه د دنیاوی علاقے پرے نږدی۔

مؤمن له پکار دی، چه زهد فی الدنیا د تکمیل نه پس زهد فی الآخرت اختیار کړی۔ او د هغے تفصیل دغه دے ګنی ظاهره ده چه د هغه عبادت خالصتًا د رضائے الٰهی دپاره نهٔ دے۔ بلکه د حور و غلمان خواهش او نهٔ کړی، نو هر کله چه مؤمن زهد فی الآخرت اختیار کړی۔ نو الله تعالیٰ په هغه د خپلو بخششونو او نعمتونو دا سے پیرزوینے راواخلی، لکه چه په خپلو انبیاؤ، اولیاؤ او عارفانو ئے کوی۔ او خپل

محبوب او مقرب ئے جوړ کړی۔

د زهد فی الدنیا او زهد فی الآخرت په برکت بنده ظاهری او باطنی لحاظ سره ترقی کوی۔ او دنیا او عقبیٰ کښې په دا سے نعمتونو نباد شی، چه د ارشادِ نبوی مطابق هغه نعمتونه نه پرے سترګے لیدلے وی، نه یو غوږ اوریدلے وی او نه د یو انسان په زړهٔ ئے وهم و ګمان راغلے وی۔ او دغه دا سے خدائی نعمتونه دی چه انسانی عقل پرے د پوهیدلو نه عاجز دے۔ او تشریح او اظهار ئے په عبارت کښې ناممکن۔

مقاله (۵۵) د ولایت تکمیل

زهٔ تاسو ته د لذاتِ نفسانی د ترك کولو مختلف پوړئ بنائم۔ او د اهم درته واضحه کوم، چه د هوا و هوس او نفسِ امّاره د پیروئ نه پرهیز کولو سره د ولایت تکمیل څنګه کیږی۔ نو د نفس د لاڅو او پابندو نه د خلاصی د پاره په شروع کښې انسان خپله د انتهائی جد و جهد او قوتِ ارادی نه کار اخلی۔ د خواهشات نفسانی نه دده مزاج د ځکښې نه واقف او عادی دے۔ نو د عادت د بیخکنئ دپاره دده دپاره مجاهده ډیره ضروری ده۔ خو دده نیت او مقصد مبارك دے۔ په دے وجه الله تعالیٰ په خپل خاص تائید او توفیق دده نصرت او مدد کوی۔

الله پاك فرمائی: " وَالَّذِيْنَ جَاهَدُوْا فِيْنَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ

(c) ketabton.com: The Digital Library

سُبُلَنَا - (کوم خلق چه حٌموږ د رضا جوییٔ د پاره جدوجهد کوی. نو موږ هغوئی ته د سمو لارو هدایت کوو - د رهنمایئ او د نفس امّاره د خلاصی نه علاوه الله تعالیٰ ئے د خپلو بعضے اولیاؤ او برگزیده بندیانو صحبت هم نصیب کړی - چه د هغے په ذریعه په ډیره مؤثره طریقه ددهٔ روحانی او باطنی تزکیه کیږی -

بیا دا سے مؤمن بنده د خپل نفس نه فانی شی - او ذاتِ الٰهی کښ باقی - هغه د ټولو حرام او مشتبه څیزونو نه د ډیره ضرورت یاتو کښ پرهیز کوی او صرف حلال او مباح څیزونه اختیاروی - چه د هغے په وجه د هغه دذکر او عبادت په قبولیت کښ هیڅ شبه پاتے نشی - دغه شان د شهواتِ نفسانی نه پرهیز کول د محرماتو نه بچ کیدل دالله تعالیٰ د حلال او جائز څیزونو استعمالول او ذکر او عبادت کښ د مشغولیدو په برکت هغه د ولایت مقام ته اورسی - او د اهل همت او عزیمت اولیاء الله او خواصو په زمره کښ داخل شی - دلته دے په باطن کښ د الله د جانب نه دا آواز اوری: "چه هرکله تا د رضائے الٰهی د پاره نفسانی او دنیاوی خواهشات پریښودل، نو د عقبیٰ متعلق هم خپل خواهشات پریږ ده - او د اخلاص او توحید د تکمیل د پاره د ټول کائناتو او خپلو خواهشاتو نه ډډه اوکړه - او هغه سره د هر قسم د شرکت او بدعت د تصور او میلان

نه کناره کش شه - او فنافی التوحید شه - بیا خاموشیٔ او ادب سره څمونږ د قرب او صدق مقام کښ داخل شه چه هلته به ستا د پاره دائمی خوشحالی او اطمینان وی - او هیڅ قسم غم او تشویش به نهٔ وی - نو تهٔ د خپل خالق او پروردگار د رضا او خوشنودی د پاره د ټولو مخلوقاتو او لذاتِ نفسانی نه روگردانی اختیار کړه "-

یو مخلص او موحد سړی ته چه دا درجه حاصله شی - نو په هغهٔ د الله تعالیٰ د طرف د علوم او معارف کشف او د فضل وکرم انوار شروع شی - د غیب نه هغه ته خلعتِ الٰهی اغوستولے شی - بیا هغهٔ ته دا تلقین کولے شی، چه د الله تعالیٰ د دے خاص نعمتونو او عطیاتو هر وخت شکر په ځائے راوړه - ځکه چه د دے ناقدری کول د دے د عطا کوونکی سپکاوے دے - د غه وخت د ذکر او شکر له وجه په بنده د الله تعالیٰ د رضا، فضل وکرم او قرب خاص پیرزوینے اوشی -

بیا د الله تعالیٰ د نعمتونو او عطیاتو د قبلولو هم مختلف حالتونه وی - یو خو دا چه بنده محض خپل خواهش سره هغه قبول کړی او دا مکروه او ناجائز دی - او دوئم صورت دا دے، چه هغه د شریعت د حکم ماتحت قبول کړی - او دا مباح او حلال وی - دد ے نه د پاسه صورت دا دے چه غیبی اشارے او باطنی حکم سره ئے قبول کړی - بیا د دے

هم او چته درجه دا ده چه د الله تعالیٰ ټول نعمتونه او عطیات د خپل خواهش او ارادے مطابق نه بلکه د مشیت الٰهی موافق قبول کړی - دا د مریدانو د مراد موندلو - د ابدالیت د حاصلولو او د فعل خداوندی کامل متابعت دے، چه د ولایت انتها ده -

کوم سړے چه د ابدالیت دے درجے ته اورسی، نو دے د ارشادِ الٰهی مستحق اوګرځی - " اے نبی! دوئی ته اووایه چه څما حافظ او معاون الله تعالیٰ دے - چه خپل مقدس کلام ئے په ما نازل کړے دے - او د ټولو صالحانو مل دے " په دے بنا متقی او صالح هغه سړے دے، چه د الله پاک د امر او نهی مکمل اطاعت کوی - او د محرماتو او مشتبهاتو نه پرهیز کوی - الله تعالیٰ خپله د داسے سړی مدد، حفاظت او پرورش کوی - داسے سړے د قبض او بسط قبض کیفیات او د حالاتو نشیب او فراز ته څهٔ اهمیت نهٔ ورکوی، او د مشیتِ الٰهی ماتحت هر وخت خوشحاله او مطمئن اوسی او افعالِ الٰهی سره موافقت کوی -

دا هغه بلند ترین مقام دے، چه دلته د اولیاء او ابدالو باطنی احوال انتها ته رسی - او ولایت پوره تکمیل بیا مومی - او دلته په بنده هر وخت د انوارو او برکاتو نزول وی -

---

مقاله (۵۶) د باقی بالله مطلب

هرکله چه یو مؤمن بنده د مخلوقاتو او خواهشاتِ نفسانی نه، خواه هغه دنیاوی وی یا اخروی، بے تعلقه شی او د الله پاك په ذاتِ واحد کښ محو شی - او د غیر الله تصورات د خپل قلب او دماغ نه بهر کړی نو هغه یقیناً فانی بغیر الله او باقی بالله شی - او هم دا د توحید انتها ده - داسے سړی د الله پاك محبوب او مقرب وی - او د مخلوقاتو په زړونو کښ هم د هغه د پاره محبت او عزت وی - دے د الله ذکر او حمد له په ټولو څیزونو ترجیح ورکوی او د هغه په فضل او کرم صاحبِ نعمت او دولت شی - د الله پاك د جانب نه هغهٔ ته خوشخبری ورکولے شی، چه څمونږ نعمتونه او بخششونه به تل په تا فراوانه وی - او رزق به دِ فراخه -

د دے حالت کښ بنده د الله تعالیٰ کامل اطاعت گذار وی - ددهٔ اراده او تدبیر د الله پاك په مرضیٔ وی - او څهٔ چه د الله رضا وی، په هغے ددهٔ رضا وی - د دے د الله نه سوا غیر الله نه وجوداً وینی او نه فعلاً بیا الله پاك په خپل قدرت کامله خپل ظاهری او باطنی نعمتونه په بنده داسے فراوانه کړی، چه د هغهٔ وهم و گمان کښ هم نه راځی - ځکه چه د دهٔ ذاتی اراده د خدائے په اراده کښ فنا شی او د توحید برکات پورے شروع شی -

اوس دے بذاتِ خود د الله پاك اراده، بلکه د هغهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

دهغه مراد جوړ شي. ځکه چه د ارادے او خواهش دده ذات سره څهٔ تعلق پاتے نهٔ شو. بلکه دے سراسر ذاتِ خداوندی سره منسوب کړے شو. د الله تعالیٰ ارادے سرا خیر دے. او هغه کښ شر له هیڅ دخل نشته. هغه هره لمحه د ارتقا شان لري. او د بنده ظاهري او باطني احوال بتدریج ارتقا بیاموهي.

نبی کریم صلی الله علیه وسلم ته هم د معنوی او روحاني عروج دا درجه ځکه عطا شوے وه، چه دوئ د ذاتي ارادے او خواهش نه پاك كړے شوے وو. او ځان ئے د هر لحاظ نه د مشیّت الٰهی تابع کړے وو. دوئ یوازے د الله پاك محبوب او مقرب نه وُو بلکه د مراد درجے ئے هم بیاموندے وه چه فنا فی الله کیدو سره حاصلیږي.

واضحه ده چه د حضور صلی الله علیه وسلم افعال په حقیقت کښ د الله پاك افعال وُو او کوم اصحابو رضی چه په د حضور صلی الله علیه وسلم په لاس بیعت کولو. هغه د حقیقت د الله پاك په لاس بیعت کول وُو. د حضور صلی الله علیه وسلم ارشادات د تقدیراتِ الٰهی ظهور وو. اګر کهٔ کفارو او منافقینو ته دا د تعجب خبره ښکاریده.

د دین د حقیقت او حکمت طلبګار له یادساتل پکار دي. چه د یو ولي د پاره د روحاني او باطني عواملو انتها د یو نبی د روحاني او باطني عواملو ابتداء ده. او د ولایت او ابدالیت

دانتهائي درجے نه پس د نبوت نه سوا بله درجه نشته. نو کوم چه د خپل باطن تزکیه کول غواړي. او د نفس امّاره د شرنه د خلاصي خواهشمند وي. هغهٔ له پکار دي چه د دا سے خلقو صحبت اختیار کړي. چه فاني بغیر الله وي. ځکه چه د حیات ابدي راز هم دغه دے.

مقاله (۵۷) اولیاء الله او قبض و بسط

اولیاء الله خپلو باطني احوالو کښ کله قبض کښ وي، کله بسط کښ. د تصوف په اصطلاح کښ قبض هغه باطني کیفیت ته وائي چه په قلب روحاني حجاب او غفلت خوروي. او د هغے په دوران کښ د کشف او مشاهدے د لذّت نه خالي وي. دا حالت باطني او ذهني لحاظ سره انتهائي پریشاني پیدا کوي. خو د دے کیفیت لازمي نتیجه بسط و کشاد وي. چه د قبض ضد دے، د دے وجه نه اولیاء الله د قبض درد انګیز تأثرات په خوشحالئ برداشت کوي.

د اثراو نتیجے په لحاظ سره د قبض کیفیت هر حالت کښ د روحاني ترقئ سکون او اطمینان باعث وي. د دے وجے نه د دے نه د مکمله فائدے اخستلو تلقین شوے دے. او په دے بنا مشیّتِ الٰهی سره موافقت کول سراسر بسط دے. نو د ولي الله د پاره لازم دي چه هغه د تقدیر په امورو کښ هیڅ قسم جګړه نهٔ کوي. او د قبض او بسط دوران کښ د حالاتو تغیراتو سره موافقت اوکړي ځکه چه

د واقعاتو او حالاتو ټول حکمتونه صرف الله تعالیٰ پیژني، چه عالم الغیب دے او د افعالو او تقدیراتو ئے څهٔ انتها نشته.

په دے ضمن کښ دا خبره هم یاد ساتل پکار دي. چه یو مؤمن بنده خومره د لذاتِ نفساني نه ډډه کوي، هغومره به د قبض د حالت نه خلاصے بیاموهي. او د بسط حالت به حاصلوي. ځکه چه د بسط کیفیت سراسر د نفس امّاره د لانجو نه په خلاصي منحصر دے. هر کله چه د یو ولي الله باطن د نفس د خباثتونو نه بالکل پاك شي. او هغه کښ د خپل خالق او پروردګار نه سوا څه باقي پاتے نشي. نو د بسط کیفیت پرے مکمل طور سره ظاهر شي. او کرامات ترے ظاهریږي. نو د خواهشات نفساني نه خلاصے موندل د بسط علامت دے. چه د بسط د حصول بهترینه ذریعه ده. دا هغه مقام دے. چه الله تعالیٰ بغیر د بنده د سوال نه خپله د هغهٔ حاجت روائي او مشکل کشائي کوي.

هر کله چه یو ولي الله د نفسِ امّاره د پیروئ نه کلي طور سره خلاصے بیاموهي. او په هر لحاظ رضائے الٰهی کښ فنا شي. نو هغه بذاتِ خود مشیتِ خداوندي جوړ شي عجائب او غرائب ترے څرګندیږي. او د هغه احکام په کائناتو کښ جاري کیږي. دا هغه مقام دے. چه د حدیث قدسي مطابق الله پاك د دهٔ غوږ شي، چه پرے اوریدهٔ کوي

او د دهٔ سترګے شي، چه پرے لیدهٔ کوي. او د دهٔ ژبه شي، چه پرے وئیل کوي. الله پاك ته خپل ولي د یر نزدے وي او دا د الله پاك شان کرم نهٔ دے، چه هغه خپل ولي په ګمراهئ کښ اچوي. بلکه الله پاك د هغه د ظاهر او باطن حفاظت کوي. او د هغهٔ د سلامتئ د پاره هغه ته د حدود شرعیه د حفاظت او متابعت توفیق عطا کوي او د ټولو نه لویه خبره دا چه د امرالٰهی اطاعت او نهي نه پرهیز د هغهٔ د احوالو د سلامتئ ضامن وي او په هغهٔ د بسط و کشاد او قربِ خداوندي پیرزو وے وي.

الله پاك فرمائي: " د غه رنګ مونږ یوسف علیه السلام په خپل حفاظت او مدد د بدراهه کیدو نه محفوظ کهٔ. بیشکه هغه څمونږ د مخلص بندیانو نه وو " بل ځائے ارشاد دے. " اے ابلیسه! ځما په مخلص او برګزیده بندیانو به نه هرګز غلبه بیا نهٔ موے. ځکه چه هغوئ ځما توحید خپل قلب او روح کښ ځائے کړے دے " او الله پاك حضور صلی الله علیه وسلم ته خطاب فرمائي: " ځما مخلص بندیان به هیڅکله شیطان ګمراه نهٔ کړے شي. ځکه چه زهٔ خپله د هغوئ حفاظت کوم ". (الله پاك دِ مونږ هم د مخلص بندیانو نه کړي. او د شیطان د ګمراهئ نه مو دِ په حفاظت کښ کړي. آمین)

هر کله چه د یو ولي الله خدائے تعالیٰ خپله محافظ او

مدد گار شي . نو بیا شیطان په هغه ځهٔ اثر کولے شي . او په هر ماتوکښې هغه څرنګ غورځیدلے شي . الله دِ مومن ټولو مؤمنانو له دامر د تعمیل او د نهي نه د پرهیز کولو توفیق راکړي . او دِ هغې خلقو روحاني صحبت مو دِ نصیب کړي ، چه د قبض د پریشان کُن تکلیفونو نه ئے خلاصه بیا مومند ے دے ، او په بسط و کشاد ښاد شوے دي ، نو د ذکر او عبادت انتها ، تزکیهٔ نفس ، سکونِ قلب او د بسط جلودانی لذّات دي .

مقاله (۵۸) توحید او فنائے نفس

خپلې ظاهري او باطني سترګے د غیرالله نه واړوه ، او صرف د باري تعالیٰ په هستئ ئے ښخې کړه . مخلوقاتو ته مهٔ ګوره . بلکه خالق او پروردګار ته اوګوره . که مخلوقات مشاهده کول غواړے ، نو ستا د نظر منتها دِ د مخلوقاتو خالق او صانع وي د پاره د دے چه د هغه د عظمت او صنعت عرفان حاصل کړے . او د هغه په توحید پوره دے .

زهٔ په تا دا تاکید کوم چه د دے کائنات جهتونو (طرفونو) ته هم مهٔ ګوره . بلکه د هغې غیرفاني او ابدي ذات مشاهده اوکړه چه د زمان و مکان او د جهات د قید و بند نه بالکل آزاد او بالا تر دے تر څو چه ستا نظر صرف په مخلوقاتو ښخ وي نو په تا د الله تعالیٰ د ذات و

صفات د اسرارو کشف نشي کیدے . د توحید د جهت په خاطر د نور د ټولو جهتونو نه روګردانه شه . نو د هغه وخت به ستا د زړهٔ په سترګه د الله پاك د لوئے فضل جهت پرانستے شي . او ته به ازلي او ابدلي حقائق د نورِ ایماني په رڼرا کښې څرګند اووینې .

بیا د توحید نور به ستا د باطن نه ستا په ظاهر هم اثر انداز شي . او ستا نه به کرامات ظاهریږي . خو په الله پورې د نظر ښخولو نه پس که بیا په غیرالله او مخلوقاتو نظر ښخوے نو ته به د شرك مرتکب شے . ستا د زړهٔ په سترګه به پرده راشي ، چه د هغې په نتیجه کښې به ته د قبض په کیفیت کښې اخته شے . او د اسزا به د د غے شرك او غیرالله کښې د محوکیدو په وجه وي .

بیا چه ته الله تعالیٰ په ذات او صفات کښې یکتا اوګڼړے . او د خپل توجه مرکز هغه اوګرځوے . د هغه په فضل و کرم نظر اوساتے . خپل ټول امیدونه او توقعات هغه سره وابسته کړے . او خپل ځان د غیرالله نه بیګا نه کړے . نو الله تعالیٰ به دِ ځان ته نور هم قریب کړي . او تا ته به مقام صدق کښې ځائے درکړي . په خپلو قسما قسم نعمتونو به دِ ښاد کړي . هر مشکل کښې به ستا مدد او اعانت کوي . او همیشه به ستا حافظ او ناصر وي .

نو د الله پاك ذات د خپلې توجه د مرکز کولو نه پس ته

فاني بغیرالله او باقي بالله شه ، او دغه د مؤمن د پاك ژوند مقصود دے .

مقاله (۵۹) صبر او شکر

انسان ته په ژوند کښې د وه مختلف قسمه حالتونه پیښیږي . یا خو دے مصیبتونو کښې اخته وي یا راحت کښې ژوند تیروي . او دا کیفیات د زمانے د حالاتو د تغیراتو په سبب وي . په دے وجه هر مؤمن ته کلام الله او احادیث نبوي ﷺ کښې تاکید شوے دے . چه د مصیبتونو په دوران کښې صبر او توکل خپل دستور جوړ کړي او په الله پاك خپله تکیه اوساتي . او هغهٔ ته د خپلې مشکل کشایئ زاري کوي . او په صبر او رضا ترے مدد او غواړي . د هغهٔ خلاف شکوه شکایت نهٔ کوي او نه دِ مخلوقاتو ته ځائے په ځائے خپل حاجات پیش کوي .

کهٔ راحت وي ، نو دا سے حالت کښې الله پاك تا ته حکما فرمائي چه " هر وخت ځما شکر په ځائے راوړه . او ځما ناشکري مهٔ کوه " . د نعمت شکر صرف تر ژبے محدود نهٔ دی ساتل پکار ، بلکه د نعمت شکر په زړهٔ او اعضاؤ هم ادا کول پکار دي . د زړهٔ شکر دا دے چه د غیرالله تصور هم اونهٔ کړي او په ذات الهي کښې محو شي . او په خپله خاموشه ژبه هر وخت د حمد و شکر کلمات وظیفه کړي . بیا د اعضاؤ شکر دا دے ، چه د منهیاتو نه ئے بچ اوساتي .

او د الله تعالیٰ د احکامو تعمیل پرے اوکړي .

ټولے ذریعے او وسیلے د الله پاك پیدا کړده دي . او هغه خالق کل دے . د دے وجے نه د هغه حقیقي شکر په ځائے راوړل پکار دي . لکه چه څوك تحفه راوړونکي ته نظر نهٔ کوي ، بلکه د تحفې راوستونکي یعنی مالك خیال ساتي . او د هغه شکریه ادا کوي . نو کوم سړي چه ظاهر سبب ته اوکتل . او حقیقي مسبب الاسباب او قاضي الحاجات ته ئے توجه اونهٔ کړه ، نو د هغهٔ علم او معرفت ناقص دے . او د ایمان حقیقت ته ئے رسائي نشته . د قلبي شکر هم دا تقاضیٰ ده ، چه حرکات سکنات ، ظاهر او باطن ، منافع او لذات څومره څیزونه چه انسان ته حاصل دي ، هغه ټول د الله پاك د جانب نه اوګڼړي . او په هغې شکر اوباسي .

الله پاك فرمائي :- " هر هغه څیز چه تاسو سره دے ، د الله پاك عطا کړده دے " . او حق سبحانه فرمائي :- " الله پاك تاسو ته خپل ظاهري او باطني نعمتونه مکمّل طور سره درکړل ، د پاره د دے ، چه په هغې شکر اوباسئ " . او حق تعالیٰ فرمائي " که تاسو د الله پاك نعمتونه شمیرل او غواړئ نو پوره به ئے نهٔ کړے شئ . نو بیا د هغه ناشکري ولے کوئ " . نو په مؤمن واجب دي ، چه په ژبه د شکر ادا کولو نه علاوه په اعضاؤ هم د خدائے تعالیٰ شکر ادا کړي . او د اعضاؤ شکر دا دے ، چه په هغې د خالق اطاعت اوکړي . او په هغې د

۱۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخلوقاتو دا سے اطاعت اونهٔ کړی. چه د هغې نه د خالق نافرمانی ظاهریږی. ځکه چه کوم ځیز کښې د الله نافرمانی وی، هغه جائز نهٔ دے. نو اصل ځیز د الله پاك اطاعت دے او د دے نه علاوه نور ټول ځیزونه د تابع حیثیت لری. کهٔ مؤمن د دے خلاف کوی. نو د صراط مستقیم په ځائے په گمراهئ کښې کښیوزی.

الله پاك فرمائی: "څوك چه د الله پاك د نازل شوی آیتونو او احکامو مطابق حکم اونهٔ کړی، نو هغه خلق کافر دی". بل ځائے ارشاد دے: "څوك چه د الله تعالیٰ نازل شوی آیتونو سره حکم اونهٔ کړی، هغه فاسق، ظالم او گمراه خلق دی". نو هر مسلمان له پکار دی. کهٔ مصیبت وی. او کهٔ راحت، هغه له دینی آداب هیرول نه دی پکار. کهٔ مصیبت وی، نو په صبر او توکل دِ قائم اوسی. او کهٔ راحت او نعمت وی، نو د فسق او معصیت نه دِ ځان بچ کړی. او په ژبه او اعضاؤ دِ د خدائے تعالیٰ شکر په ځائے راوړی. مصیبت کښې دِ د خلقو مخکښې د شکایت اظهار نهٔ کوی او په صبر او رضا دِ مشیّت الٰهی سره موافقت اوکړی. د هغه په فضل و کرم دِ کامله تکیه ساتی. او هغهٔ ته دِ د خپله حاجت روائی خواسته کوی. الله تعالیٰ په دے طریقه د خپلو انبیاؤ[ع] اولیاؤ او برگزیده نه مصیبتونه لرے کوی. او د هغوئ مشکل کشائی کوی. ځکه چه شپے

پسے ورځ او خزان پسے بهار راځی.

د قانون قدرت ماتحت د هر ځیز د پاره ضد او انتها وی. د غه رنگ د سختئ نه پس آسانی او د مصیبت نه پس راحت لازمی وی. خو په شرط د دے چه د الله پاك په ذات واحد کامل توکل او پخه عقیده لری. یوحدیث کښې راځی چه "صبر کامل ایمان دے. او توکل د صبر روح دے". او الله پاك فرمائی: "الله پاك د صابرانو ملگرے دے".

د احقیقت هیرول نهٔ دی پکار، چه انبیا[ع] کرامو او اولیا[ع] عظاموته لوئے لوئے درجے د صبر او توکل په برکت حاصلے شوے دی. او د شکر په وجه په زیاتے نعمت بناد شوے دی.

نو ته هم اخلاص او صداقت سره د هغوئ اتباع اوکړه چه صراطِ مستقیم دِ نصیب شی.

مقاله (۶۰) د کتاب الله[ج] او سنت رسول الله[ص] اتباع

د یو مؤمن خپل طبعی عادات پریښودل او د شریعت اتباع (پیروی) کول د سلوك ابتداء ده. د دے پس مقدرات الٰهیه سره موافقت کول د سلوك او چته درجه ده. او بیا د شریعت او حدود الله متابعت سره سره د بشریت تقاضا په حلاله او جائزه طریقه پوره کول د انسانیت د صفاتو

انتهاده او د سیرت او کردار تکمیل. حضور صلی الله علیه وسلم د بشریت د حلالو او جائزو تقاضو پوره کولو با وجود د احکام الٰهی اتباع کښې د اُمت د پاره د یو بے کامل نمونے حیثیت لری. د اسے کامله نمونه (اسوهٔ حسنه) چه د هغے متعلق الله پاك فرمائی: "کوم خلق چه د الله د رضا طلبگار دی. او په ورځ د قیامت ایمان لری، نو د هغوئ د پاره ځمونږ د نبی[ص] ژوند یو بهترین مثال دے".

نو د سیرت د تکمیل د پاره چه د بشری تقاضو مثلاً خوراك، څښاك، لباس، حرکات و سکنات او نکاح په حقله ته څهٔ کوے هغه د سنّتِ رسول الله[ص] د اتباع په نیت کوه. الله پاك فرمائی: "ځمونږ پیغمبر[ص] چه په کومو ځیزونو تاسو ته د عمل کولو تلقین کوی، هغه کوی او د څهٔ نه موچه منع کوی، د هغے نه منع شئ". او حق سبحانه فرمائی: "اے نبی[ص]! د وئ ته اووایه، کهٔ تاسو الله پاك سره محبت کوئ نو ځما تابعداری کوی. ځما په پیروئ به حق تعالیٰ تاسو سره محبت کوئ".

یاد ساته، چه د سنت په پیروئ کښې به ستا په باطن کښې د الله پاك د توحید او معرفت نور او ځلیږی. او ته به د خلق خدا د پاره د عمل او تقوىٰ یوه نمونه شے، ظاهر او باطن کښې به ستا ټول احوال د شریعت ترجمانی کوی، او خلق به ستا د صحبت آرزومند وی. بیا به ستا د سیرت

او باطنی امورو تعلق براهِ راست الله پاك سره شی. او د کشف، حکمت او معرفت مرکز به شے چه ته د دے درجے ته اورسے نو ته به د حدودِ شرعی نگهبان شے. او افعال اِلٰهی سره به تا ته موافقت حاصل وی او تا ته به د اتباع سنتِ نبوی[ص] توفیق عطا کړے شی.

الله پاك فرمائی: "مونږ خپل کلام نازل کړے، او هم مونږ د دے د حفاظت ضامن یو". نو الله پاك به د کتابونه ستا حفاظت کوی. او د احکام الٰهی احترام کوئ. نو د الله پاك تائید او نصرت به همیشه ستاسو شامل حال وی خو د طریقت په سیر او سلوك کښې تا له د بشریت د دنیاوی او ظاهری تقاضونه نفرت نهٔ دے پکار. ځکه چه د اتقاضے انسان سره تړلے دی. او د دے نه گریز کول رهبانیت ته بلاوے کول دی، چه هغه په اسلام کښې حرام دے.

د جسمانی او بشری تقاضونه کهٔ څوك پاك دی، نو هغه ملائکے دی. نه چه انسان. نو په دے سوچ کول پکار دی چه د بشریت تقاضی د شریعت ماتحت وی ځکه چه دا د دُعا او سوال په صورت کښې بنده بارگاه الٰهی ته لا زیات نژدے کوی. او الله پاك سره د مؤمن تعلق نهٔ مضبوطوی ولے کهٔ د بشریت تقاضی د سرئ نه زائلے شی، نو هغه به فرشتو کښې داخل شی. او د دنیا نظام به درهم برهم شی. نو د انسان جائزے تقاضے په باطنی امورو کښې هرگز

(c) ketabton.com: The Digital Library

ضرر رسانے نۀ دی . او د الله پاک د حکمت ماتحت د بشریت تقاضه په تاسو کښ په دے موجود دی. چه د الله پاک د نعمتونو نه په ښۀ طریقه فائدے واخلئ او دنیا کښ د حق تعالیٰ په نعمتونو ښاد شئ.

د حضور صلی الله علیه وسلم ارشاد دے " ستاسو د دنیا نه خوشبوئی او ښځې خما زړۀ ته زیاتے نزدے دی. او خما د زړۀ آرام او اطمینان په مانځه کښ دے". نو نبی علیه السلام ته د سیر الی الله او د احکام الٰهی اتباع سره سره د بشریت خوشحالئ هم ورکړے شوے . او د دے دنیوی نعمتونو په قبلولو کښ هغوی د الله پاک د حکم مطابق د شکر اظهار او فرمایه نو انبیاء الله او اولیاء الله روحانی نعمتونو سره سره په بشری نعمتونو هم ښاد وی. ځکه چه هغوی دا نعمتونه په جائزه طریقه استعمالوی . او هم په دے سیرت انسانی تکمیل بیامومی. چه د کتاب الله او سنتِ رسول الله پیروی اوکړے شی.

مقاله (۶۱) د اشیاؤ په استعمال کښ د مؤمن احتیاط

د الله پاک د امر او نهی ماتحت مؤمن د اشیاؤ په قبلولو او استعمالولو کښ احتیاط کوی. چه دا ئے نه چرته یو آرام او مشکوک شے استعمال کړی. د حضور صلی الله علیه وسلم ارشاد دے :" مؤمن د اشیاؤ په قبلولو کښ احتیاط کونکے وی ، او منافق لے بے احتیاط اخستونکے وی " او د نبی

کریم صلی الله علیه وسلم ارشاد دے " کوم شے چه تاسو په شک کښ غورځوی ، هغه پریږدئ . او چه کوم کښ شک نۀ وی ، هغه اختیار کړئ " . نو مومن د شریعت په اتباع کښ د استعمال ټولو څیزونو کښ د توقف او تفتیش نه کار اخلی . او د تقویٰ خلاف هیڅ څیز نۀ خوښوی. تر څو چه امرِ باطن د هغے د جواز او قبولیت حکم ورنه کړی.

کۀ مؤمن د ولایت او ابدالیت په حالت کښ وی. نو مشیت الٰهی براهِ راست هغۀ ته د هر څیز د قبلولو یاره کولو حکم ورکوی. او د ابدالیت حالت د فنا ئے محض حالت دے . چه هلته صرف د الله پاک مشیت د هر څۀ د پاره حکم ورکوی. کۀ مشیت الٰهی یو مؤمن د یو څیز د قبلولو نه منع نۀ کړی ، نو واخلی . او کۀ منع ئے کړی ، نو ترک ئے کړی . او د اکیفیت د روحی حالت ضد دے. ځکه چه هغه حالت کښ توقف غالب وو. او خپله اراده له هم پکښ دخل وو. لیکن دے حالت کښ سراسر امر الٰهی غالب دے. او مؤمن په دے حالت کښ د ټولو گناهونو نه محفوظ وی. لکه چه الله پاک فرمائی :" موږ یوسف علیه السلام د هر قسم گناه نه محفوظ کۀ ځکه چه هغه د مخلص بندګانو نه وو ".

مؤمن د حرام او مشکوک څیزونو نه منع کړے شوے دے. او صراط مستقیم د دۀ د پاره آسان کړے شوے دے،

دے د الله رضا او د هغۀ احکامو سره موافقت کوی. او په هر حالت کښ د الله تعالیٰ رضا جوئی او خوشنودی د دۀ منتها ئے مقصود وی. د دے نه اوچت بل حالت نشته. او دا ولایت انتها دۀ .

داحالت د هغے اولیاء الله او اصحابِ کرامو وی ، چه د انبیا ئے کرامو په نقش وقدم روان وی . او د هغوئ د سنت او طریقت کامله اتباع کوی. الله پاک دِ په موږ او تاسو هم د دے پاکو بزرګانو د پیروئ پیرزوینه اوکړی. آمین .

مقاله (۶۲) محبّت او محبوبِ حقیقی

تۀ د ژوند د مشکلاتو او مصیبتونو په وخت کښ هیشه د الله پاک خلاف گِله او شکایت کوے. او د هغۀ په ربوبیت په قسم قسم تور لګوے . حالانکه هغه په خپلو بندیانو ذره برهم ظلم زیاتے نۀ کوی . کوم مصیبتونه او مشکلات چه بنده ته پیښیږی، هغه د دۀ د خپلو مشرکانه عقائدو و بدو اعمالو، او د شریعت د حدودو د ماتولو په وجه وی. تۀ په دے نۀ پوهیږے ، چه الله تعالیٰ وحده لاشریک دے. عبادت کښ د شرک نۀ کولو سره سره هغه دا هم غواړی، چه کوم عشق او محبت د هغۀ د پاره خاص دے . هغه دِ غیر الله سره اونۀ کړے شی.

الله پاک فرمائی :" مشرکینو خپل دیوتاګان خپل حاجت

روا جوړ کړے دی ، او هغوئ سره دا سے ژوره محبت ساتی، چه هغه صرف الله تعالیٰ سره پکار دے ". نو کوم محبت، رغبت او د فدائیت جذبه چه د محبوب حقیقی د پاره خاص دۀ او هغه د غیر الله او دنیوی مخلوق د پاره وقف کړے شی نو هغه ستا د مصیبتونو لوئے سبب دے . نو گِله او شکایت تاله د خپل مشرکانه طرزِ عمل نه پکار دے ، نه چه د الله تعالیٰ نه .

مصیبتونه تا ته په دے پیښیږی ، چه تۀ د خپلو عقائدو او اعمالو اصلاح اوکړے . او د مشرکانه طرز روش نه منع شے . الله پاک غواړی چه تۀ خپل قلب ، دماغ ظاهر او باطن خالص د هغۀ د ذات د پاره وقف کړے . او غیر الله د خپل محبت او رغبت مرکز او نۀ ګرځوے .

د خدائے د رضاد پاره د نفس امّاره او مخلوقاتو پیروی پریږده ، چه تۀ دا سے اوکړے ، نو الله تعالیٰ به دِ په خپلو نعمتونو او بخششونو ښاد کړی . خلق به ستا په تعریف شروع شی . او الله پاک به دِ دواړه جهانو په خوشحالو سرفراز کړی . نو تۀ خپل محبت د مخلوقاتو په ځائے خپل محبوبِ حقیقی سره اوساته . ځکه دا محبت جاودانی (همیشه) دے او هغه هستئ پله رغبت او توجه اوکړه . چه ستا طرف ته ئے توجه دۀ . او د هغه چا دوستی اختیار کړه ، چه تا سره دوستی کوی . او هغه چا سره هم کلام شۀ ، چه تا بلی . او د هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چالاس کښې خپل لاس ورکړه چه تا د ګمراه کیدو نه بچ کوي او په صراط مستقیم دِ سموي.

خپل زړه او دماغ هغه مقدسه هستیٔ طرف ته کړه، چه ستا باطن د شرك او فسق نه پاك کوي. ستا نفس او ستا جاهل او منافق دوستان هغه شیطانان دي چه تا سیده لاره نه بیاموندي کوي. نو ته به تر کومه د مخلوقاتو په ګلۍ کوڅو تیرووځې. او د نفس په اتباع کښې به تر کومه د محبوب حقیقي نه لرې اوسې. خپل خالق او معبود ته نژدې شه او یاد ساته چه الله پاك هم اول دے، هم اخر دے، هم ظاهر دے، هم باطن دے. د ټولو مخلوقاتو مشکل ګشا او رازق صرف هغه دے. ټول احسان بخشش او سخا د هغه د جانب نه دے. او د زړونو اطمینان د هغهٔ په محبت او د هغهٔ په ذکر او فکر کښې دے.

الله پاك فرمائی:- مشرکان خپلو دیوتاګانو سره داسے محبت کوي، چه هغه صرف الله سره کول پکاردي. خو کوم خلق چه په سچه ایماندار دي، هغوئ خو صرف د الله تعالی سره کلک محبت ساتي. او حق سبحانه فرمائی:- د ایماندارانو زړونه صرف په ذکرِ الهی آرام بیامومي. او یاد لرئ چه د زړونو اطمینان، سکون او توانائی د الله په ذکر حاصلیږی.

مقاله (۶۳) د معرفت یوه نکته

ما خوب اولید، چه زهٔ چاته وایم "اے انسانه! اے

په ظاهر کښې د الله د هغهٔ مخلوق هغهٔ سره شریك کوه مکیه، او اے مشیتِ الهی کښې خپله اراده له دخل ورکوه مکیه، او اے په باطن کښې خپل نفس اماره خپل پروردګار سره برابر کوه مکیه! په زړهٔ کښې توحید او اخلاص پیدا کړه." چه دا مے واوریدل، نو یو سړی چه ماسره موجود وو، وے وئیل:- "دا کوم کلام دے، او ددے مقصد څهٔ دے"؟ نو ما جواب ورکه. چه دا د توحید او شرك مینځ کښې فرق کول دي. او د معرفت یوه نکته ده".

مقاله (۶۴) دائمی مرګ او دائمی ژوند څهٔ څیز دے؟

یوه ورځ ما ته یوه باریکه مسئله پیښه شوه. او نفس م ددے پریشانیٔ نه خلاصے غوښته. غیبی طور څانه دریافت اوشو چه "ته دے وخت د خپل سکون او اطمینان د پاره څهٔ غواړے؟" نو ما ورته اووئیل چه زهٔ داسے شریک غواړم، چه هغه کښې ژوند نشته. او داسے ژوند غواړم چه هغه مرګ نهٔ لري.

بیا ماته تپوس اوشو، "هغه کوم مرګ دے چه هغه کښې ژوند نشته، او هغه کوم ژوند دے چه هغه مرګ نهٔ لري؟" ما جواب ورکهٔ. هغه مرګ چه هغه کښې ژوند نشته، هغه څما د خپلو هم جنسو مخلوقاتو نه بے تعلقه کیدل دي، چه د هغه مطلب فنا فی الله کیدل، د غیر الله نه بخېل

اُمید ونه قطع کول او د باری تعالی هستیٔ سره ځے تړل دي.

څما مرګ د نفسِ اماره خواهشات دي چه زهٔ د الله تعالی د رضا او د هغهٔ د ارادو تابع شم. او بیا داسے ژوند چه هغه کښې مرګ نشته، هغه څما د خپل دائم ژوندی او لازواله پروردګار د فعل او مشیت سره ژوندے پاتے کیدل دي. په داشان چه څما وجود د هغه وجود سره ژوندے او قائم شي. او څما اراده د هغهٔ د ارادے تابع شي. چه ذاتی طور سره نه څما څهٔ وجود پاتے شي او نه م څهٔ اراده. دا هغه ژوند دے چه مرګ له دے کښې دخل نشته. او زهٔ د داسے ژوند خواستګار یم.

څما دا یقین دے چه څما دغه خواهش د ژوند د ټولو خواهشونو نه زیات قیمتي او عزیز دے.

مقاله (۶۵) الله پاك ته د ظلم نسبت کول کفر دے

تهٔ بعضے اوقات د ناموافقه حالاتو نه تنګ شے، نو د الله تعالی نه د خفګان اظهار کوے. او وائے، چه الله پاك څما سوال نهٔ قبلوي. او مصیبتونه راته نهٔ دفع کوي. نو زهٔ تا نه دا تپوس کوم، چه تهٔ د الله تعالی د فرمان لاندے آزاد یے، او که غلام؟ که تهٔ دا اووائے چه زهٔ ازاد یم. نو کافر شوے، ځکه چه دا د شریعت نه انکار دے. او که دا

دا اووائے چه غلام یم. او هم دا مؤمن بنده له وئیل پکار دي. نو بیا تانه دا تقاضا کیدے شي چه ایمان او توکل سره په الله تعالی کامله تکیه اوساته. او بیا له هغهٔ نه د حاجت روائیٔ خواست کوه.

الله پاك فرمائی:- "څما په درګاه کښې خپل حاجات او ضروریات پیش کوئ. زهٔ به ستا دُعاګانے قبلوم نو تا له نهٔ دي پکار، چه هر وخت د الله تعالی په فضل و کرم او مدد کښې شک شبه کوے او مه دا کوه چه د مصیبت او تکلیف په وخت کښې ظلم او زیاتیٔ د الله پاك مقدس ذات ته منسوب کړے. کله چه داسے اوشي، چه د بنده د حاجاتو پوره کولو کښې تاخیر راشي، نو دے کښې د الله تعالی څه مصلحت وي. تاله نهٔ دي پکار، چه بے قراره شے او په الله پاك الزام اولګوے. ځکه چه دے عقیدے سره الله پاك ته د ظلم نسبت راځي، او دا صریحًا کفر دے حالانکه هغه په خپلو بندیانو همیشه مهربانه دے. او ذره برظلم زیاتے هم پرے نهٔ کوي.

د تیرو تباه شوي قومونو په حقله الله پاك فرمائی: مونږ په هغوئ ظلم نهٔ کوؤ. بلکه هغوئ بخپله د شرك او کفر په وجه په خپلو ځانونو ظلم او زیاتے کولو. او هغوئ ته چه کوم عذاب ورکړے شو، دا د هغوئ د خپلو بداعملو نتیجه وه". نو تاسو د الله تعالی د ناراضه کیدو او د هغهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلاف شکایت کولو نه پرهیز اوکړئ. او د هغهٔ په افعالو هرګز اعتراض مهٔ کوئ. د هغه په نعمت شکر او باسئ او د هغهٔ رضا سره موافقت اختیار کړئ. او د هغې خواهشاتِ نفسانی پیروی پریږدئ. چه د حزاځ د خفګان او غضب باعث وی. بلکه صدق او خلوص سره د الله پاك په حضور کښ حواست کوئ. او په صبر د هغهٔ د فضل و کرم اُمیدوار اوسئ.

په هر حالت کښ د نفس د اطاعت نه پرهیز کوئ. ځکه چه نفس ستا او د الله دشمن دے. نو ظلم او زیاتی الله پاك ته د منسوب کولو په ځائے بهتره دا ده، چه ته دا خپل نفس ته منسوب کړے او بیا د خپلو بے اعتدالو په اصلاح کښ کوشش دا واخله، نو تقوٰی اختیار کړه. او د الله تعالیٰ د امر فرمانبردار شه. د شریعت د حدودو احترام اوکړه. توکل علی الله هیڅ کله مهٔ پریږده او نفس ته د الله پاك دا ارشاد وریاد کړه چه الله تعالیٰ به ولے تاسو له عذاب ورکوی که تاسو په هغه یقین اوساتئ، او د هغهٔ شکر په ځائے راوړئ.

الله پاك فرمائی: "کوم عذاب چه په بندیانو راځی، د هغې وجه د هغوئ خپله بد عملی وی. بیشکه چه الله تعالیٰ په خپلو بندیانو ذره زیاتی نهٔ کوی" نو د الله پاك د رضامندئ د پاره د خپل نفس مخالف شه او د خرابو ترغیبا تو نه ډډه اوکړه. ځکه چه د الله تعالیٰ په دشمنانو کښ د شیطان نه

پس نفس د انسان لوئ دشمن دے چه هغه بنی آدم د صراط مستقیم نه بد راهه کوی.

الله پاك په خپلو آسمانی کتابونو کښ تولو انبیائے کرامو ته ارشاد فرمائیلے دے چه هغوئ خپل امتونه د نفس امارة د اتباع نه منع کړی. ځکه چه دا د شركِ خفی او ګمراهئ بد ترین محرك دے. الله پاك دِ مونږ او تاسو د نفس او شیطان د فتنو نه په امان کړی. آمین.

مقاله (۲۲) الله پاك نه د دُعا غوښتلو تاکید

دا سے هیڅکله مهٔ وایه، چه زهٔ به د الله پاك نه سوال نهٔ کوم، ځکه کهٔ سوال کول عیب ناك دی، نو مخلوقاتو نه، نهٔ چه د خالق او پروردګار نه. د الله تعالیٰ نه د خپلو تولو حاجتونو سوال کوه. او پر له پسے سوال کول د بنده د پاره د سعادت او نیک بختئ باعث دے. او د توحید او ایمان واضح ثبوت دے. نو د خپل هر ضرورت د پاره د الله تعالیٰ په حضور کښ سوال کوه، ځکه چه د دنیا او عقبیٰ سعادت په دے کښ دے.

کهٔ ستا غوښتلے شوے څیز د الله تعالیٰ په علم کښ ستا د پاره فائده مند وی. او د راحت او ترقیٔ باعث وی، نو هغه به ضرور تاته رسی او کهٔ په هغې کښ د علم الٰهی مطابق ستا د پاره نقصان وی نو هغه به تاته حاصل نشی بهرحال تاله نهٔ دی پکار چه د فعل الٰهی خلاف د شکایت

حرف په ژبه راوړے. نو د خپل هر حاجت د پاره د الله پاك په حضور کښ په دے وجه سوال کوه چه الله پاك د سوال کولو حکم کړے دے. او بنده ته ئے د پر له پسے دُعا کولو تاکید فرمائیلے دے. حق سبحانه فرمائی: "ما په بارګاه کښ دُعا کوئ زهٔ به ستاسو دُعا قبلوم" او الله پاك فرمائی: "د الله نه د هغهٔ فضل غوارئ" بل ځائے ارشاد دے "زهٔ خپلو بندیانو ته ډیر قریب یم. کله چه څوك سوالګرے ما یادوی نو زهٔ د هغهٔ دُعا قبلوم."

حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی: "په الله پاك د دُعا د قبلید و یقین لرئ. او سوال تر ے کوئ." او دا هم مهٔ وایه چه زهٔ د الله پاك نه سوال کوم، خو هغه ئے قبلوی نه. نو بیا به ترے سوال نهٔ کوم. ځکه چه دا سے وئیل کفر دے. د بنده بعضے وخت د دُعا نه قبلید و وجه هم ما بیان کړے ده. چه یا خود بنده د پاره هغه حرام وی. یا پکښ د هغه د پاره څهٔ ضرر پروت وی. حقیقت حال صرف عالم الغیب الله تعالیٰ پیژنی. د دے وجه نه د کفر او انکار کلمات په ژبه راوړل نهٔ دی پکار. کهٔ ستا بعضے سوالونه سمدستی قبول نشی نو دُنیا او عقبیٰ دواړو کښ به د هغې لوئے اجر بیامومے.

په عامو امورو کښ به ستا د پاره آسانی پیدا کړے شی. کهٔ ته قرض دارے. نو قرض خواه به د ږنه په سختئ

سره د مطالبے نه منع کړے شی. او ستا د پاره به د هر قسم رعایت پیدا کړے شی. ځکه چه رحیم، کریم، غنی او مغنی د الله پاك صفاتی نومونه دی. نو د خپل فضل او کرم نه هغه څوك ناأمیده کوی نه. او یاد سا تل پکار دی چه د درګاه الٰهی نه بنده ته د سوال کولو اجر ضرور رسی. او کهٔ بعضے اوقات دا فائده د دنیا کښ ور نه کړے شی. نو د دے بدله به آخرت کښ ضرور ور کولے شی.

حدیث شریف دے، چه، د قیامت په ورځ به مؤمن په خپله عملنامه کښ دا سے نیکی اووینی، چه هغهٔ به دُنیا کښ نه کړے وی او نه به ئے پیژنی. د هغې نه به تپوس اوشی، چه ته دا نیکی پیژنے؟ نو مؤمن به اووائی چه نه. دا نیکئ ځما د پاره د کوم ځائے نه راوړے شوی دی. بیا به هغهٔ ته اوښودلے شی. چه دا نیکئ ستا د هغې سوالونو او دُعا ګانو جزا ده. چه تا دنیا کښ غوښتے وے. او د څهٔ مصلحت په بنا قبولے شوے نهٔ وے.

د عمره لویه جزا به مومن ته په دے وجه ورکیدے شی، چه هغه د الله تعالیٰ نه د سوال کولو کامل یقین لره. او د خپل هر حاجت مرکز ئے صرف ذات الٰهی ګنړه او دا د سیرت انسانی هغه اوچت صفات دی، چه د دے په وجه به هغهٔ ته نه صرف په دنیا کښ بلکه عقبیٰ کښ هم اجر عظیم ورکیدے شی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مقاله (۶۷) د نفس مجاهده

قرآن او حدیث کښې د نفس د مجاهدے ډیر تاکید راغلے دے. که ته د نفس خلاف جهاد او کړے او مغلوب ئے هم کړے. نو الله تعالیٰ به په بعضے ذریعو نفس له دوباره په تاغلبه او او اقتدار ور کړی. د پاره د دے چه ریاضت او مجاهدے ته ستا مخه شی، او خپل نفس سره په جنګ ئے چه ستا عزم او ایمان د ړومبی نه زیات قوی شی. او ځکښې د پاره د شیطان د پاره ستا په ګمراه کولو کښې څه ګنجائش پاتے نشی.

حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی: "چه مونږ دوړوکی جهاد نه لوئے جهاد ته راغلو." ګویا د نفس خلاف جهاد ته ئے لوے جهاد او فرمایه. او د توړے جهاد ئے د دے په مقابله کښې وړوکے او ګڼړه. نو د لوے جهاد نه مراد د نفس مجاهده، عبادت او ریاضت دے.

الله پاک حضور صلی الله علیه وسلم ته فرمائی: "اے پیغمبره! د خپل پروردګار عبادت تر آخری دمه کوه." د کښې د عبادت د همیشګئ حکم دے. او د دے عبادت بهترین صورت د نفس مجاهده ده. ځکه چه نفس الله ته نو کښې آخته شی. نو د عباداتو نه غفلت اختیار کړی. که ځوک دا اعتراض او کړے او وائی. چه د حضور صلی الله علیه وسلم پاک نفس ځنګه د عباداتو نه غفلت اختیار ولے شی.

چه هغوئ ته د نفس د مجاهدے د تاکید کولو ضرورت پیښ شو. ځکه چه مل خوځله چه د حضور صلی الله علیه وسلم هیڅ ارشاد هم د منشائی الٰهی خلاف نه وو. لکه چه الله پاک فرمائی: "ځمونږ نبی د خپل خواهش نه هیڅ نه وائی. بلکه د هغه هره خبره وحی وی چه هغه ته لیږلے شوے وی." نو د دے اعتراض جواب دا دے چه د اسے خطاب د شریعت د تعلیم و تدریس یوه طریقه ده. کنی خطاب حقیقت کښې دومره د حضور صلی الله علیه وسلم ذات ته نه دے. څومره چه د اُمت افرادو ته دے.

حضور صلی الله علیه وسلم ته چه کوم احکام صادر شوی دی. د هغے حقیقی مدعا اُمت مخاطب کول او د امور شرعیه تاکید کول دی. کنی حقیقت دا دے، چه الله پاک نبی اکرم صلی الله علیه وسلم ته په نفس او خواهش مکمله غلبه ورکړے وه. او د امت افراد هر وخت د نفس د مجاهدے حاجتمند دی. حضور صلی الله علیه وسلم ته د نفس د مجاهدے ضرورت نه وو. نو مؤمن چه د نفس مجاهده را واخلی. او د شریعت په اتباع کښې نفس مغلوب کړی. نو الله تعالیٰ هغه د دوا ړو جهانو په ښو ښو نعمتونو ښاد کړی. او په جنت کښې اوچتے درجے ورکړی.

الله پاک فرمائی. "کوم سړے چه د حشر په ورځ د خپل پروردګار د پیشئ نه او ویریدهٔ. او نفس ئے د خلاف شریعت

خواهشاتو د پیروئ نه محفوظ که. نو د هغه ټکاونړه یقیناً جنت دے." نو هر کله چه د مؤمن د قرارئ ځائے جنت دے چه هلته به د خدائے په دید ارښاد شی. نو بیا هغه غیر جنت ته د رجوع کولو او دنیا ته د میلان کولو نه بے پرواه دے. او ځنګه چه د نیا کښې د احکام الٰهی په پیروئ کښې هغه د نفسِ اماره د خواهشاتو نه پرهیز کوی. دغه رنګ به الله تعالیٰ په جنت کښې د هغهٔ د تقویٰ په خاطر جزاء ورکولو کښې هم هغه په قِسماقِسم او بے حسابه نعمتونو موړ کړی.

د دے برعکس کافران او مشرکان چه د نیا کښې فسق و فجور کښې آخته وی. نو د نفس د اتباع په وجه به هغوئ د دوزخ په سخت عذاب کښې ګیر وی. الله پاک فرمائی: "مسلمانانو! تاسو هغے او ر نه ځان بچ کړئ. کوم چه د کافرو د پاره تیار شوے دے. او همیشه به په هغے کښې سوزی." نو د حشر په ورځ به د کافرو او فاسق فاجر خلقو د پاره قِسم قِسم عذابونه وی، ځکه چه دوئ د نیا کښې د احکام الٰهی د اتباع نه ډډه کوی. او د نفس د خواهشاتو په پښو سترګو پیروی کوی. نو ځکه الله پاک فرمائی. "اے نبی! تا هغه خلق او نهٔ لیدهٔ، چه هغوئ خپل نفس خپل معبود جوړ کړے وو."

الله پاک به مجاهده کونکو مؤمنانو ته جنت کښې هر وخت لوئے لوئے او تازه تازه نعمتونه ور کوی. او دا خاطر

او عزت به د دوئ په دے وجه کولے شی، چه دنیا کښې دوئ د نفس خلاف جهاد کولو. او هغه ئے د احکام الٰهی تابع کړے وُو. او د دے ارشادِ نبوی چه "د نیا د آخرت پټے دے." هم دغه معنیٰ دی.

مقاله (۶۸) الله پاک هره ورځ په یو نوی شان کښې دے

ډیر عالمان او مطالب قرآن کښې فکر کونکی د دے آیت "کُلَّ یَوْمٍ هُوَ فِیْ شَاْنٍ ۝" (هره ورځ هغه په یو نوی شان کښې دے) په حقیقی معنو پوه نهٔ دی. د دے اصل مفهوم دا دے، چه ټول مخلوقات خواه هغه هر نوع سره تعلق لری په هر حالت کښې فانی او زوال مونکونکی دی. او یو عارضی او هنګامی ژوند لری. لیکن د مخلوقات برعکس د خالق کائنات دا شان دے، چه هغه حیّ و قیّوم دے. دائمی او ابدی دے. او نه صرف ذات سره، بلکه خپلو صفاتو سره هم همیشه باقی او پائنده دے. د هغهٔ حیاتِ قوت او اختیار هره ورځ په ترقئ دے لیکن زوال او تنزّل ورله هرګز نشته. دغه رنګ د الله پاک احکام او ارادے ورځ په ورځ په قوت او اثر کښې زیاتے کوی، لیکن ضعف (کمزورئ) ورله هیڅ کله نشته.

هر کله چه الله تعالیٰ د بنده دعا قبلوی او د هغه نوے خیز ونه هغهٔ ته عطا کوی. نو هغے سره د الله تعالیٰ اراده

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماتیریږی نهٔ - او نهٔ د هغهٔ د مشیت خلاف ورزی کیږی - مخلوقاتو د پاره چه کوم مقدرات دازل نه مقرر دی نو د علم الهی مطابق په خپل وخت هغه حاجات او مرادونه پوره کیږی - بهرحال د دُعا کولو ضروریات پوره کیدل هم د احکام الهی ماتحت وی - او په دے هم پوهیدل پکار دی چه عقبیٰ کښ جنت دا خلیدل هم د علم او کرم الهی ماتحت دی -

حدیث شریف دے چه بی بی عائشه رضی الله عنها د نبی کریم صلی الله علیه وسلم نه تپوس اوکهٔ چه، جنت کښ به خلق محض د خپلو نیکو اعمالو په وجه داخلیږی او کهٔ نه؟" نو حضور صلی الله علیه وسلم ورته اوفرمائیل چه "نه - بلکه د الله پاک په رحمت او بخشش به جنت کښ داخلیږی" نو حضرت عائشه رض ترے تپوس اوکړو چه، یارسول الله! تاسو به هم نه؟ نو حضور صلی الله علیه وسلم ورته اوفرمائیل چه" هو زهٔ به هم نه، مګر د خدائے په رحمت" دغه وخت حضور صلی الله علیه وسلم خپل لاس مبارك په خپل سر رابښکه او دا د دے د پاره چه الله پاك خپلو احکامو او ارادو کښ د مخلوقاتو تابع نهٔ دے - هغه چه څهٔ غواړی هغه کوی - د هغه نه هیڅوك تپوس کولے نشته او د هٔ دیانو نه به د احکام الهی تپوس کولے شی -

دعرش نه واخله ترتخت الثّرٰی پورے ټول مخلوقات

د هغه پیدا کړده دی - او په خوښه او ناخوښه هر حالت کښ د هغهٔ فرمانبرداره دی - الله پاك فرمائی :" د الله نه سوا د کائناتو څوك خالق او مختار شته؟" (یعنی نشته) او حق سبحانه فرمائی " د الله نه سوا څوك معبود او مسجود شته؟ او الله عزّ وجل فرمائی - ته د الله برابر او همنام څوك پیژنے؟"

الله پاك فرمائی :" اے پیغمبره! ته اووایه چه اے مالك الملک ته چه څوك غواړے، هغهٔ ته ملک او سلطنت عطا کوے، او د چا نه چه غواړے، سلطنت اخلے - ته چه چا ته غواړے عزّت ورکوے - او څوك چه غواړے ذلیل کوے - عزّت او سرفرازی صرف ستا په لاس کښ دهٔ - ته بیشکه په هر څیز حاکم او مختار یئے - ته چه چا ته غواړے بے حسابه رزق عطا کوے - په مخلوقاتو حقیقی او مستقل حکومت صرف تا ته حاصل دے -

مقاله (٦٩) د الله پاك نه د کوم څیزونو غوښتل پکار دی؟

کهٔ ته د الله پاك په حضور کښ سوال کوے، نو د خپلو تیرو ګناهونو د پاره د مغفرت او د راتلونکی وخت ګناهونو نه د بچ کیدو سوال کوه، او د هغه نه د طاعت او د عبادت د همیشګئ، د امرونهی د تعمیل، په مشیت خداوندی د رضامندئ، په مصیبتونو د صبر کولو، د حلالو نعمتونو او د رزق د زیاتی، په نعمتونو د شکر، د ایمان د سلامتئ سره د

مرګ او په ورځ د قیامت د انبیاؤ، صدیقینو، شهدائو صالحینو او د اولیاء الله په ډله کښ د پاسیدو دُعا غواړه. ځکه چه دا یو لوئے سعادت دے - خپل ټول معاملات سر الله تعالیٰ ته اوسپاره - او خپله هغه کښ هیڅ قسم دخل مهٔ کوه -

د حضرت عمر رضی الله عنه متعلق روایت دے چه هغوئ فرمائیلی دی :" ماته په دے خبره پروا نشته، چه په ماصبا په کوم حالت کښ راځی - آیا دا هغه حالت به وی چه زهٔ به ئے بدهٔ نهٔ ګنړم، یا د اسے حالت به وی، چه زهٔ به ئے خوښوم ځکه چه زهٔ نهٔ پوهیږم، چه د علم الهی ماتحت ځما د پاره بهتری په کوم حالت به وی، چه زهٔ به ئے خوښوم - ځکه چه زهٔ نهٔ پوهیږم، چه د علم الهی ماتحت ځما د پاره بهتری په کوم حالت کښ دهٔ - نو ما خپل موجوده او راتلونکی معاملات الله پاك ته او سپارل، چه هغه بهترین دوست، او بهترین حافظ او ناصر دے "-

دا الفاظ حضرت عمر رض د الله پاك په تدبیر د رضامندئ او د هغه په حکم د کامل اطمینان په بناء ارشاد اوفرمائیل:

د بندیانو د ناقص او محدود علم او په معمولی واقعاتو د پریشانه کیدو په باعث الله پاك تنبیه فرمائی :" مسلمانانو! جهاد په تاسو فرض شوے دے - حالانکه هغه تاسو ته د آرام طلبئ په وجه ښه نهٔ ښکاری - عین ممکنه دهٔ، چه

کوم څیز تاسو ښهٔ نهٔ ګنړئ، هغه کښ ستاسو د پاره بے خیری وی - نو د خیر او شر حقیقت عالم الغیب الله پاك پیژنی - تاسو نه پیژنئ - نو تهٔ تر هغه وخته د تسلیم او رضا طریقه اختیار کړه ترڅو چه د نفس امّاره د لاینجونه ازاد نهٔ شے - او رضائے الٰهی سره موافقت اختیار نهٔ کړے بیا به ستا ذاتی خواهشات او ارادے محو شی - او د ټول کائنات نه به ستا تعلق قطع شی - او صرف یو خدائے سره به باقی پاتے شی - او هم دا، د توحید مقام دے - چه ستا زړهٔ د الله پاك په محبت معموره شی - او د الله طلب او وصل ستا نصب العین شی -

دے حالت کښ به پروردګار تا په دنیاوی نعمتونو ښاد کړی - او تهٔ به د هغه شکرګذار شے - او د هغهٔ مشیت سره د موافقت په وجه به د هغه د عطا کړے شوی رزق عملًا احترام کوے - بیا کهٔ دنیوی ژوند کښ په تاخه تنګ حالی راشی - نو تهٔ به د خپل پروردګار نه ناراضه نه ئے - او په هغهٔ به د رزق نهٔ ورکولو الزام نهٔ لګوے - ځکه چه د یو مؤمن او مؤحد په حیثیت به تهٔ د خپل خواهش او ارادے نه کناره کش ئے - او خپل معاملات به د الله پاك ته سپارلے وی او د " وَمَا تَشَآؤُنَ اِلَّآ اَنْ يَّشَآءَ اللهُ " (تاسو به څهٔ نهٔ غواړی مګر هغه چه الله پاك غواړی) ماتحت به ستا دُعا او سوال صرف د امر الٰهی اطاعت کول وی -

مقاله (٧٠) په خپلو نیکو غرور نهٔ دے پکار

ستا په خپلو نیکو غرور کول او د هغې خپل نفس ته نسبت کول او په خلق خدا کښې په خپله راستبازی فن کول ظاهر شرک اوګمراهی ده - حالانکه د اخرکنه حقیقت دے چه په صراط مستقیم تلل او د نیکئ توفیق موندل د الله پاك په تائید اوفضل اوکرم منحصر دی - دد ے سره علاوه کهٔ یو سړے دکفر او شرك او د قسما قسم ګناهونو نه بچ کیږی نو هغه هم سراسر د الله پاك د تائید او امداد په وجه وی - نو بیا نه د الله تعالیٰ د تائید اومدد په اقرارکولو کښې ولے د بخل نه کار اخلے - او نیکی کول او د بدئ نه بچ کیدل ولے خپل نفس ته منسوب کوے - حالانکه لوئے جلیل القدر انبیاءٔ او اولیاء الله به هم همیشه داویل چه "لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ اِلَّا بِاللّٰهِ الْعَلِیِّ الْعَظِیْمِ" - یعنی د الله تعالیٰ د احکامو د تعمیل او د منهیاتو نه د بچ کیدو توفیق صرف د الله پاك په تائید او نصرت دے .

نو تاله پکار دی ، چه نیکی ، تقوٰی او د راستبازی د الله پاك د جانب نه اوګڼے - او بدی اوګناه خپل نفس امارهٔ ته منسوب کړے - ځکه چه دګناهونو جرړه همدغه ده - د حضور صلے الله علیه وسلم ارشاد دے - " نیک عمل کوئی او د نیک عملئ توفیق د الله پاك نه غواړئ - دګناهونو نه بچ اوسئ - او دګناهونو نه د بچ کیدو د پاره نفس اماره

مغلوب کړے - د خپل پروردګار نزدیکت طلب کړئ - او د الله پاك فرمان بردار او راست بازجوړ شئ -

نوکوم سړے چه په مشیت الٰهی کښې دکوم دستور عمل د پاره پیدا شوے دے ، هم هغه عمل د هغهٔ د پاره آسان کړے شوے دے - او هغه د هغې په پیروی مامور دے -

مقاله (٧١) د پیر او مرید راز و نیاز

طریقت او حقیقت کښې ستا دوه حالتونه ممکن کید ے شی - یا به تهٔ مرید ئے یا صاحب مراد - کهٔ تهٔ مرید ئے نو بیا خو په تا یو دروند بار او د شریعت د پره لویه ذمه واری پرته ده - ځکه چه تهٔ لا اوس د صداقت او حقیقت د لاره طالب او محتاج ئے - او طالب له ډیر محنت ، مشقت ، ریاضت او مجاهده کول وی - حتیٰ چه هغه خپل مقصود او مطلوب ته اورسی -

د طریقت په لار کښې تاله مناسب نهٔ دی چه په مصیبتونو او مشکلاتو واویلا شروع کړے - او د الله پاك خلاف شکایت او فریاد را واخلے - تهٔ به د صبر او تحمل نه کار اخلے او استقلال سره به په صراط مستقیم قائم اوسے - تردے چه مصیبتونه تا نه رفع کړے شی - او خپل مقصود ته اورسے - نو د طریقت په لار کښې مصیبتونه او مشکلات په حقیقت کښې ستا د باطن تزکیه د روحانی درجاتو بلندی او د خلقو د احتیاج نه خلاصی دے -

اوکه ته صاحب مراد ئے - او په تا آفات وارد کیږی نو د هغه آفاتو خلاف هم په الله تعالیٰ تهمت مهٔ لګوه او شکایت مهٔ کوه ځکه چه الله پاك په صاحب مراد اولیاء الله کله په دے وجه هم مصیبتونه نازلوی - چه د هغوئ درجه اوچته کړی او روحانی قوت ئے زیات کړی - نو د صاحب مراد کیدو په صورت کښې هم ستا د مصیبتونو نه د الله تعالیٰ د امنشا وی چه هغه ستا درجه اولیاءٔ او ابدالو سره یو کړی - او تا خپل ځان ته نور هم قریب کړی .

آیا تهٔ دا خوښوے ، چه تا د اولیاء الله او ابدالو نه بے تعلقه کړی ، او د فاسق او غافل خلقو په ډله کښې د شامل کړی - کهٔ تهٔ دا اوچتو درجونه غفلت هم اوکړے ، نو الله تعالیٰ هرګز دا نهٔ خوښوی ، چه ته د دغې نه محروم کړی ، الله پاك فرمائی : " ستاسو په بهترئ او فلاح وبهبود الله تعالیٰ بنهٔ پوهیږی - او تاسو نهٔ پوهیږئ " -

بیا کهٔ تهٔ دا اووائے چه ابتلاء خو د طالب او مرید د پاره پکار وی - چه د طریقت د لار مبتدی وی ، نهٔ چه د صاحب مراد د پاره چه صاحب مقصود دے - نو د دے جواب دا دے - چه د صاحب مراد ابتلاء څهٔ کلیه نهٔ ده بلکه نادرالوقت شے دے - د دے کښې د هیچا اختلاف نشته چه د ټولو نه زیاته ابتلاء په برګزیده انبیاءٔ راغلے ده د ابراهیم علیه السلام واقعات اوګورئ - بیا د حضور صلی الله علیه وسلم

په مصیبتونو نظر اوکړئ چه د هغوئ ابتلا څومره سخته وه .

حضور صلے الله علیه وسلم فرمائیلی دی "څومره چه زهٔ د الله پاك په دین کښې ویرولے شوے یم - دومره هیڅوك نه دے ویرولے شوے - او څومره چه ما د الله پاك په اطاعت او امر کښې د کفارو نه تکلیف بیاموندے دے ، دومره هیچا نهٔ دے بیاموندے . بیشکه د دین په خدمت کښې مسلسل دیرش ورځے او شپے په ما داسے تیرے شوے دی چه د هغه دوران کښې ما ته دومره طعام راکړے شوے دے ، چه د بلال رضی الله عنه په ترخ کښې به پټیدے شو - او د غه حالت ځما د نورو ملګرو هم وو -

د نبی اکرم صلے الله علیه وسلم ارشاد دے : " د انبیاءٔ په ډله زیات مصیبتونه او ازمائشونه نازلیږی - بیا د غه درجه په درجه په نورو بندګان خدا ابتلاء راځی " او رسول الله صلے الله علیه وسلم فرمائیلی دی " - زهٔ ستاسو ټولو نه زیات د الله پاك پیژندونکے یم او د هغهٔ ویرید ونکے " دد ے نه معلومه شوه چه حضور صلی الله علیه وسلم د صاحب مراد کیدو باوجود په ابتلاء کښې اچولے شوے وو - او دا ابتلاء او د الله پاك نه ویره ، د حضور صلی الله علیه وسلم د درجود اوچتولو او د قرب خداوندی په غرض وه - ځکه چه دنیا د آخرت پټے دے - او د انبیاءٔ او اولیاء الله کار په

ابتلاء صبر کول، مشیت الٰهی سره موافقت کول او د تسلیم او رضا لار اختیارول وی. بیا ته مصیبت لرے کړے شی، په د ید ار الٰهی بناد کړے شی. او عقبیٰ کښې په درجات عالیه سرفراز کړے شی.

نو واضحه شوه، چه دُنیا کښې د هر صاحبِ مراد د پاره ابتلاء لازمی نهٔ ده. او نهٔ دا څهٔ کلیه گرځیدے شی. بلکه الله پاك د خپل حکمتِ بالغه ما تحت چا سره چه غواړی، دا معامله کوی.

مقاله (۷۲) بازارونه او د خدائے د بندیانو قسمونه

د خدائے په مخلوق کښې دینی، روحانی او باطنی لحاظ سره د بنیادمو مختلفے درجے دی. نو خلق چه کوم عمل کوی، هغه د خپل روحانی او باطنی کیفیت او صلاحیت مطابق کوی. او په هر عمل کښې د هغوی نیت، خواهش او نقطهٔ نظر جدا جدا وی، چه د هغے په بنا هغوئی ته اجر و ثواب یا عذاب ورکولے شی.

کوم خلق چه بازارونو ته ځی، د هغوئی ارادے او تصورات جدا جدا وی. په دے لحاظ سره د هغوئی څو قسمونه دی. د دے کښې یو قسم هغه دی، چه هرکله بازار کښې داخل شی. او لذت او شهوت کښې اخته کونکی څیزونه اووینی، نو په هغے کښې ورکښیوځی او د دغے اشیاؤ د کشش او جاذبیت په وجه

په هغې کښې محو شی. نو دا خلق د دے څیزونو سره د ومره زړهٔ او تړی، چه جائز او ناجائز نهٔ گوری. خود هغې په حاصلولو کښې مصروف شی. او فتنو کښې پریوځی. د دے لذتناکو او شهوتناکو څیزونو نظاره د هغوئی د پاره گمراه کُن او د دین او عبادت نه د دوئی لرے کونکی وی. نو دغه شان دوئی د نفسِ امارة په پیروئی کښې د الله تعالیٰ د اطاعت نه لرے شی. مگر دا چه الله پاك دوئی ته په خپل فضل و کرم د نفس د شرونو او د لذتونو نه د پرهیز توفیق ورکړی. او سلامت پاتے شی.

بازار ته تلونکو کښې دویم قسم خلق هغه دی چه هغوئی د لذت او شهوت څیزونه اووینی، نو هغه د غفلت او گمراهئ موجب گنړی. دا عقل د عقل او شعور خاوندان دی. او دین پله رجوع کونکی دی. د شریعت اتباع صبر او تحمل سره کوی. دا خلق د مجاهدینو په شان دی چه په نفس او شهواتو غلبه حاصلولو کښې د الله پاك مدد ئے شامل حال وی. او نفس سره د دوئی دا جهاد د نورو نیکو نه د زیات ثواب باعث وی. حضور صلی الله علیه و سلم فرمائیلی دی: "هرکله چه یو مومن په بعضے لذتونو او د نفس په شهوتونو اختیار بیامومی او د خدائے د ویرے نه ئے پریږدی، نو هغهٔ ته به د هغے نیکئ په بدله کښې اویا چند زیات ثواب ورکولے شی."

دریم قسم خلق هغه دی. چه د لذت او شهوت څیزونه فوراً حاصل کړی. او هغوئی سره واصل شی. دا خلق ځان

د پاره د غفلت او گمراهئ سامان خپله پیدا کوی.

او څلورم قسم هغه خلق دی، چه بازار ته ځی. نو خپل خواهش او ضرورت صرف د الله پاك جائز و او حلالو څیزونو پورے محدود ساتی. او چه کوم څیزونه حاصل کړی نو په جائزه طریقه د هغے استعمال کوی. او د الله پاك د نعمتونو هردم شکریه په ځائے راوړی. دا خلق برکت او خلاصی موندونکی دی.

بازار ته تلونکو کښې پنځم قسم د خدائے بندیان دا دے دی، چه د لذّت او شهوت څیزونو ته نهٔ گوری، او نه ورته توجه کوی. دوئی د دے نه بالکل بے خبره وی او د ماسوا الله نه بغیر بل هیڅ نهٔ وینی. دوئی غیرالله نهٔ وینی او نهٔ ئے اوری. او نهٔ ئے موجود گنړی. هغوئی خپله پوره توجه هر وخت خپل خدائے ته گرځولے وی. په دے وجه هغوئی د گنړے بیړے نه هم د هغے تنهائی لطف اخلی چه د ذکر او فکر نه محموره وی. چه ته دوئی بازار کښې بیامومے. او تپوس تے اوکړے چه بازار کښې تاسو څه اولیدل؟ نو هغوئی به درته اووائی چه د یو ابدی ذات نه مو سوا هیڅ اونه لیدل او د هغوئی دا وینا بالکل درسته ده. ځکه چه هغوی څه لیدلے وی هغه ئے د سر په سترگو نه بلکه د زړهٔ په سترگو لیدلی وی. خواهش او ارزو سره ئے نه وی لیدلی، محض صورت کښې ئے لیدلی وی، معنیٰ کښې ئے نهٔ وی لیدلی ظاهری ئے لیدلی وی، باطنی ئے نه وی لیدلی. او بیا چه

خومره او څهٔ ئے لیدلے وی. په هغے کښې ئے هم خپل خالق او صانع لیدلے وی. دوئی د مخلوقاتو په یو اړخ کښې د الله تعالیٰ د جمال مشاهده کوی. او په بل اړخ کښې د هغهٔ د جلال.

بازار ته تلونکی د خدائے برگزیده بندیان شپږم قسم هغه دی. چه هرکله هغوئی عوام په گفتار او کردار او په گمراهئ کښې اووینی. نو د دوئی زړه د هغوئی د پاره د هغه رحم او شفقت نه ډك شی او د هغوئی نه د نفرت کولو یا په هغوئی د لعنت او ملامت په ځائے بازار کښې د داخلیدو نه د وتو پورے د الله تعالیٰ په حضور کښې د هغوی د پاره د شفاعت او مغفرت دُعا کوی. او الله پاك ته زاری کوی، چه اے پروردگاره دے خلقو ته هدایت اوکړے او په سمه لاره ئے روان کړے. چه ستا د نافرمانئ او د شریعت د خلاف ورزئ نه بچ شی.

نو د الله پاك دا دے مخلص بندیان د ښارونو او اباد و محافظ دی. او هم دغه خلق دی چه د اولیاؤ الله، ابدالو، زاهدانو، متقیانو، او په زمکه د خدائے د نائبانو خلفاؤ، خوش اخلاقو، شیرین ژبانو، هادی او مهدی مرشد او رهنما په نومونو یادیږی. دا دے خلق اکسیر اعظم او نادر الوجود دی. او تنهائی او گڼه کښې د دوئی د دُعا او صحبت برکات د برخوش نصیبه خلقو ته حاصل وی.

16

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دوئی د د الله پاك رحمتونه وی او د نوع انسان د هدایت او سعادت د پاره د الله تعالیٰ دوئی سلامت او صاحب قوت لری. الله پاك د موږ هم د دا سے خلقو د فیض نه فیض یاب کړی. آمین.

مقاله (۷۳) اولیاء الله په کومه طریقه فاسقانو ته هدایت کوی؟

بعضے اوقات الله پاك خپل یو ولی او برگزیده بنده د بعضے فاسق او فاجر خلقو په ظاهری او باطنی عیبونو آگاه کړی. او د دے آگاهئ مقصد داوی، چه دا بزرگ د غه گمراه او بد کرداره خلقو ته د شریعت د امورو تبلیغ اوکړی او د کلام الله په رنړا کښ د حق او باطل فرق هغوئی ته واضحه کړی. ولے دغه ولی الله د تبلیغ د آداب و ماتحت د یو مشرك او فاسق سړی د خلقو مخکښ سپکاوے نهٔ کوی.

الله پاك فرمائی .. ته د خپل پروردګار نیغ لارے ته خلق په حکمتِ عملیٔ، محبت، نرمئ او شیرین کلامئ بلله. او که هغوئی سره بحث و مباحثه کوے نو په خوش اخلاقئ سره کوه. د پاره د دے چه هغوئی صراط مستقیم ته مائل شی. نو د خدائے دغه نیک بنده چه فاسقانو ته هدایت کوی، نو په تنهائئ کښ او په مینه او محبت سره ئے ورته کوی. او په دا سے معقوله طریقه هغوئی ته په توحید او شرك، او نیکئ او بدئ کښ فرق ښکاره کوی، چه د شریعت احکام او تعلیمات

نبوی د هغوئی په زړونو کښ ځائے اونیسی. او هغوئی د شرك او فسق په تخریبی تاثراتو د اسے ښهٔ پوه شی چه د امر الٰهی اطاعت ته د زړهٔ په مینه آماده شی.

دغه ولی الله دوئی ته ښائی چه ترڅو تاسو د شرك او فسق نه دخپل باطن مکمل تزکیه اونهٔ کړئ نو تر هغه به تاسو ته د اسلام او ایمان یقین حاصل نشی او د اسلام او ایمان د پاره د شریعت اتباع لازمی ده. آیت شریف دے :" الله پاك شرك هرګز نهٔ معاف کوی. او د دے نه علاوه چه کومه ګناه معاف کول اوغواړی هغه معاف کوی ". بل ځائے ارشاد دے : اے مسلمانانو! د خپل عاقبت ښائسته کولو د پاره ځان سره د تقویٰ توښه واخلئ، ځکه چه د آخرت د سفر د پاره بهترینه توښه تقویٰ ده".

د خلق خدا داسے مشفق او همدرد بزرګ چه د فاسقانو او مشرکانو په عیبونو آګاه شی، نو د هغوئی سپکاوے نهٔ کوی، بلکه خوش اخلاقئ او شیرین کلامئ سره هغوئی صراط مستقیم ته مائل کوی. دغه بزرګ د چا عیب او بدګوئی هم نهٔ کوی ځکه چه داسے کول د یو ولی الله د پاکیزه سیرت او بنکلی عمل نه ډیره لرے خبره ده. چه هغه د خلقو پسے پټی شا خبرے اوکړی. او بدے ردے د ورپسے اووائی. یا د هغوئی پټ عیبونه د نورو خلقو ته په ډاګه بیان کړی. هغه خود خدائے نور مخلوق د غیبت او د بد عادت نه منع کوی. نو په خپله به

بیا څنګه غیبت اوکړی. که تنهائئ کښ وی یا مجلس کښ، هغه د مشرك او فاسق خلقو په طرز عمل وټه نهٔ ږدی، بلکه په احسنه طریقه ورته هدایت کوی.

د دغه ولی الله تبلیغ چه د ګمراهانو په ظاهری او باطنی عیبونو آګاه کړے شوے دے، سراسر د الله پاك دا ذن ماتحت وی. او دغه تبلیغ په داسے خوش اخلاقئ او شیرین ژبانئ سره وی، چه اکثر مشرك او فاسق خلق د شرك او فسق نه بیزاره شی، او د توحید او تقویٰ لار اختیار کړی.

قرآن پاك وائی :" د الله پاك چه چا ته رضا اوشی، نو صراط مستقیم پله ئے رهنمائی کوی ". (زموږ د الله پاك نه خواست دے، چه موږ هم په صراط مستقیم روان کړی. آمین)

مقاله (۷۴) کائناتو کښ د توحید آثار

الله پاك فرمائی :" ځما په زمکه کښ د یقین او ایمان راوړونکو د پاره ډیرے نخښے دی. او دا نخښے ستاسو په خپلو ځانونو کښ هم موجود دی. تاسو ئے نهٔ وینئ؟"

دے حقیقت کښ هیڅ شك نشته چه د الله تعالیٰ په ذات، صفاتو او وحدانیت یقین او ایمان راوړونکو د پاره زمکه د هغهٔ د صنعت د عجائباتو نه ډکه ده. نو هر صاحبِ عقل له پکار دی، چه هغه د عرفان او ایمان حاصلولو د پاره غور او مشاهده د خپل ذات نه شروع کړی. او د خپل

وجود ظاهری او باطنی ترکیب ته د غور او فکر په نظر اوګوری او هر کله چه د ځان د نفس عرفان او علم ابتدا ئی کښ بصیرت حاصل شی نو بیا د د نورو کائناتو او د اشیاؤ په حکمت غور او تدبر کوی.

په مخلوقاتو د غور او فکر کولو نه به په ده د خالق عظمت او کبریائی واضحه کیږی. او چه مصنوعاتو ته ئے اوګوری، نو دا ته به د صانع د ذات او صفاتو اندازه لګیږی. او د غه شان د توحید او معرفت حقائق د هٔ ته د قلب په سترګو څرګندیږی. ځکه چه دا یوه کلیه قاعده ده. چه صنعت د خپل صانع د کمال فن ترجمانی کوی. او فعل د خپل فاعل په قدرت او صلاحیت دلالت کوی.

قرآن پاك کښ راځی :" الله پاك د زمکے او آسمانونو ټول څیزونه ستاسو د پاره مسخر کړی دی ". حضرت ابن عباس رض د دے آیت تفسیر داسے فرمائیلے دے چه :" د کائناتو هر څیز د اسمائے الٰهی نه یو اسم دے. او د هر څیز نوم د الله پاك د څه نه څهٔ اسم علامت دے. حتیٰ چه اے انسانه! ته خپله هم بذات خود هیڅ نه ئے، مګر د هغه د اسم، صفت او فعل یو عکس ئے. د هغه قدرت سره پټ او د هغه حکمت سره څرګند ئے. الله تعالیٰ کائناتو کښ خپل صفات ظاهر کړے دی او خپل ذات ئے پټ کړے دے. سره د دے چه ذات ئے صفت

کښې او صفت ئے فعل کښې ظاهر کړے دے. او خپل علم ئے ارادے سره، او اراده ئے حرکاتو او افعالو سره ښکاره کړے ده. او الله پاك خپل امور غیب کښې باطن او خپل قدرت او حکمت کښې ظاهر دے. سره د دے چه د کائناتو ټول اشیاء د هغهٔ د صنعت او قدرت ترجمه کوی، خو باوجود د دے هیڅ شے د هغهٔ په مثل نشته. هغه عالم الغیب، سمیع او بصیر، د زمان و مکان د حد و دو نه بالاتر او همیشه ژوندے او باقی دے.

دے کښې شک نشته. چه د حضرت ابن عباس رضی الله عنه کلام د اسرارِ معرفت نه معموره دے. او د هغے نکات او معنے هم د دالے سینے نه څرګندیږی، چه هغه ژوندے او روښانه قلب لری. او حکمت او معرفت کښې د حضرت ابن عباس رض دا درجه په دے بناء وه، چه حضور صلی الله علیه وسلم د هغوی په حق کښې دا دُعا فرمائیلے وه، چه یا الله! دهٔ ته دین کښې حکمت او پوهه ورکړے. او د آیتونو د معنو علم لدنی ئے نصیب کړے. الله پاك دِ مونږ هم د کتاب الله په اسرارو د پوهید و برکات کیږدی. او په ورځ د محشر دے مونږ د هغوئ د ډلے نه کړی. آمین

مقاله (۷۵) د تصوف بنا په اتو خصلتونو ده

زهٔ تا ته دا وصیت کوم، چه د الله پاك نه ویره اوکړه. د هغه فرمانبرداری او د ظاهر شریعت پابندی کوه خپله

سینه د شرك او فسق د زنګ نه پاکه کړه. د بخل نه بچ اوسه، او سخا اختیار کړه. د خلقو حقوق په هیڅ وجه مه غصب کوه. خوش اخلاق اختیار کړه. او خپل تندے پرانستے او روښرساته. د خرچ کولو جائز او مباح څیزونه خرچ کوه. د خدائے مخلوق ته ضرر مهٔ رسوه. په فقر او طریقت کښې چه کوم مصیبتونه درپیښ شی نو په هغے صبر کوه. او یقین او خلوص سره د الله پاك نه مدد غواړه.

د اولیاء الله او مشائخو عزت کوه، مسلمان رور سره ښهٔ سلوك ساته، او په دیانت دارئ ورسره چلیږه. د مشرانو آدب کوه. او کشرانو ته د نیکو کارونو نصیحت کوه. د غم خپلو او خوارانو حاجت روائی کوه. د خوراك څښاك څیزونه ځان سره مهٔ ذخیره کوه. د دے سره خلق خدائ ته تکلیف رسی. کوم خلق چه فاسقان دی او د اولیاء الله عزت نهٔ کوی. د هغوئ صحبت ترك کړه. او دینی او دنیاوی امورو کښې د بندګانِ خدا مدد کوه.

د فقر حقیقت دا دے چه تهٔ د خپلو هم جنسو محتاج اونهٔ کړے، او خپل ضرورت صرف د الله پاك په حضور کښې پیش کړے. او غناداده چه د ارشادِ نبوی ﷺ تا ته غنا نفس حاصل شی او ته مخلوقاتو ته د رجوع کولو په ځائے یو رب خپل قاضی الحاجات اوګڼړے. او یاد ساته چه تصوف محض په قیل وقال او بحث مباحثو نه حاصلیږی

بلکه د لذتونو او شهوتونو پریښودلو او ذکر الٰهی سره په وابسته کیدلو بیا موندے شی او فقیر سره د صحبت او محبت اختیارولو اصول دا دی چه هغهٔ سره د مخکښې نه علمی مسائل مه چیړه، ځکه چه ابتداء کښې د دے سره نفرت پیدا کیږی. بلکه نرمئ او محبت سره د هغهٔ په وړاندے د ذکر او معرفت خبرے کوه، ولے چه د دے څیزونو سره هغه طبعًا بلد دے.

یاد ساته چه د تصوف بناء په دے اتو خصلتونو ده. څوك چه دا خصلتونه نهٔ لری، هغه صوفی نهٔ دے.

(۱) د حضرت ابراهیم علیه السلام په شان سخا.

(۲) د حضرت اسحاق علیه السلام په شان رضا په قضا.

(۳) د حضرت ایوب علیه السلام په شان صبر.

(۴) د حضرت زکریا علیه السلام په شان مناجات.

(۵) د حضرت یحیٰی علیه السلام په شان ذکر او چپ.

(۶) د حضرت موسیٰ علیه السلام په شان ساده جامه.

(۷) د حضرت عیسیٰ علیه السلام په شان سیر فی الارض.

(۸) د حضرت محمد رسول الله صلی الله علیه وسلم په شان فقر او توکل.

په دے ټولو انبیاؤ علیهم السلام دِ د خدائے تعالیٰ

رحمتونه وی، او څومونږ سلامونه. د تصوف د بنیادی اصولو خپلولو د پاره د دغے اتو خصلتونو پیروی ډیره ضروری ده.

مقاله (۷۶) مسلمان ته یو څو وصیتونه

زهٔ تا ته د یو څو خبرو وصیت کوم، او په هغے په اخلاص سره عمل اوکړه او هغه دا چه امیرانو سره یو ځائے کیږے، نو هغوئ سره د خود دارئ نه کار اخله. او چه فقیرانو سره یو ځائے کیږے نو هغوئ سره تواضع او عاجزی اختیار وه. په عمل کښې خلوص پیدا کول په تا لازم دی. او خلوص دا دے چه په ټولو ذکرونو او عبادتونو کښې صرف الله تعالیٰ ته توجه لره. او مخلوق د خپلے توجه مرکز مه ګرځوه د خپلو مسلمانانو ورونړو حقوق په ښکلئ تورئ مهٔ وهه. او د فقیرانو صحبت، آدب او احترام، او کړه او سخاوت اختیار کړه.

د نفسِ امّاره د تابعدارئ نه پرهیز اوکړه، چه په معنوی ژوند موښه. او خپل اخلاق ښهٔ ساته. ځکه چه د ښا اخلاق ښهٔ وی. هغه الله پاك ته زیات نزدے وی. او خپل باطن ماسوٰی الله ته د مائل کیدو نه بچ کړه، ځکه چه هم د توحید او افضل الاعمال دے کوم خلق چه شرك او فسق کښې اخته وی. هغوی ته د حق تبلیغ کوه. ځکه چه تبلیغ په هر مسلمان فرض دے.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترڅو چه درنه کیدے شی، دربېتینی فقیر او ولی الله خدمت کوه، دځان نه په کمزوری حمله مه کوه، ځکه چه دا نامردی ده. او دځان نه په یاندے هم حمله مه کوه ځکه دابد تهذیبی او بد خلقی ده.

همیشه په هر حال کښ دالله تعالیٰ ذکر کوه، په دے چه ذکر د ټولو نیکو او سعادتونو جرړه ده. دالله پاك په عهد وپیمان په عملی طور احترام کوه. ځکه چه دا څیز مسلمان د هر قسم ضرر نه محفوظ ساتی. په دے عقیده پوخ ایمان ساته چه ستا د ټولو حرکاتو او سکناتو او ګفتار او کردار به د الله په حضور کښ ټوسوال ییږی، نو د ګناهونو نه ویزاره شه، او په نیک کارونو کښ مشغول شه. خپل اعضاء د حرام او ممنوع څیزونو نه بچ کړه او دالله پاك دبرحق نبی ﷺ اطاعت په ځان لازم کړه. ځکه چه ددوئ اطاعت دصراط مستقیم ضامن دے. او الله پاك چه څوك دملك او حکومت واکدار کړے وی. دهغه فرمانبرداری کوه. او دهغه حقوق ادا کوه. او دخدائے په زمکه کښ دامن نه پس فساد مه پیدا کوه. په مسلمانانو دنیکئ ګمان کوه. او هغوی سره دنیك نیتیٔ سلوك کوه.

خپله ژبه دغیبت، تهمت او بدګوئ نه اوساته، په خپل زړه کښ هیڅ یو مسلمان رور ته بد خواهی، کینه او عداوت مه ساته. او په خپلو الفاظو یا حرکاتو د هیڅ یو

مسلمان زړه مهٔ ازاروه. حلاله روزی ګټه. او د اهل وعیال خدمت کوه ځکه چه دا هم عبادت دے. د شریعت کومے مسئلے چه درته نهٔ وی معلومے. هغه د علمائے دین نه پوښته. او محض په قیاس پسے مهٔ ځه. الله پاك سره باطنی ربط او تعلق ساته. او مخلوقاتو سره د خدائی تعلق په خیال یو ځائے کیږه.

هر سحر د خپل ځان او مال دجانه ا د صدقه ورکوه. د غریبانو او مسکینانو مدد کوه. او د خپل ذکر او عبادت په اوقاتو کښ د خپلو مرحومو لواحقینو او ټولو مؤمنانو مسلمانانو د پاره د مغفرت دُعا غواړه. او هر سحر او ماښام د خپلو مور او پلار او ورونو د پاره دا دُعا هم غواړه. اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِحَيِّنَا وَمَيِّتِنَا وَشَاهِدِنَا وَغَائِبِنَا وَصَغِيْرِنَا وَكَبِيْرِنَا وَذَكَرِنَا وَاُنْثَانَا اَللّٰهُمَّ مَنْ اَحْيَيْتَهٗ مِنَّا فَاَحْيِهٖ عَلَى الْاِسْلَامِ وَمَنْ تَوَفَّيْتَهٗ مِنَّا فَتَوَفَّهٗ عَلَى الْاِيْمَانِ ط او دتلاوت قرآن او درود شریف په طفیل دهغوئ دپاره د خدائے نه بخښنه غواړه.

او هر سحر ماښام دا دُعا اوه ځله لوله. (۱) اَللّٰهُمَّ اَجِرْنَا مِنَ النَّارِ (۲) اَعُوْذُ بِاللّٰهِ السَّمِيْعِ الْعَلِيْمِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ ط (۳) هُوَ اللّٰهُ الَّذِيْ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ هُوَ الرَّحْمٰنُ الرَّحِيْمُ ○ هُوَ اللّٰهُ الَّذِيْ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ اَلْمَلِكُ الْقُدُّوْسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيْمِنُ الْعَزِيْزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ

سُبْحٰنَ اللّٰهِ عَمَّا يُشْرِكُوْنَ ○ هُوَ اللّٰهُ الْخَالِقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ الْاَسْمَآءُ الْحُسْنٰى ط يُسَبِّحُ لَهٗ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ۚ وَهُوَ الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ ○ (سورة حشر)

الله پاك دِ مونږ ټولو له د ذکر او عبادت توفیق راکړی. او الله پاك دِ مونږ نه راضی شی، مونږ ترے راضی یو. آمین.

مقاله (۷۷) خالق او مخلوق سره څنګه روش پکار دے؟

د الله پاك په ذکر او عبادت کښ داسے اوګڼه. چه مخلوق هډو موجود نه وینے. او مخلوق سره دالسے روش اختیار کړه، چه ستا نفس هډو وی نه. چه ته د مخلوق نه بے تعلقه شے. او الله تعالیٰ سره کامل ربط پیدا کړے. نو ته به حقیقی معنو کښ د هغهٔ قرب حاصل کړے. او چه ته بغیر د نفس د پیروئ نه مخلوق سره شے. نو ته به عدل کوے او په حق او صداقت به قائم ئے. او دا روش به تا د هر قسم نقصان او تباهئ نه محفوظ ساتی. او چه ته خلوت اختیار کړے. نو د ذکر او فکر په برکت به خپل حقیقی دوست د باطن په سترګو اووینے او دهغه تجلیات به مشاهده کړے د غلته به په تا د نفس امارہ غلبه نهٔ وی. او دهغه په ځائے به دالله پاك عشق تا ته حاصل وی دغه وخت به ستا جهل په علم او ستا لرے والے په قرب بدل شی. او دغه وخت

به ستا خاموشی وجد او سرور وی. ستا ګفتار به ذکر وی او ستا مستی به د الله تعالیٰ محبت وی.

یاد ساته چه د عبودیت په مقام کښ محویتِ حق لازمی څیز دے. او دلته چه د چا توجه کوږه ووه ده. نو هغه په شرك کښ اخته دے. کهٔ تا خالق اختیار کړے وی، نو د مخلوق دا سے متابعت مهٔ کوه. چه د رضائے الهی خلاف وی. " کوم سړی چه د عشق الهی مزه او څکلے. نو هغه خپل الله او پیژندلو. چه دا ارشاد یو سړی واوریدٔ نو د حضرت پیرانو پیر صاحب نه ئے تپوس او کهٔ چه په کوم سړی صفرا غالبه وی، نو هغه د خوږ والی خوند څنګه اخستلے شی؟ نو حضرت محبوب سبحانی عبد القادر جیلانی ؒ ورته اوفرمائیل چه، هغه دِ ترخپله وسه ریاضت او مجاهده کوی. او په تکلف او قصد دِ د نفس د خواهشاتو نه پرهیز کوی. بیا به د هغه ذوق درست شی، او هغهٔ ته به د ذات او صفات خداوندی عرفان حاصل شی".

اے مومنه! یاد ساته. چه وارداتِ قلبی او عقل و شعور کښ تضاد او تصادم دے. (یعنی خپلو کښ ئے سره نهٔ لګی او دا تضاد او تصادم هغه وخت رفع شی. چه مؤمن د معرفت په مقام کښ د توحید الهی په نشه کښ سرشار شی. بیا د هغه قلب د ماغ شی. او دماغ قلب. او

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه شان پیاداړوکښې کامل یکانګت اوهم اهنګی پیداشي.

اے مؤمنه! مخلوق دخپل طبیعت نه محو او نا بودکول دا ے دی، لکه د انسانی طبیعت د ملا ئکو په طبیعت کښې بدلیدل. اوچه ته د ملائکو د خصلتونو نه هم بالاتر شے. نو بیا ستا د - اَلَسْتُ بِرَبِّکُمْ قَالُوْا بَلٰی" (زهٔ ستاسو رب نهٔ یم څهٔ ؟ نو ارواحونو اووئیل چه بیشکه ئے) په عهدکښې فنا کیدل د ائمی بقا بیاموندل دی. دغه وخت به ستا ګفتار، اوستا ټول حرکات سکنات بإذن الٰهی سره وی. کهٔ ته د دے اوچتامقام خواهان ئے. نو په تا دا خبره لازمی ده چه د نفسِ امّارة نه کناره کش شے. او د الله پاك د امرونهی فرمانبردار شے. بیا به تا ته د پروردګار د معروفت علم لَدُنّیِ حاصل شی. ته به د هرڅیزنه فانی شے. اوحق تعالٰی سره به باقی شے.

هرکله چه ستا هستی حق تعالٰی سره باقی شی. نوستا هرڅهٔ به دهغه د رضا او خوشنودی د پاره وی (نه چه د خپله رضا اوخوشنودئ د پاره) . کهٔ ته د زهد، تقوٰی او معرفتِ معنوی اوباطنی فرق معلوموِل غواړے نو پوه شه. چه د زهد عمل دا سے دے لکه یوساعت او د تقوٰی عمل دا سے دے لکه دوه ساعته، او د حق تعالٰی معرفت دا سے دے، لکه یو دائمی او ابدی عمل. (الله پاك مونږ دخپل معرفت به ابدی عمل بناد کړی. آمین.

مقاله (۷۷) د اهل مجاهده لس خصلتونه

د نفس د مجاهدة کوونکو او محاسبه کوونکو اهلِ طریقت خلقو لس ښکلے خصلتونه وی. چه په هغے همیشه هغوئ عمل کوَنکی وی. هرکله چه هغوئ د الله د حکم او د سنتِ نبوی ؐ په اتباع کښې په د ے خصائلو قائم پاتے شی، نو د معرفت او روحانیت اوچته درجه بیاموِمی.

ړومبے خصلت دا دے. چه بنده قصدًا یا سهوًا په دروغه یا په رښتیا هرګز قسم نهٔ خوری. او ځان په قسم نهٔ عادتوی. خواه هغه قسم د الله په نوم وی. د هغه دکلام پاك په نوم، د نبی اکرم صلی الله علیه وسلم په نوم یا دبل چا په نوم. ځکه چه څوك په قسم خوړلو عادت شی نو د هغهٔ په نزد د قسم هیڅ عظمت یا اهمیت پاتے نشی. او هغه دانسته یا نادانسته د هغے خلاف ورزی کوی. د دے نه علاوه د خدا ئے تعالٰی په قهر او غضب کښې هم راشی. څوکله چه انسان ځان د قسم نه خوړلو عادت کړی. او د سخت ضرورت په وخت کښې هم قسم اونهٔ خوری، نو الله تعالٰی په هغه خپل انواد او برکات نازل کړی چه په هغے د هغه په ظاهری او باطنی نعمتونو کښې اضافه کیږی او د هغه درجات پورے اوچتیږی. په خلقو کښې ئے تعریف او توصیف (صفت) شروع شی. او خلق ئے ځان د پاره یو ښکلے

نمونه ګنړی. او پیروی ئے کوی. او څوك ئے چه وینی. د هغه نه مرعوب او هیبت زده کیږی.

دویّم خصلت دا دے چه بنده ارادتًا یا ټوقه ټقاله کښې هم د دروغ وئیلو نه پرهیز اوکړی. په د ے چه دروغ انسان بے ریډوِنکے کوی. او د هغه قلب او دماغ زنګ آلود کوی. او د ے سره خلقِ خدا کښې د هغه آثر او اعتبار ورك شی. د دے نه علاوه کوم سړے چه د خلقو مخکښې دروغ وائی، هغه په الله پاك هم د دروغو وئیلو نه ګریز نهٔ کوی. د دے برعکس کهٔ دے خپله ځان به په رښتیاوئیلو عادت کړی. نو الله پاك به دهٔ ته شرح صدر عطا کړی او د هغهٔ سینه به د علوم ومعارفِ اسلامیه د پاره پرانزی. هرکله چه د دے د نورو نه دروغ اوری نو په خپله ژبه او عمل به هغوئ ته د رښتیا وئیلو تبلیغ کوی. او د دروغژنو د دروغو د عادت رفع کولو د پاره به دعا کوی. غرض دا چه دروغ د کمزورے عقیدے او د فاسق او فاجر خلقو روش دے. او رښتیا او حق کوئی د ایماندارو، اولیاؤ صلحاؤ او صدیقینو دستورِ عمل دے.

دریم خصلت دا دے، چه هرکله بنده چا سره عهد و پیمان اوکړی. نو د خپلے وعدے هرګز خلاف ورزی نهٔ کوی. په قرآن او حدیث کښې د وعدے د پابندئ د پیر تاکید راغلے دے. او دا د ایمان یو لوے علامت ګڼړلے

شی. الله پاك فرمائی " اے مسلمانانو! تاسو د خپلو وعدو تعمیل کوئ. ځکه چه تاسو نه به ستاسو د وعدو باز پرس کیږی " او حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی "کوم سړے چه د خپلے وعدے پابندی نهٔ کوی، هغهٔ کښې هیڅ ایمان نشته " نو یاد ساته چه چا سره د وعدے کولو او د هغے د ماتولو نه دا خبره زیاته بهتره ده، چه هیڅ وعده ورسره اونهٔ کړے. د دا سے وعدے کولو نه، چه د هغے تعمیل اونهٔ شی، یا د تعمیل نیت پکښې نهٔ وی، د هغے نهٔ کول مبارك او د خلاصی باعث دی. په د ے چه د وعدے خلاف ورزی هم د دروغو یو بدترین قسم دے. او د قوتِ ارادی او د حسنِ سلوك او خوش معاملګی بربادی ده او خلق خدا کښې بدعهدی کوونکے سړے هیڅکله عزت نشی موندے. او کوم سړے چه صداقت او ذمه دارئ سره د خپل عهد وپیمان پابندی کوی. هغه همیشه او هر ځا ئے د خلقو په نظر کښې ورځ په ورځ زیات عزت او اعتماد حاصلوی. الله پاك هم د ے محبوب ساتی. او دنیا او عقبٰی کښې هم د ے ترقی او کامرانی حاصلوی.

څلورم خصلت دا دے. چه انسان په چا بنی آدم یا څهٔ څیز لعنت او نهٔ کړی. ځکه چه د لعنت کولو حق صرف الله پاك ته حاصل دے او د هغه د عالم الغیب کیدو په لحاظ سره هغه بنه پوهیږی، چه کوم سړے یا څیز د لعنت کولو قابل

(c) ketabton.com: The Digital Library

دے، او د معتوب او مغضوب کیدو مستحق دے. نو لعنت نهٔ کول، او مخلوقِ خدا ته ضرر نه رسول د اولیاء الله، ابرارو او صدیقینو صفت دے. او په دے وجه د دوی د اتباع کوونکو هم په دنیا او عقبیٰ کښې اوچتے درجے دی. او الله تعالیٰ د هغوئی د ایمان محافظ وی. نو من له پکار دی چه ځانے په ځانے لعنت کولو سره د الله پاك علم او فعل کښې دخل ور نهٔ کړی. او په نورو خلقو د لعنت په ځائے د خپل سیرت او عمل اصلاح اوکړی.

پنځم خصلت دا دے چه د مسلمان د پاره د بد دُعا کولو نه پرهیز اوکړی. کهٔ په دهٔ د یو جانب نه څهٔ زیاتی او ظلم شوے وی. نو د هغه د پاره د د بد دُعا په ځائے د هدایت دُعا اوکړی. او د صبر او تحمل نه د کار واخلی. دا خصلت د سړی درجے پورته کوی. او هرکله چه بنده په دے صفت ښائسته شی. نو هغهٔ کښې د سیرت پختگی پیدا شی. او په مخلوق کښې د هغهٔ د پاره د محبت او مقبولیت جذبات پیدا شی. او د مؤمنانو په زړونو کښې عزت او احترام بیا مومی. کلام الله کښې د بد دُعا جواز هم موجود دے. او انبیاؤ چه کله بعضے قومونه یا افراد یقینی طور سره د بد دُعا مستحق بیاموندی دی. نو د هغوئی د پاره ئے په مختلفو موقعو بد دُعا گانے کړے دی. خو کله چه یو سړے بد دُعا هم کوی. نو څومره د بیان مطابق ړومبے هغه له د هر لحاظ

او هر حیثیت نه د ایقین او اطمینان ورکول پکار دی، چه د بد دعایئ د پاره یو سړے واقعی مستحق دے او که نه.

شپږم خصلت دا دے. چه په مؤمنانو او اهل قبله کښې د په هیڅ یو سړی په یقین او وثوق سره د کافر، مشرك یا منافق حکم نهٔ لګوی. ترڅو چه پوخ او واضح ثبوت بیا نهٔ مومی. په چا د کفر حکم کول ډیر یو نازك او د ذمه دارئ فعل دے. او بغیر سوچ او فکر او تحقیق نه دا سے کول نهٔ دی پکار. د دے برخلاف په چا د کفر حکم نهٔ کول په علم الهی کښې د دخل ورکولو نه بچ کیدل دی. او سنتِ نبوی ﷺ اتباع ده. د مؤمن د پاره بنه طریقه دا ده، چه احتیاط اوکړی، دا خصلت د الله پاك رحمت او رضا مندئ ته ډیر قریب دے. په بل مسلمان د کفر د فتوٰی کولو په ځائے د سړی د خپل ایمان حفاظت اوکړی چه د خدائے تعالیٰ د غضب نه په امن شی.

اووم خصلت دا دے چه انسان د په گناه او معصیت کښې د حرامو او ناجائزه څیزونو د کتلو نه یا هغے ته د راتګ کیدو نه پرهیز اوکړی او خپل اعضاء د الله پاك د ممنوع کړے شوی څیز ونو نه بچ اوساتی. دا د احکام الهی احترام دے. چه د هغے د پاره الله پاك خپل بنده ته په دنیا او عقبیٰ کښې عزت او سرفرازی عطا کوی.

اتم خصلت دا دے. چه مخلوقاتو کښې په هیچا دے

خواه هغه مشر وی، یا کشر، خپل ناجائزه بوج نهٔ اچوی. او په هغه د ظلم زیاتی نهٔ کوی. دا خصلت د د بندارو اذکرانو او عابدانو خلقو عزت دے. او د دے په تعمیل سره هغه په مؤثره طریقه د امر بالمعروف او نهی عن المنکر قوت بیا مومی. هرکله چه د مؤمن دا روش وی چه هغه د خپل حاجاتو او ضرورىاتو د پاره د الله پاك نه علاوه نورو مخلوقات ته توجه نه کوی او نه د هغوئی په صدقاتو نظر غورځوی. نو الله پاك هغه د توکل او استغنا په بے مثله صفاتو ښاد کړی. دا خصلت د توحید او اخلاص دا حقه درجے بیاموندلو د پاره د ټولونه اهم او فائده مند صفت دے.

نهم خصلت دا دے، چه مسلمان د حرص او هوس په دام کښې گیر نه شی. د الله پاك په ورکړے شوی نعمتونو شکر اوباسی او مخلوقات د خپلو حاجاتو مرجع او نهٔ گرځوی. دا د توکل روح دے. او د اعتماد علی الله اصول او دا د هغے برگزیده بندگان حق تعالیٰ او اولیاء الله د علاماتو نه دے. چه هغوئی مخلوقاتو سره ربط قطع کهٔ او الله پاك سره ئے خپل روحانی او معنوی تعلق محکم کهٔ. او دنیا او عقبیٰ کښې ورته سعادت او خلاصی حاصل شو.

لسم خصلت دا دے، چه تواضع اختیار کړی. او عجز او انکساری خپل شعار جوړ کړی. تواضع سره د مسلما

درجه پورته کیږی. او د خالق او مخلوق په نزد هغه د عزت او وقار خاوند شی. د هغهٔ په دُعا او مناجاتو کښې دا اثر پیدا شی، چه هغه د دُنیا او آخرت د کوم څیز اراده اوکړی. الله تعالیٰ هغه پوره کوی. دا خصلت د ټولو عباداتو اصل دے. او د ایمان او اخلاقو ټول ښکلی صفتونه د دے نه پیدا کیږی. د دے خصلت سره مؤمن د هغے اولیاء الله سیرت بیا مومی. چه راحت یا تکلیف او خوشحالی یا غم هر حالت کښې د الله تعالیٰ نه راضی وی. او هم دا خصلت په حقیقت کښې کمالِ تقوٰی ده. او د تواضع تعریف دا دے چه انسان هیڅوك سپک او ادنیٰ او نهٔ گنړی. او چا سره چه یو ځائے شی، نو دا سے د اوگنړی، چه ممکنه ده، علم الهی کښې دا سړے درجه او صفاتو کښې ځانه زیات وی. نو کهٔ هغه د دهٔ نه ورکوټے هم وی، نو پوهٔ د شی، چه هغهٔ به د الله پاك د ومره نافرمانی نه وی کړی، څومره چه ما کړے ده. او په دے وجه هغه ځمانه بهتر دے. او کهٔ هغه د ده نه لوئے وی. نو دا سے د اوګنړی چه هغهٔ ځمانه مخکښې عبادت شروع کړے دے. او ځما نه زیاتے نیکئ ئے کړے دی. په دے وجه هغه ځمانه بانډے دے. او کهٔ هغه عالِم وی نو پوهه د شی، چه هغهٔ ته هغه نعمت او فضیلت ورکړے شوے دے، چه هغے ته ځما رسائی نشته. هغهٔ څو هغه څهٔ زده کړی او معلوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړی دی ، چه ځما د طاقت نه بهر دی ـ بلـه دا چه هغه د علم په کالی ښائسته دے ، او د هغې په وجه د خپله عقیدے او عمل د اصلاح فائده ترے هم اخلی ـ نو د هغه فضیلت او برتری په ما ثابته ده ـ او که هغه جاهل وی ، نو دا به د او وایم چه هغه هر څو مره د الله پاك نا فرمانی کړے ده ، هغه ئے د بے علمئ په وجه کړے ده ـ په دے جهت په ما د هغهٔ برتری ظاهره ده ـ او که کافر وی ، نو دا به د او وایم ، چه زهٔ نهٔ پوهیږم ـ کیدے شی چه هغه مسلمان شی او الله تعالیٰ د خپل فضل او نصرت په وجه هغهٔ ته حق لاره اوښائی ـ او بیا د هغه خاتمه په اسلام او ایمان اوشی ، نو ماله د هغه سپکاوے نهٔ دے پکار ـ

نو تواضع د ډیرو ښکلو صفتو نو جرړه ده ـ او په دے انسانی طبیعت کښې د کبر و فخر په ځائے خلق خدا سره د همدردئ ، محبت او شفقت جذبات پیدا کیږی ـ د دے نه علاوه چه سړے متواضع شی ، نو الله پاك ئے د نفس د آفاتو نه محفوظ ساتی ـ او د خلقو په زړونو کښې د هغهٔ د پاره عزت پیدا کړی ـ او په خپلو مقبول او محبوب بندګانو کښې ئے شمار کړی ـ

حدیث شریف دے " تواضع د عبادت مغز دے " د متقیانو او راست بازو خلقو به دے کیږی ـ بل هغو ځیز

د دے نه افضل نهٔ دے په برکت د مؤمن زړه د نورو غلطو او نیزهٔ آزارو و نکو خبرو نه محفوظ وی ـ او هغه په ظاهره او باطن کښې یکسان وی ـ هغه نهٔ خپله د چا غیبت کوی نه د بل چا نه د چا غیبت اوریدل غواړی ، ځکه چه قرآن او حدیث کښې د غیبت ډیر مذمت راغلے دے ـ

الله پاك دِ مونږ او تاسو ټول د تواضع په ښکلی صفت ښاد کړی ـ آمین ـ

مقاله (۷۹) د حضرت پیرانو پیر رح مرض الموت او وصیّت

په مرض الموت کښې شیخ عبد الوهاب صاحب رح د جیل پلار حضرت پیرانو پیر رحمة الله علیه په خدمت کښې عرض اوکهٔ چه ماته داسے وصیت اوفرمایئ ، چه زهٔ پرے تاسو نه پس عمل کوم ـ نو حضرت رح ورته ارشاد اوفرمایهٔ :- " په تا لازم دی ، چه همیشه د الله تعالیٰ نه ویرهٔ کوے ـ او د هغه په مخلوقاتو کښې د هیچا نه خوف اونهٔ کړے ـ د الله پاك نه سِوا بل هیچا سره خپل امیدونه او حاجات مهٔ وابسته کوهٔ ـ خپل ټول کارونه الله تعالیٰ ته اوسپاره ـ او د الله پاك نه سِوا په هیچا تکیه مهٔ کوه ځکه چه دا شرک دے ـ او د الله پاك د ذات او صفاتو متعلق په کلکه توحید اختیار کړه ، چه د باری تعالیٰ په توحید د ټولو اجماع ده ـ

هرکله چه د مؤمن زړهٔ الله تعالیٰ سره خپل تعلق درست او مضبوط کړی ، نو د عقیدے او عمل هیڅ یو بنهٔ صفت د هغې نه خارج نه وی ـ حضرت پیرانو پیر صاحب اوفرمائیل :- " زهٔ یو داسے مغز یم چه هغه پوست نهٔ لری " بیائے خپل اولاد ته خطاب اوفرمایه :- تاسو ځما د خوا نه په ډډه شئ ـ ځکه چه په ظاهره زهٔ تاسو سره یم ـ او په باطن کښې بل چا سره ـ ستاسو نه علاوه نور خلق هم شته ، چه ماله راغلی دی ـ هغوئ له ځائے ورکړئ ـ او د هغوئ ادب اوکړئ ـ د هغوئ د پاره دا ځائے وسیع کړئ ـ د دے ځائے کښې د خدائے تعالیٰ د رحمتو نو نزول کیږی ـ حضرت محبوب سبحانی رح به په دے حالت کښې اکثر د " وَعَلَیْکُمُ السَّلَام وَرَحْمَةُ اللّٰهِ وَبَرَکَاتُهٗ " او " الله پاك دِ ځمونږ او ستاسو مغفرت نصیب کړی " ارشاد اوفرمائیلو ـ

د دے دوران کښې به بعض اوقات دوئ فرمائیل " زهٔ د الله پاك نه ماسِوا مخلوقاتو کښې د هیچا نه نهٔ ویریږم حتی چه د ملک الموت نه م هم ویرهٔ نشته ـ اے ملک الموت ! زهٔ ستا د خالق او پروردګار نه ویریږم ، تانه هرګز ویریږم " دائے اوفرمائیل او روح مبارك ئے د بدن نه پرواز اوکړلو ـ په دوئ دِ د خدائے تعالیٰ رحمتونه وی او سلامونه ـ

د حضرت پیرانو پیر صاحب رح د ځامنو حضرت عبد الرزاق رح او حضرت موسیٰ صاحب رح خپل دوارهٔ لاسونه د مصافحے (جوړ تازه) په طور اوچتول او خورول ـ او ورته به ئے دا ارشاد اوفرمائیلو " وعلیم السّلام و رحمة الله وبرکاته ـ توبه کوئ ـ او خپل صف کښې داخل شئ ـ زهٔ اوس تاسو پله راځم " ـ د دے نه پس په دوئ رح د مرګ کیفیّت خور شو ـ او ذکر الٰهی کښې واصل بالله شو ـ رضی الله عنهم و رضوا عنه ـ اِنَّا لِلّٰهِ وَاِنَّا اِلَیْهِ رَاجِعُوْنَ ۝

مقاله (۸۰) د حضرت محبوب سبحانی رح بقیه کلام

د باطنی تأثراتو او کشف او مشاهدے په لحاظ ځما او ستاسو او د نورو مخلوق په مینځ کښې د زمکے او آسمان فرق دے ـ نو تاسو ما په بل سړی او بل په ما مهٔ قیاس کوئ ـ بیا ترے د دوئ ځوئے عبد الرّزاق صاحب د مرض کیفیّت اوپوښتهٔ ـ نو هغهٔ ته ئے اوفرمائیل ـ ځما نه دِ هیڅوك د دے تپوس نهٔ کوی ـ ځکه چه زهٔ د الله پاك د علم مطابق د یو حال نه بل ته منتقل کیږم ـ د دے وخت کښې هیڅ یو انسان یا فرښته ځما په مرض نه پوهیږی ـ د الله حکم سره د الله علم نهٔ ساقط کیږی ـ حکم بدلیږی ـ لیکن د هغهٔ علم نهٔ بدلیږی ـ حکم منسوخ کیدے شی ، مګر د هغهٔ علم منسوخ کیدے نشی ـ

الله پاك چه کوم څیز غواړی ، هغه فنا کوی ـ او چه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوم ځیز غواړی، هغه قائم ساتی، هغهٔ سره لوح محفوظ دے دهغهٔ د کارونو دهغهٔ نه څوك تپوس نشی کولے۔ او د بندیانو نه به دهغوئ دعملونو تپوس کولے شی۔ او د صفات الهی په باره کښ چه کوم خبرونه موږ ته په کلام الهی کښ رارسیدلی دی۔ هغه هم هغه شان په دنیا کښ ظهور د بیا موسی۔

دحضرت ځوئے عبدالجبار صاحب د دوئ نه تپوس اوکړو، چه ستاسو بدن مبارك کښ کوم اندام دے وخت درد محسوسوی۔ نو حضرت ورته اوفرمائیل ځما ټول اعضاء دے وخت درد مند دی۔ لیکن الحمد لله ځما زړهٔ دردمند نهٔ دے۔ د هغهٔ تعلق الله تعالیٰ سره بالکل درست دے۔

په مرض الموت کښ به حضرت فرمائیل۔ د الله پاك نه سوا بل هیڅوك معبود نشته۔ هغه پاك برتر او زنده دے د مرګ او فنا نه بے خوفه دے۔ او په خپل قدرتِ کامله په ټولو کائناتو حاکم او غالب دے۔ ټول مخلوقات ئے په مرګ مغلوب کړی دی۔ د الله پاك نه سوا بل هیڅوك معبود نشته، او محمد صلی الله علیه وسلم د هغهٔ رسول دے۔ زهٔ به کلمهٔ توحید د خدائے تعالیٰ نه مدد غواړم۔

د حضرت ځوئ موسیٰ صاحب فرمائی چه د وفات کید و په وخت حضرت درے ځله اوفرمائیل: "الله، الله، الله" او روح مبارك ئے ...

قَصِیْدَهٔ بُرْدَه

مُصَنِّف | د قصیدهٔ بردے د مصنف نوم شیخ شرف الدین بوصیری دے۔ شیخ شرف الدین ابوعبدالله محمد بن سعید بوصیری یو عربی شاعر وو۔ شیخ صاحب په رومبئ ورځ د شوال ۶۰۸ھ هجری (مطابق ۷ مارچ ۱۲۱۳ء) د ملكِ یمن په بوصیر نومے علاقه کښ پیدا شوے وو۔ د دهٔ د ژوند حالات ډیر نهٔ دی معلوم، خو دومره قدرے معلومه ده چه دے د خپل وخت یو هوښیار خوش نویس، متبحر عالِم او یو لوئے بزرګ وو۔ د دهٔ د وفات متعلق هم مختلف روایات دی۔ خو د مقریزی او ابن شاکر د تحقیق مطابق دے په ۶۹۶ھ هجری (مطابق ۹۷-۱۲۹۶ء) کښ وفات شوے دے (په حواله د انسائیکلو پیډیا اف اسلام جلد اول ص۸۰۳) او په مصر کښ د امام شافعی صاحب مزار سره نزدے دفن شوے دے۔ دهٔ ډیرے قصیدے لیکلے دی، خو په هغې کښ چه کوم شهرت قصیدهٔ بردے ته حاصل دے۔ د بلے قصیدے نهٔ دے نصیب شوے۔

وجه تسمیه | د قصیدهٔ بردے اصل نوم "اَلْکَوَاکِبُ الدُّرِّیَّةُ" یا "اَلْکَوْکَبُ الدُّرِّیَّةُ فِیْ مَدْحِ خَیْرِ الْبَرِیَّةِ" دے۔ په دیکښ ټول دوه شپیته د پاسه یو سل شعرونه دی۔ دے ته قصیدهٔ برده ځکه وائی، چه کوم وخت د دے ناظم یعنی

له قصیده هغه اشعار وته وائی چه یو شاعر د خپل ممدوح په صفت او مدح کښ بیان کړے وی۔

د اهغه خطبات او مقالات دی، چه حضرت محبوب سبحانی به د بغداد په جامع مسجد کښ خپلو عقیدتمند و او ریدونکو او خپلو مریدانو ته ارشاد فرمائیلو۔ الله پاك دِ موږ ټول د حضرت د ذات با برکات او د دے خطباتو په برکت په باطنی او روحانی اسرارو معموره کړی۔ او فلاح دارین مو دِ نصیب کړی۔ او په ایمان او اسلام مو دِ ثابت قدم اوساتی۔ او په دے مقالاتو د عمل کولو او د دے د تبلیغ او اشاعت توفیق دِ را کړی۔ آمین بحرمت سید المرسلین صلی الله علیه وسلم وعلی جمیع الانبیاء وَالْاَوْلِیَآءِ
یَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِیْنَ ط

کتاب فتوح الغیب ختم شو۔
اَلْحَمْدُ لِلّٰه

(c) ketabton.com: The Digital Library

شیخ شرف الدین صاحب گوزن (فالج) اووهه- نو ډیر تنګ شو. اراده ئے وکړله- چه یو قصیده به په مدح د حضرت محمدؐ رسول الله صلی الله علیه وسلم کښې اولیکی- او د هغې په وسیله به د پروردګار نه صحت او غواړی. هرکله چه قصیده ئے تیاره کړه، نو نیت ئے اوکړو، چه د محمد مصطفیٰ صلی الله علیه وسلم په زیارت مشرف شی- او قصیده هلته اوروی. ناګهانه د شپې ئے حضور صلی الله علیه وسلم په خوب کښې اولیدلو- خپل حال ئے ورته عرض کړو- نو نبی اکرم صلی الله علیه وسلم پرې لاس مبارک راښکل- او یو څادر ئے پرې د پاسه خور کړو: او ورته ئے اوفرمائیل، چه ځه پاسه جوړ شوے چه سحر بیدار شو، نو څک جوړ او تندرست وو- د قصیدې نه قصیده بُردة ځکه وائی چه د مرض په حالت کښې په شیخ صاحب، حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم د شفا څادر خور کړے وو. د دے وجې نه دا قصیده په قصیده بردة مشهوره شوه. وائی چه صبا سحر شیخ شرف الدین د کور نه اووت نو په دروازه کښې ورته یو فقیر ولاړ وو- هغه ورته عرض اوکړو چه کومه قصیده تاسو د رسول الله صلی الله علیه وسلم په صفت کښې جوړه کړې ده- هغه ما ته عنایت کړئ. په دے وجه په خلقو کښې د دے قصیدے نوم خور شو. چه د ملک الظاهر وزیر بهاء الدین ته دا خبره اورسیده نو هغه دا قصیده په سرو زرو اولیکله- دا دبے د پاره ورته

سرتور سر او دریږي- دا ئے واوریده- او تول عمر ئے د دے د برکات عظیمه نه فیض حاصلولو- په ټوله اسلامی دنیا کښې دا قصیده ډیره مقبوله ده- د دے ډیرے شرحے لیکلې شوے دی- او مختلفو شاعرانو پرے شعرونه ویلی دی- د دے نه د تبرک حاصلولو د پاره بے شماره قصے مشهورے دی-

د قصیدة بردے بنه نسخه په مصر کښې په مصطفی البابی مطبع کښې په ۱۳۲۶ هجری کښې چاپ شوې ده- او د اسلامیه کالج پیښور (پیښور یونیورسټی) په علوم شرقیه لائبریرۍ کښې یو څو دغه چاپ شوې نسخې د ۳۰۱۱۵ لاندے نن هم موجود دی- پښتو اکیډیمی چه د نایه نسخو اوکتابونو مرکز دے- د قصیدة بُردے څو قلمی او ښکلې نسخې دلته هم موجود دی-

فضیلت اوخصوصیت

د قصیدة بردے د فضیلت او خصوصیت په حقله کتابونو ډیر څه راوړی- بلکه مشائخو د هر یو شعر جدا جدا تاثیر ښودلے دے. لکه د مثال په طور چه عاملان د قصیدة بردے دا شعر

ھُوَ الْحَبِيْبُ الَّذِیْ تُرْجٰی شَفَاعَتُهٗ
لِکُلِّ هَوْلٍ مِّنَ الْاَهْوَالِ مُقْتَحِمٖ

د هر مراد د پاره اکسیر ګنړی- خو د دے ډیرے نه چه د هر یو شعر تفصیل له د پرځائے پکار دے مونږ د اختصار نه کار اخلو-

قصیدة بردة

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ مُنْشِئِ الْخَلْقِ مِنْ عَدَمٖ
۱:- ثُمَّ الصَّلٰوةُ عَلَى الْمُخْتَارِ فِی الْقِدَمٖ
اَمِنْ تَذَكُّرِ جِيْرَانٍ بِذِیْ سَلَمٖ
۲:- مَزَجْتَ دَمْعًا جَرٰی مِنْ مُقْلَةٍ بِدَمٖ
اَمْ هَبَّتِ الرِّيْحُ مِنْ تِلْقَاءِ كَاظِمَةٍ
۳:- وَاَوْمَضَ الْبَرْقُ فِی الظَّلْمَاءِ مِنْ اِضَمٖ
فَمَا لِعَيْنَيْكَ اِنْ قُلْتَ اكْفُفَا هَمَتَا
۴:- وَمَا لِقَلْبِكَ اِنْ قُلْتَ اسْتَفِقْ يَهِمٖ
اَيَحْسَبُ الصَّبُّ اَنَّ الْحُبَّ مُنْكَتِمٌ
۵:- مَا بَيْنَ مُنْسَجِمٍ مِّنْهُ وَّمُضْطَرِمٖ
لَوْلَا الْهَوٰی لَمْ تُرِقْ دَمْعًا عَلٰی طَلَلٍ
۶:- وَلَا اَرِقْتَ لِذِكْرِ الْبَانِ وَالْعَلَمٖ
فَكَيْفَ تُنْكِرُ حُبًّا بَعْدَ مَا شَهِدَتْ
۷:- بِهٖ عَلَيْكَ عُدُوْلُ الدَّمْعِ وَالسَّقَمٖ
وَاَثْبَتَ الْوَجْدُ خَطَّیْ عَبْرَةٍ وَّضَنًی
۸:- مِثْلَ الْبَهَارِ عَلٰی خَدَّيْكَ وَالْعَنَمٖ
نَعَمْ سَرٰی طَيْفُ مَنْ اَهْوٰی فَاَرَّقَنِیْ
۹:- وَالْحُبُّ يَعْتَرِضُ اللَّذَّاتِ بِالْاَلَمٖ

۱ سلم نوم د یو ځائے دے په د یکے او مدینے په مینځ کښی-
۲ جانان نوم د یوے اونے چه قد د معشوقے ورسره تشبیه ورکوله شی

منظوم پښتو ترجمه

(له عبدالقادر خان خټک)

ثنا د الله پاک چه ئے پیدا کړو له عدم
۱ بیا درود په پیغمبرؐ چه دے مختار د کل قِدَم
ته څو په هیوم زړه دریاد کړه بیا یاران د ذی سلم
۲ چه هر دم د له دوو سترګو اوښکې ورسره دم
باد دیار د کوځے خاورے خوش نسیم درلره راوړے
۳ یا په غره د یار له لورے برېښنا شوله په توږتم
دا د سترګو حال دځه دے چه د اوښکو نه او چیږی
۴ بل د صبر هوش له دله دروځی وئله دم په دم
د آګان له زړه او با سه چه په راز د مینے پټ کړے
۵ یو دے اوښے دی روانے بل د زړه دے مضطرم
نه به تا دیار د نخښو په لیده ژړا فریاد کړو
۶ نه به خوب له تا نه تل په یاد د بان او د علم
هیڅ انکار د مینے مه کړه دوه ګواهان د باندے تیر شو
۷ دواړه ستا په غم ګواه دی یو د اوښے بل سقم
اوس به تا باندے اثبات د خپل مینې د مینے اوشو
۸ غم د زیړلکه زیړ ګل دے تن د اوچ شه په د یر غم
هم د یار د سترګو خیال رم یو رخوب له دواړو سترګو
۹ د تمام جهان لذت له سری وړی د عشق الم

۱ علم - معنی نیزه ۲ سقم، ناروغتیا - بیماری

(c) ketabton.com: The Digital Library

يا لائمي في الهوى العذري معذرة
۱۰ مني إليك ولو أنصفت لم تلم
عدتك حالي لا سري بمستتر
۱۱ عن الوشاة ولا دائي بمنحسم
محضتني النصح لكن لست أسمعه
۱۲ إن المحب عن العذال في صمم
إني اتهمت نصيح الشيب في عذل
۱۳ والشيب أبعد في نصح عن التهم
فإن أمارتي بالسوء ما اتعظت
۱۴ من جهلها بنذير الشيب والهرم
ولا أعدت من الفعل الجميل قرى
۱۵ ضيف ألم برأسي غير محتشم
لو كنت أعلم أني ما أوقره
۱۶ كتمت سرا بدا لي منه بالكتم
من لي برد جماح من غوايتها
۱۷ كما يرد جماح الخيل باللجم
فلا ترم بالمعاصي كسر شهوتها
۱۸ إن الطعام يقوي شهوة النهم
والنفس كالطفل إن تهمله شب على
۱۹ حب الرضاع وإن تفطمه ينفطم

۱ محتشم ـ کوشوالے ـ ۲ هرم ـ ضعیفی ـ کمزوری ـ ۳ لجم ـ واګے ـ قیزه
۴ رضاع ـ رضی رودل ۵ ینفطم ـ جدا ـ بیل ـ پریکړے شوے ـ

عاشق شوے چه نه ئے ځکه کړے په عاشقانو
۱۰ ملامت ملامتا کړے وبخښه هرڅو ځنه ئے کرم
محبت به زهٔ تر کومه د یار دپټ لرم ساتلے
۱۱ په نغرو نغرو یار غواړم ویره نهٔ کړم له عالم
نصیحت د ناصحانو کله زهٔ په غوږ واورم
۱۲ چه عاشق په عاشقی کښی له ناصحو وی اصم
ما تهمت په عاشقی کښی د پیرئ په ناصح وکړهٔ
۱۳ که هرڅو په پند ویلو پیران نهٔ دی متهم
اماره نفس دے چه ما ته امر تل که په بدئ
۱۴ زهٔ د دهٔ به ویل کار کړم ویره نهٔ کړم له هرم
د حرمت لائق استازے م په کور راغے میلمه شو
۱۵ ما ئے هیڅ اکرام او نهٔ کړو لکه کړه اهل کرم
کهٔ م زده وے چه د سپینو ویښتو حق به په ځائے نهٔ کړم
۱۶ ما به تل په وسمه تور لرل له خپله عمر سم
څه نفس یو سرکښی آس دے تر کومه م په لیلی
۱۷ یو شهسوار هسے پیدا شوے چه ئے ساز کړے په لجم
په احسان غلیم خپلیږی نفس یو هسے بد غلیم دے
۱۸ په احسان سره د لا زړدی د عصیان په لور قدم
نفس په مثل د هلک دے د پنو بو د عادت اخلی
۱۹ د رضاع عادت ئے ورک شی چه لرئ شی منفطم

۱ جدا ـ بیل ـ پریکړے

فاصرف هواها وحاذر أن توليه
۲۰ إن الهوى ما تولى يصم أو يصم
وراعها وهي في الأعمال سائمة
۲۱ وإن هي استحلت المرعى فلا تسم
كم حسنت لذة للمرء قاتلة
۲۲ من حيث لم يدر أن السم في الدسم
واخش الدسائس من جوع ومن شبع
۲۳ فرب مخمصة شر من التخم
واستفرغ الدمع من عين قد امتلأت
۲۴ من المحارم والزم حمية الندم
وخالف النفس والشيطان واعصهما
۲۵ وإن هما محضاك النصح فاتهم
ولا تطع منهما خصما ولا حكما
۲۶ فأنت تعرف كيد الخصم والحكم
أستغفر الله من قول بلا عمل
۲۷ لقد نسبت به نسلا لذي عقم
أمرتك الخير لكن ما ائتمرت به
۲۸ وما استقمت فما قولي لك استقم
ولا تزودت قبل الموت نافلة
۲۹ ولم أصل سوى فرض ولم أصم

۱ عقم :- د ښځې شنډوالے (چه د ښځې اولاد نه کیږی)

آرزو ئے ورکوه د دُ له چه غالب د ریانه نشی
۲۰ د صورت بنهره ئے خراب که چه د شی بانده حکم
تهٔ دا نفس لره معمور که دے دستا په رضا د روحی
۲۱ که له مراده دستا خلاف که تور په عدل دے ستم
نفس مهلک لذت ښکاره وړ شکاره په ښه صورت که
۲۲ لکه ورکاڅوک غلیم ته په لذیذ طعام کښی سم
لا په لوړه کښی مکر دے نه تر موړه الی ده وړدی
۲۳ ترے خنوکړه که هرڅو شے ریاضت کښی په ملاحم
دغه ستر ګے چه د د کے دی د ه په ګناهونو
۲۴ توبه ورځنے او بے کړه لازم په ځان ندم
نفس شیطان ځانی دشمن دے په ویل ئے عمل مه کړه
۲۵ له جنت هم دوئی دواړه راویستلے دے آدم
اطاعت ئے هرګز مه کړه غلیمان کل چلیږی
۲۶ ترا بیدا ئے ورانده وژنه ګنه دواړه مار لرم
هر سړے لیچه بے کردار د ګفتار نتیجه خوارئ
۲۷ د قرن نه امیدواری کا په معنیٰ له ذی عقم
نصیحت به ځا په مشکل په تابانده اثر کا
۲۸ چه زهٔ نه یمه سم شوے تا ته وائم استقم
ما تر مرګه لا د نفلو هیڅ طاعت توښه او نهٔ کړه
۲۹ بے له فرضو لکه حق دے ادا نهٔ شول هغه دم

۱ غلیم ـ دشمن ـ ۲ سم ـ زهر

ظلمت سنة من أحيا الظلام إلى
٣٠ أن اشتكت قدماه الضر من ورم
وشد من سغب أحشاءه وطوى
٣١ تحت الحجارة كشحا مترف الأدم
وراودته الجبال الشم من ذهب
٣٢ عن نفسه فأراها أيما شمم
وأكدت زهده فيها ضرورته
٣٣ إن الضرورة لا تعدو على العصم
وكيف تدعو إلى الدنيا ضرورة من
٣٤ لولاه لم تخرج الدنيا من العدم
محمد سيد الكونين والثقلين
٣٥ والفريقين من عرب ومن عجم
نبينا الآمر الناهي فلا أحد
٣٦ أبر في قول لا منه ولا نعم
هو الحبيب الذي ترجى شفاعته
٣٧ لكل هول من الأهوال مقتحم
دعا إلى الله فالمستمسكون به
٣٨ مستمسكون بحبل غير منفصم
فاق النبيين في خلق وفي خلق
٣٩ ولم يدانوه في علم ولا كرم

ـله په معصوم تجاوز نشي کولے۔ يعني نبي عليه السلام باندے هغه ضرورتونو تجاوز نه شو کولے۔

له ما پاتے شو سنت د هغه چاچه په طاعت کښ
٣٠ پے ډیر ډیر ولاړے اوشو د ناز کو پښو ورم
ځان ئے موښه کۀ هیڅکله داوږشو په دوړې
٣١ تل به دۀ د ډیرے لوږے تړل کاڼړی په شکم
لوئے لوئے غرونه ورشو هیڅ نظر ئے پرے ونۀ کړو
٣٢ زر و دۀ ته ښکاریدلو همیشه تر خاورو کم
د حضرت زړۀ په مضبوط وُو که بے وږه پر ضرورتونه
٣٣ هیڅ یو ضرورت ئے لا تعدو على العصم
په دنیا ئے څۀ حاجت دے چه دُنیا او افلاکونه
٣٤ کۀ دے نۀ وے، پیدا شوے به څوك نۀ وے له عدم
محمد رسول الله چه د ټولے هوړے بادشاه دے
٣٥ د سړیو د پیریو د عربو د عجم
حُموږ هسے رنګ نبیؑ دے امر کړونے نهي کړونے
٣٦ چه رښتینے تر ده نۀ وُ څوك په لا او په نعم
بیګانه به هم له دۀ نه د تخفیف امیدواری کړه
٣٧ نشته غم د دۀ د خپلو چه کا ډار له هول وغم
د دۀ دین حبل المتین دے غم اندوه د هغه نۀ کا
٣٨ چه د احبل ئے نیولے په لاس و نو دے محکم
په صورت او په سیرت کښ بهترین دے د نبیانو
٣٩ هم کریم وُ تر همه وُ له واړو وُ اعلم

وكلهم من رسول الله ملتمس
٤٠ غرفا من البحر أو رشفا من الديم
وواقفون لديه عند حدهم
٤١ من نقطة العلم أو من شكلة الحكم
فهو الذي تم معناه وصورته
٤٢ ثم اصطفاه حبيبا بارئ النسم
منزه عن شريك في محاسنه
٤٣ فجوهر الحسن فيه غير منقسم
دع ما ادعته النصارى في نبيهم
٤٤ واحكم بما شئت مدحا فيه واحتكم
فانسب إلى ذاته ما شئت من شرف
٤٥ وانسب إلى قدره ما شئت من عظم
فإن فضل رسول الله ليس له
٤٦ حد فيعرب عنه ناطق بفم
لو ناسبت قدره آياته عظما
٤٧ أحيا اسمه حين يدعى دارس الرمم
لم يمتحنا بما تعيي العقول به
٤٨ حرصا علينا فلم نرتب ولم نهم
أعيى الورى فهم معناه فليس يرى
٤٩ للقرب والبعد منه غير منفحم

همګی واړه نبیان ئے له علومو مستفید وُ
٤٠ د دۀ علم لکه بحر وو تر بحره هم اعظم
کۀ ظهور ئے په ظاهر کښ تر همه واړو آخر وو
٤١ خو په علم او حکمت کښ تر همه وو مقدم
هم دے دے چه کامل وو په معنیٰ او په صورت کښ
٤٢ بیا ئے غوره په دوستی کړۀ له اولاده د آدم
د حضرت خوبی وه ډیره بل شریک ورسره نۀ وو
٤٣ جوهر د حسن بناشت په دۀ کښې وو غیر منقسم
په هر شان محمد ستایه حد ئے نشته د ستاینے
٤٤ خو تر سا وُ غوندے مه شه خدائے کړۀ خوئے دمریمؑ
په نسبت کړه ته وذات د پیغمبرؐ ته د شرف او بزرګی
٤٥ هم نسبت ئے کړه و قدر ته ما شئت من عظم
و دانا ته له ادراك عاجزی عین ادراك دے
٤٦ د دۀ فضل هومره نۀ دے چه ادائے کړه په فم
کۀ اظهار د معجزاتو ئے موافق د مرتبو دے
٤٧ خو چه واخستے نامه شي پرے ژوندي بڅي رم
په اندازه به ئے هرچا نه، د عقل کړے وتحیر
٤٨ لوئے هلك ئے فیض موهي له حدیثه لا جرم
حقیقت ئے له خدایه نور هیڅ موندلے نۀ دے
٤٩ د دۀ کار کښ نږدے لرے سره دواړه کنړه هم

ـله رم - وراسته هډوکی - ـله یو رنګ عاجز ډیر کمزورے

(c) ketabton.com: The Digital Library

كالشَّمْسِ تَظْهَرُ لِلْعَيْنَيْنِ مِنْ بُعُدٍ
٥٠ صَغِيْرَةً وَتُكِلُّ الطَّرْفَ مِنْ أَمَمِ
وَكَيْفَ يُدْرِكُ فِي الدُّنْيَا حَقِيْقَتَهُ
٥١ قَوْمٌ نِيَامٌ تَسَلَّوْا عَنْهُ بِالْحُلُمِ
فَمَبْلَغُ الْعِلْمِ فِيْهِ أَنَّهُ بَشَرٌ
٥٢ وَأَنَّهُ خَيْرُ خَلْقِ اللهِ كُلِّهِمِ
وَكُلُّ آيٍ أَتَى الرُّسُلُ الْكِرَامُ بِهَا
٥٣ فَإِنَّمَا اتَّصَلَتْ مِنْ نُوْرِهِ بِهِمِ
فَإِنَّهُ شَمْسُ فَضْلٍ هُمْ كَوَاكِبُهَا
٥٤ يُظْهِرْنَ أَنْوَارَهَا لِلنَّاسِ فِي الظُّلَمِ
أَكْرِمْ بِخَلْقِ نَبِيٍّ زَانَهُ خُلُقٌ
٥٥ بِالْحُسْنِ مُشْتَمِلٍ بِالْبِشْرِ مُتَّسِمِ
كَالزَّهْرِ فِي تَرَفٍ وَالْبَدْرِ فِي شَرَفٍ
٥٦ وَالْبَحْرِ فِي كَرَمٍ وَالدَّهْرِ فِي هِمَمِ
كَأَنَّهُ وَهُوَ فَرْدٌ فِي جَلَالَتِهِ
٥٧ فِي عَسْكَرٍ حِيْنَ تَلْقَاهُ وَفِي حَشَمِ
كَأَنَّمَا اللُّؤْلُؤُ الْمَكْنُوْنُ فِي صَدَفٍ
٥٨ مِنْ مَعْدِنَيْ مَنْطِقٍ مِنْهُ وَمُبْتَسَمِ
لَا طِيْبَ يَعْدِلُ تُرْبًا ضَمَّ أَعْظُمَهُ
٥٩ طُوْبَى لِمُنْتَشِقٍ مِنْهُ وَمُلْتَثِمِ

لکه نمر چه دے له لرے نه ورکوے خرکندیږی
٥٠ کهٔ نزدے ورته ګورے په دوه سترګوشی تورتم
په دنیا کښ وهیچا ته د دهٔ قدر ښکارنهٔ شو
٥١ دقیامت په ورځ به وینی احتشام دمحتشم
کهٔ او به واړه سیاهی شی اوسے واړه قلمونه
٥٢ تر قیامته ئے صفت کښ ځائے بهٔ شی په قلم
منور شول همه واړه انبیاء د دهٔ له نوره
٥٣ هر نبیؑ د نور قطره وه د دهٔ نور لکه قلزم
دے په مثل د دین نمر وو، نور په مثل د دین ستوری
٥٤ چه خپل نور ئے را ښکاره که د خورشید نوُر شو تورتم
خُلق او خَلق ووُ د نبی په خلائقو کښ افضل
٥٥ لکه خُلق چه ئے ښائسته وو په خلقت وو لا اکرم
لکه ګل په لطافت وو لکه بدر ښهٔ صورت
٥٦ لکه سِند په سخاوت لکه د هر ثابت قدم
انبیاء کهٔ فرښته دی، یا خهٔ نورچه موجود الله دی
٥٧ خو یو دے پکښ بادشاه دے نور همه دهٔ حشم
دے ګوهر دے بینظیره د رحمت د سمندر
٥٨ په زړ کو نو کالو پروت وو سمندر کښ د قِدَم
چه پرخاوره د روضے ئے ټول جهان کوره خوشبوُ ئے دے
٥٩ که انکار په دا وینا کړے دا ورو اوکړه دخپل شم

أَبَانَ مَوْلِدُهُ عَنْ طِيْبِ عُنْصُرِهِ
٦٠ يَا طِيْبَ مُبْتَدَإٍ مِنْهُ وَمُخْتَتَمِ
يَوْمٌ تَفَرَّسَ فِيْهِ الْفُرْسُ أَنَّهُمُ
٦١ قَدْ أُنْذِرُوْا بِحُلُوْلِ الْبُؤْسِ وَالنِّقَمِ
وَبَاتَ إِيْوَانُ كِسْرٰى وَهُوَ مُنْصَدِعٌ
٦٢ كَشَمْلِ أَصْحَابِ كِسْرٰى غَيْرَ مُلْتَئِمِ
وَالنَّارُ خَامِدَةُ الْأَنْفَاسِ مِنْ أَسَفٍ
٦٣ عَلَيْهِ وَالنَّهْرُ سَاهِي الْعَيْنِ مِنْ سَدَمِ
وَسَاءَ سَاوَةَ أَنْ غَاضَتْ بُحَيْرَتُهَا
٦٤ وَرُدَّ وَارِدُهَا بِالْغَيْظِ حِيْنَ ظَمِيْ
كَأَنَّ بِالنَّارِ مَا بِالْمَاءِ مِنْ بَلَلٍ
٦٥ حُزْنًا وَبِالْمَاءِ مَا بِالنَّارِ مِنْ ضَرَمِ
وَالْجِنُّ تَهْتِفُ وَالْأَنْوَارُ سَاطِعَةٌ
٦٦ وَالْحَقُّ يَظْهَرُ مِنْ مَعْنًى وَمِنْ كَلِمِ
عَمُوْا وَصَمُّوْا فَإِعْلَانُ الْبَشَائِرِ لَمْ
٦٧ تُسْمَعْ وَبَارِقَةُ الْإِنْذَارِ لَمْ تُشَمِ
مِنْ بَعْدِ مَا أَخْبَرَ الْأَقْوَامَ كَاهِنُهُمْ
٦٨ بِأَنَّ دِيْنَهُمُ الْمُعْوَجَّ لَمْ يَقُمِ
وَبَعْدَ مَا عَايَنُوْا فِي الْأُفْقِ مِنْ شُهُبٍ
٦٩ مُنْقَضَّةٍ وَفْقَ مَا فِي الْأَرْضِ مِنْ صَنَمِ

له مختتم :- ځائے د اختتام - انتها - اختتام - ٤ اهل فارس
٣ - خوشحالی ٦ غم -

څرګند دپاکه اصله وو حُمونږه پیغمبر
٦٠ هم پاك په ابتداء کښ هم وو پاك په مختتم
چه فرس د تفرّس ئے دیقین په میدان راغے
٦١ ځکه راغے په فارسو د نغم په ځائے نغم
چه په فتح د جهان ئے یو قدم په زمکه کیښود
٦٢ هلته کسرهغه دم شهٔ دکسری په قصرضم
هم ئے اور د زړو کالو شو لو مړ د ویره غمه
٦٣ هم ئے هسے دا ندوهه دچینونه لاړ شو ذیم
په غم ډوب د ساوه خلق شو چه سینه شو هسے وچ
٦٤ تشنګان په بیرته راغلهٔ وچے شونډے ئے ذړهٔ پُرغم
ګویا اوبه پاك الله کړه د اوبو عطا صفت
٦٥ په دا شان ئے کړه او بو ته هم عطاد اور ضرم
کهٔ وحوش وو کهٔ طیور وو که پیریان وو که دیوان وو
٦٦ همه واړه خوش دقتی کړه مبشرشو په مقصد مر
کوڼ کړوو کافران د بشارت نه بے پروا
٦٧ انذار د برق وو دوی ته په نظر کښ منعدم
کاهنانو نجومیانو خپل خپل قوم ته کړه عیانه
٦٨ چه حق دین په جهان راغلو باطل دین شو منعدم
هم په هغه شپه شو ګډه زلزله په بتخانو کښ
٦٩ غم په توروخاورو پرے ئے پراته وو واړه صنم

ل ضم - پیوست ٢ د سوزولو طاقت

(c) ketabton.com: The Digital Library

حَتّٰى غَدَا عَنْ طَرِيْقِ الْوَحْيِ مُنْهَزِمٌ
٧٠ مِنَ الشَّيَاطِيْنِ يَقْفُوْا اِثْرَ مُنْهَزِمٍ
كَاَنَّهُمْ هَرَبًا اَبْطَالُ اَبْرَهَةٍ
٧١ اَوْ عَسْكَرٌ بِالْحَصٰى مِنْ رَاحَتَيْهِ رُمِيْ
نَبْذًا بِهٖ بَعْدَ تَسْبِيْحٍ بِبَطْنِهِمَا
٧٢ نَبْذَ الْمُسَبِّحِ اَحْشَاءِ مُلْتَقِمٍ
جَاءَتْ لِدَعْوَتِهِ الْاَشْجَارُ سَاجِدَةً
٧٣ تَمْشِيْ اِلَيْهِ عَلٰى سَاقٍ بِلَا قَدَمٍ
كَاَنَّمَا سَطَرَتْ سَطْرًا لِمَا كَتَبَتْ
٧٤ فُرُوْعُهَا مِنْ بَدِيْعِ الْخَطِّ فِي اللَّقَمِ
مِثْلَ الْغَمَامَةِ اَنّٰى سَارَ سَائِرَةً
٧٥ تَقِيْهِ حَرَّ وَطِيْسٍ لِلْهَجِيْرِ حَمِيْ
اَقْسَمْتُ بِالْقَمَرِ الْمُنْشَقِّ اِنَّ لَهٗ
٧٦ مِنْ قَلْبِهٖ نِسْبَةً مَبْرُوْرَةَ الْقَسَمِ
وَمَا حَوَى الْغَارُ مِنْ خَيْرٍ وَمِنْ كَرَمٍ
٧٧ وَكُلُّ طَرْفٍ مِنَ الْكُفَّارِ عَنْهُ عَمِيْ
فَالصِّدْقُ فِي الْغَارِ وَالصِّدِّيْقُ لَمْ يَرِمَا
٧٨ وَهُمْ يَقُوْلُوْنَ مَا بِالْغَارِ مِنْ اَرِمٍ
ظَنُّوا الْحَمَامَ وَظَنُّوا الْعَنْكَبُوْتَ عَلٰى
٧٩ خَيْرِ الْبَرِيَّةِ لَمْ تَنْسُجْ وَلَمْ تَحُمِ

له مسجو : حضرت یونس علیه السلام ۔ ۲ میانه لاره

لا یخوا به شیطانانو تجسس د فرښتو کړه
٧٠ شول ددهٔ په راتلو چاند له اسمانه منهزم
هسې تښتېدهٔ به دوئ دا بطال دابرهه پشان
٧١ یا لکه مکی لښکر چه شول په موټی دنبی تول منهزم
دا ارقول دکانړو چه هریو تسبیح کویان وو
٧٢ مانند دا ستول د مسبح د کب له فم
هغه اونې چه پرے حکم حبیب اوکړو دبللو
٧٣ راتلې به له ځینې په پښو ښ بلا قدم
لکه او نو به سجده کړه له ښا خونو به لخینې
٧٤ هسې ښکاریده به لکه نبه ښا غلی چه په لقم
همیشه ئې سائبان وه سپینه وریځ د سر د پاسه
٧٥ کله بل نبی ؐ په د ارنګ عزت حرمت وو محترم
لکه شق ئې د قمر وو هسې شق ئې د ځیګر وو
٧٦ ورته کړه و ددهٔ ته چانه کوش وپاس حکم د حکم
هم سوګند م په هغه چه یو خیر وو بل کرم
٧٧ جو ند ون ئې وو په غار کښ او کفار رانډ شو په تور تم
هم د دهٔ له برکته د صدیق رض د صدا قته
٧٨ کافران په دوئ راندهٔ شولو پرے باغ شو درام
جاله کېښوه عنکبوت چه دا اوهن بیوت یا دیږی
٧٩ دا د دوئ او کافرانو تر مینځ حد شو مستحکم

له لقم ۔ میانه لاره

وِقَايَةُ اللّٰهِ اَغْنَتْ عَنْ مُضَاعَفَةٍ
٨٠ مِنَ الدُّرُوْعِ وَعَنْ عَالٍ مِنَ الْاُطُمِ
مَا سَامَنِي الدَّهْرُ ضَيْمًا وَاسْتَجَرْتُ بِهٖ
٨١ اِلَّا وَنِلْتُ جِوَارًا مِنْهُ لَمْ يُضَمِ
وَلَا الْتَمَسْتُ غِنَى الدَّارَيْنِ مِنْ يَدِهٖ
٨٢ اِلَّا اسْتَلَمْتُ النَّدٰى مِنْ خَيْرِ مُسْتَلَمِ
لَا تُنْكِرِ الْوَحْيَ مِنْ رُؤْيَاهُ اِنَّ لَهٗ
٨٣ قَلْبًا اِذَا نَامَتِ الْعَيْنَانِ لَمْ يَنَمِ
وَذَاكَ حِيْنَ بُلُوْغٍ مِنْ نُبُوَّتِهٖ
٨٤ فَلَيْسَ يُنْكَرُ فِيْهِ حَالُ مُحْتَلِمِ
تَبَارَكَ اللّٰهُ مَا وَحْيٌ بِمُكْتَسَبٍ
٨٥ وَلَا نَبِيٌّ عَلٰى غَيْبٍ بِمُتَّهَمِ
كَمْ اَبْرَاَتْ وَصِبًا بِاللَّمْسِ رَاحَتُهٗ
٨٦ وَاَطْلَقَتْ اَرِبًا مِنْ رِبْقَةِ اللَّمَمِ
وَاَحْيَتِ السَّنَةَ الشَّهْبَاءَ دَعْوَتُهٗ
٨٧ حَتّٰى حَكَتْ غُرَّةً فِي الْاَعْصُرِ الدُّهُمِ
بِعَارِضٍ جَادَ اَوْ خِلْتَ الْبِطَاحَ بِهَا
٨٨ سَيْبًا مِنَ الْيَمِّ اَوْ سَيْلًا مِنَ الْعَرِمِ
دَعْنِيْ وَوَصْفِيْ اٰيَاتٍ لَهٗ ظَهَرَتْ
٨٩ ظُهُوْرَ نَارِ الْقِرٰى لَيْلًا عَلٰى عَلَمِ

له لم ینم ۔ نه اوده کیده زړه ۔ بیدار

کهٔ هر څو بلا آفت وی چه الله ئې ساتندوئ شی
٨٠ هیڅ اندوه ورته نهٔ رسیږی کهٔ په غزه وی کهٔ په ام
هر ستم چه زمانے وو په ما کړے او ما تینته کړې نبی ته
٨١ آمان به وو ما موندے له کل رنځه له کل غم
کله به محروم دروځی سائل ددهٔ له دره
٨٢ چه کل جود او سخا ددهٔ په ذات ده مسلّم
خوب ئې لکه وحی سراسر صدق و صواب وو
٨٣ کهٔ سترګې به ئې خوب کړهٔ نو قلب ئې لم ینم
داخوب د وحی د ے د نبوت د مرتبې نه
٨٤ او نه د ے هغه خوب لکه چه وی د محتلم
کل ګفتار کردار ئې موافق له وحی وو
٨٥ نه په سحر نه په شعر کهانت وو متهم
څرنګ به عاقل ورته نسبت د جنون اوکړ
٨٦ چه په مس ئې دلا سونو رغیدل اهل لمم
اوچ کال د پاک نبی په دعا ترکړه رب کریم
٨٧ هم شولو په رحمت ددهٔ تازه جوار غنم
هم ددهٔ په دعا قحط مبدل په فراخئ شهٔ
٨٨ هم وریځې ورېدے به لکه سیل وی د عرم
ما پریږده چه صفت د پاک نبی ؐ بیان کړم زهٔ
٨٩ مانند داور چه بل وی د شپې په لوړ عالم

له لمم ۔ لیونی ۲ عرم ۔ سربند

فَالدُّرُّ يَزْدَادُ حُسْنًا وَهُوَ مُنْتَظِمٌ
۹۰ وَلَيْسَ يَنْقُصُ قَدْرًا غَيْرَ مُنْتَظِمِ
فَمَا تَطَاوَلُ آمَالُ الْمَدِيحِ إِلَى
۹۱ مَا فِيهِ مِنْ كَرَمِ الْأَخْلَاقِ وَالشِّيَمِ
آيَاتُ حَقٍّ مِنَ الرَّحْمٰنِ مُحْدَثَةٌ
۹۲ قَدِيمَةٌ صِفَةُ الْمَوْصُوفِ بِالْقِدَمِ
لَمْ تَقْتَرِنْ بِزَمَانٍ وَهِيَ تُخْبِرُنَا
۹۳ عَنِ الْمَعَادِ وَعَنْ عَادٍ وَعَنْ إِرَمِ
دَامَتْ لَدَيْنَا فَفَاقَتْ كُلَّ مُعْجِزَةٍ
۹۴ مِنَ النَّبِيِّينَ إِذْ جَاءَتْ وَلَمْ تَدُمِ
مُحَكَّمَاتٌ فَمَا تُبْقِينَ مِنْ شُبَهٍ
۹۵ لِذِي شِقَاقٍ وَلَا تَبْغِينَ مِنْ حَكَمِ
مَا حُورِبَتْ قَطُّ إِلَّا عَادَ مِنْ حَرَبٍ
۹۶ أَعْدَى الْأَعَادِي إِلَيْهَا مُلْقِيَ السَّلَمِ
رَدَّتْ بَلَاغَتُهَا دَعْوَى مُعَارِضِهَا
۹۷ رَدَّ الْغَيُورِ يَدَ الْجَانِي عَنِ الْحُرَمِ
لَهَا مَعَانٍ كَمَوْجِ الْبَحْرِ فِي مَدَدٍ
۹۸ وَفَوْقَ جَوْهَرِهِ فِي الْحُسْنِ وَالْقِيَمِ
فَمَا تُعَدُّ وَلَا تُحْصَى عَجَائِبُهَا
۹۹ وَلَا تُسَامُ عَلَى الْإِكْثَارِ بِالسَّأَمِ

منظوم چه دُر په تار د هنر وی جمال کړي
۹۰ کم هیڅ نهٔ وی له قدره که هم وی غیر منتظم
دارم توان نشته چه بیان د صفتونو ئې پوره کړم
۹۱ ډیرې دی اخلاق له حد تر قیامت به نشی کم
مکتوب چه دی آیات دال د دوئ حدوث لری
۹۲ مدلول لری قدیم چه صفت دے د ذوالقدم
اقتران ئې هرګز نشته په ماضی، حال، استقبال
۹۳ او خبر راکوی موږ ته له قیامت هم له عاد له ارم
د نورو انبیاؤ په معجزو به ئې بالاشوې
۹۴ لوئ اعجاز د قرآن داد ے چه په حال ئې شو دائم
آیات ئې محکم دی شک شُبه د مخالف ئې کړله لرے
۹۵ طالب نهٔ دے د دے امر چه څوک قاضی که یا حکم
چا چه په عربو کښ لاف د فصاحت کړے
۹۶ پسے په وت قرآن ته په تسلیم او په مسلم
قرآن په فصاحت خپل هسے رد که دعوٰ د مخالفو
۹۷ لکه غیرتی سړے جانی له خپل حرم
دا قرآن عظیم دریاب دے واړه ډک د ملغلرو
۹۸ ولے یو یو غواص بویه چه کم ئې به دائم
لذت د هر کلام په تکرار دروی ے بے قرآنه
۹۹ لا تازه تازه چه لولے د دے بے سأم

له سأم - ملامتیا

قَرَّتْ بِهَا عَيْنُ قَارِيهَا فَقُلْتُ لَهُ
۱۰۰ لَقَدْ ظَفِرْتَ بِحَبْلِ اللّٰهِ فَاعْتَصِمِ
إِنْ تَتْلُهَا خِيفَةً مِنْ حَرِّ نَارِ لَظَى
۱۰۱ أَطْفَأْتَ حَرَّ لَظَى مِنْ وِرْدِهَا الشَّبِمِ
كَأَنَّهَا الْحَوْضُ تَبْيَضُّ الْوُجُوهُ بِهِ
۱۰۲ مِنَ الْعُصَاةِ وَقَدْ جَاءُوهُ كَالْحُمَمِ
وَكَالصِّرَاطِ وَكَالْمِيزَانِ مَعْدِلَةً
۱۰۳ فَالْقِسْطُ مِنْ غَيْرِهَا فِي النَّاسِ لَمْ يَقُمِ
لَا تَعْجَبَنْ لِحَسُودٍ رَاحَ يُنْكِرُهَا
۱۰۴ تَجَاهُلًا وَهُوَ عَيْنُ الْحَاذِقِ الْفَهِمِ
قَدْ تُنْكِرُ الْعَيْنُ ضَوْءَ الشَّمْسِ مِنْ رَمَدٍ
۱۰۵ وَيُنْكِرُ الْفَمُ طَعْمَ الْمَاءِ مِنْ سَقَمِ
يَا خَيْرَ مَنْ يَمَّمَ الْعَافُونَ سَاحَتَهُ
۱۰۶ سَعْيًا وَفَوْقَ مُتُونِ الْأَيْنُقِ الرُّسُمِ
وَمَنْ هُوَ الْآيَةُ الْكُبْرَى لِمُعْتَبِرٍ
۱۰۷ وَمَنْ هُوَ النِّعْمَةُ الْعُظْمَى لِمُغْتَنِمِ
سَرَيْتَ مِنْ حَرَمٍ لَيْلًا إِلَى حَرَمٍ
۱۰۸ كَمَا سَرَى الْبَدْرُ فِي دَاجٍ مِنَ الظُّلَمِ
وَبِتَّ تَرْقَى إِلَى أَنْ نِلْتَ مَنْزِلَةً
۱۰۹ مِنْ قَابِ قَوْسَيْنِ لَمْ تُدْرَكْ وَلَمْ تُرَمِ

حمم - تور سکاره

په لوستل کښی د واړه سترګے نور و صفائی مومی
۱۰۰ هم ئے زړهٔ د سکندر تر آئینے صفا د جام ترجم
تحقیق د اور له ویرے تلاوت که تهٔ کړے ډیر
۱۰۱ د اور به یخ په تاشی لکه یخ چه وی د یم
تور د معصیت په تلاوت د دے سپینیږی
۱۰۲ سپینه وی حوض کوثر مخونه تور لکه حمم
هم صراط المستقیم دے هم میزان د عدالت
۱۰۳ که د ے ثابت قدم شے نور د نشته هلته هم
هیڅ تعجب مهٔ کړه په انکار د منکرانو
۱۰۴ حاسد کهٔ جهالت کهٔ نه د دے لا فهم سم
د نمر له روښنائی وی د لیچن سترګے منکرے
۱۰۵ کله لذت مومی د اوبو اهل سقم
اے په وجود کښ خلاصه د موجوداتو ئے!
۱۰۶ دربارته د رجوع د کل مخلوق دهٔ که پیریان که آدم
اے بهترین د کل چه دلیل دے معتبر
۱۰۷ هم بهترین د کل چه نعمت دے د مغتنم
لا ړے لکه میاشت د خوار لسے له مکے نه
۱۰۸ میاشت وه د رجب په تاریخ شپه د اووه ویشتم
ورغے په خیر د بریښنا دے مسجد اقصٰی ته
۱۰۹ درست ئے منور کړو په نور عونځه د حرم

حمم - تور سکاره

وَقَدْ مَتْكَ جَمِيْعُ الْاَنْبِيَآءِ بِهَا
١١٠ وَالرُّسْلِ تَقْدِيْمَ مَخْدُوْمٍ عَلٰى خَدَمِ
وَاَنْتَ تَخْتَرِقُ السَّبْعَ الطِّبَاقَ بِهِمْ
١١١ فِيْ مَوْكِبٍ كُنْتَ فِيْهِ صَاحِبَ الْعَلَمِ
حَتّٰى اِذَا لَمْ تَدَعْ شَأْوًا لِمُسْتَبِقٍ
١١٢ مِنَ الدُّنُوِّ وَلَا مَرْقٰى لِمُسْتَنِمِ
خَفَضْتَ كُلَّ مَقَامٍ بِالْاِضَافَةِ اِذْ
١١٣ نُوْدِيْتَ بِالرَّفْعِ مِثْلَ الْمُفْرَدِ الْعَلَمِ
كَيْمَا تَفُوْزَ بِوَصْلٍ اَيِّ مُسْتَتِرٍ
١١٤ عَنِ الْعُيُوْنِ وَسِرٍّ اَيِّ مُكْتَتِمِ
فَحُزْتَ كُلَّ فَخَارٍ غَيْرَ مُشْتَرَكٍ
١١٥ وَجُزْتَ كُلَّ مَقَامٍ غَيْرَ مُزْدَحَمِ
وَجَلَّ مِقْدَارُ مَا وُلِّيْتَ مِنْ رُتَبٍ
١١٦ وَعَزَّ اِدْرَاكُ مَا اُوْلِيْتَ مِنْ نِعَمِ
بُشْرٰى لَنَا مَعْشَرَ الْاِسْلَامِ اِنَّ لَنَا
١١٧ مِنَ الْعِنَايَةِ رُكْنًا غَيْرَ مُنْهَدِمِ
لَمَّا دَعَى اللّٰهُ دَاعِيْنَا لِطَاعَتِهٖ
١١٨ بِاَكْرَمِ الرُّسُلِ كُنَّا اَكْرَمَ الْاُمَمِ
رَاعَتْ قُلُوْبَ الْعِدٰى اَنْبَاءُ بِعْثَتِهٖ
١١٩ كَنَبْاَةٍ اَجْفَلَتْ غُفْلًا مِنَ الْغَنَمِ

١ـ غنم ـ پاسه څاروی که

وارہ انبیاؤ اقتدا در پسے اوکړ له
١١٠ تهٔ د دوئ امام شوے مؤذن روح اعظم
تیر تر اسمانونو شوے هغه مقام ته لاړے
١١١ چه براق له اند ینېنه ورتلل نه بدی ئو قدم
وارہ فرښتے په استقبال درله راغلے
١١٢ ستا ملاقات وارہ وکړو ترهر څه مغتنم
وارہ مقامونه د تر خپل مقامه پست کړل
١١٣ موسیٰ وُو که عیسیٰ وُو که خلیل که نوح آدم
تا په شپه حاصل کړه هرچه نورے صباغوار
١١٤ پاتے له تا نه شو همه وارہ کل رازونه مکتتم
هرچه تا سوال اوکړهٔ همه وارہ ئے قبول کړهٔ
١١٥ خدا ئے تا وته "لا" سوال کښی نو ہے بے نغم
پاتے نعمت نهٔ شولو چه تا ته ئے درنه کړلو
١١٦ په همه ؤ ئے ته منعم کړے چه څهٔ وو د خدا نعم
بشارت شه په امتیانو د رسول شکر د کاندی
١١٧ چه دے اکرم الرسل د ے لا دے اکرم الامم
چه افضل د مرسلانو ئے راولیږه و مونږ سته
١١٨ بیشکه مونږ ئے هم کړلو بهتر د نورو امم
په تنها ئے وجهان ته د همت توره ترملا کړه
١١٩ د حنین کافر په یو سر حضرت کړه درهم برهم

مَازَالَ يَلْقَاهُمْ فِيْ كُلِّ مُعْتَرَكٍ
١٢٠ حَتّٰى حَكَوْا بِالْقَنَا لَحْمًا عَلٰى وَضَمِ
وَدُّوا الْفِرَارَ فَكَادُوْا يَغْبِطُوْنَ بِهٖ
١٢١ اَشْلَاءَ شَالَتْ مَعَ الْعِقْبَانِ وَالرَّخَمِ
تَمْضِي اللَّيَالِيْ وَلَا يَدْرُوْنَ عِدَّتَهَا
١٢٢ مَالَمْ تَكُنْ مِنْ لَيَالِي الْاَشْهُرِ الْحُرُمِ
كَاَنَّمَا الدِّيْنُ ضَيْفٌ حَلَّ سَاحَتَهُمْ
١٢٣ بِكُلِّ قَرْمٍ اِلٰى لَحْمِ الْعِدٰى قَرِمِ
يَجُرُّ بَحْرَ خَمِيْسٍ فَوْقَ سَابِحَةٍ
١٢٤ تَرْمِيْ بِمَوْجٍ مِنَ الْاَبْطَالِ مُلْتَطِمِ
مِنْ كُلِّ مُنْتَدِبٍ لِلّٰهِ مُحْتَسِبٍ
١٢٥ يَسْطُوْ بِمُسْتَاْصِلٍ لِلْكُفْرِ مُصْطَلِمِ
حَتّٰى غَدَتْ مِلَّةُ الْاِسْلَامِ وَهِيَ بِهِمْ
١٢٦ مِنْ بَعْدِ غُرْبَتِهَا مَوْصُوْلَةَ الرَّحِمِ
مَكْفُوْلَةً اَبَدًا مِنْهُمْ بِخَيْرِ اَبٍ
١٢٧ وَخَيْرِ بَعْلٍ فَلَمْ تَيْتَمْ وَلَمْ تَئِمِ
هُمُ الْجِبَالُ فَسَلْ عَنْهُمْ مُصَادِمَهُمْ
١٢٨ مَاذَا رَاٰى مِنْهُمْ فِيْ كُلِّ مُصْطَدَمِ
وَسَلْ حُنَيْنًا وَسَلْ بَدْرًا وَسَلْ اُحُدًا
١٢٩ فُصُوْلَ حَتْفٍ لَهُمْ اَدْهٰى مِنَ الْوَخَمِ

١ـ وَضَم ـ تخته، کوره چه غوښه پرے ټکوئے (قیمه) شی

په یوازے به اصحابو کافران همه ډیرے کړهٔ
١٢٠ لکه کړی بوټی بوټی قصاب چه غوښه په وضم
غازیان به همه وارہ به اولجو سره مارہ شو
١٢١ هم عقاب به ئے په غوښو په هډونو ئے رخم
تیرے به پرے شپے شوے هیڅ خبر له شمارہ نه وو
١٢٢ تر هغے چه به راغے په دوئ اشهر الحرم
گویا دین د پاک نبی وو په یارانو میلمه شوے
١٢٣ چه غوښه د کافر غوښتے پرے وو خوښ و خرم
د حضرت لښکر سیلاب وو کافران لکه خسے
١٢٤ په چپو به ئے هرلوری ته غورځول هر دم هر دم
دین ئے تر مشرقه تر مغربه جهان او ښود
١٢٥ کهٔ حق وُو کهٔ باطل دوٗ نورو دښمنه شو معدم
خپل به ئے هغه وُو چه خپلوی ئے وه لخدا په
١٢٦ بلال حبشی سر وو ابو لهب ئے ذو رحم
ضامن کړلو دوئ خدائے په ساتنه د دین هسے
١٢٧ لکه پلار او خښتن چه د خپل عیال ساتنه کا محکم
دوئ وو لکه غرونه پس پوښتنه ئے د حال او کړه له کفارو
١٢٨ څهٔ ئے اولیدهٔ له دوئ د لاسه په هر جنګ او مصطدم
په زړګونو کافران ورباندے راغلل د حنین
١٢٩ تنها ئے په یو ځائے کړهٔ هغه کی درهم برهم

١ـ مُصْطَدَم: میدان جنګ

(c) ketabton.com: The Digital Library

اَلْمُصْدِرِی الْبِیْضِ حُمْرًا بَعْدَ مَا وَرَدَتْ
مِنَ الْعِدٰی کُلَّ مُسْوَدَّةٍ مِنَ اللِّمَمِ ١٣٠
وَالْکَاتِبِیْنَ بِسُمْرِ الْخَطِّ مَا تَرَکَتْ
اَقْلَامُهُمْ حَرْفَ جِسْمٍ غَیْرَ مُنْعَجِمِ ١٣١
شَاکِی السِّلَاحِ لَهُمْ سِیْمَا تُمَیِّزُهُمْ
وَالْوَرْدُ یَمْتَازُ بِالسِّیْمَا مِنَ السَّلَمِ ١٣٢
تُهْدِیْ اِلَیْكَ رِیَاحُ النَّصْرِ نَشْرَهُمْ
فَتَحْسَبُ الزَّهْرَ فِی الْاَکْمَامِ کُلَّ کَمِی ١٣٣
کَاَنَّهُمْ فِیْ ظُهُوْرِ الْخَیْلِ نَبْتُ رُبًا
مِنْ شِدَّةِ الْحَزْمِ لَا مِنْ شِدَّةِ الْحُزُمِ ١٣٤
طَارَتْ قُلُوْبُ الْعِدٰی مِنْ بَاْسِهِمْ فَرَقًا
فَمَا تُفَرِّقُ بَیْنَ الْبَهْمِ وَالْبُهَمِ ١٣٥
وَمَنْ تَکُنْ بِرَسُوْلِ اللّٰهِ نُصْرَتُهٗ
اِنْ تَلْقَهُ الْاُسْدُ فِیْ اٰجَامِهَا تَجِمِ ١٣٦
وَلَنْ تَرٰی مِنْ وَلِیٍّ غَیْرَ مُنْتَصِرٍ
بِهٖ وَلَا مِنْ عَدُوٍّ غَیْرَ مُنْقَصِمِ ١٣٧
اَحَلَّ اُمَّتَهٗ فِیْ حِرْزِ مِلَّتِهٖ
کَاللَّیْثِ حَلَّ مَعَ الْاَشْبَالِ فِیْ اَجَمِ ١٣٨
کَمْ جَدَّلَتْ کَلِمَاتُ اللّٰهِ مِنْ جَدَلٍ
فِیْهِ وَکَمْ خَصَمَ الْبُرْهَانُ مِنْ خَصِمِ ١٣٩

ـــ نقطه ـ دانه مراد زخم ـ بهار ـ

په جنګ کښی به ئے تورو العطش نعرے وهلے
کهٔ هرڅو به ئے نوش کړهٔ د غلیم ګردن دم ١٣٠
اصحابو به په جنګ کښی د نیزو په قلمونو
د کفارو کل جسمونه کړل حرفونه منعجم ١٣١
په وینو به ئے تل د غلیمانو میدان سور شهٔ
تا به وے چه لا لا او شول د ګلونو شو موسم ١٣٢
خوشبوئی د دوئی د باد ه د نصرت چه تا ته رسی
ګویا چه شګوفه وه په غنچه کښی پټ پنهم ١٣٣
ښکاریدهٔ به په آسونو هسے مضبوط لکه چه ونه
وی ولاړه د غره د پاسه ښهٔ مضبوط او محکم ١٣٤
زړونه د کفارو والوت هسے شان له خوفه
فرق ئے نهٔ شو کولے چه سړے دے یا بهم ١٣٥
هغو چه له ښهٔ خدا ئے وی د رسول یاری مونده
مرسته که پرے شی پیښی تړے به او تښتی هغه دم ١٣٦
دوستان به د نبی هیڅکله نهٔ وی بے مدده
دشمن به ئے هم تل تر تله وی مقهور او منقصم ١٣٧
داخل ئے خپل اُمت کهٔ په حصار کښی د خپل دین
مانند د ازمری چه له بچو سره داخل شی په اجم ١٣٨
ډیر په زمکه پریستلی دی قرآن چه منکران وو
ډیر ځله غالب شو دا برهان په هغه چا چه وو خصم ١٣٩

ـــ اجم ـ جاړه ـ ځنګل ـ غار ـ

کَفَاكَ بِالْعِلْمِ فِی الْاُمِّیِّ مُعْجِزَةً
فِی الْجَاهِلِیَّةِ وَالتَّاْدِیْبِ فِی الْیُتُمِ ١٤٠
خَدَمْتُهٗ بِمَدِیْحٍ اَسْتَقِیْلُ بِهٖ
ذُنُوْبَ عُمْرٍ مَضٰی فِی الشِّعْرِ وَالْخِدَمِ ١٤١
اِذْ قَلَّدَانِیَ مَا تُخْشٰی عَوَاقِبُهٗ
کَاَنَّنِیْ بِهِمَا هَدْیٌ مِنَ النَّعَمِ ١٤٢
اَطَعْتُ غَیَّ الصِّبَا فِی الْحَالَتَیْنِ وَمَا
حَصَلْتُ اِلَّا عَلَی الْاٰثَامِ وَالنَّدَمِ ١٤٣
فَیَا خَسَارَةَ نَفْسٍ فِیْ تِجَارَتِهَا
لَمْ تَشْتَرِ الدِّیْنَ بِالدُّنْیَا وَلَمْ تَسُمِ ١٤٤
وَمَنْ یَبِعْ اٰجِلًا مِنْهُ بِعَاجِلِهٖ
یَبِنْ لَهُ الْغَبْنُ فِیْ بَیْعٍ وَفِیْ سَلَمِ ١٤٥
اِنْ اٰتِ ذَنْبًا فَمَا عَهْدِیْ بِمُنْتَقِضٍ
مِنَ النَّبِیِّ وَلَا حَبْلِیْ بِمُنْصَرِمِ ١٤٦
فَاِنَّ لِیْ ذِمَّةً مِنْهُ بِتَسْمِیَتِیْ
مُحَمَّدًا وَهُوَ اَوْفَی الْخَلْقِ بِالذِّمَمِ ١٤٧
اِنْ لَمْ تَکُنْ فِیْ مَعَادِیْ اٰخِذًا بِیَدِیْ
فَضْلًا وَاِلَّا فَقُلْ یَا زَلَّةَ الْقَدَمِ ١٤٨
حَاشَاهُ اَنْ یُحْرَمَ الرَّاجِیْ مَکَارِمَهٗ
اَوْ یَرْجِعَ الْجَارُ مِنْهُ غَیْرَ مُحْتَرَمِ ١٤٩

ـــ یُتُم، یتیم والے ـ ـــ غیر منصرم ، نه شلیدونکے

لوی معجزه ده د علم دده په زمانه د جاهلیت کښی
او هم هسے آدب دده ګوره په حالت کښی د یتم ١٤٠
خدمت ئے کوم په مدح د ے د پاره چه را معاف شی
ګناهونه چه م کړے دی په شعرو په خدم ١٤١
دوئی کړه ځما په غاړه د عقبیٰ د لارے خوف
ګویا چه یو غار دے یم مذبح ته روان شوم ١٤٢
تابع شوم د خواهش په ځلمیتوب او په پیری کښی
حاصل م څخه نهٔ کړل ئے ګناه او د ندم ١٤٣
ډیره کم بختی ځما د نفس ده چه ودهٔ په تجارت کښی
دین ئے په دنیا اونهٔ ګڼهٔ او نهٔ ئے نیت کړه د ترسم ١٤٤
چا چه کړهٔ دین خپل بیع په دا فانی دُنیا
زر به وریښکاره شی زیان د بیع او سلم ١٤٥
ګناهونه کهٔ م ډیر له لاسه شوے وی عهد م محکم
په ایمان را پر لو په پیغمبر چه ربیٔ د غیر منصرم ١٤٦
بل عهد م دا دے چه په نامه د دهٔ نامزد یم
بهتر تر ټولو خلقو دے هم اوفیٰ دے په ذمم ١٤٧
کهٔ حضرت م لاس په قیامت اونهٔ نیسی ازفضل
پس واید نهٔ چه ډوب شوے سخت لغزش کے د قدم ١٤٨
پاك دے دا ګیا نه چه اُمید وار به تر ے محروم شی
یا جار ئے بیرته لاړ شی له دهٔ غیر محترم ١٤٩

ـــ غیر منصرم ـ نه شلیدونکے ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَمُنْذُ اَلْزَمْتُ اَفْکَارِیْ مَدَائِحَهٗ
١٥٠ وَجَدْتُهٗ لِخَلَاصِیْ خَیْرَ مُلْتَزِمِ
وَلَنْ یَفُوْتَ الْغِنٰی مِنْهُ یَدًا تَرِبَتْ
١٥١ اِنَّ الْحَیَا یُنْبِتُ الْاَزْهَارَ فِی الْاَکَمِ
وَلَمْ اُرِدْ زَهْرَةَ الدُّنْیَا الَّتِیْ اقْتَطَفَتْ
١٥٢ یَدَا زُهَیْرٍ بِمَا اَثْنٰی عَلٰی هَرَمِ
یَا اَکْرَمَ الْخَلْقِ مَالِیْ مَنْ اَلُوْذُ بِهٖ
١٥٣ سِوَاکَ عِنْدَ حُلُوْلِ الْحَادِثِ الْعَمِمِ
وَلَنْ یَضِیْقَ رَسُوْلَ اللّٰهِ جَاهُکَ بِیْ
١٥٤ اِذَا الْکَرِیْمُ تَحَلّٰی بِاسْمِ مُنْتَقِمِ
فَاِنَّ مِنْ جُوْدِکَ الدُّنْیَا وَضَرَّتَهَا
١٥٥ وَمِنْ عُلُوْمِکَ عِلْمَ اللَّوْحِ وَالْقَلَمِ
یَا نَفْسُ لَا تَقْنَطِیْ مِنْ زَلَّةٍ عَظُمَتْ
١٥٦ اِنَّ الْکَبَائِرَ فِی الْغُفْرَانِ کَاللَّمَمِ[١]
لَعَلَّ رَحْمَةَ رَبِّیْ حِیْنَ یَقْسِمُهَا
١٥٧ تَاْتِیْ عَلٰی حَسَبِ الْعِصْیَانِ فِی الْقِسَمِ
یَا رَبِّ وَاجْعَلْ رَجَائِیْ غَیْرَ مُنْعَکِسٍ
١٥٨ لَدَیْکَ وَاجْعَلْ حِسَابِیْ غَیْرَ مُنْخَرِمِ
وَالْطُفْ بِعَبْدِکَ فِی الدَّارَیْنِ اِنَّ لَهٗ
١٥٩ صَبْرًا مَتٰی تَدْعُهُ الْاَهْوَالُ یَنْهَزِمِ

١ لمم ـ واړه گناهونه ـ

خو م فکر خپل لازم کړ په مدح د پاک نبی ؐ
١٥٠ خلاصی م د ے موندلے له کل درده له کل غم
هیڅ مه کنړه چه محتاج ے تردر ورشی غنی نشی
١٥١ باران د سپرلی د ے گلونه زرغونوی په غره په سم
ماچه ثنا ویله د نبی ؐ نور مراد م نه وو
١٥٢ خوداچه د رسول ؐ د برکته شمه خلاص دکل الم
یا رسول ؐ اللّٰه متوجه شما په حال شد ے له تا م پناه نشته
١٥٣ په بند م نفس شیطان بیائی په لور د جهنم
هغه ورځ چه پاک اللّٰه به قهر کاندی په عاصیانو
١٥٤ شفاعت م چر ے اوشی هیڅ به جاه نشی ستا کم
دنیا او عقبیٰ دواړه ستا له مخه پیدا شوی
١٥٥ یو څانگے ستا د خوا د ے علم اللوح والقلم
هیڅ اندوه د نه کړه که مرتکب د کبائرو
١٥٦ کبیره ے د امت په مثال لکه لمم
قسمت چه حق کریم کړ د رحمت په کوم زمان
١٥٧ شائد چه پتول د گناهونو في القسم
ډیر امید لرمه ربه لا تقنطوا ویلی تادی
١٥٨ آسان راته حساب کړه چه وی امید م غیر منخرم[١]
رحم اوکړه اے مالکه په بنده په دواړه کونه
١٥٩ ډیر ناتوان د ے هم بے صبره نه طاقت لری د درد او د الم

١ غیر منخرم : نه په ے کړے شوے۔

وَاْذَنْ لِسُحْبِ صَلٰوةٍ مِّنْکَ دَائِمَةٍ
١٦٠ عَلَی النَّبِیِّ بِمُنْهَلٍّ وَّمُنْسَجِمِ
امر اوکړه اے خاونده دکرم په وریځو باندے
١٦٠ چه په نبی ؐ د تل وریږی شپه او ورځ اودم په دم
وَالْاٰلِ وَالصَّحْبِ ثُمَّ التَّابِعِیْنَ لَهُمْ
٦١ اَهْلُ التُّقٰی وَالنُّقٰی وَالْحِلْمِ وَالْکَرَمِ
هم رحمت که نبی ؐ په پیروانو صحابانو
٦١ بیا په کل اهل تقویٰ چه لری حلم هم کرم
مَا رَنَّحَتْ عَذَبَاتِ الْبَانِ رِیْحُ صَبًا
٦٢ وَاَطْرَبَ الْعِیْسَ حَادِی الْعِیْسِ بِالنَّغَمِ
څو ښندوی څانگے د سحر نرم بادونه
٦٢ څو چه ساروانان خوشحالوی اوښ په نغم

قصیده برده ختم شوه

اللّٰه پاک د دا قصیده په دنیا کښ ځمونږ د صحت
او په آخرت کښ د شفاعت سبب اوګرځوی۔
آمین
فقیر محمد عباس قادریه

وصیت نامه جناب قاضی محمد ثناء الله صاحب پانی پتی
قدس سره

کتاب الاحسان

بدان اسعدک الله تعالی انچه گفته شد صورت ایمان و

اسلام و شریعت است و مغز و حقیقت او در خدمت درویشان باید جست
و خیال نباید کرد که حقیقت خلاف شریعت است که این سخن جهل و
کفر است بلکه همین شریعت است که در خدمت درویشان چون
قلب از تعلق علمی و حبی که با سوای الله داشت پاک شود و رذائل
نفس بر طرف گشته نفس مطمئنه شود و اخلاص بهم ساند شریعت در حق
او با مغز شود نماز او عند الله تعلق دیگر بهم ساند دو رکعت او بهتر از
لک رکعت دیگران باشد و همچنین صوم او و صدقه او رسول فرمود
صلی الله علیه و آله و سلم اگر شما مثل اُحد زر در راه خدا خرج کنید برابر یک
سیر یا نیم سیر جو نباشد که صحابه در راه خدا داده اند این از جهت قوت
ایمان و اخلاص شانست نور باطن پیغمبر صلی الله علیه و آله و سلم را
از سینه درویشان باید جست و بدان نور سینه خود را روشن
باید کرد تا خیر و شر بفراست صحیحه دریافت شود و لے در
قرآن متقی را فرموده و در حدیث علامت اولیای الله فرموده

اسلام و شریعت است و مغز و حقیقت او در خدمت درویشان باید جست
و خیال نباید کرد که حقیقت خلاف شریعت است که این سخن جهل و
کفر است بلکه همین شریعت است که در خدمت درویشان چون
قلب از تعلق علمی وجهی که بماسوای الله داشت پاک شود و رذائل
نفس بطرف گشته نفس مطمئنه شود و اخلاص هم ساند شریعت در حق
او با مغز شود نماز او عندالله تعلق دیگر هم ساند دو رکعت او بهتر از
لک رکعت دیگران باشد و همچنین صوم او و صدقه او رسول فرمود
صلی الله علیه وآله وسلم اگر شما مثل اُحد زر در راه خدا خرج کنید برابر یک
سیر یا نیم سیر جو نباشد که صحابه در راه خدا داده اند این از جهت قوت
ایمان و اخلاص شانست نور باطن پیغمبر صلی الله علیه وآله وسلم را
از سینه درویشان باید جست و بدان نور سینه خود را روشن
باید کرد تا هر خیر و شر بفراست صحیحه دریافت شود و لے در
قرآن متقی را فرموده و در حدیث علامت اولیای الله فرموده

(c) ketabton.com: The Digital Library

که در صحبت او خدا یاد آید یعنی محبت دنیا در صحبت او کم شود و محبت
حق زیاده گردد والله اعلم و کسی که متقی نباشد او ولی نباشد مثنوی
ای بسا ابلیس آدم روی هست ❊ پس بهر دستی نشاید داد دست
(ای بیعت نباید کرد ۱۲)
حضرت عزیزان علی رامیتنی قدس سره می فرمایند رباعی

با هر که نشستی و نشد جمع دلت	وز تو نرمید صحبت آب و گلت (ای محبت دنیا ۱۲)
زنهار ز صحبتش گریزان میباش	ور نه نکند روح عزیزان بحلت

ترجمه باب کلمات الکفر از فتاوای برهانی

در دستور القضات از فتاوای خلاصه آورده که در مسئله اگر چند وجه کفر
باشد و یک وجه کفر نباشد فتوی بکفر نباید داد فقیه گوید لیکن باید که خود
از اندیشه یک وجه کفر احتراز نماید مسئله از سب شیخین کافر شود نه از
(و لعنت گفتن بر ایشان ۱۲)
تفضیل علی رضی الله عنه بر آنها که بدعتست مسئله از محال داشتن دیدار
خدا کافر شود مسئله خدا را جسم گفتن و دوست و پا در گفتن کفر است مسئله
اگر کلمه کفر باعتبار خود گوید و نداند که این کلمه کفر است اکثر علما برانند

که کافر شود معذور نباشد و اگر بقصد بر زبان رود کافر نشود مسئله

اگر اراده کفر کرد اگرچه بعد مدتی مدید فی الفور کافر شود مسئله

اگر حرام قطعی را حلال گوید یا حلال قطعی را حرام یا فرض را فرض نداند

کافر شود مسئله اگر گوشت مردار میفروشد و گوید که این مردار نیست

از حلالست کافر نشود مسئله مردی دیگری را گفت که از خدا نمی ترسی

گفت نه کافر شود و نزد محمد بن فضیل اگر در معصیت باشد کافر شود

والا نه مسئله اگر گفت که وی اگر خدا شود من حق خود از وی بستانم

کافر شود مسئله اگر گوید که خدا با تو بس نیاید من چگونه با تو بس آیم کافر

شود مسئله اگر گوید که مرا بر آسمان خداست و بر زمین تو کافر شود مسئله

اگر پسر کسی مرد گفت که خدا را بایسته بود کافر شود و اگر دیگر گفت که خدا

بر تو ظلم کرد کافر شود مسئله اگر شخصی بر دیگری ظلم کرد و مظلوم گفت

ای خدا تو از وی مپذیر اگر تو از وی بپذیری من نه پذیرم کافر

شود مسئله اگر گوید من از ثواب و عذاب بیزارم کافر گردد

ضمیمه مالابد منه

مسئله اگر کسی بدون شهود نکاح کرد و گفت که خدا و رسول خدا را
گواه کردم یا فرشته را گواه کردم کافر شود مسئله و از مجمع النوازل آورده
که اگر گفت که فرشته دست راست و دست چپ را گواه کردم کافر
نشود اگر چه نکاح صحیح نباشد مسئله اگر جانوری آواز کرد پس گفت که
بیمار بمیرد یا غله گران شود یا جانور آواز کرد از سفر باز گشت در کفر او
اختلافست مسئله اگر گفت که خدا میداند که من همیشه پیوسته ترا یاد
میکنم بعضی گفته که کافر شود اگر گفت که خدا میداند که غمی و شادی تو
چنانم که غمی و شادی خود بعضی گفته کافر شود و بعضی گفته که اگر به نیکی و
بدی آن کس بمال و بدن قیام می کند چنانچه بر نیکی و بدی خود کافر نشود
مسئله اگر گفت که قسم بخدا و بپای تو کافر شود مسئله اگر گفت که رزق
از خداست لیکن از بنده جستن خواهد کافر شود مسئله اگر گفت فلانی اگر نبی
از آنکه فعل خدا موقوف بر فعل بنده اعتقاد کرده است
باشد بوی ایمان نیارم یا گفت اگر خدا مرا بنماز امر کند نماز نگزارم یا گفت
اگر قبله باین سو باشد نماز نگزارم کافر شود مسئله اگر

الا انکه کسی از پیغمبران کرد کافر شود مسئله اگر کسی گفت آدم علیه السلام
پارچه می بافت دیگری گفت پس ما همه جولاهگانیم کافر شود این دوم
مسئله اگر گوید آدم اگر گندم نخوردی ما بدبخت نمی شدیم کافر شود مسئله
مردی گفت رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم چنین می کرد دیگری
گفت که این بی ادبی است کافر شود مسئله اگر کسی گفته ناخن
تراشیدن سنت است دیگری گفت اگر چه سنت باشد نکنیم کافر
شود اگر گوید سنت چه کار آید کافر شود مسئله اگر کسی امر معروف
کرد دیگری گفت چه غوغا آوردی اگر این سخن بر وجه رد گفت کافر شود
و در فتاوای سراجی گفته طالب دین اگر خدای جهان است
بستانم کافر شود اگر گفت که اگر پیغمبر است کافر نشود مسئله اگر
کسی گوید که حکم خدا چنین است آن کس گفت که حکم خدا را من
چه دانم کافر شود مسئله اگر کسی فتوی دید و گفت که این
چه بارنامه فتوی آوردی اگر شریعت را سبک دانسته گفت

کافر شود مسئله اگر کسی گفت که حکم شرع چنین است این کس بزور
آروغ آورد و گفت اینک شریعت را کافر شود و اگر کسی را گفتند که
با فلان کس صلح کن آنکس گفت بت را سجده کنم و با وی آشتی نکنم کافر
نشود چراکه اراده او بعید داشتن صلحست اگر فاسقی مر صلحا را گوید که بیائید
مسلمانی به بینید و بسوی مجلس فسق اشاره کند کافر شود مسئله اگر
میخواره میگوید شاد باد آنکه بر شادی ما شاد است ابو بکر طرخان گفته
کافر شود مسئله اگر زنی گوید لعنت بر شوی دانشمند باد کافر شود مسئله اگر
کذا فی العالمگیری ۱۲
کسی گفت تا حرام یابم گرد حلال چرا گردم کافر نشود مسئله اگر
کسی در بیماری گفت اگر خواهی مرا مسلمان بمیران و اگر خواهی کافر بمیران کافر
شود مسئله در فتاوای سراجی آورده که اگر گفت که روزی
بر من فراخ کن یا بر من ظلم مکن ابو نصر در کفر او توقف کرده
و ظاهر آنست که کافر شود که اعتقاد ظلم بر خدا کفر است مسئله
شخصی اذان میگوید دیگری گفت دروغ گفتی کافر شود مسئله

اگر پیغمبر صلی الله علیه وآله وسلم را عیب کرد یا موی مبارکش را مویک گفت
کافر شود مسئله اگر کسی پادشاه ظالم را عادل گوید امام ابی منصور رحمه الله
ماتریدی گفته کافر شود و امام ابو القاسم گفته کافر نشود چرا که البته گاهی
عدل کرده باشد مسئله در حمادیه و سراجی گفته اگر کسی اعتقاد کند که
خراج وغیره خزانه پادشاهی ملک پادشاه است کافر شود مسئله در
کذا فی البحر الرائق ۱۲ عالمگیری
سراجی گفته اگر کسی گفت که تو علم غیب داری گفت دارم کافر شود
مسئله اگر کسی گفت که اگر خدا مرا با تو در بهشت برد نخواهم رفت اصح
آنست که کافر نشود مسئله اگر کسی گفت من مسلمانم دیگری گفت لعنت
بر تو و بر مسلمانی تو کافر شود و در جامع الفتاوی آورده اظهر آنست که
کذا فی الخلاصه ۱۲ عالمگیری
کافر نشود در سراجی گفته اگر کسی گوید که اگر فرشتگان یا پیغمبران گواهی دهند که
ترا سیم نیست باور ندارم کافر شود مسئله اگر شخصی دیگر را گفت ای کافر او
گفت اگر اینچنین نبودم با تو صحبت نداشتم بعضی گویند کافر شود و بعضی
گویند نه مسئله اگر کسی گوید که کافر شدن به که با تو بودن کافر نشود

بر آنکه مراد او دوری جستن است مسئله اگر شخصی دیگری را گفت که نماز
کن او جواب داد که تو چندین نماز کردی چه بر سر آوردی یا چندین گاه
نماز کردم چه بر سر آوردم کافر شود مسئله اگر کسی دیگری را گفت که تو کافر
شدی او جواب داد که کافر شده گیر کافر شد مسئله اگر گفت مرا زن از حق تعالی
محبوب تر است کافر شد و او را توبه باید داد اگر توبه کرد تجدید نکاح
باید کرد مسئله اگر کافری مسلمانی را گفت که مسلمانی مرا بیاموز تا نزد تو
مسلمان شوم او جواب داد که باش تا که بر وی بسوی فلان عالم یا قاضی او ترا
آموزد آن زمان مسلمان شو نزد او صحیح آنست که کافر نشود اگر واعظ گفت باش
تا فلان روز در مجلس من اسلام آر فتوی بر آنست که کافر شود مسئله اگر
گفت مرا بازی از روزه و نماز شتاب گرفت کافر شود مسئله اگر گوید
تو چند گاه نماز مکن تا حلاوت بی نمازی بینی کافر شود مسئله اگر گفت کار
دانشمندان همانست و کار کافران همان کافر شود و اگر این سخن
عالمی معین را گوید کافر نشود مسئله اگر در دعا گفت ایخدا رحمت خود

از من دریغ مدار از الفاظ کفر است مسئله اگر کسی زنی را گفت که مرتد
کذا فی السراجیه ۱۲ عالمگیری ۱۲
شو و در ینصورت از شوهر خود جدا شوی گوینده کافر شود مسئله رضا بکفر
برای خود و برای غیر خود کفر است و صحیح آنست که اگر کفر را قبیح دانسته
دشمن خود را خواهد که کافر شود نکس این رضا کافر نشود مسئله اگر در مجلس
شراب خواری بر بجای مرتفع مثل واعظان بنشیند و سخن خندگی بگوید و اهل مجلس
از ان بخندند همه کافر شود مسئله اگر آرزو کند و گوید کاشکی زنا یا قتل ناحق
یا ظلم ۱۲ عالمگیری
حلال بودی کافر شود و اگر آرزو کند و گوید کاشکی خمر حلال بودی یا روزه
یا نکاح درمیان اخ و اخت روا بودی ۱۲ عالمگیری ۱۲
ماه رمضان فرض نبودی کافر نشود اگر کسی گوید که خدا میداند که من
این کار نکرده ام حال آنکه آن کار کرده است در اصح قولین کافر شود
از امام سرخسیؒ منقول است که اگر آن قسم خورنده اعتقاد می کند که این
کلام بدروغ گفتن کفر است دران صورت کافر شود و گرنه نشود و
فتوی حسام الدین برانست مسئله الطحاویؒ گفته که از ایمان خارج نکند
مگر چیزیکه انکار باشد بدانچه ایمان آوردن بدان واجب است مسئله

امام ناصر الدین گفته که انچه ردت یقینی ست از ظهور آن حکم بردت کرده شود و انچه در ردت بود آن شک ست از ان حکم بردت نباید کرد که ثابت از شک زائل نشود حال آنکه الاسلام یعلو ولا یعلی و در تکفیر گفتن اهل اسلام جلدی نباید کرد حال آنکه بصحت اسلام مکره علما حکم کرده اند مسئله در تاتارخانی از ینابیع گفته که ابی حنیفه فرموده که لفظ کفر کفر نباشد تا که اعتقاد نکرده شود بر کفر مسئله در محیط و ذخیره گفته که مسلمان کافر نشود مگر وقتیکه قصدا کفر کند مسئله در مضمرات از نصاب و جامع اصغر گفته که اگر کسی کلمه کفر عمدا گفت لیکن اعتقاد بکفر نکرد بعضے علما گفته اند که کافر نشود که کفر از اعتقاد تعلق دارد و بعضی گفته اند که کافر شود که رضا است بکفر مسئله اگر جاهلی کلمه کفر گفت و نمی داند که این کلمه کفر است بعضے علما گفته اند که کافر نشود جهل عذر است و بعضے گفته که کافر شود جهل عذر نیست مسئله از مرتد شدن احد الزوجین نکاح فی الحال باطل شود بر قضای قاضی موقوف نیست

هکذا فی قاضیخان ۱۲

مالابد منه

مسائل متفرق

این روایت متفق است مسئله اگر کسی کلاه مثل آتش پرستان یا جامه

مثل هنود پوشد بعضی علما گفته اند که کافر شود و بعضی گفته که کافر نشود

و بعضی متاخرین گفته که اگر بضرورت پوشد کافر نشود مسئله اگر کسی زنار

بست قاضی ابی حفص گفته که اگر برای خلاصی از دست کفار کرده باشد

کافر نشود و اگر برای فائده در تجارت کرده باشد کافر شود مسئله مجوس

روز نوروز جمع شوند یا هنود روز هولی یا دیوالی شادی نمایند و مسلمانی

گوید چه خوب سیرت نهاده اند کافر شود مسئله از مجمع النوازل آورده

مردی ارتکاب گناه صغیره کرد پس گفت مر او را مردی که توبه کن او گفت

که من چه کرده ام که توبه کنم کافر شود مسئله اگر صدقه کرد از مال حرام و

امیدواری ثواب کرد کافر شود مسئله اگر فقیر میداند که از حرام داده است

و برای او دعا کرده و صدقه دهنده آمین گفت کافر شود مسئله فاسق

شراب میخورد و اقربای او آمده بر وی دراهم نثار کردند یا مبارکباد دادند در

هر دو صورت همان کافر شوند مسئله از حلال نشستن لواطت با زن خود

(c) ketabton.com: The Digital Library

کافر نشود و با غیر زن خود کافر شود مسئله حلال دانستن جماع در حالت
حیض کفر است و در حالت استبراء بدعتست کفر نیست مسئله در خسروانی
گفته که مردی بمکانی مرتفع بنشیند و مردم از وی بطریق استهزا مسائل
بپرسند او بطریق استهزا جواب گوید کافر شود و بر مکانی بلند نشستن شرط
نیست استهزا بالعلوم دینی کفر است مسئله اگر گفت که مرا با مجلس علم چه کار
یا گوید انچه علما میگویند که میتواند کرد کافر شود مسئله اگر گوید زر میباید علم چه
کار می آید کافر شود مسئله اگر گوید اینها که علم می آموزند و استانهاست
یا تزویر است یا گوید من حیله دانشمندان را منکرم کافر شود مسئله اگر کسی گوید
همراه من بشرع بیا او گفت پیاده بیار کافر شود و اگر گفت بیا بسوی قاضی
او گفت پیاده بیار کافر شود و اگر گفت بیا بسوی قاضی او گفت پیاده
بیار کافر نشود مسئله اگر گفت نماز بجماعت بگزار او گفت ان الصلوة
تنهی کافر شود مسئله مردی آیت قرآن را در قدح نهاده و قدح را پر آب
کرده گوید گاسا دهاقا کافر شود مسئله اگر در حق باقی در دیگ بگوید والباقیات

مالابدمنه

مسائل متفرقه

یا زنا کرد کافر شود و همچنین اگر بسم الله گفته حرام خورد مسئله اگر رمضان
آمد و گفت که چه رنج بر سر آمده کافر شود مسئله اگر گفته شد که بیا فلان امر
معروف کنیم وی در جواب گفت که وی مرا چه کرده است که امر معروف کنیم
کافر شود مسئله مردی مدیون را گفت زر من در دنیا بده که در آخرت زر نخواهد بود
او در جواب گفت که ده دیگر بده در آخرت از من بگیری آنجا خواهم بود
کافر شود مسئله بادشاه را اگر سجدهٔ عبادت کند باتفاق کافر شود
و اگر بقصد تحیت مثل سلام کند علما را دران اختلاف است در ظهیریه گفته
کافر نشود و در مؤید الدرایه شرح هدایه گفته که سجود باجماع جائز نیست و
خدمت کردن بوضع دیگر از استادن پیش او یا دست بوسیدن یا
پشت خم کردن جائز است مسئله هر که ذبح کند بنام بتان یا بر جاها یا
بر دریا یا بر نهرها و خانها و چشمه‌ها و مانند آن پس ذبح کننده مشرک است و زن
وی از وی جدا است و ذبح مردار است مسئله در دستور القضاة از امام
زاهد ابو بکر نقل کرده که هر که در روز عید کافران چنانچه نوروز مجوس و

همچنین در رد بیوالی و دسهره کفار هند بر آید و با کافران موافقت کند

در بازی کافر شود مسئله ایمان یاس مقبول نیست و توبه یاس اصح

آنست که مقبولست مسئله در شرح مقاصد گفته که هر که حدوث عالم یا

حشر اجساد یا علم بجزئیات و مانند آن را که از ضروریات دین است انکار

کند باتفاق کافر شود و اگر در مسائل عقائد که روافض خوارج و معتزله و غیره

فرقهای مدعیه اسلام دران خلاف دارند بر خلاف اهل سنت اعتقاد کنند

در کافر گفتن او علما اختلاف دارند در ملتقی از ابی حنیفه مرویست که کسی را

از اهل قبله کافر نمیگوییم و ابی اسحق اسفرائنی گفته که هر که اهل سنت را کافر

داند او را کافر میدانم و هر که نداند او را کافر ندانم مسئله علامه علم الهدی

در بحر المحیط گفته که هر ملعون که در جناب پاک سرور کائنات صلی الله

علیه و آله وسلم دشنام دهد یا اهانت کند یا در امری از امور دین او یا صورت

مبارک او یا در وصفی از اوصاف شریفه او عیب کند خواه مسلمان بود یا ذمی یا حربی

اگرچه از راه هزل کرده باشد آن کافرست و اجب القتل توبه او مقبول نیست

واجماع امت بر آنست که بی ادبی و استخفاف هر کس از انبیا کفر است خواه فاعل او حلال دانسته مرتکب شود یا حرام دانسته مسئله انچه روافض می گویند که پیغمبر صلی الله علیه وآله وسلم از خوف دشمنان بعضی احکام الٰهی را تبلیغ نکرده کفر است

الحمد لله علی ما هدانی للاسلام وما کنا لنهتدی لولا ان هدانا الله لقد جاءت رسل ربنا بالحق صلی الله تعالی وسلم علی اجمعهم خصوصاً علی سیدهم وخاتمهم شفیع العالمین وخطیب الانبیاء یوم الدین وعلی آله واصحابه واتباعه اجمعین

و سلام بر جمله ایشان خصوصاً بر سید ایشان و خاتم ایشان شفیع عالمیان و خطیب پیغمبران روز قیامت و بر آل او و اصحاب او و پیروان او همگنان ۱۲

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library